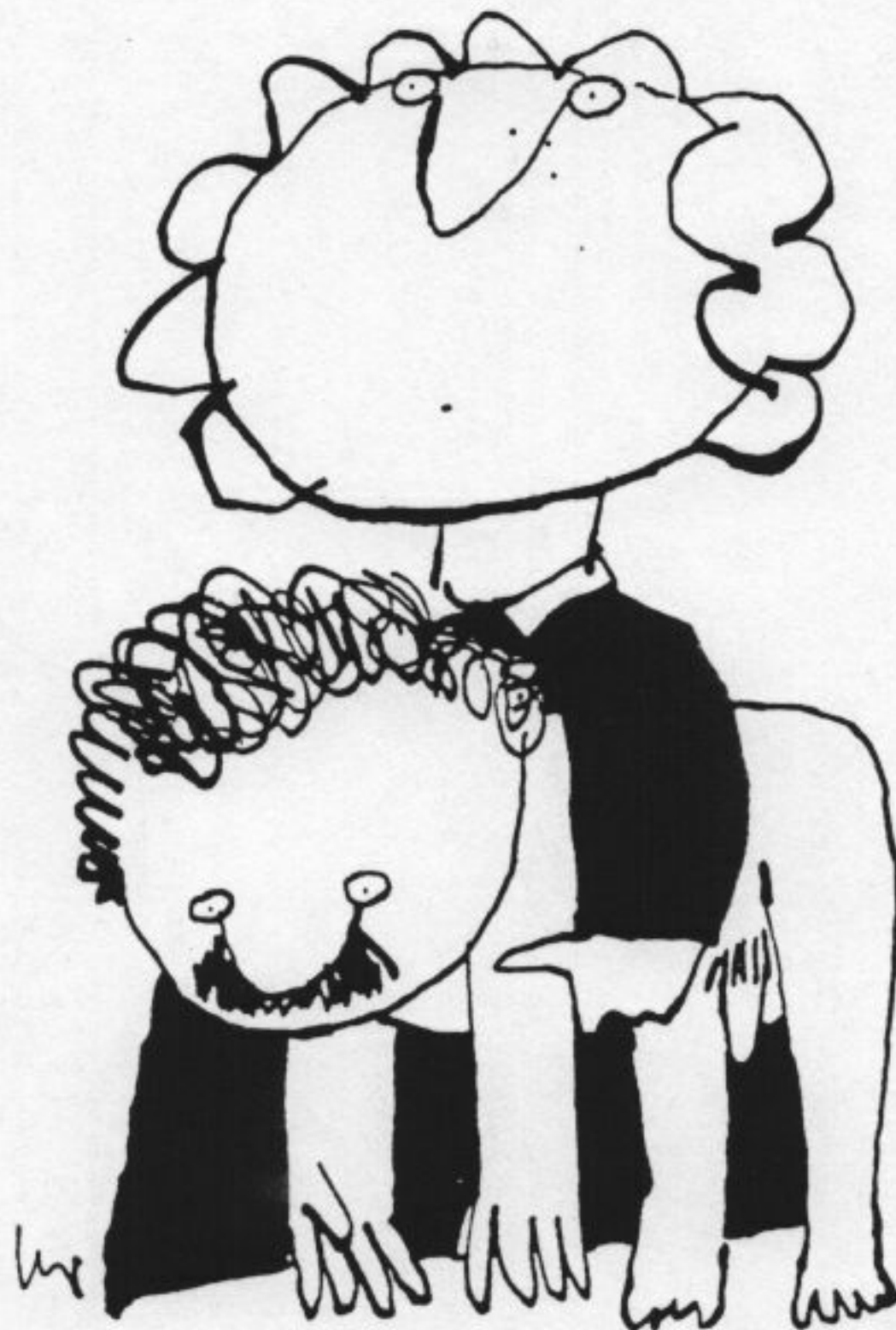

persfocus

ACHTSTE JAARGANG NUMMER 6 - JUNI 1992

KNIPSELKRANT VAN VERENIGING MARTIJN
OVER KINDEREN, VOLWASSENEN EN SEKSUALITEIT

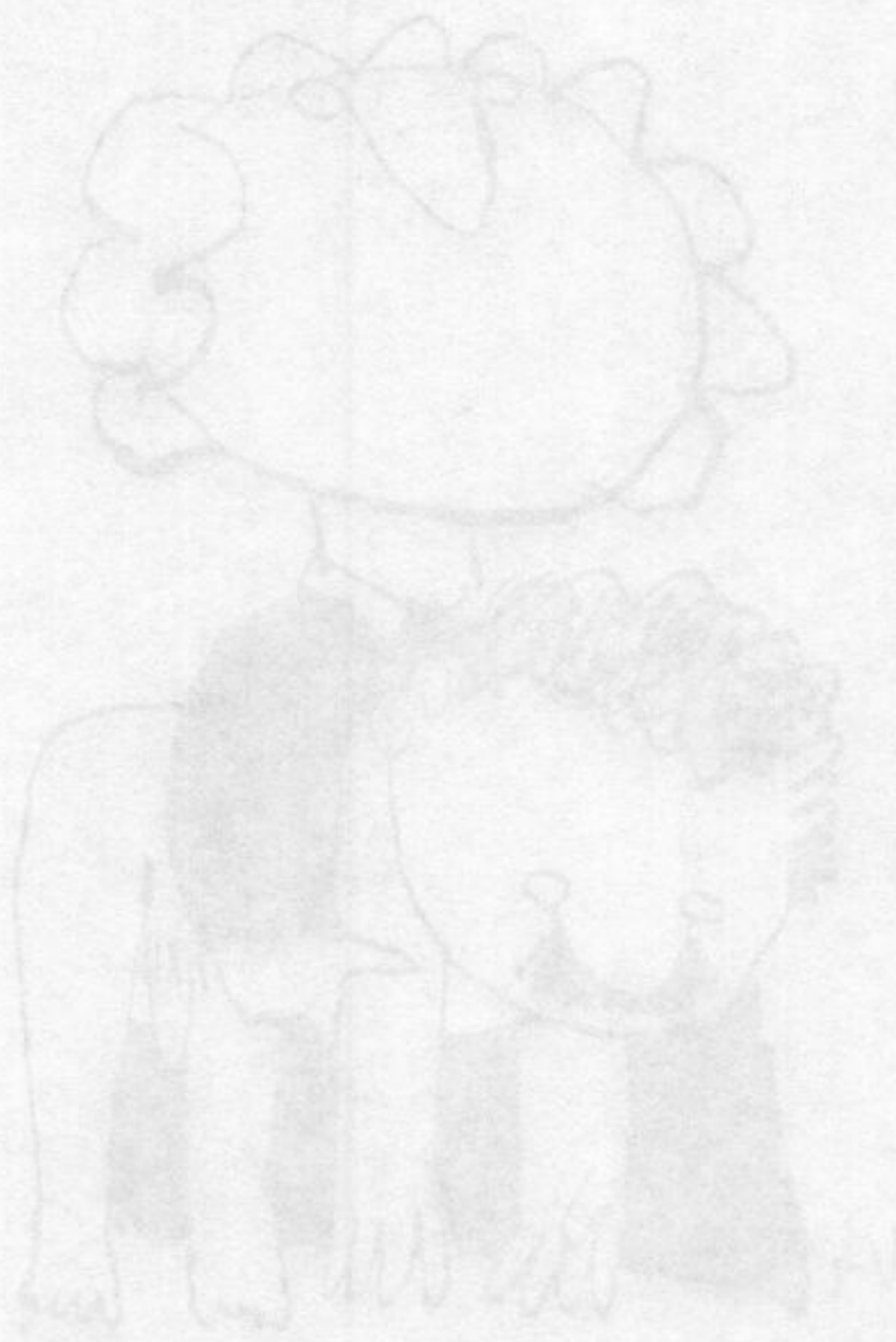
IN DIT NUMMER:

Verdachte ontkent; wie is het slachtoffer?	pag. 2
Exit poppenmethode?	pag. 5
Kindermishandeling vaak gemeld	pag. 8
Gespitst op 'seksueel geweld'	pag. 9
Gespitst op 'ontucht'	pag. 12
Ontucht van de maand	pag. 18
Smartegeld: hoge prijs voor ontucht	pag. 21
Twijfel over incest in Rheden	pag. 25
Kindermoord	pag. 26
Duitsland in de ban van kindermoord...	pag. 28
...ontucht...	pag. 32
...en porno	pag. 33
Homo's in discussie	pag. 34
Onterecht	pag. 35
Achtergrond	pag. 37

persifocus

ALBERT DE VRIES - JUNI 1982

KNIPSCHAAR VAN VERENIGING MARTIN
OVER NUTTEN, VERBODEN EN VERBODEN

IN DIT NUMMER:

Verdachte ontkenning, wie is het slachtoffer?

Wat is de geschiedenis?

Kindermisdaad en de straf

Gezinsoplossing en geweld

Gezinsoplossing

Ontucht van de man

Smarteschilderij nog drie voor ontucht

Twee overlast in de stad

Kindermoord

Duitse land in de van kindermisdaad

... en

... en

Hop's in de stad

... en

... en

pag. 2
pag. 3
pag. 4
pag. 5
pag. 6
pag. 7
pag. 8
pag. 9
pag. 10
pag. 11
pag. 12
pag. 13
pag. 14
pag. 15
pag. 16
pag. 17
pag. 18
pag. 19
pag. 20
pag. 21
pag. 22
pag. 23
pag. 24
pag. 25
pag. 26
pag. 27
pag. 28
pag. 29
pag. 30

PERSFOCUS, ACHTSTE JAARGANG, NUMMER 6, JUNI 1992

Met knipsels uit:

Volkskrant	Vk
Algemeen Dagblad	AD
NRC Handelsblad	NRC
Trouw	Tr
Primeur	
Utrechts Nieuwsblad	UN
Nieuwsblad van het Noorden	NvhN
Zwolsche Courant	ZC
Gooi en Eemlander	G+E
De Dordtenaar	
De Gelderlander	Geld
Alkmaarsche Courant	AC
Het Nieuwsblad	NB
De Groene Amsterdammer	GA
Nieuwe Revu	NR
Gazet van Antwerpen (B)	GvA
Tageszeitung (D)	TAZ
Express (D)	EXP
Deutsche Wochenzeitung (D)	DWZ
Sexualmedizin (D)	
Daily Mail (GB)	
International Herald Tribune	IHT

Abonnementen op Persfocus kosten f 65,-- per jaar. Verzending als brief is f 15,-- duurder en komt op f 80,--.

Losse nummers f 8,--.

Giro 5459646 van Vereniging Martijn
Postbus 43.548
1009 NA Amsterdam

Leemte in rechtsbescherming voor verdachten van seksueel misbruik

NR 6/1

Wie in Nederland terechtstaat op verdenking van seksueel misbruik van een kind heeft geen onvoorwaardelijk recht op analyse van, of zelfs maar inzage in het bewijsmateriaal. Deze lacune in de rechtsbescherming kwam naar voren in een recente strafzaak voor de rechtbank in Zwolle. In december 1991 sprak deze rechtbank een Kampenaar vrij van onttucht met zijn zesjarige nichtje. Een belangrijk bewijsstuk in deze zaak werd gevormd door een rapport dat een RIAGG-medewerker had opgesteld op basis van een ondervraging van het vermeende slachtoffer. Haar rapport stelde dat de waarschijnlijkheid dat deze man het meisje had misbruikt 'vrij groot' was.

De Kampenaar en zijn advocaat beschikten niet over de video-opname van de ondervraging en konden dus niet nagaan of het RIAGG-rapport door de feiten werd gesteund. Zij hadden bot gevangen bij hun verzoek de videoband over te dragen aan een door hen voorgedragen getuigdeskundige. De rechter-commissaris moest vervolgens meedelen dat hem geen middelen ter beschikking stonden om het RIAGG te dwingen de band aan de deskundige af te staan.

De advocaat stelde, met een beroep op het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM), dat om die reden het RIAGG-rapport niet als bewijsstuk kon worden aanvaard. Pas nadat de rechtbank in een tussenvonnis had besloten behoefte te hebben aan inzage van de band, stelde de officier van justitie de band ter beschikking voor vertoning in de rechtszaal.

De vertoning van de band was onthullend: anders dan in het RIAGG-rapport werd gesuggereerd, sprak het kind juist tot het eind toe tegen dat de aangeklaagde haar te na was gekomen. Dit zelfs nog nadat de ondervraagster een copulatie-scène had uitgebeeld met twee van geslachtsorganen voorziene poppen en aan het meisje had verteld dat dit was wat oom Willem met haar had gedaan. Een nadere analyse was niet meer nodig. Vrijspraak volgde.

Dat deze zaak desondanks een leemte in de rechtsbescherming blootlegde, kan met drie argumenten worden gestaafd.

Ten eerste moest de advocaat zich in deze zaak op Europees recht beroepen: nergens in het Nederlands recht is vastgelegd dat een rapport zoals dat van het RIAGG ontoelaatbaar is als bewijsmateriaal, wanneer van de daaraan ten grondslag liggende ondervraging geen transcriptie of opname beschikbaar is. Integendeel: verklaringen 'van horen zeggen' zoals deze kunnen sinds het *de auditu*-arrest van de Hoge Raad uit 1926 als bewijs worden toegelaten. De op het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens gebaseerde jurisprudentie is niet ondubbelzinnig. De beslissing van de rechtbank was voor de Kampenaar meer een kwestie van geluk dan een gevolg van een onmiskenbaar recht van hem als

Door Jan Schuijjer

verdachte.

Bovendien treden niet alle gedragsdeskundigen zo grof op als die in Zwolle. Vaak kan pas na een zorgvuldige analyse worden vastgesteld of in een ondervraging het kind door de vragensteller is 'gestuurd' naar een belastende verklaring. Een enkele vertoning bij de rechtszitting, waar de getuigdeskundigen slechts haastige aantekeningen kunnen maken, volstaat daartoe niet.

Een keten van 'hulpverleners' keerde zich tegen hem

Ten slotte: zelfs als de rechtbank had besloten het RIAGG-rapport niet als bewijsstuk te aanvaarden, was dat niet noodzakelijkerwijs in het voordeel van de verdachte. De video-opname kan immers ook bewijsmateriaal ter ontlasting van de verdachte zijn. Dat was hier het geval: de ondervraging was 'niet optimaal' geweest, zo stelde de rechtbank voorzichtig en dat was één van de redenen voor vrijspraak.

De Nederlandse rechtsstaat is zwak op het punt van de bescherming van mogelijk onschuldige verdachten. Behalve dat deze zaak nog eens duidelijk maakte

dat ons strafrecht zich niet tegen *de auditu* bewijs verzet, toont deze ook aan dat een verdachte geen onvoorwaardelijk recht heeft op contra-expertise van een zelf uitgekozen deskundige.

De afwezigheid van een automatisch en door Justitie bekostigd recht op contra-expertise is er wellicht de voornaamste oorzaak van dat in een strafzaak de verdachte het Openbaar Ministerie met ongelijke wapens moet bevechten. Wie verdacht wordt van seksuele kindermishandeling krijgt te maken met een groot, gesubsidieerd apparaat van maatschappelijk werkers, gedragsdeskundigen en Justitie. Zij hebben de middelen om een uitvoerig dossier te produceren.

Daartegenover staat een verdachte die het maar moet zien te rooien. Goede strafpleiters zijn zeldzaam en duur. Wie een behoorlijk tegenonderzoek wil laten uitvoeren moet goed in zijn geld zitten, zo hij al toegang krijgt tot het tegen hem gerichte bewijsmateriaal.

Wie dat geld niet heeft kan het lot wachten van Jan S. uit Tilburg. Nadat diens huwelijk op de klippen was gelopen werd hij geconfronteerd met een keten van 'hulpverleners' die zich *en bloc* tegen hem keerden. Toen eenmaal, op grond van zeer algemene gedragskenmerken bij zijn dochtertje, het vermoeden van seksueel misbruik was gerezen, bleek de trein niet te stoppen. Gezins-therapeut, orthopedagoge, gezins-

voogdes, de Raad voor de kinderscherming, arts, politie en Openbaar Ministerie omschreven het vermeende misbruik in steeds gruwelijker termen.

De culminatie van dit proces was een serie ondervragingen van de betrokken kinderen door drs. C.M. van Deutekom, dezelfde orthopedagoge die in 1989 verantwoordelijk was voor het ondervragen van de kinderen in het Bolderkarschandaal, die daarna haar werk op de oude voet heeft kunnen voortzetten. Van Deutekoms ondervragingen laten zich lezen als kinderpornografie. Onverbidelijk kapt zij elke opmerking van de kinderen af die vader zou kunnen vrijpleiten en legt zij hun een verhaal over seksueel misbruik in de mond.

S. stond tegenover deze monolith van gesubsidieerde maatschappelijk werkers alleen. Geen moment heeft hij zich behoorlijk kunnen verweren. Het dossier laat zien dat nergens in het proces een moment van bezinning kwam. S. zit nu een straf van vier jaar uit. Zo hij al schuldig was, biedt het strafdossier daarvoor geen aanknopingspunt.

In de behoefte aan bezinning in het strafproces zou door een faciliteit voor contra-expertise kunnen worden voorzien. Misschien wekt het idee dat Justitie een faciliteit ten behoeve van verdachten zou moeten vergoeden bevreemding. Justitie hoort echter niet de strafvervolg, maar het recht te dienen.

De auteur is mede-auteur van Het seksuele gevaar voor kinderen; mythen en feiten.

Zeer dubieuze trend beheerst incest-debat

VK 13 José Rijnaarts

T IEN jaar geleden was de boodschap van de media over incest dat het heel vaak voorkomt, tot nu toe wisten we niet wat er aan de hand was; nu weten we het wel en mogen hulpverleners en justitie niet langer dadeloos toekijken.

Tegenwoordig lijkt de boodschap: telkens weer worden onschuldige vaders van incest beschuldigd; dat mag niet gebeuren; hulpverlening en justitie — houd je gedeisd!

In 'Het Vervolg' van 30 mei 1992 stond het verhaal van Pim van den Broek te lezen, die negen dagen in de cel doorbracht op verdenking van incest met een vijfjarige nichtje, waarna de zaak wegens gebrek aan bewijs werd geseponeerd. Dat drama vond plaats in november 1989, tweeënhalf jaar geleden dus. De 'actualiteit' moet waarschijnlijk gezocht worden in een nieuwe trend in de discussie over incest: de nadruk op valse beschuldigingen of een krakemikkige bewijsvoering.

De eerste verhalen van en over incestslachtoffers uit het begin van de jaren tachtig gingen over volwassen vrouwen die als kind seksueel waren misbruikt en die zich dat heel goed herinnerden. De leeftijden die zij in verband met het misbruik noemden lagen tussen pakweg acht en veertien jaar.

Het bekende onderzoek van Nel Draijer *Seksueel misbruik van meisjes door verwanten* onderstreepte deze indruk. 'Onze gegevens geven de indruk dat vanaf tien jaar de kwetsbaarheid van meisjes om seksueel misbruikt te worden toeneemt', aldus de onderzoekster.

Je zou op grond hiervan denken dat incestueus misbruik van meisjes in de pre-puberteit, dat kenmerkend in de praktijk het meest voorkomt, ook een centrale plaats zou

moeten innemen in de berichtgeving over incest. Dat is niet meer het geval. Sinds de Bolderkar-affaire in 1988/89 lijkt incest vooral een verschijnsel dat te maken heeft met kleine kinderen, peuters en kleuters.

Hoe komt dat? Zijn hulpverleners gefixeerd geraakt op seksueel misbruik van kleine kinderen, vanuit de redenering: hoe eerder je erbij bent, hoe beter? Of pikken publicisten de 'dubieuze zaken' eruit om aan te tonen dat de hele discussie over incest berust op 'ze-

denangst', om een term te gebruiken die in opkomst is? Want als het om kleine kinderen gaat is een incestzaak per definitie dubieus, of je bij het ondervragen van zo'n kind nu gebruik maakt van anatomisch correcte poppen of niet. Altijd gaat het immers om interpretaties van volwassenen.

Freud, die bij het incestdebat van het afgelopen decennium eerst een aardige partij meeblied, is de laatste tijd achter de coulissen verdwenen. Toch is een vergelijking met zijn denkwijze interessant. Freud probeerde aanvankelijk hysterie bij vrouwen te verklaren uit seksueel misbruik in de jeugd, maar dat misbruik moest dan wel hebben plaatsgevonden in de eerste levensjaren, omdat volgens hem alleen onbewuste herinneringen aan die periode tot hysterie konden leiden. Vandaar dat hij de ervaringen van patiënten verplaatste naar een andere leeftijdsfase dan zij zelf noemden.

Later greep Freud die door hemzelf centraal gestelde leeftijdsfase aan als argument om zijn theorie over het ontstaan van hysterie te verwerpen. Voortaan zou hij

klachten van volwassen vrouwen over incest in hun jeugd afdoen als produkten van het Oedipus-complex, de met schuld beladen fantasie van de kleuter over seksuele contacten met de ouder van de andere sekse.

Het Oedipus-complex heeft zijn beste tijd gehad en niemand zal het tegenwoordig nog als argument gebruiken om seksueel misbruik van kinderen af te doen als fantasie. Daar heb je dat complex ook helemaal niet voor nodig. Als je in de publiciteit rondom incest kleuters centraal stelt en oudere kinderen die met deze vorm van mishandeling te maken krijgen negeert, en je zegt vervolgens dat kleuters op grond van hun leeftijd niet geloofwaardig zijn, dan bereik je in wezen het zelfde.

Al is er misschien een verschil. Freud dacht dat incest alleen bestond in de verheelding van vrouwen die hun Oedipus-complex niet hadden gewerkt. Tegenwoordig lijkt de gedachte dat incest misschien niet uitsluitend maar toch wel hoofdzakelijk bestaat in de verbeelding van hulpverleners.

José Rijnaarts is auteur van het boek 'Dochter van Lot' (Rainbow).

Peter van Koppen *VK 10*

IN het incestdebat neemt de zorg voor de slachtoffers terecht een grote plaats in. Dat is ook de strekking van de bijdrage van José Rijnaarts in Forum van 13 juni. Haar stuk laat echter tegelijkertijd zien waaraan het schort in de discussie rond incest: men heeft kennelijk uitsluitend oog voor de hulpverlening aan de slachtoffers. Dat heeft desastreuze gevolgen als de slachtoffers in een andere rol moeten gaan optreden, namelijk als getuige in de strafzaak tegen de mogelijk dader.

De problemen zijn ontstaan omdat de betrokkenen het verschil niet kennen tussen hulpverlening en strafrecht. Bij hulpverlening aan slachtoffers van incest moet het slachtoffer onvoorwaardelijk worden geloofd. Het is voor de hulpverlener niet interessant of het seksueel misbruik daadwerkelijk heeft plaatsgevonden; het gaat om de psychische beleving van de cliënt en de problemen die dat met zich meebrengt.

Als de al dan niet vermeende dader van incest strafrechtelijk wordt vervolgd, ontstaat een geheel andere situatie. Het slachtoffer is dan geen cliënt maar getuige, en dan is het wel degelijk van belang wat in werkelijkheid is gebeurd.

Seksueel misbruik van kinderen is vaak moeilijk vast te stellen. Orthopedagoges en andere deskundigen die dit misbruik constateren, staan dan ook in toenemende mate bloot aan kritiek. Toch is er volgens Jan Wind geen sprake van een hetze. Het wordt tijd dat ook Justitie afstand neemt van de bekritiseerde onderzoekers.

Slachtoffertjes van misbruik: maar door wie?

VK 23

SEKSUEEL misbruik van kinderen is de laatste tijd in. We lezen regelmatig de veroordelingen in de krant. De kranten meldden vorige week nog dat slachtoffers nu, naast de mogelijke genoegdoening door een veroordeling van de dader, ook nog via de rechter smartegeld van de dader kunnen eisen. Dat rechters dat misbruik ook erg vinden, blijkt uit de tarieven: die liggen rond de honderdduizend gulden (die voor bijvoorbeeld dwarslaesies rond de f 75.000,—). Menselijk leed is natuurlijk moeilijk in getallen uit te drukken, maar je kunt je afvragen of het psychotrauma door vroeger seksueel misbruik inderdaad 25 procent erger is dan de rest van je leven in een rolstoel te moeten zitten. En waarom staat de veroordeelde van zulk seksueel misbruik absoluut onderaan in de pikorde in de gevangenis? En waarom is er toenemende kritiek op de vonnissen die de verdachten over zich horen uitspreken?

Zulk misbruik is meestal moeilijk vast te stellen. De rechtgeaarde kinderbeschermers zal dit laatste onmiddellijk beamen. Onderzoek ernaar dient dan ook heel zorgvuldig te geschieden en dan alleen door deskundigen die daar een speciale opleiding voor hebben gehad en voortdurend worden bijgeschoold. Maar op deze pagina is vorige week door de psycholoog P.J. van Koppen betoogd: 'Dit onderzoek (door orthopedagogen) wordt in Nederland in het algemeen zo onvoorstelbaar slecht gedaan, dat geen rechter daaraan enige consequentie zou mogen verbinden.' Dit was trouwens al eerder duidelijk gemaakt in het door hem en de hoogleraren H.F.M. Crombag en W.A. Wage-

Het lijkt nu alsof ik met kracht een open deur intrap, maar dat is jammer genoeg niet waar. In een strafzaak tegen een verdachte die wordt beschuldigd van seksueel misbruik is de gebruikelijke gang van zaken dat de rechter-commissaris aan een orthopedagoog opdracht geeft het kind te onderzoeken en dan de volgende vragen te beantwoorden:

1. is het kind seksueel misbruikt;
2. zo ja, wat is er dan gebeurd; en
3. wie heeft het dan gedaan?

Dit onderzoek wordt in Nederland over het algemeen zo onvoorstelbaar slecht gedaan, dat geen rechter daaraan enige consequentie zou mogen verbinden.

Die orthopedagogen doen het onder andere zo slecht omdat zij geen onderscheid maken tussen hun rol als hulpverlener en als forensisch deskundige. Alsof zij de getuige in therapie hebben, beginnen zij het verhoor met een onvoorwaardelijk geloof in het verhaal dat hen vooraf is verteld, namelijk dat incest heeft plaatsgevonden. Van een kritische onderzaging van het kind is nooit sprake; wel van suggestieve vragen — waarvoor kinderen in dit soort situaties extra gevoelig zijn — en van vergaande en ongefundeerde conclusies.

In de meeste gevallen is er alle reden een kritische houding te

In incestzaken wordt hulpverlening met strafrecht verward

genover het kind aan te nemen. Het kind wordt zelden gehoord direct nadat het vermoeden van seksueel misbruik is gerezen, maar meestal pas nadat ouders, opsporingsambtenaren en hulpverleners tegen het kind hebben aangepast. De orthopedagoog wordt soms pas een jaar na de ontdekking ingeschakeld. Er is dan al alle gelegenheid geweest door middel van suggestie het verhaal van het seksueel misbruik in het hoofd van het kind te planten.

Het vervalende van suggestie is, dat de gesuggereerde informatie deel gaat uitmaken van het geheugen van het kind. Dat maakt de gebruikelijke manier van interviewen in alle gevallen desastreus, zowel voor de verdachte, als voor de slachtoffertjes. Na zo'n interview kan men niet meer vaststellen of het verhaal van het kind nu op werkelijkheid of op suggestie berust.

Als de rechtbank oog heeft voor de kwaliteit van het interview gaan verdachten die het gedaan hebben ten onrechte vrijuit; als de kwaliteit van het interview niet wordt doorzien, worden onschuldige verdachten veroordeeld. Dat geldt des te meer bij het vervolgen van verdachten van incest, omdat in die zaken ander bewijs meestal afwezig of zeer mager is.

Door de rare mengeling van hulpverlening en forensisch werk wordt ook de slachtoffers onrecht aangedaan. Er wordt nogal wat van hen verlangd in het gesprek met de orthopedagoog: zij moeten de loyaliteit tegenover een familielid opgeven en praten over dingen die nu eenmaal verre van eenvoudig zijn. Maar hulpverlening vindt er niet plaats en er wordt grote druk op hen uitgeoefend, zonder dat zulks enig nuttig doel dient.

Kinderen worden in strafzaken door orthopedagogen en psycholo-

gen gehoord omdat — zo is uit onderzoek gebleken — het verschijnen op de terechtzitting voor hen een nogal traumatische ervaring is.

Het zou echter beter zijn hen op de volgende manier te horen. Een psycholoog die wel heeft opgelet bij de colleges over suggestie, interviewt hen na overleg met de rechter-commissaris, de officier van justitie en de raadsman van de verdachte. Het gesprek wordt op video opgenomen en in zijn geheel ter terechtzitting afgedraaid.

Dat verlost ons direct van de rare gewoonte dat deskundigen conclusies trekken over de betrouwbaarheid van de getuige, terwijl dat bij uitstek de taak van de rechter is. Op die manier zou het slachtoffer in zijn of haar rol als getuige wel serieus worden genomen.

Een dergelijke methode zou ook tot aanzienlijk minder dubieuze zaken — zowel dubieuze veroordelingen, als dubieuze vrijspraken — leiden. Die afname zou ook worden bevorderd door kinderen zo snel mogelijk na de ontdekking onder leiding van de rechter-commissaris te laten horen.

Laat ik tot slot een hypothese opwerpen die misschien kan verklaren waarom recent veel al dan niet vermeende dubieuze seksueel-misbruik-zaken in de publi-

citeit zijn gekomen. Afdelingen Jeugd- en Zedenzaken van de politie zijn meer en meer geneigd seksueel-misbruik-zaken buiten het strafrecht af te handelen. Dat betekent dat de politie zaken selecteert die wel en die niet naar de officier van justitie worden doorgezonden.

Voor een afhandeling buiten het strafrecht zijn vaak goede redenen: een voor alle betrokkenen traumatisch proces wordt voorkomen en als er in de familie nog wat te repareren valt, kan daarmee aanzienlijk sneller worden begonnen onder deskundige hulpverlening.

Maar dan moet de dader daaraan natuurlijk wel meewerken en zijn misbruik bekennen. Vermoedelijk worden dus verdachten die heftig ontkennen vaker naar de officier van justitie gezonden. Maar juist onder ontkennende verdachten zitten aanzienlijk meer onschuldige verdachten dan onder bekende verdachten. Onder heftige ontkenneren zitten in ieder geval meer verdachten die het er niet bij laten zitten.

P.J. van Koppen is psycholoog aan de juridische faculteit van de Erasmus Universiteit Rotterdam. Hij publiceerde recent met H.F.M. Crombag en W.A. Wage-naar 'Dubieuze Zaken — De Psychologie van Strafrechtelijk Bewijs' (Contact Amsterdam).

te. Zo had de psycholoog prof. W.H.G. Wolters 'weinig vriendelijke woorden' voor één van de orthopedagogen (*de Volkskrant* 30 mei). De psycholoog prof. Crombag sprak in *NRC-Handelsblad* van 'extreme stupiditeit' van twee van die onderzoekers: ze zijn volgens hem 'beyond salvation'.

De positie van deze orthopedagogen lijkt onhoudbaar te worden en de polarisatie neemt toe, ook onder de hooggeleerden (waarbij Baartman een geïsoleerde positie gaat innemen). De inner circle van kinderredders versus de rest van Nederland? Justitie kan nu niet langer met die bekritiseerde onderzoekers — van wie er een nota bene een opleiding aan politieambtenaren geeft — genoegen nemen. Misschien is het nodig dat het parlement hier Justitie eens een dwijtje in de rug geeft.

Het in de ogen van veel cliënten te machtige en repressieve bolwerk van Justitie-ambtenaren en talrijke hulpverleningsinstanties blijkt niet zo gemakkelijk te veranderen, hoewel we van staatssecretaris Kosto niet onwelwillende geluiden opvingen. Maar de rechters blijven onafhankelijk en kunnen zelf hun deskundigen blijven uitzoeken.

Kan het congres *Trauma and Tragedy*, dat deze week in Amsterdam plaats vindt, bijdragen aan verbetering van de diagnostiek? Hier past enige twijfel. Een bepaald psychiatrisch ziektebeeld neemt op het congres een belangrijke plaats in, namelijk *Multiple Personality Disorder* (MPD). Het wordt gekenmerkt door de aanwezigheid van verschillende persoonlijkheden in een patiënt. Die gedraagt zich dus alsof hij (meestal een zij) verschillende mensen zou zijn.

Wat heeft MPD nu met seksueel misbruik te maken? Sommige psychoterapeuten geloven dat verdwenen (verdronken of verloren gegane) herinneringen over misbruik in de vroege jeugd weer tot bewustzijn kunnen komen door bepaalde vormen van psychotherapie of hypnose. Deze redenering wordt gebruikt bij het opsporen van mogelijk seksueel misbruik, dat volwassen patiënten als kind zouden hebben ondergaan. Nu zijn sommige volwassenen, net als trouwens heel veel kinderen, ontvankelijk voor suggestie, waardoor ze heel gemakkelijk van alles voor waar willen aannemen wat een ondervrager, bijvoorbeeld de psychotherapeut, hen heeft laten zeggen. Die suggestibiliteit van volwassenen nu kan een rol spelen in het veroorzaken van MPD. Helaas, er zijn weinig harde be-

wijzen voor een directe link tussen vroeger seksueel misbruik en MPD. Ook met dit soort diagnostiek moeten we dus heel voorzichtig zijn.

Onze modes komen vaak overwaaien uit de Verenigde Staten. Dat geldt wellicht ook voor psychiatrische ziektebeelden. Voor de Nederlandse situatie is dit van belang, omdat de laatste tijd blijkt dat in de VS die psychotherapeutische gang van zaken steeds vaker voorkomt, met allerlei tragische gevolgen. Gezinnen worden uit elkaar gerukt, er komen allerlei slachtoffergroepen, niet alleen van ex-kinderen ('survivors') die zich nu opeens vroeger seksueel of ander (zelfs 'satanisch') misbruik menen te herinneren, maar ook van ouders die daarvan beschuldigd worden. Het lijkt tijd dat psychologisch en psychiatrisch Nederland zich van dit gevaar bewust gaat worden. Nu kunnen we het aantal fouten nog beperken en de tragische consequenties ervan voorkomen.

VAN Koppen wees er in zijn artikel op dat de bekritiseerde orthopedagogen

schijnbaar hulpverlening en strafrecht verwarren. Wat hij niet noemde en wat nog veel gevaarlijker is, is dat ook rechters in zo'n verarring verstrikt kunnen raken. Op het kruispunt van kind en sex blijkt het heel moeilijk om rationeel te blijven, en dat geldt ook voor rechters die schuld (en dus straf) en schadevergoeding moeten vaststellen. Het wordt steeds waarschijnlijker dat daardoor — en door die dubieuze diagnostiek — in ons land enkele tientallen mensen onschuldig gevangen zitten of gezeten hebben.

Kinderrechters functioneren als een kruising tussen een maatschappelijk werk(st)er en een Salomo met zo mogelijk nog desastreuzere gevolgen. Terwijl strafrechters nog altijd een veroordeling moeten uitspreken op grond van wettig en overtuigend bewijs (al kan dat dubieus zijn) en een gearresteerde verdachte binnen drie dagen voor een rechter geleid moet worden, hoeft dat in het kinderrecht helemaal niet.

Alleen op grond van een vermoeden van een maatschappelijk werker (bijvoorbeeld op grond van een mededeling door een medeburger, die voor de ouders onbekend blijft) kan elk kind van nul tot achttien jaar onmiddellijk uit zijn ouderlijk huis en gezin worden verwijderd door de Raad voor de Kinderbescherming en zes weken lang in een inrichting moeten verblijven, geïsoleerd van zijn familieleden zonder dat er ook maar een rechter aan te pas komt (gedetineerde volwassenen hebben tenminste nog recht op bezoek).

Daarna komen de bovengenoemde onderzoeken door de — door de kinderrechter of Raad uitgezochte — deskundigen, het-

geen maanden kan duren. De resultaten van het vooronderzoek (die dubieuze rapporten) en van de onderonsjes die de kinderrechter een aantal keren met zijn (meestal haar) eigen getuigen-deskundigen heeft, blijven geheim — onder andere vanwege 'de privacy van het kind' —, waarna achter gesloten deuren de beschikking van de kinderrechter volgt: in 95 procent van de gevallen conform de adviezen van de deskundigen. Motivatie van de rechter? 'In het belang van de minderjarige', dat is genoeg.

Dit betekent dat de diagnostiek van de deskundige, kinderbeschermende werkers, orthopedagoges, (kinder)psychologen en kinderpsychiaters kan leiden tot jarenlange scheiding tussen ouder(s) en kind.

Het is, althans voor niet-deskundigen, wel duidelijk dat een dergelijke 'gelegaliseerde kidnapping' en 'detentie' voor een kind een levenslang en onherstelbaar trauma tot gevolg hebben. Uitzondering? Nee. Bij OvK zijn verschillende gevallen bekend van jonge kinderen die dit overkomen is. Respect voor de rechten van de mens? Nee, kinderen zijn geen mensen, het zijn 'slachtoffertjes'. Maar... van wie?

Jan Wind is bijzonder hoogleraar aan de Vrije Universiteit met als leeropdracht 'De evolutiebiologie van sociaal gedrag'. Hij is tevens bestuurslid van de vereniging (O) ders voor Kinderen.

Kritiek op incest-hulpverlening gaat geheel voorbij aan slachtoffers

HOE bestrijden wij seksueel misbruik van kinderen, en hoe voorkomen wij dat mensen onrechtvaardig beschuldigd en veroordeeld worden van seksuele misdrijven; deze beide problemen liggen in elkaars verlengde. Het zou voor de hand liggen dat als men zich druk maakt over het ene, men ook aandacht houdt voor het andere. Helaas, de werkelijkheid toont vaak het beeld van twee elkaar bestrijdende kampen.

JK 17 Jeltó Drenth

Zich richten op de bestrijding van seksueel misbruik van kinderen. Wind is demagogisch bezig. Hij gebruikt berichten over schadevergoeding om te illustreren hoe zwaar rechters deze zaken wegen. 'De tarieven liggen rond de honderdduizend gulden.' De waarheid is dat in een recent geval dit bedrag toegekend werd, en het is misleidend om weg te laten dat het slachtoffer 5 jaar oud was, niet alleen verkracht maar ook mishandeld was, en dat de uitspraak in de rechtszaak luidde: acht jaar plus TBR. Ook waar hij waarstanden lijkt hij te mikken op goedkope sentimenten. Is het echt zo vreselijk dat ouders die zich schuldig gemaakt hebben aan seksueel misbruik van hun kinderen elkaars opzoeken in praatgroepen?

Wind selecteert voor zijn standpunt kennelijk meer op prestige dan op argumentatie. Hoogleraren

heeft hij hoog; hoger dan iemand die een opleiding aan politieambtenaren geeft'. En tussen de regels door kan ik ook niet aan de indruk ontkomen dat Wind suggereert dat vrouwen op dit terrein extra gewantwoord dienen te worden. Zijn felste agressie geldt twee orthopedagoges, en ook de kinderrechtshouders zijn vaak van het vrouwelijke geslacht. Een oude angst: Strindberg is niet de enige auteur die de angsten rond het vaderschap beschreef.

Lang niet alle aspecten van de man-vrouw-relatie stemmen tot vrolijkheid. Angst voor geweld en verkrachting (door mannen) is bij vrouwen haast een collectief gegeven. Dat is geen neurotische angst; er is gegronde reden voor. Het is misschien geen aantrekkelijke gedachte, maar zit er niet iets elementair rechtvaardigs in het feit dat er ook een terrein is waarop mannen een collectieve angst hebben voor vrouwen?

Jeltó Drenth is arts-seksuoloog.

Weet Wind wel waarover hij het heeft?

Ik ben lid van een *survivor*-groep en wij verzamelen de levensverhalen van mensen die in hun jeugd te maken hebben gehad met incest en mishandeling. Wat keer op keer weer opvalt, zijn de volgende houdingen van daders en overige gezinsleden:

- de ontkenning van wat er gebeurd is;
 - de pogingen de slachtoffers te isoleren als deze de gebeurtenissen aan de orde proberen te stellen; — een kleinerende toon tegenover de slachtoffers.
- In de discussie over de juistheid van de diagnostische methodieken ten aanzien van incest bij kinderen wil ik me niet mengen. Wat me in het artikel van Jan Wind (Forum, 25 juni) opvalt zijn de volgende zaken:
1. de ontkenning van de steeds onthutsender feiten die door onderzoek aan het daglicht komen en daarmee de ernst van de zaak;
 2. de poging om degene die de zaken aan de orde probeert te stel-

AMSTERDAM D. Bouwman

Verdachtmaken

Weet Jan Wind (Forum, 25 juni) wel waarover hij het heeft als hij beweert dat de aandacht voor zo- iets gruwelijks als seksueel misbruik van kinderen voor iemand — slachtoffer, hulpverlener of onderzoeker — een modieuze bezigheid kan zijn? Decennia lang zijn ervaringen van seksueel misbruik onder de tafel gebleven. Het lijkt nu 'mode' te worden te suggereren dat het om de fantasie gaat van hulpverleners en onderzoekers.

Weet deze man wel waar hij het over heeft als hij beweert dat 'ze' (bedoeld: volwassen cliënten die mogelijk seksueel misbruikt zijn als kind) 'heel gemakkelijk van alles voor waar willen aannemen wat een onderverrager, bijvoorbeeld de psychotherapeut, hen heeft laten zeggen'. Weet Wind wel wat het is om stap-voor-stap de uiterst pijnlijke en schokkende herinneringen bewust te worden, een proces dat vaak noodzakelijk is omdat

ANRHEM

Anne Swart

'Incest-ongelovigen' gooien ten onrechte alles op een hoop

Marianne Grünell

Dat het schappelijk discussie. Dat het MPD-syndroom bestaat — los van de mogelijke oorzaken — dat lijkt geen twiifel. Alleen al de onlangs uitgezonden documentaire *De ontkenning van Verheul* onderstreept dit nog eens nadrukkelijk. Belangrijk vind ik het gegeven dat emotionele verwaarlozing in gezinnen regelmatig samengaat met seksueel misbruik in datzelfde gezin en, niet te vergeten, fysieke kindermishandeling. Een oorzaak zoeken bij dit soort verweven verschijnselen is mijns inziens verspilde energie. De samenhang in beeld krijgen lijkt me des te nuttiger voor de diagnose en behandeling van dit soort trauma's bij volwassenen.

Overigens lijkt het mij als niet-deskundige plausibel dat kinderen, die geestelijk wegvluchten uit nare situaties, deze psychische reacties bij andere bedreigingen blijven 'afgeven'. Geestelijk wevluchten (dissociatie) en uiteinde-lijk, persoonlijkheidsafschieden: volgt de laatste reactie niet als vanzelf uit alle vorige, als dit soort

noemen, verdienen respect en op z'n minst het voordeel van de twi- fel. Algebrand worden in onder meer de kolommen van deze krant is met deze geschiedenis van 'ver-zwijgen' nog vers in het geheugen, onder de gordel.

Ten vierde is er justitie. Bij on- dekte misdaden horen in Neder- land straffen. Gelukkig zijn we hier zo humaan — of is het realis- tisch? — dat de gedachte veld wint, plegers van seksueel mis- bruik niet te straffen met gevang- nisstraf of met boetes, maar te ver- plichten tot therapie. Dat wil zeg- gen dat deze mannen wordt 'ge- leerd' verantwoordelijkheid voor hun daden te nemen en te 'leren' de consequenties van hun gedrag voor de kinderen 'in te voelen'. Ik denk hierbij aan het Riagg-initia- tief uit Rotterdam, waar men deze uiterst moeilijke therapieën voor zijn rekening neemt.

MAAR goed, therapeuti- sche hulp is nog margi- naal, justitie moet de meeste zaken nog klaren, en dan duidt de vraag op, die de 'ongelovi- gen' in dit debat niet ophouden te stellen: de vraag naar de waarheid,

de bewijzen. In de rechtspraak gaat het terecht om harde bewij- zen. En dat is met seksueel mis- bruik ingewikkeld, want in 'deze zaken' bestaat er zelden overeen- stemming over wat er precies is gebeurd.

Bovendien is 'verdringing' een geweldige psychische kracht, zo- wel bij misbruikers door dissocia- tie, als bij misbruikers door gevoe- lens van schaamte en schuld. Zo- lang justitie zich op het niveau van te bewijzen feiten moet blijven be- zighouden met seksueel misbruik, verdient het mijns inziens aanbe- veling dat dit laatste probleem apart wordt behandeld door ter- zake deskundigen, die hun gren- zen kennen en dus hun mond we- ten te houden over de door mij genoemde eerste drie aspecten van seksueel misbruik.

'Verlichting' van het probleem door verheldering, dat zou mijn devies zijn aan een ieder die be- trokken is bij seksueel misbruik, te beginnen bij Jan Wind.

Marianne Grünell is onderzoeks- coördinator bij de Faculteit Socia- le Wetenschappen van de Rijksu- niversiteit Utrecht.

de verdrongen herinneringen woekeren in het onderbewuste en het leven van de persoon in kwes- tie ernstig schaden en soms zelfs onmogelijk maken?

En op welke bewijzen baseert hij zich eigenlijk in zijn beweringen?

Ik wil aannemen dat onder- zoeksmethoden en juridische be- wijsvoering verbetering behoe- ven. Ten slotte spreken we over deze zaken bespreekbaar zijn ge- worden, dus ook de methoden om ze te behandelen zijn nog jong. Misschien is het beter de energie daaraan te besteden in plaats van slachtoffers, hulpverleners en on- derzoekers verdacht te maken die met deze materie vaak al jaren- lang, en tegen het maatschappelijk 'ongelooft' in, bezig zijn en die de moed hadden om de schokkende werkelijkheid van seksuele kin- dermishandeling onder ogen te zien.

Justitie wijst gebruik anatomische poppen af

Door een onzer redacteurs

DEN HAAG, 29 JUNI. Het gebruik van anatomisch correcte poppen bij het verhoor van jonge kinderen in zedenzaken moet worden afgeschaft, zo meent een werkgroep van het Openbaar Ministerie. Dit heeft de voorzitter van die werkgroep, de Arnhemse advocaat-generaal mr. Hulsenbeck, vanochtend meegedeeld.

De poppenmethode staat sinds eind 1988 ter discussie. Medewerkers van het medisch kinderdagverblijf 'De Bolderkar' in Vlaardingen concludeerden toen op basis van gesprekken met kleuters, waarbij poppen met geslachtsorganen werden gebruikt, dat veertien van de zestig kleuters het slachtoffer waren van incest. Uit nader onderzoek door het ministerie van WVC bleek in 1989 dat de methode „te snel en te slordig" was gebruikt. Sinds 1990 hanteert het Openbaar Ministerie de poppenmethode alleen als steunbewijs.

Advocaat-generaal mr. P.J. Wurzer van het gerechtshof in Den Haag zag in januari 1990 af

van verdere vervolging in hoger beroep in twee strafzaken in de Bolderkar-affaire. Bij die gelegenheid verklaarde Wurzer: „Alleen als er in een strafzaak voldoende andere verklaringen zijn afgelegd en een interview met gebruik van de poppen bevestigd de eerdere lezingen, kan het poppenspel als steunbewijs dienen."

Later plaatste ook de Hoge Raad vraagtekens bij het gebruik van de poppenmethode. De seksuoloog prof.dr. J. Frenken zei vorig jaar in een gesprek met deze krant over de methode: „Je kunt als onderzoeker op het verkeerde been gezet worden. Kinderen kunnen wel uit nieuwsgierigheid met piemel en vagina van een pop spelen, zonder iets na te spelen."

Hulsenbeck noemt het „zuur" dat er mensen op grond van de poppenmethode zijn veroordeeld. Zij zouden om herziening van hun zaak kunnen vragen bij de Hoge Raad. Om hoeveel zaken het gaat is niet bekend.

weer op het vliegtuig richting

'Justitie deint mee op anti-poppencultus'

(Vervolg van pagina 1)

UTRECHT — De Utrechtse klinisch psycholoog prof. dr. W.H.G. Wolters keurt het af als de poppenmethode als enig onderzoek wordt gebruikt om seksueel misbruik bij kinderen aan te tonen. „Het is voorgekomen dat bij een kind in drie kwartier incest werd vastgesteld. Dat is niet acceptabel. De methode kan niet meer dan een nuttig onderdeel van een breed psychologisch onderzoek zijn waarbij over een langere periode een hele serie tests wordt afgenomen. En waarbij veelvuldig wordt gesproken met het kind, de ouder(s) en eventueel de dader. Die hele poppenstand is ontzettend opgefokt."

Zelf maakt Wolters deel uit van een commissie van de Inspecties voor de geestelijke en lichamelijke volksgezondheid en de beroepsverenigingen, die haar licht nog over de kwestie laat schijnen. „Het laatste woord is hier niet over gezegd. En anders gaan we door met gewone poppen, zonder genitaliën. Ik vind het zeer onzuiver dat justitie meedeint in de anti-poppencultus zodat de samenleving weer enigszins een goed geweten krijgt. Er wordt daarmee voorbij gegaan aan het leed wat er onder seksueel misbruik kinderen leeft."

Adviesraad wil beter opgeleide arts voor hulp misbruikt kind

Van onze verslaggeefster
DEN HAAG — Het lichamenlijk onderzoek van een kind dat mogelijk seksueel is misbruikt, moet worden uitgevoerd door een arts die een specifieke deskundigheid en ervaring op dit terrein heeft. De arts dient bij zijn onderzoek niet alleen te letten op lichamelijke aanwijzingen, maar ook het gedrag en de omgeving van het kind bij zijn oordeel te betrekken.

De Gezondheidsraad heeft gisteren een advies met deze aanbeveling aangeboden aan staatssecretaris Simons van Volksgezondheid. Simons had om het advies gevraagd naar aanleiding van de affaires in Oude Pekela en De Bolderkar, waar misbruik werd vermoed maar nooit kon worden aangetoond.

Er zijn te weinig artsen met speciale kennis over seksueel misbruik bij kinderen. Daarom moeten er meer opleidingsmogelijkheden komen voor dit type artsen, luidt het advies. Dat geldt des te meer als het onderzoek in opdracht van de rechtbank gebeurt. Dan is ervaring vereist met het afnemen van materiaal voor laboratoriumonderzoek.

De Raad vindt dat er per regio deskundigen moeten zijn die door hulpverleners of door instanties waar het misbruik wordt gemeld, kunnen worden opgeroepen. In de artsopleiding moet meer aandacht worden gegeven aan kindermishandeling en seksueel misbruik van kinderen.

Seksueel misbruik is door lichamenlijk onderzoek alleen niet vast te stellen, schrijft de Raad. Bij twee van de drie slachtoffers zijn geen of nauwelijks afwijkingen te bespeuren. Zelfs als die er wel zijn, is moeilijk met zekerheid te bepalen of ze het gevolg zijn van seksueel misbruik. Omgekeerd is het ontbreken van lichamenlijke beschadigingen geen bewijs dat er geen misbruik is geweest, aldus het advies. Daarom moet de arts niet alleen de lichamenlijke symptomen bij zijn oordeel betrekken.

De Gezondheidsraad heeft gemerkt dat artsen die vermoeden dat een kind wordt misbruikt — zeker als dat in het gezin gebeurt — soms weinig geneigd zijn onderzoek te doen. Omdat ze opzien tegen de complexiteit van de problemen schuiven ze de verantwoordelijkheid soms door naar andere hulpverleners. Om dit soort reacties te voorkomen wil de Gezondheidsraad dat de diverse hulpverleners een stappenplan ontwikkelen waarin precies staat hoe ze moeten handelen bij het vermoeden van seksueel misbruik. Zo'n plan kan artsen en andere hulpverleners een houvast bieden, denkt de Raad.

Werkgroep justitie adviseert afwijzing van 'poppenmethode'

Van onze verslaggeefster
HILVERSUM — De omstreden 'poppenmethode' dient als bewijsmiddel in strafzaken rond seksuele kindermishandeling te verdwijnen. Dat is het advies in een nog niet gepubliceerd rapport van de werkgroep Seksuele Kindermishandeling van het Openbaar Ministerie.

De voorzitter van de werkgroep, de Arnhemse advocaat-generaal J. Hulsenbeck, maakte dit zondagavond bekend in KRO's Brandpunt.

In plaats van het gebruik van poppen bepleitte Hulsenbeck het gebruik van zogenaamde 'kindvriendelijke' studio's voor video-opnamen van het verhoor. Zulke banden zouden, bij zorgvuldig gebruik en met toestemming van de ouders, in de rechtszaal als bewijsmiddel kunnen dienen.

Stappenplan artsen voor onderzoek misbruikte kinderen

UTRECHT - Er moet een stappenplan komen dat hulpverleners houvast biedt voor het medisch handelen wanneer bij kinderen een vermoeden van seksueel misbruik bestaat. Het lichamenlijk onderzoek van een mogelijk slachtoffer vraagt bijzondere deskundigheid van de arts. In elke regio moeten daarom speciaal opgeleide, op afroep beschikbare, artsen voorhanden zijn.

Resultaten van het medisch onderzoek moeten altijd worden beoordeeld in samenhang met het gedrag dat het kind vertoont. Dat stelt een commissie van de Gezondheidsraad in een vandaag aan staatssecretaris Simons (volksgezondheid) gestuurd advies over medische interventie bij seksueel misbruik van kinderen.

Op pagina 5: 'Poppenmethode' geen bewijs voor seksueel misbruik kinderen.

Nieuwsblad van het Noorden • maandag 29 juni 1992

binnenland/buitenland nieuws

'Poppenmethode' geen bewijs bij seksueel misbruik kind

ARNHEM — De omstreden methode waarbij seksueel misbruik van kinderen wordt vastgesteld aan de hand van 'anatomisch correcte poppen', geldt bij rechtszaken niet langer als bewijs. Dit heeft procureur-generaal Hulsenbeck van het gerechtshof in Arnhem gisteren bekendgemaakt.

Hulsenbeck, die voorzitter is

van een werkgroep van het Openbaar Ministerie, wil niet langer gebruik maken van bewijsmateriaal, dat is verzameld door kinderen te laten spelen met de poppen die voorzien zijn van geslachtskenmerken. Hij bepleit het verhoor van kinderen in 'kindvriendelijke' studio's, waarbij van het verhoor video-opnamen worden gemaakt.

Deze banden kunnen wel dienen als bewijs. Ze mogen als zodanig echter alleen worden gebruikt na toestemming van de ouders. Een speciaal opgeleide politieagent of een andere deskundige moet de kinderen horen. Overigens wordt de poppenmethode al sinds 1989 niet meer geaccepteerd als bewijs voor seksueel misbruik. De Hoge Raad,

het hoogste rechtscollege in ons land, veroordeelde de methode toen en zei "dat de rechter de kritiek op de methode serieus moet nemen," aldus Hulsenbeck. "Bewijs dient voor honderd procent te worden geleverd en moet waterdicht zijn. Anders volgt vrij-spraak." In de praktijk betekent dat dat de poppenmethode hoogstens geschikt wordt geacht als

aanvulling op andere bewijsmiddelen. Het advies van de werkgroep is vooral juridisch van aard en betekent niet dat alle anatomisch correcte poppen rijp zijn voor de prullenbak. Hulsenbeck acht de poppen wel bruikbaar voor de hulpverlening. Ze kunnen kinderen helpen om te praten over nare ervaringen.

De omstreden poppenmethode kwam eind 1988 in het nieuws toen het medisch kinderdagverblijf 'De Bolderkar' in Vlaardingen aan de hand van de poppenmethode seksueel misbruik vaststelde bij een aantal kleuters en enkele ouders beschuldigde van incest. Van het begin af aan hebben deskundigen kritiek geuit op de poppenmethode.

Herziening zaken poppenmethode

DEN HAAG, 30 JUNI. De fractie van Groen Links in de Tweede Kamer wil herziening van de strafzaken tegen mensen die op basis van bewijs verkregen door de zogenoemde „poppenmethode" veroordeeld zijn wegens seksuele kindermishandeling. Dat

blijkt uit schriftelijke vragen van Groen Links aan minister Hirsch Ballin (justitie). De partij noemt het „onaanvaardbaar" dat deze mensen zich in hun lot moeten schikken, nu er twijfel is gerezen over die methode en wil van Hirsch Ballin onder meer weten of de werkgroep inderdaad adviseert de poppenmethode te schrappen en welke andere bewijstechnische methode daarvoor in de plaats komt.

26-9-67 N 4/1 N

pag 5

UN 29/6

NAC 1992

VK 30

VK 29

B. Rossen: 'Poppenmethode moet afgeschaft worden als bewijsmiddel'

Ten onrechte veroordeeld voor incest

Van onze verslaggever

TILBURG - In Nederland zijn honderden mensen tegen wie de omstrede poppenmethode als bewijsmateriaal diende, ten onrechte vervolgd voor incest. Enkel zitting onschuldig in de cel. Onder hen een 54-jarige Tilburger die is beschuldigd van incest en ontucht met zijn drie kinderen. Dit is de stellige overtuiging van de Maastrichtse psycholoog B. Rossen die zich sterk maakt voor het afschaffen van de met geslachtsdelen uitgeruste poppen.

De poppen worden gebruikt als onderdeel van een methode om met name van jonge kinderen informatie te krijgen over vermeend seksueel misbruik. Dat is volgens Rossen in de Tilburgse zaak dermate ondeskundig gebeurd, dat hij aanknopingspunten ziet voor een revisie van het proces waarbij de Tilburger ruim een jaar geleden werd veroordeeld tot vier jaar celstraf.

Rossen, gepromoveerd op de Oude-Pekela affaire en mede-auteur van het boek 'Het seksuele gevaar voor kinderen', heeft dit weekende bijval gekregen van een justitiële werkgroep. Zondag lekte een rapport uit van de werkgroep Seksuele Kindermishandeling van het Openbaar Ministerie waarin een verbod wordt bepleit van de zogeheten 'anatomisch correcte poppen' als bewijsmiddel van seksuele kindermishandeling. Dat was voor de kamerfractie van Groen Links gisteren aanleiding voor schrifte-

lijke vragen aan minister Hirsch Ballin van Justitie. Groen Links vindt het onaanvaardbaar dat mensen zijn veroordeeld op basis dat geheel of gedeeltelijk berustte op de poppenmethode.

Kleine stap

Een mogelijk verbod van de poppenmethode is echter niet meer dan een kleine stap op de goede weg, meent Rossen. Het moet eerst en vooral afgelopen zijn met „volstrekt ondeskundige interviewmethodes van op seksueel misbruik gespitste hulpverleners. Suggestieve vragen, kinderen onder dwang zetten”, somt Rossen zijn bedenkingen op.

Over het verhoor van de drie kinderen (een meisje van drie jaar en twee jongens van vier en zeven jaar) van de Tilburger heeft Rossen geen goed woord over. „Dit is psychologische marteling, hier zijn de kinderen misbruikt. Zij zijn geïnstrueerd over seksueel misbruik, hen zijn perverse en onwaarschijnlijke gebeurtenissen voorgespiegeld. De kinderen konden geen kant meer uit. Hier zijn de kinderen de dupe.”

Volgens Rossen hebben suggestieve vragen gedurende een langere periode tot gevolg dat kinderen gaan fantaseren. Op een gegeven moment is fantasie niet meer te scheiden van de werkelijkheid.

Nuttig

Verbieden van de poppenmethode is het kind met het badwa-

ter weggooien. Dat vindt B. Ensink, wetenschappelijk onderzoekster aan het Psychologisch Instituut van de Universiteit van Amsterdam. De poppenmethode kan volgens haar nooit als enig geldend bewijsmiddel functioneren. Het is slechts één methode om informatie te krijgen. De poppen kunnen ook hun nut hebben, mits ze op de goede manier gebruikt worden. Vereist is dat de hulpverleners professioneel zijn en zich niet te veel laten meeslepen door emoties. „Het simpele ja van een kind is niet genoeg”, zegt Ensink.

Ensink zou het jammer vinden als de poppenmethode verdwijnt. „Kinderen spelen situaties na. Bijvoorbeeld gegijzelde kinderen spelen die ondergane situatie iedere keer opnieuw na.” Voorwaarde is dat de spelsituatie wordt gefilmd en naderhand kritisch geëvalueerd.

De justitiële commissie Seksuele Kindermishandeling wil de poppenmethode in die zin ook niet afschaffen. Een woordvoer-

der van voorzitter mr. J.A. Hulsenbek wees er gisteren op dat gebruik van poppen, speelgoedbeesten en tekeningen wel toelaatbaar wordt geacht als het in de juiste omgeving wordt geplaatst.

Onder een juiste omgeving verstaat de commissie een vriendelijk aangeklede kamer, opgeleide politie-agenten en mogelijkheden tot eenzijdig toezicht in de kamer en het maken van video-opnamen. De rechter kan de manier van verhoren dan later aan de hand van een film beoordelen op rechtmatigheid. Het verhoren van jeugdige slachtoffers van seksuele mishandeling gebeurt volgens Hulsenbek al vanaf 1988 in daarvoor ingerichte studio's in alle zes gebieden van de gerechtshoven.

Tijdgeest

Rossen heeft daar echter weinig vertrouwen in; de Tilburgse kinderen werden vorig jaar gehoord. De psycholoog spreekt van een hysterie waardoor

ouders, politie en hulpverleners zich laten meeslepen. Dit ondanks de Bolderkar-affaire, Oude-Pekela en Enschede. „Op elk niveau is hetzelfde mechanisme te zien: ouders, eerste lijns gezondheidszorg, politie, hulpverleners, rechterlijke macht. Allen gaan ervan uit dat er seksueel misbruik was, dat dat ernstig en schadelijk voor het kind was en dat nu alleen nog het bewijs boven tafel moet komen. Er is geen enkele correctie in zo'n proces.”

„Er wordt nog steeds overhaast gereageerd; het blijft doorgaan. Maar er moet iets gebeuren, dit moet stoppen”, aldus een geëmotioneerde Rossen. „Als ik mijn analyse van de Tilburgse zaak erbij pak, word ik zo boos dat ik altijd weer een eind moet fietsen om die woede kwijt te raken.” □

Psycholoog kraakt toepassers poppenmethode

'Veroordeling Tilburger gevolg van gedramme incestbestrijders'

door CAREL BRENDEL

MAASTRICHT — „Niet alleen met de omstrede poppenmethode, ook met de volstrekt ondeskundige ondervragingsmethodes van op seksueel misbruik gespitste hulpverleners, moet het afgelopen zijn.”

Dat is het keiharde oordeel van de Maastrichtse psycholoog drs. B. Rossen, die zich heeft verdiept in de veroordeling tot vier jaar gevangenisstraf van de 51-jarige Tilburger J. Schwagten.

Rossen stelt in een rapport over deze zaak dat onschuldigen systematisch tot gevangenisstraf worden veroordeeld wegens seksueel misbruik, waarbij zij tevens hun kinderen moeten afstaan. „Schwagten is een van de slachtoffers.”

De Tilburgse exploitant en restaurateur van draalorgels zit sinds februari 1991 na een aanklacht van zijn ex-echtgenote vast op verdenking van misbruik van zijn drie kinderen. De kinderen, twee jongens en een jonger zusje, waren destijds zeven, vier en drie jaar oud. Schwagten werd in juni 1991 door de rechtbank in Breda tot vier jaar en tbs veroordeeld. Begin

dit jaar werd de celstraf bekrachtigd door het gerechtshof in Den Bosch, die de terbeschikkingstelling schrapte.

Kort na deze veroordeling zocht Schwagten de hulp van Rossen, die eerder andere verdachten van incest terzijde stond. De Maastrichtse psycholoog heeft vervolgens allerlei betrokkenen gesproken en de proces-verbalen en rapporten van deskundigen doorgelicht.

Hij denkt aanknopingspunten te hebben voor een revisie van het proces tegen de Tilburger. Zo hechtte de rechtbank geloof aan het door de deskundigen opgetekende verhaal van een van de jongens, die tijdens het misbruik zou hebben geslapen, maar wel wist te vertellen dat zijn zusje door het raam het misbruik zou hebben gezien; niemand schonk aandacht aan het feit, dat zij te klein was om door het raam naar binnen te kijken.

Onschuldig

Rossen zegt sterke aanwijzingen te hebben dat Schwagten onschuldig is en dat zijn veroordeling uitsluitend het gevolg is van het doordrammen van de incestbestrijders waartegen hij geen kans heeft gekregen zich behoorlijk te verweren.

Toen de beschuldigingen wegens incest op tafel kwamen verkeerde het huwelijk van de Tilburger al enige tijd in een crisis. Rossen heeft sterke aanwijzingen dat de beschuldigingen van seksueel misbruik gevoed en uitgebouwd zijn door het hulpver-

• De gewraakte 'levensechte en anatomisch correcte' poppen die worden gebruikt bij onderzoek naar incest.

FOTO HERMAN PIETERSE

leningscircuit, waarin zijn vrouw was beland.

Geen goed woord heeft Rossen over voor de ondervragingen van de drie kinderen door de orthopedagoge drs. C. van Deutekom, de door de kinderrechtler Ingeschakelde deskundige van het Ambulant Bureau Jeugd welzijnszorg (ABJ). Mevr. Van Deutekom kwam eind 1988 in het nieuws,

toen zij bij een groot aantal kinderen in het medisch kinderdagverblijf de Bolderkar in Vlaardingen incest vaststelde. Hierbij maakte zij onder meer gebruik van 'seksueel expliciete anatomische poppen', waarmee kinderen 'spelenderwijs' konden laten zien wat er met hen zou zijn gebeurd. Bij nader onderzoek bleef van de beschuldigingen tegen de ouders weinig of niets over.

Hoewel de onderzoeken volgens dit rapport 'onzorgvuldig' waren verricht, mocht mevrouw Van Deutekom als

getuige-deskundige bij incest-zaken blijven optreden. „Er is geen enkele lering getrokken uit de Bolderkar-zaak”, aldus Rossen, die in eigen verslag zeer hard oordeelt over de ondervraging van de drie kinderen van Schwagten.

„Van begin tot eind van de ondervraging instrueert ze de kinderen over seksueel misbruik, spiegelt ze hun daarbij perverse en onwaarschijnlijke gebeurtenissen voor en projecteert zij haar eigen obsessies met betrekking tot seks op de kinderen. Ondanks de psychische marteling waaraan de kinderen zijn blootgesteld en de langdurige pogingen om de kinderen hun vader van seksueel misbruik te laten beschuldigen, geven de kinderen diverse keren tijdens de interviews uitdrukking aan genegenheid voor hun vader.”

Twintig zaken

Volgens Rossen staat de veroordeling van Schwagten niet alleen. „Ik ken zo'n twintig zaken van mensen, die ten onrechte werden vervolgd en in een aantal gevallen ten onrechte zijn veroordeeld wegens seksueel misbruik van kinderen. In de helft van de gevallen is er sprake van de poppenmethode. Steeds weer stuit ik op mevrouw Van Deutekom en andere medewerkers van het ABJ.”

Van Deutekom was gisteren voor commentaar niet bereikbaar. In een uitzending van de tv-rubriek Brandpunt, die zich eveneens met deze zaak bezighield, wilde zij niet reageren op de stellingen van Rossen.

Gebruik poppen kan wel bijdrage leveren aan bewijs voor seksueel misbruik

'Kind verhoren in speciale studio'

DEN HAAG (ANP) - 'Speelgoedbeesten, tekeningen en soms ook poppen zijn noodzakelijk om kinderen, die slachtoffer zijn van seksueel misbruik, daarover te laten praten. Kleine kinderen zijn immers nog niet in staat om abstract te denken. Het zijn de omstandigheden die bepalen of de verklaringen van de kinderen bruikbaar en legitiem zijn'.

Breed uitgemeten

Van één onzer verslaggevers

Dat stelt advocaat-generaal mr. J. Hulsebek bij het gerechtshof in Arnhem, als voorzitter van de werkgroep Seksuele Kindermishandeling van het Openbaar Ministerie, naar aanleiding van een nog niet gepubliceerd rapport over de bewijsvoering bij seksuele mishandeling. Hulsebek is voorstander van het verhoren van kinderen in een speciale kindvriendelijke studio. De videobanden die van het verhoor worden gemaakt, zouden bij zorgvuldig gebruik en met toestemming van de ouders in de rechtszaal als bewijsmateriaal kunnen worden gebruikt.

De Hoge Raad verbod op 28 februari 1989 de zogenaamde poppenmethode. Volgens Hulsebek wordt deze sinds dit verbod niet meer als een op zichzelf staande methode gebruikt om bewijs van jonge incestslachtoffers te verkrijgen. De methode kwam in opspraak toen in 1988 het medisch kleuterdagverblijf 'De Bolderkar' in Vlaardingen concludeerde dat enkele kleuters het slachtoffer waren geworden van incest. Die conclusie werd getrokken op basis van gesprekken met kleuters, waarbij anatomische poppen werden gebruikt. In alle zes gebieden van de gerechtshoven zijn inmiddels studio's ingericht, waar speciaal opgeleide politiemensen kinderen verhoren die slachtoffer zou-

den zijn van seksueel misbruik. De eerste studio werd in 1988 in Amsterdam in gebruik genomen. De ruimtes zijn voor kinderen vriendelijk ingericht er is een mogelijkheid éénzijdig in de kamer te kijken. En er kunnen dus video-opnames worden gemaakt. Volgens Hulsebek zijn het de omstandigheden waarin wordt verhoord die de betrouwbaarheid van de verklaringen bepalen. 'Het gebeurt niet langer dat een willekeurige dienstdoende rechercheur op een achternamiddag een kind verhoort'. De omstandigheden zijn geoptimaliseerd en de methode die is gebruikt, kan via afdraaien van de film door de rechtbank op rechtmatigheid worden beoordeeld, aldus Hulsebek.

Knuffelbeest

Bij de verhoren is volgens mr. Hulsebek het gebruik van concrete voorwerpen noodzakelijk. De politiemensen die de kinderen verhoren laten hen veelal tekenen om duidelijk te maken wat er is gebeurd. 'Maar als een slachtoffer altijd veel met knuffelbeesten of poppen heeft gespeeld, zie ik geen bezwaar om

hem of haar daarmee niet duidelijk te laten maken wat is voorgevallen', aldus Hulsebek.

Het is volgens de procureur zeer belangrijk dat de kinderen uit eigen beweging vertellen en duidelijk maken wat er met hen is gebeurd. Tekenen is volgens hem in die zin wetenschappelijk verantwoord. De verhorende politiemans zal nooit voortekenen. Het initiatief ligt bij het kind. Speelgoedbeesten en poppen zijn naar zijn idee ook geen slechte hulpmiddelen, zolang de kinderen zelf aangeven wat is gebeurd en hen geen verklaringen in de mond worden gelegd. Zeker is volgens Hulsebek dat zonder verklaring van het kind een incestzaak niet rond is te krijgen. De methoden waarmee de verklaringen worden verkregen dienen volgens hem wel wetenschappelijk te zijn getest.

Onaanvaardbaar

Groen Links heeft intussen in de Tweede Kamer zijn bezorgdheid uitgesproken over veroordeelden, tegen wie een vonnis is uitgesproken na bewijsvoering via de poppenmethode. De partij

meent dat het onaanvaardbaar is dat deze mensen zich in hun lot moeten schikken, nu er twijfel is gerezen over die methode. Reagerend op het rapport van de werkgroep Seksuele Kindermishandeling hebben de Kamerleden Lankhorst en Brouwer hun zorgen kenbaar gemaakt in Kamervragen aan minister Hirsch Ballin (Justitie). Die moet hen duidelijk maken wat de gevolgen zijn voor de gerechtelijke uitspraken, waarbij de poppenmethode in de bewijsvoering een rol heeft gespeeld. Een woordvoerder van Hulsebek heeft in een reactie laten liet weten dat bij de commissie geen concrete cijfers over het aantal veroordeelden bekend zijn. Hij wijst er nog eens met klem op dat de commissie de poppenmethode als op zichzelf staand bewijsmiddel afwijst, maar dat gebruik van poppen, speelgoedbeesten en tekeningen wel toelaatbaar wordt geacht als zij in de juiste omgeving wordt gebruikt.

● Een aantal anatomische poppen, zoals die bij het incest-onderzoek van De Bolderkar werden gebruikt. Foto Pers Unie

Laning: Actie op klachten van kinderen nog te versnipperd

AC 23-6

Van onze Haagse redacteur
KLAAS SALVERDA

DEN HAAG — De Kamer wil donderdag van de verantwoordelijke bewindslieden van WVC en Justitie weten waarom de instelling van één herkenbaar meldpunt voor kindermishandeling uitblijft. Ook wil zij klaarheid over de manier waarop met de meldingen wordt omgegaan. Volgens het Helderse CDA-kamerlid Frouwke Laning-Boersema wordt het 'echt te gortig' dat een jaar na dato nog steeds niet het gevraagde overleg heeft plaatsgevonden tussen de raden voor de kinderbescherming en de bureaus vertrouwensartsen.

U was de eerste ondertekenaar van de kameruitspraak van vorig jaar, waarin de regering werd gevraagd één herkenbaar meldpunt voor kindermishandeling in te stellen. Waarom bent u daar zo'n voorstander van?

Laning-Boersema: „Je hebt het, in officiële termen, over een vermoeden van bedreiging met de zedelijke en lichamelijke ondergang van

Interview

□ CDA-kamerlid Laning-Boersema

kinderen. We weten inmiddels dat de meldingen van fysieke verwaarlozing, incest of fysiek geweld op verschillende manieren binnenkomen: bij de bureaus vertrouwensartsen, maar ook bij de politie of via onderwijzers op school. Het hangt er dan maar net van af hoe zo'n melding wordt opgepakt. Er wordt lang niet altijd dezelfde actie ondernomen. De kinderbescherming kent vrij duidelijke regels, maar

bij de vertrouwensartsen is de justitiële onderbouwing een stuk minder.”

U hecht daaraan?

„Ik hecht eraan dat er op een goede manier met klachten wordt omgegaan. En ik denk dat dat het beste kan gebeuren door met één herkenbaar meldpunt te werken, met precieze afspraken over de te volgen handelwijze.”

U hebt duidelijk kritiek op de bureaus...

„Niet op hen in het bijzonder, maar op de hele manier van werken. Want wat gebeurt er nu? WVC is aan het overleggen over protocollen, maar Justitie — toch belangrijk vanwege de kinderbescherming — is er niet bij. En Justitie is bezig met nieuwe grenzen en taken voor de sectorraden van de kinderbescherming, maar WVC is bij dat overleg helemaal niet betrokken.”

Dat lijkt nogal haaks te staan op de oproep van de Kamer.

„Ja, het stoort me ook nogal om ergens jaren mee bezig te zijn en een heldere motie neer te leggen, om vervolgens te ontdekken dat de zaak kennelijk vastzit.”

Is er sprake van politieke onwil of van bestuurlijke laksheid?

„Beide, denk ik.”

Normaal gesproken mag je toch verwachten dat een motie wordt uitgevoerd...

„De Kamer kent niet echt sancties, maar we hebben wel tegen elkaar gezegd dat we d'Ancona en Kosto eigenlijk een keer met de raden voor de kinderbescherming en de bureaus vertrouwensartsen zouden moeten opsluiten. Dan zouden ze wel met elkaar moeten praten. Maar de zaak zit vast in de departementale hokjes.”

Gaat u de bewindslieden donderdag wakker schudden?

„Ik denk dat de uitkomst moet zijn dat er nu echt een afspraak voor het gewenste overleg komt. Na het reces moet er een brief liggen waarin staat hoe dat is verlopen.”

NRC VRIJDAG 19 JUNI 1992

Eis: celstraf na ernstige mishandeling van kinderen

DEN HAAG, 19 JUNI. Tegen een 40-jarige vrouw uit Nieuwe Wetering is gisteren voor de rechtbank in Den Haag een straf van achttien maanden cel waarvan zes voorwaardelijk geëist wegens medeplegen van zware mishandeling van haar zoon en dochter.

De tien- en zevenjarige werden in 1988 en 1989 in een woongroep in Nieuwe Wetering mishandeld. Ook eiste officier van justitie Van Ek behandeling door een psychiater en toezicht van de reclustering voor de moeder. Zij deed uiteindelijk wel aangifte van de gebeurtenissen. De kinderen wonen inmiddels weer bij haar. De vrouw heeft psychiatrische hulp.

De woongroep telde vier vrouwen en de 65-jarige „natuurgenezer” W.D. De vrouwen stonden sterk onder zijn invloed. Volgens D. straalden de kinderen kwade gedachten uit waarvoor ze gestraft moesten worden. De jongen werd mishandeld met een zweep en een gloeiende pook. Hij werd geschopt, geslagen, opgesloten, vastgebonden en gedwongen urine te drinken.

Van Ek sprak van „exorcistische taferelen”. „De moeder was zelf de beul, die de kinderen de grond insloeg.” In psychiatrische en psychologische rapporten wordt de moeder ten tijde van de mishandeling als sterk verminderd toerekeningsvatbaar beschouwd. Van Ek eiste echter toch celstraf, met het oog op de ernstige gevolgen van de mishandelingen. „De kinderen zijn waarschijnlijk voor altijd verprutst.”

De advocaat van de vrouw, mr. G. Spong, vroeg ontslag van rechtsvervolging vanwege psychische overmacht. „Zij is in de macht geraakt van de manipulatieve en gestoorde D.” Hij bepleitte onder meer vrijspraak van medeplegen van mishandeling met een gloeiende pook wegens onvoldoende bewijs.

De overige leden van de woongroep zijn reeds veroordeeld tot straffen variërend van tbs met dwangverpleging tot negen maanden cel waarvan drie voorwaardelijk. Eén vrouw is ontslagen van rechtsvervolging.

Uitspraak 2 juli.
(ANP)

Kamer wil snelle komst één meldpunt voor kindermishandeling

Van onze Haagse redacteur

DEN HAAG — De bijzondere commissie voor het jeugdwelzijnsbeleid in de Tweede Kamer wil haast met de komst van één herkenbaar meldpunt voor kindermishandeling. De Kamer zal er donderdag bij minister d'Ancona (WVC) en staatssecretaris Kosto (Justitie) op aandringen dat een motie hierover van een jaar geleden wordt uitgevoerd.

Volgens de indienster van de destijds bijna kamerbreed ondersteunde motie, het Helderse CDA-kamerlid

Laning-Boersema, is er tot dusver bitter weinig met de uitspraak gebeurd. In de motie wordt de regering gevraagd, in overleg met de raden voor de kinderbescherming en de bureaus vertrouwensartsen, met voorstellen te komen die op termijn kunnen leiden tot één herkenbaar meldpunt. De Kamer wil ook dat er eenduidige afspraken komen over de manier waarop meldingen worden verwerkt.

Binnenland/Buitenland 1:
● Laning: Actie op klachten van kinderen nog te versnipperd

Kindermishandeling veel vaker gemeld in Flevoland

ZEEWOLDE - Bij het bureau vertrouwensarts kindermishandeling in Flevoland zijn de afgelopen vijftien maanden twee maal zoveel meldingen van kindermishandeling binnengekomen als het landelijk gemiddelde.

De komst van een eigen meldpunt in de provincie op 1 januari vorig jaar en de grote meldingsbereidheid worden door het bureau genoemd als oorzaak van het hoge aantal van 566 meldingen. De meldingen betreffen

gevallen van geestelijke, lichamelijke, emotionele en seksuele mishandeling. Door de grote hoeveelheid mensen die contact zoeken met de vertrouwensarts en personele wisselingen is het bureau nauwelijks in staat hulp te bieden aan de melders.

Nieuwe acute gevallen blijft het bureau met voorrang behandelen. Verder worden zoveel mogelijk andere hulpverleningsinstanties ingeschakeld om te voorkomen dat de achterstand nog verder oploopt.

Hulpverlener moet 'stoer verhaal' doorzien

Door onze correspondent
FRANK POORTHUIS

NRC
EDE, 11 JUNI. Moet je jongens in jeugdtehuizen verbieden porno-grafie op hun kamer te hebben? En hoe ga je om met de sterke verhalen die ze elkaar vertellen over meisjes die ze 'gepakt' hebben? Het zijn twee van de vele vragen op het gebied van de preventie tegen seksueel geweld waarover hulpverleners en groepsleiders zich gisteren bogen op een studiedag in Ede. Er werd een boek gepresenteerd dat hun hulp moet bieden bij het oplossen van deze vraagstukken: 'Jongens, het kan ook anders!'

Jongens van veertien tot achttien in de zogenoemde residentiële jeugdhulpverlening vormen de nieuwste deel-doelgroep in de overheids campagne tegen seksueel geweld ('seks is natuurlijk, maar nooit vanzelfsprekend'), die gericht is op jongens en mannen van 14 tot 35.

Staatssecretaris E. ter Veld was naar Ede gekomen om tevreden vast te stellen dat de in 1991 ingezette campagne in de media succesvol is. Tachtig procent van de mannen kent het postbus-51

spotje, zo blijkt uit een onderzoek uitgevoerd in opdracht van de ministeries van sociale zaken, justitie en onderwijs en wetenschappen. Voor het onderzoek, dat Ter Veld gisteren aanbod aan de Tweede Kamer, werden 1135 mensen ondervraagd. De onderzoekers concluderen dat aan de eerste doelstelling van de campagne, namelijk seksueel geweld bespreekbaar maken en de kennis over seksueel geweld vergroten, in belangrijke mate is tegemoet gekomen.

"Moet de overheid wel zo nodig optreden als zedenmeester? Ja, dat moet is mijn antwoord", stelde Ter Veld. Maar een campagne alleen kan geen gedragsverandering teweeg brengen, constateerde zij ook. Vandaar het initiatief van de vier bij de campagne betrokken ministeries om het Nederlands Instituut voor Zorg en Welzijn te vragen een werkboek te maken. Het moet het eerste van een kleine reeks worden. Men denkt aan soortgelijke werkboeken voor het sociaal cultureel werk en waarschijnlijk ook het gevangeniswezen.

Jeugdtehuizen zijn geen toeval-

lige doelgroep. Jongens in die tehuizen vormen volgens sommigen een extra grote risicogroep als het gaat om het plegen van seksueel geweld. De jongens komen vaak uit gezinnen die worden gekenmerkt door affectieve verwaarlozing en andere vormen van mis-

Studiedag over voorkomen seksueel geweld van jongens

handeling. Veel thuisjongeren zijn bovendien opgevoed onder invloed van sterk traditionele opvattingen over mannelijkheid en vrouwelijkheid en in hun levenssituatie speelt onderlinge rivaliteit en competentiestrijd een grote rol.

Of ze zo'n extra risicogroep vormen, wil H. Spanjaard, mede-

werker van het RIAGG Zuid Nieuw-West en schrijver van het werkboek, in het midden laten. Hij wijst erop dat jongens uit internaten ook een grotere kans lopen om van seksuele delicten beschuldigd te worden, alleen al omdat ze op dat internaat zitten. "Als er iets gebeurt in de buurt van zo'n tehuis, is het al snel: Oh, dat zullen die jongens van het internaat wel gedaan hebben." Dat er op internaten evenwel vaak een cultuur van het tonen van 'machogedrag' en 'mannelijkheid' bestaat, zal Spanjaard niet bestrijden. "De druk om seksueel te presteren is zo groot dat jongens soms over de grens heen gaan." En daar moet dus wat aan gebeuren.

Spanjaard zegt tijdens zijn rondgang langs tehuizen geschrokken te zijn, omdat het probleem van seksueel geweld soms niet bespreekbaar was. "Ik ben in rijksinrichtingen geweest waar plegers van seksueel geweld zaten. Daar werd er niet over gepraat. Want als pleger ben je daar, net als in gevangenis, het laagste van het laagste. Die jongens krijgen het advies hun mond

te houden over de reden waarom ze er zitten. Hoe moet je dan voorkomen dat ze het nog eens doen?"

Toch zijn de meeste werkers in de tehuizen bereid iets aan de situatie te doen, stelt Spanjaard. De grote belangstelling voor het symposium bewijst het. De oplossingen zijn tweeledig. Groepsleiders moeten zich zelf afvragen of zij zich niet rolbevestigend opstellen en jongens onbewust stimuleren in hun gedrag. Maar de meeste aandacht moet naar (het gedrag van) de jongens zelf gaan. "De nadruk ligt op het bevorderen van het inlevingsvermogen in anderen", stelt Spanjaard. Er moet met de jongens worden gesproken over hun gedrag, over wat ze meemaken en wat dat voor de anderen (meisjes) betekent. "Je moet hun stoere verhalen doorprikken."

Van het verbieden van 'vieze boekjes' op internaten is hij geen voorstander. "Dat heeft geen zin. Je kunt er beter met ze over praten. Net als over gewelddadige porno. Je moet hen vragen: denk je nou echt dat de vrouwen in die films dat leuk vinden?"

DWARSLIGGER 4

Stoerheid leidt soms tot seksueel geweld

(Van de redactie
Dwarsligger)
UTRECHT — "Jongens vertellen elkaar vaak hele stoere verhalen over seks, ze kennen een heleboel woorden, maar eigenlijk weten ze weinig", zegt Han Spanjaard. Hij heeft een boek geschreven over seksueel geweld van jongens tegen meisjes. Het heet: 'Jongens, het kan ook anders!' en het is deze week verschenen. Het boek gaat vooral over jongens die in tehuizen wonen, maar veel van wat er in staat, geldt ook voor andere tieners.

Volgens Spanjaard heb-

ben jongens vaak geen flauw idee hoe seks in werkelijkheid gaat en hebben ze soms rare ideeën over meisjes. Bijvoorbeeld dat je een meisje best een beetje mag dwingen na een avondje uit, zeker als je haar drankjes hebt betaald. Of dat een meisje dat 'nee' zegt, in haar hart toch ook wil vrijen. Of dat meisjes die sexy kleding dragen 'er zelf om vragen' aangeraakt te worden.

Han Spanjaard: "Jongens juttelen elkaar vaak op met hun verhalen over wat ze zogenaamd allemaal hebben meegemaakt. Ze hebben het gevoel dat ze afgaan als ze eerlijk vertellen dat ze nog

nooit seks met een meisje hebben gehad, dus dan praten ze maar mee, zo van: 'die meld kan je wel pakken'. Het steertje dat je zo krijgt, zet sommige jongens aan om te ver te gaan. Zij krijgen het idee dat ze ook moeten vrijen, dat ze er recht op hebben net als die anderen. Als ze hun zin niet krijgen met drammen en aandringen, gebruiken ze geweld".

Meisjes moeten duidelijk zeggen dat ze bepaalde aanrakingen niet willen zegt Soraya (17) in het boek van Han Spanjaard. "Het beste is gewoon met een serieus gezicht nee zeggen. En dan snappen ze het meestal wel".

Als dat niet helpt, moet een meisje soms 'een stoot geven' en zeggen "Ik moet jou niet", vertelt Soraya. "Als je dat niet durft, dan heb je een heel groot probleem, dan moet je iemand erbij halen of snel kunnen rennen. Dat is echt zo. Als je niet duidelijk maakt dat je niet wilt, dan houden ze gewoon niet op."

Volgens Han Spanjaard is het belangrijk dat jongeren thuis en op school leren wat seks is, zodat ze hun informatie niet alleen van 06-sekslijnen en uit porno-blaadjes halen. Want de seks die je daar hoort en ziet, heeft weinig met de werke-

lijkheid te maken. "Iedereen denkt altijd dat jongeren alles wel weten, maar toch wordt er tegenwoordig niet veel meer aan seksuele voorlichting gedaan als vroeger. Ouders en leraren vinden het een lastig onderwerp om over te praten, dus laten ze het maar zitten. Dat zouden ze niet moeten doen. Als jongens meer weten over seks, bijvoorbeeld dat het heel gewoon is als je niet meteen weet hoe het moet, zullen ze niet zo snel uit onzekerheid dwang gebruiken. Bovendien is het heel belangrijk dat ze beter leren letten op wat meisjes wel en niet leuk vinden."

de Volkskrant VAN DONDERDAG 11 JUNI 1992

Boek moet jongens in tehuizen leren om te gaan met sex

Van onze verslaggeefster
MARIA HENDRIKS
AMSTERDAM — 'Als ze niet deed wat ik zei, dan kreeg ze bijvoorbeeld geen snoep. Of dan zou ik een peuk op d'r arm uitdrukken. Allemaal van die gekke dingen, terwijl ik niet rookte. De gekste dingen verzon ik om haar toch te dwingen wat te doen.' Zo dwong Rob (zeventien jaar) zijn twee jaar jongere zusje tot seksuele handelingen. Hij misbruikte haar tussen zijn twaalfde en zestiende jaar.

Rob komt aan het woord in het 'werkboek' *Jongens, het kan ook anders!* dat woensdag in Ede werd aangeboden aan E. ter Veld, staatssecretaris van Sociale Zaken en belast met het emancipatiebeleid. Het boek werd geschreven door Han Spanjaard in opdracht van het Nederlands Instituut voor Zorg en Welzijn.

Het Instituut haakt daarmee in op de landelijke voorlichtingscampagne die is gericht op jongens en mannen onder het motto: 'Sex is natuurlijk, maar nooit vanzelfsprekend'. De campagne is vooral bekend van de Postbus 51-spotjes. Het boek van Spanjaard is gericht op een beperkt publiek en speciaal geschreven voor jongens in tehuizen, of liever gezegd, voor groepsleiders die met deze jongens werken.

Voor het werkboek zijn groepsleiders en stafmedewerkers geïnterviewd en twintig jongens en meisjes, ook jongens die seksueel geweld hebben gepleegd.

Het idee erachter is dat groepsleiders een belangrijke bijdrage kunnen leveren aan het voorkomen van seksueel

gewelddadig gedrag van jongens. Bijna alle tehuizen worden geconfronteerd met jongens en meisjes die slachtoffer waren van seksueel geweld, maar ook met jongens die aanrandingen en verkrachtingen plegen of hebben gepleegd. De tehuizen die Spanjaard bezocht, hadden zonder uitzondering de laatste twee jaar te maken gehad met aanrandingen en verkrachtingen door jongens die daar wonen.

Toch wordt daar blijkbaar niet altijd even alert op gereageerd, getuige een opmerking van een teamleider: 'Soms merk ik dan ook beroepsblindheid bij de groepsleiding, zo van: tehuysjongeren doen dit nu eenmaal, ze overschrijden wel vaker de norm. Dit is een behoorlijke normvervalsing natuurlijk. Het is niet gewoon dat een jongen een meid verkracht.'

De meeste groepsleiders worden dagelijks geconfronteerd met seksistisch en gewelddadig gedrag, maar ze weten vaak niet hoe ze ermee moeten omgaan.

Sex is toch al een moeilijk onderwerp om over te beginnen. Spanjaard geeft in het boek aan hoe groepsleiders, met als aanknopingspunt een grap of stoere praatjes, de opvattingen van jongens aan de orde kunnen stellen.

Het boek besteedt aandacht aan 'glijdende' situaties, waarbij een jongen er niet op uit is geweld te gebruiken, maar het er toch van komt. Er wordt ook gesproken over hulp aan en leerprojecten voor plegers. Maar de meeste nadruk ligt op verandering van de sfeer in tehuizen. Het gewelddadige gedrag van jongens heeft in de filosofie van Spanjaard alles te maken met hun stereotiepe opvattingen over mannelijkheid, over vrouwen, over sex en over geweld.

Het boek geeft een uitvoerig praktijkvoorbeeld van een tehuis waarin één meisje tot tweemaal toe slachtoffer was van een groepsverkrachting. De leiding had niets gemerkt. Het meisje was met sommige jongens ook gewoon naar bed geweest. Ze had thuis te maken gehad met incest en had een houding van: mijn lichaam is toch niets waard, dus gebruik het maar jongens.

De groepsleiding heeft het geval achteraf uitvoerig doorgesproken met de jongens en onder andere de film *Buitenspel* vertoond, waarin ook de visie van een slachtoffer aan de orde komen. Het werd de jongens duidelijk dat ze fout waren geweest, dat het meisje er absoluut niet om had 'gevraagd', ook al gedroeg ze zich uitdagend. Maar ook werd besproken hoe de situatie kon ontstaan waarin ze op een gegeven moment niet meer terug konden.

Han Spanjaard: *Jongens, het kan ook anders!*
Nederlands Instituut voor Zorg en Welzijn, Utrecht; f 25.

NA-BIJ

BIJDRAGEN: WIM DE HAIR EN WILS REBERGEN

TRIZ

Doelgroep snapt sekscampagne

Tachtig procent van de jongens en mannen van 14 tot 35 jaar kent de voorlichtingscampagne „Seks is natuurlijk, maar nooit vanzelfsprekend“. Zij hebben met name de Postbus 51-spot op televisie gezien. Die wordt eerlijk, duidelijk en zeker niet irritant gevonden. De overgrote meerderheid staat achter de boodschap, die erop neerkomt dat jongens en mannen nog te vaak hun zin doordrijven in seksuele relaties. Voor de campagne dacht nog niet de helft daar zo over.

Dit blijkt uit een onderzoek dat in opdracht van de ministeries van sociale, WVC, justitie en onderwijs is uitgevoerd. De voorlichtingscampagne is een onderdeel van het beleid van de overheid tegen seksueel geweld.

Voor het onderzoek zijn 1135 mensen van 14 jaar en ouder ondergevraagd. De onderzoekers concluderen dat aan de eerste doelstelling van de campagne, namelijk seksueel geweld bespreekbaar maken en de kennis over seksueel geweld vergroten, in belangrijke mate is tegemoet gekomen. De campagne heeft ge-

'Campagne seksueel geweld blijkt succes'

DEN HAAG, 10 JUNI. Volgens staatssecretaris Ter Veld is de overheids campagne tegen seksueel geweld een succes. Mensen die van de campagne op de hoogte zijn vinden vaker dat een 'nee' van een vrouw ook inderdaad 'nee' is. Ter Veld zei dit vanmorgen in Ede tijdens een studiedag van het Nederlands Instituut voor Zorg en Welzijn. De campagne wordt, onder meer via televisie-spots, gevoerd onder het motto 'seks is natuurlijk, maar nooit vanzelfsprekend'. Volgens Ter Veld moet de overheid wat het seksueel geweld betreft optreden als zedenmeester.

De televisie als schilderij. In Japan zijn ze er klaar voor. Slechts 8 centimeter dik is ie, maar met een diameter van liefst 120 centimeter. Ontwikkeld in de laboratoria van de publieke zender NHK, die sinds november vorig jaar acht uur per dag breedbeeld-tv verzorgt. FOTO REUTER

leid tot bredere definitie van seksueel geweld. De meeste ondervraagden vinden dat seksueel geweld niet alleen aan-

randing en verkrachting omvat, maar ook ongewenste aanrakingen en intimiderende opmerkingen.

Drie van de vijf jongens en mannen van 14 tot 35 jaar onderkennen dat een verkrachter vaak een bekende van het

slachtoffer is. Voor de campagne waren dat nog twee van de vijf. De tweede doelstelling van de campagne is het geven van een aanzet tot een verandering van houding. De campagne wil bereiken dat jongens en mannen kritisch kijken naar de gangbare opvattingen over mannelijkheid en vrouwelijkheid en de invloed daarvan op het eigen gedrag in de omgang met meisjes en vrouwen. De mensen die met de campagne te maken hebben gehad, vinden bijvoorbeeld vaker dat als een meisje of vrouw nee zegt tegen een seksuele benadering, zij ook nee bedoelt.

Belaagde Zweedse vrouwen kunnen lijfwacht krijgen

Van onze redactie buitenland STOCKHOLM - Zweedse vrouwen die te maken hebben gehad met verkrachting, aanranding of ander seksueel geweld kunnen binnenkort op kosten van de staat een lijfwacht of draagbare telefoon krijgen.

Het gaat om een proef van een jaar die op 1 juli begint. Politiekorpsen in vier districten hebben hiervoor 10 miljoen kronen (ruim 3,2 miljoen gulden) gekregen. Dat geld is bestemd om vrouwen te beschermen die zelfs na verhuizing en het aanbrengen van zware sloten worden lastiggevallen.

Echte bewaking is overigens alleen bedoeld voor de zware gevallen. Om te beginnen kunnen slachtoffers een veiligheidspakket aanvragen, met mobiele telefoon, een alarmsysteem voor de woning of een recorder om inkomende telefoontjes op te nemen. Al 500 Zweedse vrouwen hebben zo'n pakket aangevraagd.

N 1/4 N 26.6.92

Onzindelijk redeneren altijd goed voor succes

Steeds vaker maken wetenschappers gebruik van een trefzekere methode om in de publiciteit te komen.

Het werkt als volgt: Je doet een bewering waarvan je weet dat die niet helemaal of zelfs helemaal niet juist is en stelt dat veel mensen er zo over denken. Of dat echt zo is, valt moeilijk te controleren. Vervolgens openbaar je gegevens van een door jou gedaan onderzoek waaruit blijkt dat die bewering inderdaad niet juist is. En omdat je hem verbonden had aan de stelling dat veel mensen die verkeerde gedachte koesteren, luistert een congres van geïnteresseerden gedwee naar je verhaal en wordt het ook nog in de kranten gepubliceerd.

door drs. m.l. snijders

hoofdredacteur van

Het kan ook iets anders, zij het volgens in wezen dezelfde methodiek van het 'op het verkeerde been zetten' van de toehoorder. Dat gebeurde bijvoorbeeld in januari van dit jaar, toen het Nederlands Instituut voor Publieke Opinie het land schokte met de mededeling dat zes van de tien vrouwen wel eens te maken hebben gehad met een vorm van seksuele intimidatie of geweld. Daar vielen dan zowel naropen op straat onder en 'onaangename opmerkingen' als 'vrijpostige aanrakingen', aanrandingen en verkrachting. Al die verschillende dingen samen te vatten onder die ene noemer van seksuele agressie en intimidatie, wekt een indruk van onveiligheid voor vrouwen in het maatschappelijk verkeer die totaal niet spoot met de werkelijkheid. Maar het is toch even een mooi verhaal.

* and will they ever say "yes" next chapter: ask the children.

Abused Women: Doctors Urged to Ask Questions

By Shari Rudavsky
Washington Post Service

WASHINGTON — Domestic violence against women has become so prevalent in the United States that physicians should routinely question their women patients about whether they have been abused, according to new guidelines issued by the American Medical Association.

The announcement coincided with publication of a series of studies on domestic violence in Wednesday's issue of the Journal of the American Medical Association, documenting a widespread increase in abuse of women by their partners.

About one in four women will be attacked by their partners at some point in their lives, and more than 4 million women in the United States are severely assaulted by their husbands or boyfriends during an average 12-

month period, one of the studies reported. Moreover, one in three women who enters an emergency room has been abused, and 23 percent of pregnant women seeking prenatal care have experienced domestic violence, according to M. Roy Schwarz, a senior vice president of the American Medical Association.

Although domestic violence has been a professional concern for decades, the new guidelines, which embody the association's recommendations but are not binding, represent the first nationwide attempt to address the problem.

"After 20 years, we decided it was getting worse and not better," Mr. Schwarz said. "We had to do something about it."

"These guidelines are the state of the art about what every doctor should know about domestic violence," he said.

One of the biggest obstacles to dealing with domestic violence has been physicians' reluctance to address the problem with patients because of feelings of helplessness or fears of "opening a Pandora's box," said Nancy K. Sugg, an assistant professor of medicine at the University of Washington. She co-wrote a study in this week's Journal of the American Medical Association on primary-care physicians' response to domestic violence.

More than half of the 38 primary-care physicians Ms. Sugg interviewed reported that fear of offending the patient prevented them from asking questions that might lead to revelations of abuse. Many others said they did not ask such questions because there was little they could do for patients who answered in the affirmative.

The new guidelines advise doctors to ques-

tion women routinely about domestic violence because it has become so common.

Physicians should ask women whether their partners have ever physically attacked them or threatened to do so, forced them to have sex or restricted their freedom of movement.

Moreover, if women delay seeking care for injuries or give unlikely stories for how they sustained an injury, doctors should consider the possibility of domestic abuse regardless of "racial, ethnic, religious, educational and socioeconomic lines," the guidelines said.

When a woman admits she has been battered, the physician should discuss her safety before she leaves the office and offer her written information on legal options, counseling, shelters, crisis intervention programs and community services, the guidelines recommend.

AANDACHT VOOR SEKSUEEL GEWELD

„Is nu alles incest?”

Inter-
viewdoor
Bart Vuijk

Met 223 meldingen over seksueel geweld en incest scoorde Almere vorig jaar vrij hoog voor een stad met 87.000 inwoners. Er moet van alles worden geregeld om de opvang van slachtoffers en andere betrokkenen zoals moeders en partners te helpen. Ook de daders mogen niet worden overgeslagen door de hulpverlening.

Dat is de mening van Carrie de Jong, sinds enkele maanden de nieuwe aandachtsfunctionaris voor seksueel geweld en incest-hulpverlening van de stichting EVA, de eerstelijns voorziening Almere. De EVA heeft al vier jaar zo'n functionaris in dienst, bedoeld om de hulpverlening van alle instanties in Almere op het gebied van seksueel geweld en incest te coördineren. Daarnaast moet deze functionaris binnen de EVA veel doen om huisartsen en verpleegkundigen de symptomen van de 'stille' slachtoffers te laten herkennen.

Carrie de Jong werkt parttime bij de EVA. De andere helft van haar werkweek gaat op in een vrouwengezondheidscentrum in West-Friesland. De nieuwe aandachtsfunctionaris heeft in Noord-Holland zes jaar ervaring opgebouwd met slachtoffers en daders van seksueel geweld. Ze is als maatschappelijk werker opgeleid en bezigt met een aanvullende opleiding tot psychotherapeut.

Ze kon bij haar indiensttreding in Almere in mei meteen beginnen. „In mijn eerste vijf werkdagen werd ik geconfronteerd met acht meldingen en twee adviesvragen over seksueel geweld. Dat was wel even schokkend voor mij. Ik moest meteen voluit aan de slag.”

De Jong vindt 223 meldingen veel voor een stad als Almere. Seksueel geweld is een probleem dat volgens haar beslist niet onderschat mag worden. Er zijn veel meer mensen met traumatische ervaringen met incest en seksueel geweld dan wordt gedacht, zo is haar overtuiging. Maar het systeem van gezondheidszorg in Almere speelt ook mee bij het hoge aantal meldingen.

„De drempel van de gezondheidszorg is hier vrij laag. Dat is heel goed. Zo komt naar mijn gevoel een geval van incest hier sneller naar boven dan bijvoorbeeld in West-Friesland.”

In Almere is ze nog een beetje aan het rondkijken hoe het er allemaal toegaat. Behalve aandachtsfunctionaris is ze ook voorzitter van het incestteam in de stad, waar ook de politie, het Riagg, het JOA (stichting jongeren opvang en advies) en de Vereniging tegen Kindermishandeling in zitten. Als een incest-

ontuchtzaak van enige omvang de kop opsteekt, komen vertegenwoordigers van deze instanties bij elkaar om te beslissen wat er moet gebeuren.

Het team is vorige zomer bijvoorbeeld ingezet op basisschool De Duizendpoot, toen bleek dat

„Mag ik mijn eigen kind nog wel zoenen? vragen ze dan”

een leerkracht daar jarenlang kinderen seksueel had misbruikt. De Jong was nog niet in dienst van de EVA toen dit plaatsvond, maar weet wel te vertellen dat de inzet van het team werd gewaardeerd door de school en de ouders. Tekenend is dat er geen kinderen van school zijn gehaald.

Het incestteam besluit gezamenlijk over de aanpak van zo'n grote zaak. Bij De Duizendpoot is besloten de slachtoffers eerst te helpen

en daarna pas de dader te pakken. Dat moest in goed overleg met de vertegenwoordiger van de politie, die er vooral op uit was om een sluitende aanklacht rond te krijgen tegen de ontuchtige leerkracht.

Meldingen van incest of ontucht komen meestal niet direct bij Carrie de Jong binnen. Ze krijgt die van huisartsen en verpleegkundigen in gezondheidscentra, de politie, maatschappelijk werkers en maar heel zelden van slachtoffers zelf. Als een EVA-medewerker incest of ontucht 'herkent' bij een patiënt, wordt De Jong er bijgeroepen. „Je hart roept dan: dit moet onmiddellijk stoppen”, zegt ze. Maar het is uitkijken geblazen. „Als een kind symptomen van seksuele mishandeling vertoont, kunnen wij daar niet meteen mee naar de ouders. Die hebben het kind in de klem. Kinderen worden vaak gechantteerd.”

De Jong moet werkelijk overal op letten. De EVA is al een tijdje bezig de kennis van haar werknemers over seksueel geweld en de symptomen die daar bij horen te vergroten. Daar gaat De Jong on-

verdrotten mee verder. Ook gaat de organisatie door met de vrouwenwerkingsgroepen, waar vrouwen met elkaar onder begeleiding praten over hun ervaringen met seksuele mishandeling in het verleden. Hier is overigens een uitbreiding nodig. Zóveel

„In mijn eerste vijf werkdagen kreeg ik al acht meldingen”

vrouwen hebben belangstelling voor de praatgroepen, dat nu al mensen op de wachtlijst zijn geplaatst. Daar moet meer geld voor komen, zo vindt De Jong.

Verder gaat de aandacht uit naar behandeling van daders, meiden van twaalf tot twintig, buitenlandse vrouwen, jongens en mannen, oudere vrouwen, partners en moeders van seksueel misbruikte mensen. Al deze groepen blijven nu een beetje buiten

school. Het gaat nu nog vooral om kinderen en volwassen vrouwen, zo signaleert De Jong.

Er moeten nog veel taboes doorbroken worden en daarbij moet uitgekoken worden voor soepis. „Ik krijg wel eens tijdens voorlichtingsbijeenkomsten te horen: is nu alles incest? Mag ik mijn eigen kind nog wel zoenen?” aldus De Jong. Ze is er echter van overtuigd dat het probleem diepgeworteld is in de samenleving. Bijna alle vrouwen hebben er mee te maken gehad, zo meent ze.

Een apart aspect in het takenpakket van De Jong is de hulpverlening aan daders. Dat gaat anders dan hulp aan slachtoffers. „Daders willen geen hulp. Ze lopen er niet warm voor. Ze zien de hulpverlening vaak als een alternatieve straf. Daders moeten alereerst onder ogen zien dat ze daders zijn. Daarnaast moet ook preventie plaatsvinden bij jongens die braniedrag vertonen. Die jongens moet geleerd worden niet alleen maar naar grote borsten te kijken. Zo kan voorkomen worden dat het braniedrag wordt omgezet in bijna crimineel gedrag.”

Jongens zijn ook bang dat ze worden uitgemaakt voor homo, mietje of zwakeling. Sommigen zijn bang dat ze worden gezien als een toekomstige pleger van seksueel geweld. Voor hulpverleners is het niet altijd eenvoudig te merken dat een jongen seksueel is misbruikt. Volgens de deskundigen vertonen misbruikte jongens drie soorten gedrag. Ze doen stoer, hangen de zielepiet uit of spelen beschermengel voor anderen.

Voor wie wat beter oplet, zijn volgens de inleiders van SOMAN bij misbruikte jongens een groot aantal signalen zichtbaar, zoals overdreven seksualiserend gedrag of juist angst voor nabijheid en bloot, maar dat wil nog niet zeggen dat een jongen die zo doet is misbruikt, of dat een jongen die zulk gedrag niet vertoont, niet is misbruikt. Juist omdat het zo ingewikkeld is, stellen zij voor dat hulpverleners er bij jongens altijd naar vragen.

Van onze verslaggeefster
MARIA HENDRIKS

AMSTERDAM — „Jongens zijn als slachtoffer van seksueel misbruik een nieuwe groep. Veel hulpverleners vragen zich af wat ze aanmoeten met het zoveelste nieuwe taboe. Ze stellen vragen als komt het niet erg weinig voor? Is het allemaal wel zo erg vergeleken met misbruik van vrouwen en meisjes? Is het niet vooral een homo-probleem?”

J. Beelen, psycholoog en stafmedewerker van de Stichting Ondersteunend Mannenwerk, Soman, begint zo zijn inleiding op de studiemiddag over jongens als slachtoffer van seksueel geweld. Soman organiseert verspreid door het land drie van die middagen voor jeugdhulpverleners. De eerste is donderdag in Zwolle gehouden. De inleidingen op de studiemiddagen zijn gebaseerd op teksten geschreven door zeven deskundigen, onder redactie van Beelen. Twee auteurs, zelf hulpverleners, zijn steeds aanwezig om ze toe te lichten.

Dat ook tegen jongens en mannen seksueel geweld wordt gebruikt, werd relatief laat duidelijk. Het kwam voor het eerst ter sprake in 1987, op het internationale incestcongres in Zürich. Ruim tien jaar daarvoor, in 1983, waren vrouwen al naar buiten gekomen met verhalen over seksuele mishandeling door meestal hun (stief)vader.

Geschat wordt nu dat één op de vier of vijf slachtoffers van seksueel misbruik een jongen is. In grote lijnen verschilt het misbruik van jongens niet van dat van meisjes, al blijkt uit het boek dat maatschappelijk werker J. van den Broek hierover schreef (*Er zijn geen*

namen voor, uitgeverij Ambo) dat het bij jongens vaker buiten het gezin gebeurt, vaker door een oudere broer, neef of nicht dan door de vader, dat het vaker genitaal gericht is en vaker bizar.

Ook jongens worden meestal misbruikt door mannen, maar volgens Beelen is ongeveer 20 procent van de daders een vrouw: de moeder, een tante, de buurvrouw. De gevolgen zijn voor jongens net zo ernstig als voor meisjes, maar ook hier zijn er verschillen. Voor jongens is seksueel misbruik vaak ver-

Om te beginnen zijn ze slachtoffer en de rol van slachtoffer strookt niet met mannelijkheid. Bovendien is vaak niet zo duidelijk dat ze zijn misbruikt. Er wordt nogal eens gezegd dat mannen die al jong wat met een vrouw hebben, „geluk” hebben dat ze er zo vroeg bij zijn. En ook dat een man niet kan worden misbruikt door een vrouw.

Om dat toe te lichten haalt een van de inleiders enkele passages aan uit het

boek *Mijn tante Coletta* van R.J. Pekkens en vraagt zich af: is dit een inleiding in de volwassen seksualiteit of wordt hier seksueel misbruik verbeeld? „Ze sloeg het laken en de dekens om mijn rug en drukte zich in volle lengte tegen mij aan en begon mij hevig te kussen. Maar ik was zo overweldigd, bang en nerveus, dat ik niet terug kussen kon en mij uit haar omhelzing los maakte.”

Nieuwsgierig

Een jongen denkt vaak dat hij aan seksueel misbruik heeft meegewerkt, omdat hij nieuwsgierig was. Jongens beschrijven hun ervaringen meestal in neutrale termen of ze benadrukken hun eigen aandeel. Uit onderzoek van de Kindertelefoon blijkt dat meisjes hun verhaal vertellen als: „Mijn vader gaat met mij naar bed”, terwijl jongens eerder zeggen: „Ik ga met mijn moeder naar bed en daar zit ik mee.”

Seksueel misbruik is vaak ook zo verwarrend voor jongens omdat ze een erectie en zaadlozing hebben, wat de suggestie geeft dat ze het prettig vinden. Jongens die door mannen zijn misbruikt en homoseksuele gevoelens hebben, vragen zich soms af of die het gevolg zijn van het misbruik of dat ze worden misbruikt, omdat zo'n man merkt dat ze homoseksuele gevoelens hebben.

Zwijgzamer

Ofschoon ook meisjes vaak moeilijk praten over incest-ervaringen, zijn jongens nog zwijgzamer. Bij intake-gesprekken van het JAC bijvoorbeeld blijkt dat meisjes snel en vanzelfsprekend praten over hun problemen en emoties en daardoor ook sneller over seksueel misbruik, terwijl jongens veel zakelijker zijn en dingen aan de orde stellen als woonruimte, geld en school.

Daders meestal mannen, maar in 20 procent van gevallen ook vrouwen

Jongens zwijgzamer over seksueel misbruik

Dordtenaar 13-6-'92

Vrees voor (voorp.) zedenschandaal in Oud-Krispijn

Van onze verslaggevers
DORDRECHT — Veel ouders in de wijk Oud-Krispijn zijn verontrust over een mogelijk omvangrijk zedenschandaal in hun buurt. Tot nu toe zijn er bij de politie vijf aangiften binnengekomen van seksueel misbruik van kinderen.

Een man uit de Staringsstraat, die door de buurt wordt verdacht, is vorige week door

een groep buurtbewoners in elkaar geslagen. De politie heeft gisteren tijdens een bijeenkomst in de Buitenwacht tevergeefs geprobeerd de ouders gerust te stellen.

De eerste signalen van seksueel misbruik kwamen begin vorige week aan het licht. Al gauw was de buurt in rep en roer, zeker toen een jonge man als dader werd gezien.

Op pagina 15:
 Ouders verontwaardigd

Politie poogt tevergeefs bewoners te kalmeren

VERVOLG VAN PAGINA 1

door LIANE IJTSMA en MARK BENJAMIN

DORDRECHT — Hij zou zeker acht kinderen in de leeftijd van drie tot acht jaar mee hebben gelokt naar zijn huis onder het voorwendsel dat ze zijn kikkervisjes mochten bekijken. Binnen zou de man de deur op slot hebben gedraaid en de kinderen seksueel hebben misbruikt. Toen de verhalen in de buurt los kwamen werd de man in elkaar geslagen.

Na alle opwinding in Krispijn wilde de politie gisteravond de ouders geruststellen. Daar toe waren uitnodigingen gestuurd via de scholen. De opkomst in de Buitenwacht was groot. Drie politiemensen gaven een algemene toelichting op zedenmisdriven en de manier waarop de politie die aanpakt. K. Vreugdenhil van de afdeling zedenzaken waarschuwde dat verhalen van kinderen ook wel eens op fantasie berusten.

Bewijzen

Na de pauze stelden de buurtbewoners de politie vragen over de zaak in Krispijn. Tot nu toe zijn drie kinderen verhoord in aparte studio's. Mogelijk worden daar nog meer kinderen verhoord.

H. Wouters van de politie vertelde verder dat de verdachte nog op vrije voeten is. Dat ontlokte verontwaardigde reacties van de ouders. Wouters probeerde duidelijk te maken dat de politie eerst zo veel mogelijk bewijzen wil hebben. Anders zou de verdachte binnen de kortste keren weer vrij moeten worden gelaten. „Als we iemand in deze zaak aanhouden, willen we hem vast houden tot hij voor de rechter komt.”

De bewoners waren met dit antwoord niet tevreden. „Die man wordt meer beschermd dan onze kinderen. Die lopen nog elke dag gevaar zolang hij vrij rondloopt.”

Volgens de politie is dat risico bijzonder klein, zeker omdat de verdachte man zich voorlopig niet meer in Dordrecht zou vertonen. Eén bewoonster vertelde echter dat ze hem nog in het weekend heeft gezien op de Brouwersdijk.

Op veel vragen wilde de politie nog geen antwoord geven om het onderzoek niet te bemlemmen. De buurt had daar weinig begrip voor. „Jullie zitten ons voor te liegen, waarom zeggen jullie niet gewoon hoe het er voor staat?” Wouters wilde slechts meedelen dat het onderzoek waarschijnlijk een kwestie van weken is.

Van een onzer verslaggevers
GRONINGEN/LEEK — De man die de afgelopen weken in Leek en Tolbert vier keer heeft geprobeerd kinderen mee te lokken, gebruikt vermoedelijk twee verschillende auto's. Nadat eerder sprake was van een rode auto met een zwart dak, is de man ook gezien in een grijze personenauto. De politie denkt niet dat het om een persoonsverwisseling gaat. „De personen in die auto's lijken wel erg veel op elkaar. Bovendien vergist men zich niet zo snel in de kleur van een auto,” zegt rechercheur G. Kooistra van de rijkspolitie in Leek.

De man is kort na Pinksteren begonnen met zijn activiteiten. Dat was bij de rotonde op de

Auwemalaan, op de grens van Leek en Tolbert, in de omgeving van twee basisscholen. Hij dook voorzover de politie weet daarna nog drie keer op, afgelopen donderdag voor het laatst. De man deed zich in alle gevallen voor als medewerker van Veilig Verkeer Nederland. De kinderen, meestal meisjes rond de tien jaar, werd gevraagd of ze mee wilden gaan om op een andere plek te worden gefotografeerd. De scholieren kregen ook geld aangeboden. De man heeft foto's genomen van kinderen, terwijl hij met ze stond te praten.

De kinderlokker heeft in Leek voor behoorlijk wat onrust gezorgd. Een aantal basisscholen heeft de leerlingen een briefje

meegegeven met aanwijzingen waar op te letten. „En er zijn ook nogal wat mensen die ons vragen wat nu te doen. Die kindermoordenaar uit Assen spookt natuurlijk iedereen nog door het hoofd,” zegt politiemans Kooistra.

Ondanks de onrust, weet de politie nog niet zo goed hoe ze de kinderlokker moet inschatten. Bij zijn pogingen de kinderen mee te krijgen, dringt hij niet echt aan en hij blijft vriendelijk. Kooistra: „Misschien is het wel gewoon iemand die heel veel van kinderen houdt. Je weet het gewoon niet. Veel strafbareaars zit er nu ook nog niet in. Maar je wilt natuurlijk graag voorkomen dat er inderdaad wat gebeurt.”

De politie in Leek was gisteren nog niet op de hoogte van een zaak die zich woensdag in de stad-Groninger wijk Lewenborg zou hebben afgespeeld. Daar zou een man drie kinderen hebben meegenomen en ze daarna gedwongen hebben toe te kijken terwijl hij masturbeerde. De Leekster politie heeft wel een bericht gekregen van de Groninger gemeentepolitie over de arrestatie van een kinderlokker annex exhibitionist onlangs, maar die verdachte bleek in het bezit van een oranje Opel Kadett. „Dat was duidelijk niet onze man,” aldus Kooistra.

verdacht van ontucht met Dordtse kinderen

(Van onze correspondent)

DORDRECHT — De politie van Dordrecht heeft een 30-jarige inwoner aangehouden in verband met de ontucht in de wijk Oud-Krispijn. Er zijn sinds 4 juni vijf aangiften gedaan van seksueel misbruik van kinderen in leeftijd variërend van vijf tot tien jaar.

Volgens een woordvoerder van de politie is tot de aanhouding besloten op grond van verhalen van drie kinderen en andere bevindingen uit een tien dagen durend onderzoek. „De bewijsvoering is nu dusdanig, dat we denken dat we de verdachte hebben”, aldus de zagsman. De verdachte zal worden voorgeleid aan de officier van justitie.

Tot teleurstelling en woede van bezorgde ouders in Oud-Krispijn deed de politie vrijdag nog geen mededelingen tijdens een bijeenkomst in gebouw De Buitenwacht. De politie verschafte wel informatie over hoe seksueel misbruikte kinderen moeten worden opgevangen. Ook gaf ze een typering van hoe een 'kinderlokker' kan worden herkend. De aangehouden man wordt op het moment verhoord.

UN 16/6

Dordtenaar (30) vast voor ontucht met kinderen in Krispijn

Van een onzer verslaggeefsters

DORDRECHT — Een dertigjarige Dordtenaar is gisterochtend aangehouden. Hij wordt ervan verdacht ontucht te hebben gepleegd met kinderen tussen vijf en tien jaar uit de wijk Oud-Krispijn.

De aanhouding is het resultaat van een onderzoek naar aanleiding van vijf aangiften die bij de politie zijn binnen-

gekomen over seksueel misbruik van kinderen. Ook werden drie verhoren in de richting van de verdachte.

De politie zegt dat er voldoende bewijslast is om de man vast te houden. Gisteren was nog niet duidelijk of de man heeft bekend.

De politie heeft tijdens een bijeenkomst afgelopen vrijdagavond verontruste ouders op de hoogte gebracht van de manier waarop een dergelijke zaak wordt aangepakt.

Kinderlokker zorgt voor onrust in Leek en Tolbert

Ouders verontwaardigd

Dordtenaar 13/6

Dit is het verslag van een willekeurige maand seksuele criminaliteit in Nederland. In mei volgde Revu alle zedenzaken in de arrondissementsrechtbanken en Gerechtshoven. In totaal ging het om 104 processen, van een Amsterdamer die zichzelf bevredigde voor de ogen van een receptioniste tot een vader uit Den Haag die sex had met zijn tweeënhalfjarige stiefdochter. En dan waren er ook nog de verkrachtingen na uit de hand gelopen relaties, de twijfelgevallen (had zij een valse aangifte gedaan om hem een hak te zetten?), de pedofielen, de dictators, de macho's, de psychisch zwakkeren en -uiteraard- de krankzinnigen. Het ging 42 keer om ontucht, 35 keer om verkrachting, 24 keer om incest en 14 keer om aanranding. In de beklaagdenbank stonden louter mannen. Vaak daders die zich pas achteraf realiseerden wat ze hun slachtoffers hadden aangedaan.

Bij sommigen ontbrak ieder schuldbesef. In enkele gevallen werd geen gevangenisstraf geëist: of omdat het delict niet kon worden bewezen (vaak moeilijk bij zedenzaken), of omdat opsluiting geen enkel effect zou hebben op de daders. Dan werd onmiddellijke psychiatrische behandeling voorgeschreven. De hoogste gevangenisstraf werd geëist tegen een incest-dader in Breda, die zijn dochter meer dan honderd keer had verkracht: acht jaar onvoorwaardelijk. De slachtoffers waren soms bij de zittingen aanwezig. Het viel hen zwaar: er werd veel gehuild. Een moeder van een misbruikt kind werd het echt te veel: ze vloog de verdachte aan en moest door de parketpolitie in bedwang worden gehouden. Dit is niet enkel en alleen een verslag van zedendelicten in Nederland anno 1992. Dit zijn bovenal verhalen uit de seksuele hel anno 1992.

NR II

De Mini-Playbackshow

De verdachte in kwestie zou zijn dochter Natasja (9) en zijn stiefdochter (12) meerdere keren hebben verkracht en seksueel misbruikt. De eerste keer was zijn dochter tweeënhalf jaar. Yvonne, de moeder van beide kinderen, heeft de zaak aan het rollen gebracht.

De verdachte is klein, gedrongen. Hij heeft een onduidelijke uitspraak. Een onopvallend persoon. De rechtbankpresident wil weten of het waar is. Hij zegt: "Is het zo dat u met uw eigen dochttertje ontuchtige handelingen heeft gepleegd?" De verdachte: "Nee."

De seksuele hel

"Maar..."
"Ik heb alleen gevoeld of Natasja nog maagd was. Het vliesje zat er nog. Toen heeft ze zelf mijn broek naar beneden getrokken. Ik heb niet met 'r, met 'r eh... eh..."
"Maar waar komen die verhalen dan vandaan?"
"Die heeft haar moeder rondgestrooid. Ze heeft zitten zeggen dat ik mijn kind met een potlood in haar vagina heb ge... Maar dat is niet waar, ik heb niet gerotzoooid."
"Ik lees hier in de verklaring van de politie dat het tijdens de mini-playbackshow gebeurde. U ging tussen uw stiefdochter en Natasja in liggen. U zegt in die verklaring: 'Plotseling trok mijn dochter mijn pyjamabroek naar beneden en begon met mijn piemel te spelen.'
"Klopt."
"En toen liet u haar toe uw piemel in haar vagina te stoppen, en daarna begon zij u te pijpen, en vervolgens ging het andere meisje met u aan de gang. Ehh... waar het hier om gaat is... dat u dit met uw eigen dochter heeft gedaan. En hoe kan het dat zij zomaar spontaan met uw piemel begint te knuffelen? Ik bedoel... hoe komt zo'n kind daarbij? U moet haar dat bijgebracht hebben. Een kind verzint zo iets toch niet uit zichzelf?"
"Nee, het komt door die sexbladen. Die liet Yvonne altijd in huis rondslingeren."
"Toch vertelt ook uw stiefdochter dat zij met uw piemel moest spelen. En dat, als ze het niet deed, ze een pak slaag van u kon verwachten. Dat heeft uw stiefdochter verklaard."
"Ikzelf ontken dat. Ze proberen me gek te maken. Yvonne zegt ook aldoor dat Natasja

groen bloed heeft. Ik geloof er niks van, van die verhalen die ze zit te vertellen."
"Wilt u dan zeggen dat het allemaal aan uw dochter ligt, dat ze overseks is of zo?"
"Nou, ik weet dat wat ik heb gedaan ook niet goed is, maar ze moeten niet proberen mij de grond in te boren."
"Natasja heeft ook verklaard dat ze met u naar de WC moest voor 'pikkie likken'.
"Onzin."
"Natasja zegt dat ze op haar knietjes moest zitten en dat u dan gemeenschap met haar had."
"Ook niet waar."
"U logeerde toen bij oma. U zette uw dochter boven op uw piemel en u zei toen: 'Hij zit er helemaal in.' Kan dit kloppen?"
"Nee."
"Komt dit verhaal dan helemaal uit haarzelf, deze fantasie, zoals u het dan aanduidt? Als u een meisje, dat jonger is dan tien jaar, dit laat meemaken, dan bent u met iets bezig... beseft u dat dan niet?"
Stilte.
De president vervolgt: "Yvonne heeft verklaard dat u al met Natasja bezig was toen ze tweeënhalf was. U hebt zich toen door haar laten pijpen. Uw dochter heeft daar nu ernstige psychische problemen door gekregen."
"Laat me niet lachen. Yvonne zei dat Natasja al psychische problemen had toen ze één jaar was, dus om het dan allemaal hier op te schuiven... dat is allemaal onzin."
"Hm. Dan nog even een technische vraag... Bent u nou gedeeltelijk de vagina van uw dochter binnengegaan?"
"Nee, nee. Nee."
"Ook niet een heel klein stukje, dat-ie er een heel klein beetje in zat?"
"Nee, ik zeg u toch: helemaal niet."
"Heeft u gevingerd?"
"Ik heb... gevingerd. Nee, ik heb gevoeld, ik heb het vliesje gevoeld, om te kijken of het er nog zat. En ze is nog maagd, dat is ze nog steeds hoor."
"Heeft u haar uw penis in de mond doen nemen?"
"Dat heb ik toegelaten, ja."
"Heeft u haar aan uw penis doen trekken?"
"Dat heb ik ook toegelaten. Ze heeft mij gestimuleerd en toen heb ik het toegelaten."
"Uw eigen dochter?"
"Ja."

(Maandag 4 mei, 10.40 uur, Meervoudige Kamer, Den Haag.
De eis: 3 jaar gevangenisstraf waarvan 6 maanden voorwaardelijk, verplicht toezicht van de reclassering.
De uitspraak: 2 jaar gevangenisstraf waarvan 8 maanden voorwaardelijk, verplicht toezicht van de reclassering en/of een behandelend psychiater.)

Door Rick Blom en Edwin Oden

De Dictator

De 54-jarige verdachte heeft zijn dochter tien jaar lang verkracht. Dat ging met veel geweld gepaard. Volgens de officier van justitie is het meisje door een hel gegaan.

Hij heeft grote handen, een stevig postuur. Hij is bang.
"Terreur," zo omschrijft de officier van justitie de manier waarop de verdachte uit Oss zijn dochter Monique jarenlang vaginaal en anaal op gewelddadige wijze zou hebben verkracht. Zij zou door haar vader meermaals zijn vastgebonden, zodat zij kon worden misbruikt. Volgens de verklaringen werd ze geslagen en getrapt. Haar vader zou meer dan eens sigaretten op haar buik en dijbenen hebben uitgedrukt. Bij gelegenheid drong hij een vibrator in haar vagina, waarna Monique werd gedwongen deze vibrator in de anus van haar vader te duwen. Bovendien werd haar geslachtsdeel 'behandeld' met potlood, schaar en mes.
Maar er was meer. Monique werd, naar eigen zeggen, niet alleen tien jaar lang honderd tot honderdvijftig keer door haar vader verkracht. Ook haar oom deed mee. Zeker tien keer zou hij haar hebben overmeesterd. Bovendien zou hij foto's van de ontuchtige handelingen hebben gemaakt. Daarnaast werd het meisje volgens haar eigen verklaring gedurende vier maanden door haar vader gedwongen zich in Amsterdam te prostitueren, zowel op de Wallen als in het Vondelpark. In die periode zou zij zwanger zijn geraakt. Niet van één van haar klanten, want die droegen allen een condoom terwijl zij seks hadden met Monique. Haar vader deed het zonder. Die zou dus het kind hebben verwekt. In een ziekenhuis in Amsterdam volgde een abortus. In augustus 1989, als de dochter 19 jaar is en inmiddels is verhuisd, komt er een einde aan de terreur van haar vader. Het duurt nog eens twee jaar voor zij aangifte durft te doen.
"Monique werd door haar dictatoriale vader compleet murw gemaakt, zodat ze zich niet meer tegen zijn verlangens kon verweren," vertelt de officier van justitie. "Zij is voor haar leven psychisch verminkt. Vanaf haar vroegste jeugd is zij door een hel gegaan. Ze is seksueel misbruikt, vreselijk mishandeld en vernederd. Een schoolvriendin bevestigt dat zij blauwe plekken op het lichaam van Monique heeft gezien en dat zij een aantal zelfmoordpogingen heeft ondernomen. Angst, terreur en sadisme hebben een grote rol gespeeld in haar leven. Ik eis een gevangenisstraf voor de duur van acht jaar."
"U zegt steeds dat het niet waar is," zegt de rechtbankpresident tegen de verdachte.
"Ik hoop ook dat het niet waar is, edelachtbare. Het is mijn dochter. Ik kan het niet begrijpen. Sinds ik ben gescheiden, vond ik de houding van Monique wel zeer merkwaardig. Ik heb daar geen verklaring voor."
De president: "Hoe kan het zijn dat zoveel

mensen zich tegen u keren?"
De verdachte: "Sinds mijn scheiding is mijn leven zoveel mogelijk kapot gemaakt, edelachtbare. Het is een hetze. Waarom? Ik ben geen psychiater. Ik weet het niet. Ik heb mijn kinderen altijd gesteund. Nu heb ik ze jarenlang niet gezien."
"U bent vaker met de politie in aanraking geweest. Het valt mij op dat er daarbij veel sprake is van geweld."
"Ik ben als een hond opgehitst."
"U heeft een vriendin. Zij kan absoluut niet geloven dat u dit allemaal heeft gedaan."
"Mijn hele familie kan het niet geloven."
De advocaat van de verdachte ook niet: "Het is niet mis wat er in de dagvaarding staat. Maar welke bewijsmiddelen zijn er? Ik constateer dat er alleen een verklaring van Monique is. In het hele dossier is geen enkel steunbewijs te vinden."
"Monique zegt dat zij voor het eerst werd verkracht op de dag dat haar moeder het huis verliet. Haar zus zou toen in een kast zijn opgesloten. Zij moet toen de verkrachting van Monique hebben gemerkt omdat die volgens de verklaringen met nogal wat spektakel gepaard ging. Maar volgens haar is er niets gebeurd."
"Ook haar oom zou Monique op een hooizolder zeker tien keer hebben verkracht. Daar geeft het meisje echter tegenstrijdige verklaringen over. Haar oom is dan ook niet door de politie gehoord."
"Ook de beschuldiging dat haar vader sigaretten op haar lichaam heeft uitgedrukt, wordt nergens door bewezen. Ik heb hier een foto waarop Monique te zien is tijdens haar vakantie in Spanje in 1988. Ze draagt een badpak, maar op haar lichaam zijn geen sporen van geweld te zien."
"Het verhaal van de abortus is erg onduidelijk. Monique zegt dat ze daarvoor in Amsterdam is geweest. Volgens de politie past de omgeving van het ziekenhuis waar zij over praat echter heel goed bij Leiden. Het is nog maar de vraag of zij zwanger is geweest. Volgens de officier is niet meer te achterhalen waar de abortus zou zijn gepleegd. Dat is onzin."
"Mijnheer de president, ik kan niet anders concluderen dan dat u mijn cliënt vrij moet spreken van al het ten laste gelegde. Ik pleit dan ook voor onmiddellijke invrijheidstelling."
De president tegen de verdachte: "De gronden voor voorlopige hechtenis zijn evident. Er is nu geen marge om u vrij te laten. U mag het laatste woord hebben."
De verdachte zegt geëmotioneerd: "Edelachtbare, ik heb echt helemaal niets gedaan. Ik ben onschuldig... Ik ben geen onmens... Ik vind het heel erg... heel erg."
Hij vouwt zijn handen open op tafel alsof hij wil bewijzen dat hij niets te verbergen heeft. Dan staat hij op, draait zich om en zwaait kort en aarzelend naar iemand op de publieke tribune. Hij verlaat onder begeleiding van twee agenten de rechtszaal. Huilend.

(Donderdag 7 mei, 10.45 uur, Meervoudige Kamer, Breda.
De eis: 8 jaar onvoorwaardelijke gevangenisstraf.
De uitspraak: 3 jaar onvoorwaardelijke gevangenisstraf.)

De Neus

De 28-jarige verdachte heeft vorig jaar augustus in Monnickendam in een dronken bui om drie uur 's nachts een meisje van de fiets gesleurd en aangevraagd. Na tussenkomst van een voorbijganger vluchtte hij weg. Later werd hij aangehouden.

Hij is een sullige jongeman met kort lichtblond haar, de handen tussen de knieën geklemd, hoofd naar beneden. Hij bekent. De president van de rechtbank leest voor u

de verklaring van Claudia, het slachtoffer: "Ik zag een jongen lopen, ik ben toen harder gaan fietsen maar hij kwam hard aanrennen. Voordat ik het wist, lag ik op de grond en was hij bezig mij te betasten. Het leek alsof het mij niet overkwam, alsof ik het droomde. Hij lag met zijn benen om mij heen gestrengeld. Ik begon hard te gillen, ik heb om hulp geroepen. Ik heb geschreeuwd: 'Laat me met rust, mijn vader werkt bij de politie en ik ben ongesteld.' Toen zei hij tegen me: 'Ik doe je niks, ik wil je alleen maar aanraken.' Hij probeerde mij te zoenen. Toen ging hij met zijn volle gewicht op mij liggen, hij was erg sterk. Hij betastte me. Ik droeg een bloes met witte knopen, daarvan heeft hij er één afgescheurd. Ik begon opnieuw te gillen, maar hij hield een hand voor mijn mond. Hij zei: 'Rustig, rustig.' Ik zei: 'Laat me met rust.' Toen begon hij de sjaal die ik om mijn broek droeg, te ontknopen. Hij werd zenuwachtig toen dat niet lukte. Ik zei tegen hem: 'Ik doe het zelf wel.' Hij zei: 'Ik zal je niet neuken, ik wil je alleen maar aanraken in de bosjes.' Ik had een bult op mijn hoofd omdat ik op de grond was gevallen. Tijdens de worsteling op de grond kwam er iemand voorbij fietsen. Ik heb om hulp geroepen maar die persoon fietste verder. Toen sprong een andere man op hem af. Toen liep hij weg.' Dat is het verhaal van het meisje. Het lijkt erop alsof u een poging tot verkrachting heeft ondernomen. Was dat uw bedoeling?"

"Nee."
"U zegt wel: 'Ik heb mijn hand onder haar kleren gedaan en haar borsten betast.'"
"Ik heb ze aangeraakt, ja."
"Wat hebt u gedaan toen u op heterdaad was betrapt?"
"Ik ben achter een caravan gaan liggen. Daar kwam ik een beetje bij."
"Wat deed u daar?"
"Ik zat meer te huilen dan dat ik me verborgen zat te houden."
"En toen bent u zo de sloot in gelopen?"
"Ja."
"Was u in paniek?"
"Ja, heel erg."
"En toen u vanuit de sloot richting huis liep, kwam u de politie tegen. Die dachten dat het wel vreemd was, dat er zo midden in de nacht iemand doornat over straat liep."
"Ja..."
"Heeft u zelf nou een idee waarom u tot deze daad kwam?"
"Eh... ik heb problemen... ik..."
"U was boos die avond, hè, vrienden hadden een vervelende opmerking over uw uiterlijk gemaakt?"
De verdachte knikt.
"Het waren weer die opmerkingen over uw

gen. Dat heeft u ontzettend ontsierd..."
"Ik ben een half jaar de deur niet meer uit geweest."
"Dat zag er dus lelijk uit?"
"Ja, heel erg."
"U geeft de schuld van alles in uw leven aan uw uiterlijk, zegt de psychiater. U snapt eigenlijk niet, constateert de psychiater, dat achter die schaamte om uw uiterlijk eigenlijk iets heel anders zit. Want waarom schopt u geen deuk in een reclamebord? Waarom pakt u zo'n meisje? Dat komt omdat u moeite heeft met het feit dat u nog thuis woont. Hoe oud bent u nu?"
"Achtentwintig."
"U heeft nog steeds geen vaste relatie met een meisje. Tja, schaamte is vaak een symbolische vertolking van problemen met het andere geslacht. U heeft moeite los te komen van uw moeder. Onbewust heeft u moeite met die situatie. U zit in onzekerheid over hoe u zich dient te presenteren aan jonge vrouwen. In uw onderbewustzijn heeft u daar moeite mee. Wat vindt u er zelf van, van het psychiatrisch rapport?"
"Ik vind het een beetje ver gezocht allemaal. Kijk, als ik drie jaar rottopmerkingen moet horen over die neus, nou, dan..."
"U bent 1 april geopereerd?"
"Ja."
"Is het nu beter?"
"Veel minder, ja."
"U bent er gelukkig mee?"
"Zeker."

(Woensdag 6 mei, 14.00 uur, Meervoudige Kamer, Amsterdam. De eis: 6 maanden voorwaardelijke gevangenisstraf, verplicht toezicht van de reclassering. De uitspraak: 6 maanden voorwaardelijke gevangenisstraf.)

Kleine Jongetjes
De verdachte is een 25-jarige jongen die kleine jongetjes van de fiets sleurde om ze te betasten.

Hij kijkt naar de grond, hij zegt niks, hij beweegt niet. Soms kijkt hij naar een rechter, of naar de officier van justitie, of naar een journalist maar alleen als de ander hem niet aankijkt. Zodra iemand terugkijkt, neemt hij bliksemsnel zijn aanvankelijke houding aan. Zijn vader en moeder zitten dichtbij hem, in de zaal. Keurige mensjes, ze kijken zorgelijk. De rechter vertelt dat de verdachte jongetjes van een jaar of vijf, zes heeft besprongen, dat hij op hun buik is gaan liggen en dat hij heeft geprobeerd ze te zoenen. Voorbijgangers hebben dat verhaal bevestigd.
"Meneer, hallo!" zegt de rechter.
Geen reactie.
"Waarom zegt u niks?"
De verdachte schudt 'nee', het hoofd nog steeds gebogen.
De rechter begint een luide stem op te zetten: "U heeft een voorwaardelijke straf van acht maanden van de vorige keer staan. Weet u wel dat u die nu opgelegd kunt krijgen?"
Weer geen reactie.
De rechter gaat verder: "U kunt er zelf moeilijk over praten. U verdringt het. Dit gedrag komt over u, u hebt het niet zelf in de hand, zegt de psychiater. Misschien komt het wel omdat u te veel betutteld en verzorgd bent door uw vader en moeder."
De advocaat: "Zijn vader en moeder verliezen hem nu geen moment meer uit het oog. Overal waar hij naar toe gaat, wordt hij gehaald en gebracht door vader en moeder. Om te voorkomen dat hij alleen op pad gaat en het weer doet."
De rechter: "Ja, maar hij zal toch ook op eigen benen moeten leren staan."
De officier van justitie heeft clementie: "We moeten de behandeling van de psychiater eerst nog afwachten, dus het is niet zinvol als de verdachte nu de gevangenis in gaat. Maar dit is wel zijn allerlaatste kans. Nog één keer

en hij krijgt wat mij betreft twaalf maanden gevangenisstraf."
Helemaal aan het eind van de zitting doet de verdachte voor het eerst en het laatst zijn mond open. Hij praat! "Ik kom hier nooit meer," zegt hij, en hij rent als eerste de zaal uit. Hij verbergt zich in een hoek, achter een prullebak. De nek weer ingedoken.

(Dinsdag 19 mei, 9.45 uur, Meervoudige Kamer, Den Haag. De eis: 12 maanden voorwaardelijke gevangenisstraf, voorwaardelijke TBS. De uitspraak: 12 maanden voorwaardelijke gevangenisstraf, toezicht van de reclassering, psychische behandeling, voorwaardelijke TBS.)

Ziek
De verdachte is een jongen die een meisje bij de borsten en tussen de benen heeft gegrepen.

Hij is lang, mager, lange haren.
"Ik heb spijt maar ik wil vrij hebben," zegt hij.
"U heeft problemen in uw hoofd," zegt de president. "Wij hebben u naar het Pieter Baan Centrum gestuurd, voor onderzoek. Dat vonden wij erg nodig."
"Nee, ik voel me goed," zegt de verdachte.
"Maar de dokters zeggen dat u niet meer over straat mag. U moet een tijdje naar een psychiatrisch ziekenhuis, zeggen ze."
"Dat wil ik niet. Ik ben helemaal goed. Ik ben niet ziek."
"Ja, maar u heeft zelf niet in de gaten dat u ziek bent. U bent ziek in uw hoofd."
"Ik wil vrij."
"Ja, maar dat is een beetje moeilijk, hè."

(Vrijdag 8 mei, 15.03 uur, Meervoudige Kamer, Utrecht. De eis: ontslag van rechtsvervolgning, plaatsing in een psychiatrisch ziekenhuis. De uitspraak: ontslag van rechtsvervolgning, een jaar plaatsing in een psychiatrisch ziekenhuis, betaling van 1500 gulden aan het slachtoffer.)

Het Twijfelgeval
De verdachte is een 34-jarige Engelsman uit Amsterdam. Hij wordt ervan beschuldigd een 36-jarige vrouw de kleren van het lijf te hebben gerukt, haar bont en blauw te hebben geslagen en haar te hebben verkracht. Dit alles na afloop van een gezellige avond met hasj, cocaïne en drank als hoofbestanddelen. De verdachte is al eerder beschuldigd van verkrachting maar toen was er onvoldoende bewijs.

Hij is een keurige man in een donkerblauwe blazer met gouden knopen. Exact formulerend, spits reagerend. Monotoon stemgeluid, grote ogen, aangeslagen blik.
Hij vertelt wat er volgens hem die nacht is gebeurd.
"Ik had een boodschap op m'n antwoordapparaat van een zekere Ellen, een vrouw die ik niet kende. Zij had mijn telefoonnummer gekregen van kennissen van mij. Ze stelde voor om iets te gaan drinken. We spraken af in het café East of Eden in Amsterdam, waar ook mijn kennissen naartoe kwamen. We hebben gezellig gepraat en gedronken. Toen het café sloot, zijn we naar het huis van Ellen gegaan. Daar rookten we marihuana. Om een uur of vijf in de ochtend vertrokken de kennissen. Ik bleef met Ellen achter. Ik voelde dat Ellen open zou staan voor seks met mij. Ik trok haar laarzen uit. Ze kreunde. Ik masseerde haar voeten en haar benen. Ze kreunde nog meer. Ik trok haar broek uit. Ze bleef achterover zitten in haar stoel en ik had orale seks met haar. Zij vond dat prettig, ze kreeg

een orgasme. Daarna deed ik mijn kleren uit, ik tilde haar op en liep met haar naar de slaapkamer. We hadden nog meer orale seks. We neukten. Maar ik kon niet klaarkomen. Ik ging naar de keuken, dronk wat, rookte een joint, ging naar het toilet. Toen ik terugkwam in de slaapkamer, maakte Ellen een zeer vreemde opmerking. Ze zei: 'Vind jij het leuk om seks te hebben met slapende vrouwen?' Ik zei: 'Maar jij sliep net toch niet?' Ze antwoordde: 'Nee, maar ik had wel kunnen slapen.' Ik vond die opmerking nonsens, ging er verder niet op in. Toen zag ik blauwe plekken op haar been. Het waren zeer grote plekken, ze waren diep paars. Ze zei weer iets vreemds: 'Ik zou kunnen zeggen dat ik die van jou heb.' Daarna hadden we weer seks, maar opnieuw kreeg ik geen orgasme. Ze zei: 'We hebben het nu wel gehad. Je komt niet klaar. Het begint pijn te doen.' Toen zijn we

gestopt. Ik ben weggegaan."
De rechter: "Ellen heeft beweerd dat zij geen seks met u wilde."
De verdachte: "Ik voelde die avond aan haar dat ze dat wel wilde. We hadden geknip-oogd."
"Hoe kan het dat zij een totaal ander verhaal vertelt dan u?"
"Ze is vroeger het slachtoffer van incest geweest. En ik denk dat ze vlak voor mij is misbruikt door iemand anders, vandaar die blauwe plekken. Om redenen die alleen zij kent, heeft ze die gebeurtenissen op mij geprojecteerd."
"De politie heeft plukken haar van Ellen in haar flat gevonden. U zou haar aan de haren hebben meegesleurd naar de slaapkamer."
"Dat is niet waar."
De getuige wordt binnengeropen. Een vrouw met een kleurige laktas, blonde paardestaart, hoge hakken. Het is een kennis van de verdachte en een voormalige vriendin van Ellen.
De rechter vraagt: "Had u iets opgemerkt in het gedrag van Ellen? Was ze die avond misschien een beetje uitdagend?"
De getuige: "Ja, een beetje, misschien."
"Wat gebeurde er de volgende ochtend?"
"Ze belde mij op, dat ze verkracht was. Ik ben naar haar toe gegaan en heb haar overgehaald om naar de politie te gaan."
"Hoe trof u haar aan?"
"Ze was redelijk rustig. Ik vond dat wel vreemd. Ik heb haar gevraagd of naar kleren ook stuk waren. Ze zei van wel, maar ze liet me ze niet zien."
"Geloofde u haar?"
"Toen ze me opbelde nog wel, maar later ben ik steeds meer vraagtekens bij haar verhaal gaan zetten. Ze heeft wel vaker gezegd dat ze was verkracht."
"Vindt u haar een meisje dat zich dubbel gedraagt?"
"Ja. Ik ging bijvoorbeeld een keer met haar naar een vriend van mij die zij niet kende. Toen had ze zich helemaal opgetooid en droeg ze een minirokje. Ze begon hem meteen in te pakken. Na een uur zat ze al met hem te vrijen. Ik denk dat ze iemand is die naar extremeiten zoekt. Ze kan zeer grof en banaal over dingen praten. Ze heeft ook een keer met zelfmoord bedreigd toen ik niet naar haar toe wilde komen."

(Maandag 18 mei, 14.00 uur, Meervoudige Kamer, Amsterdam. De eis: vrijspraak wegens gebrek aan bewijs. De uitspraak: vrijspraak.)

De Stiefzoon
De tenlastelegging luidt dat de verdachte zijn 16-jarige stiefzoon meerdere malen anaal heeft verkracht. Ook zou hij de jongen onder bedreiging hebben gedwongen hem te pijpen.

Hij is een dertiger met een kalend hoofd. Hij draagt een baseball-jack, kijkt indringend. Voor de zitting, in de hal, als er lang moet worden gewacht, pakt zijn vrouw vaak zijn hand vast en wrijft er dan overheen. "U moet niet zenuwachtig zijn," zegt de advocaat tegen

De seksuele hel

hem, "dat komt uw zaak niet ten goede. De verdachte steekt dan een filtersigaret op. Dit tafereel herhaalt zich enige malen. Later, ergens tijdens de behandeling, vraagt de rechter aan de verdachte: "Was dit uw eerste homoseksuele ervaring?"
 "Ja," antwoordt deze.
 "Waar kwam dat gevoel vandaan? Het leeft al langer in u?"
 "Nee, het is zomaar omhoog gekomen, misschien heb ik wel zoveel van hem gehouden dat ik seks met hem had."
 "Had u er warme gevoelens bij?"
 "Nee, nou ja: aantrekkingskracht."
 "Heeft u dat gevoel ook bij andere mannen?"
 "Nee."
 "Heeft u het ook weleens bij uw andere kinderen gevoeld?"
 "Nooit."
 "Hoe groot is de kans dat u het zou doen met uw eigen zoon?"
 "Minder dan nul. Ik zou nog liever mijn kop eraf hakken."
 "U was boos op uw stiefzoon. Omdat hij uw geld stal, omdat hij problemen op school had en omdat hij z'n moeder sloeg. Maar u was ook verliefd op hem, u ging met hem naar bed. Hoe kan dat nou samengaan?"
 "Ik wilde zijn respect."
 "Gaf hij toestemming voor het anale contact?"
 "Dat weet ik niet. Ik ontving in ieder geval geen reactie van hem."
 "Kan het zijn dat u erg autoritair bent en dat hij niet durfde te weigeren?"
 "Nee, iedereen in ons gezin is vrij."
 "Waarom hield u er niet mee op?"
 "Omdat ik mij tot hem aangetrokken voelde."
 "Maar het is verboden om met een minderjarig kind seksueel contact te hebben, weet u dat dan niet?"
 "Hij moest niet. Ik heb hem niet gedwongen."
 "U heeft een mes tussen zijn benen gezet."
 "Ja, om hem te laten zeggen waar het geld was dat hij van ons had gestolen."
 "Hij heeft de politie verteld dat u hem zou aangeven voor die diefstallen als hij weigerde seks met u te hebben."
 "Dat heb ik helemaal niet gezegd."
 "Maar uw vrouw zegt ook dat u zeer autoritair bent. En een huisvriend zegt dat ook."
 "Dat is niet waar. Wij leven thuis democratisch."
 "De psychiater zegt dat het nog maar de vraag is of enige therapie bij u mogelijk is. Bij u ontbreekt ieder schuldbesef over wat u uw stiefzoon heeft aangedaan. Hij is ondergedoken. Hij is bang voor u. Hij voelt zich behoorlijk misbruikt, moet u weten."

(Donderdag 14 mei, 15.00 uur, Meervoudige Kamer, Rotterdam.

De eis: 15 maanden gevangenisstraf waarvan 5 maanden voorwaardelijk.
De uitspraak: 10 maanden gevangenisstraf, waarvan 5 voorwaardelijk.)

De seksuele hel

De Escalatie

De verdachte wordt beschuldigd van verkrachting van zijn vriendin Chantal. Na een aanvankelijk goed verlopende relatie zou hij haar 30, 40 keer tot gemeenschap hebben gedwongen.

Het meisje wordt binnengeleid: tener, zachte stem, lange haren. Ze vertelt het verhaal over hoe het de eerste keer gebeurde.
 "Hij was boos. Ik weet niet waarom. Ik ging naar boven. Ik wilde gaan slapen. Hij kwam me achterna. Hij trok de deken van me af. Ik

zei: 'Laat me met rust.' Maar hij begon tegen me te schreeuwen. Hij wou vrijen, zei-ie. Ik heb me verweerd, geslagen, geschopt, gehuild, ik heb hem geprobeerd weg te duwen. Op een gegeven moment hield ik op met me te verzetten. Hij is heel sterk. Toen is het gebeurd.
 "Hij wilde dat ik aldoor bij hem was. Dat ik hem streelde, dat ik tegen hem aan kwam liggen. Als ik een kop koffie wilde zetten, dan mocht dat niet. Ik moest dan bij hem op de bank blijven, zei hij. Hij wilde altijd aandacht. Maar die aandacht kon ik hem niet in die mate geven. Ik heb geprobeerd hem de deur te wijzen maar dat ging niet. Dan werd hij heel kwaad, als ik zei dat-ie moest gaan. Hij ging gewoon niet. En als ik de deur niet voor hem open deed, dan zou ik de volgende dag nog meer slaag krijgen. Hij heeft weleens een uur en drie kwartier staan aanbellen. Ik moest alles doen wat in zijn straatje paste, dan was het goed. In het begin mocht ik nog van hem naar school, later niet meer. Ook mocht ik niet meer naar mijn ouders. Dan werd-ie kwaad en kreeg ik klappen."
 Hij ontkent de verkrachtingen: "Chantal wilde de juiste dat ik bij haar bleef. Ik had schoon genoeg van haar maar ze heeft er alles aan gedaan om me tegen te houden. Ze was financieel van mij afhankelijk, ik heb haar wel vierduizend gulden gegeven. Met seks legden we ruzies bij."
 "Waarom ging u dan toch steeds weer naar haar toe?" wil de rechter weten.
 "Omdat ik best wel aan haar gehecht ben. We hebben ook zeer veel leuke dingen meegemaakt, hoor."
 Het psychiatrisch rapport komt ter tafel. Wat blijkt: hij is iemand die dringend hulp nodig heeft. Hij heeft weinig gevoel voor andere mensen, hij is erg op zichzelf gericht. In zijn jeugd is hij affectief verwaarloosd. Het advies luidt: klinische hulp. Als zijn advocaat aan het woord is, begint de verdachte te huilen. Hij oogt als een gemiddelde jonge acteur uit 'Goede Tijden Slechte Tijden'.

(Dinsdag 12 mei, 9.15 uur, Meervoudige Kamer, Arnhem.
De eis: 30 maanden gevangenisstraf, waarvan 6 maanden voorwaardelijk, verplicht toezicht van de reclassering, verplichte therapeutische behandeling, verbod op contact met het slachtoffer.
De uitspraak: 30 maanden gevangenisstraf, waarvan 6 maanden voorwaardelijk, verplicht contact met de reclassering, verbod op contact met het slachtoffer.)

De Vormfout

De verdachte zou ontucht hebben gepleegd met zijn 11-jarige dochter. Hoewel hij ontkende, achtte de rechtbank het feit bewezen en legde hem een onvoorwaardelijke gevangenisstraf op van zeven maanden.

Er heerst een rommelige sfeer in de zaal. De rechters overleggen druk met elkaar, de procureur-generaal loopt zenuwachtig heen en weer. De advocaat staat niet op zijn plek, papieren gaan over en weer, veel gefluister. Dan neemt de rechter het woord: de zaak is geen zaak meer. Het Openbaar Ministerie heeft een vormfout heeft gemaakt. Iemand is vergeten een document op tijd te versturen aan de verdachte. Dat betekent dat de straf die de rechtbank heeft opgelegd, is komen te vervallen.
 De verdachte verlaat stilletjes de zaal en gaat op een bankje zitten in de hal. Hij lijkt een keurige man, met een chic donkerblauw kostuum. Zo weggelopen uit een directie-vergadering, lijkt het.
 De dochter en haar moeder zijn er ook. Ze worden binnengeropen. De rechter legt hen de situatie uit: "Het is een buitengewoon vervelende mededeling voor u maar de zaak kan nu niet meer worden behandeld." De moeder is verbaasd: "Ik weet trouwens helemaal niks

van de hele zaak. Mij is nooit iets verteld. Ze hebben mij ook nooit wat gevraagd. Dat vind ik heel raar."
 De rechter: "Tja, ik begrijp dat het allemaal erg vervelend voor u is. Maar het is niet anders."
 De moeder, tegen de dochter: "Nou ja, ga je mee? Dan gaan we maar weer naar huis." Ze gaan weg, hand in hand.
 De man in het blauwe kostuum zit nog steeds in de hal, zijn handen voor zijn hoofd. "Zeer geëmotioneerd," zegt zijn advocaat.

(Maandag 18 mei, 10.55 uur, Gerechtshof, Den Haag. **Niet ontvankelijkheid van het Openbaar Ministerie. De verdachte ging dus vrijuit.)**
De uitspraak: ontslag van rechtsvervolging.)

De Onbekende

De verdachte is in staat van dronkenschap met geweld de woning van een jonge vrouw binnengedrongen. Daarna heeft hij haar verkracht.

Vrijdagnacht 21 februari -om precies zes minuten over drie- gaat de deurbel. De jonge vrouw wordt wakker en loopt naar beneden om te zien wie er is. Het is weliswaar midden in de nacht, maar het gebeurt wel vaker dat familie of vriendinnen op de gekste tijden langskomen. Op de stoep van de woning in Zwolle staat een 26-jarige jongen: blond haar, blauwe ogen. Hij oogt als een ongevaarlijk iemand.
 Maar dan, ineens, dringt hij zich met geweld naar binnen en gooit het meisje op de grond. Een worsteling volgt. Hij probeert haar met kracht op de vloer te houden. Zij krabt met haar nagels zijn gezicht open en slaat hem met het scherpe uiteinde van een riem. Ze ruikt dat hij veel heeft gedronken.
 Pogingen om los te komen zijn tevergeefs. Hij pakt haar beet en gaat bovenop haar liggen. Hij bindt haar armen vast en duwt die onder haar hoofd. Met zijn hand drukt hij op haar neus en mond. "Werk je nog mee? Of anders..." roept hij en knijpt hard in haar borsten. Als ze merkt dat hij haar wil verkrachten, geeft ze haar directe verzet op. Hij duwt haar benen uit elkaar en dringt met zijn stijve penis haar vagina binnen. Ruim twee uur later staat hij op, kleedt zich aan en vertrekt weer. Het meisje blijft alleen achter.
 De verdachte heeft tegenover de politie een volledige bekentenis heeft afgelegd. Nu beweert hij in de rechtszaal dat hij zich niets meer kan herinneren, omdat hij die avond teveel had gedronken: één á anderhalf kratje bier. Er zijn echter andere verklaringen die het verhaal van het slachtoffer bevestigen. Bovendien zijn er spermastrepen en schaamharen gevonden.
 "Het slachtoffer moest worden opgenomen op de psychiatrische afdeling van het ziekenhuis," zegt de officier van justitie. "Ze is nog steeds onder behandeling. De littekens zullen altijd blijven. Ik eis daarom vier jaar gevangenisstraf."
 Tijdens de rechtszaak is ook het slachtoffer aanwezig. Hoog gezeten op de peristribune volgt zij de zitting. De verdachte zit met zijn rug naar het meisje toe en kan haar niet zien. Zij hem wel. Als de jongen aan het woord komt en zegt zich niets meer te herinneren, huilt ze even. Ze trilt en ziet wit. Als de raadsvrouw van de verdachte de eis van de officier van justitie aanvecht, sist ze: "Kutwijf."

(Donderdag 21 mei, 15.30 uur, Meervoudige Kamer, Zwolle.
De eis: 4 jaar onvoorwaardelijke gevangenisstraf, betaling van 1500 gulden aan het slachtoffer.
De uitspraak: 3 jaar onvoorwaardelijke gevangenisstraf, betaling van 1500 gulden aan het slachtoffer)

Een Spion

De 31-jarige verdachte heeft geprobeerd een 75-jarige vrouw te verkrachten. Hij sleurde haar uit een auto en trok haar rok omhoog. Door het dolle heen probeerde hij haar verzet te breken. Dat lukte niet, de vrouw wist te ontvluchten.

Als de zitting wordt gesloten, ziet de president van de rechtbank hoofdschuddend toe hoe de verdachte wordt weggeleid: veters los, vervuilde kleding, wezenloze blik. Het type zwerver.
 "We doen hier dingen die niets meer met het strafrecht te maken hebben," zegt de president. "We spreken over iets waar mijnheer helemaal niets van begrijpt. Het gaat volledig langs hem heen. Dat is heel triest natuurlijk." Voor de zitting heeft de advocaat van de verdachte gezegd: "Hij is gek, daar komt het gewoon op neer. Vandaar dat primitieve en bizarre gedrag."
 "Ik vond dat die vrouw mij van mijn geilheid moest afhouden," had de verdachte in een verklaring tegen de politie gezegd. Nu, tijdens de zitting, zegt hij dat hij de vrouw alleen maar heeft geduwd. "Zij struikelde en viel op de grond. Ik kreeg spijt en probeerde haar over te halen. Maar ze bleef maar liggen en zeuren. Toen ben ik weggerend."
 "Wat wilde u nou?" vraagt de rechtbankpresident.
 "Niks. Ik dacht: zij is misschien een spion."
 "Haar verhaal maakt een heel andere indruk. Heel angstwekkend. U heeft gezegd dat u de vrouw zag en haar veertig á vijftig jaar oud schatte. Ze zal wel gebleed zijn want ze was vijfenzeventig."
 "Vijfenzeventig? Nee, dat kan niet."
 "Ja, dat was ze echt. Nadat u haar probeerde te verkrachten, heeft u tegen haar auto geschopt. U hebt erop gedanst. Daarna bent u ingestapt en hebt u heel hard gas gegeven en net gedaan of het een race-auto was. Waarom heeft u de vrouw dit aangedaan?"
 "Ik was woedend. Daarom duwde ik haar. Ik zei: 'Je geeft me geen rust. Je bent me aan het bespioneren. Geef me een kans om te doen wat ik wil doen.' Ze rende weg, ik liet haar gewoon gaan. Dus het was geen verkrachting. Dat was ik ook niet van plan. Als ik geil ben, ga ik gewoon naar een vrouwenkast om een vrouw te zoeken."
 De president: "De psychiater adviseert ons u op te laten nemen in een inrichting. Hij zegt dat u lijdt aan een schizofrene psychose."
 "Ik heb geen moeilijkheid met mijn verstand. Het werkt goed, optimaal."

"U bent al eerder opgenomen geweest."
 "Ja, maar dat hielp niet. Ik moest medicijnen gebruiken omdat ik niet kon slapen. Maar er was geen verbetering. Nu kan ik wel slapen. Ik voel me gewoon gezond."

(Vrijdag 15 mei, 11.45 uur, Meervoudige Kamer, Den Haag.
De eis: 1 jaar plaatsing in een psychiatrisch ziekenhuis.
De uitspraak: Ontslag van rechtsvervolging, 1 jaar plaatsing in een psychiatrisch ziekenhuis.)

De Macho

De 23-jarige verdachte is een autohandelaar die twee meisjes bijkans zou hebben gewurgd, gestompt, geslagen en vervolgens verkracht. Dat zou onder meer zijn gebeurd in een badhokje. Ook zou hij een meisje hebben opgesloten in een auto met centrale deurvergrendeling.

Hij is keurig in het pak: Giorgio Armani. Een playguy, trendy gecooifeerd, een womanizer, een jongen uit de sigarettenreclame met een

snelle auto en veel mooie vrouwen om zich heen; vreemd dat hij door de arrestantendeur komt. Achterin de zaal zitten twee meisjes die elkaar net hebben leren kennen. Ze zien eruit alsof ze zo uit de discotheek komen. Ze houden elkaar stevig vast. Zij zijn de slachtoffers. "U ontkent?" vraagt de rechtbankpresident. "Absoluut, absoluut," zegt de verdachte. De rechter vervolgt: "Vorig jaar maart kreeg u een relatie met Anneke. De eerste twee maanden waren heel plezierig. Zij verklaart dat ook. U beiden was verliefd. Maar later ontstonden er ruzies en heeft u haar mishandeld. U heeft haar oor tot bloedens toe stukgeslagen, haar in haar maag gestompt en overal geslagen. U deed uw handen om haar hals, ze stikte bijna. Daarna heeft u gemeenschap met haar gehad. De dokter heeft verklaard dat ze overal blauw was, haar ribben waren gekneusd, ze heeft twee weken vloeibaar voedsel moeten eten. U heeft uw nagel in haar oog geprikt, u heeft haar gezicht fijneknepen uit nijd. Wat zegt u daarop?" "Ach, we hebben weleens woorden gehad. Maar ik heb haar absoluut niet verkracht." "U heeft haar verkracht in een douchehokje in Noordwijk." "Dat is niet gebeurd, ik ben nooit met haar in Noordwijk geweest. Ze probeert mij te belasten, omdat ik nog geld van haar krijg." "Els, het andere meisje, verklaart dat u vorig jaar ook met haar een relatie bent begonnen. Er was veel bedreiging van uw kant, zegt ze. Ik lees even voor uit haar verklaring: 'Na een week belde hij aan bij mijn huis. Ik deed open. Hij nam een dreigende houding aan. Ik wilde hem niet binnenlaten, maar uit angst heb ik dat toch gedaan. Hij hield me vast, begon te zoenen. Ik wilde niet, hij wrong zijn lichaam tussen mijn benen. Hij werd kwaad. Hij kneepte me heel hard. Hij trok mijn slipje kapot. Mijn onderlichaam was naakt, ik was bang. Hij trok me naar de slaapkamer, gooide me hardhandig op bed. Hij kleedde me snel uit, tegen mijn wil. Hij legde me met mijn rug op bed.' Toen is er gemeenschap geweest?"

De seksuele hel

"Absoluut niet waar, absoluut niet waar," zegt de verdachte. "Er is een hetze in het spel. Ze spannen samen met Annemiek, die zegt ook dat ik haar heb verkracht." De president: "Dat klopt. De rechtbank heeft u daarvoor veroordeeld tot een gevangenisstraf van tien maanden." De getuigen mogen naar voren komen: drie jongedames op hoge hakken in nauwe kleding, die stuk voor stuk verklaren dat de verdachte 'aardig, lief en charmant' is en dat hij hen nog nooit onheus heeft bejegend. Als ze de rechtbank komen binnentrippelen, trekt de rechter af en toe haar wenkbrauw omhoog. Eén meisje zegt over het ene slachtoffer: "Ze is erg belust op geld. Ze heeft wel meer negatieve trekjes." Ook de moeder van de verdachte komt in de getuigenbank: "Hij is zo lief, een prima zoon. Anneke was boos op hem, ze wilde hem pakken. Zeggen dat ze verkracht is, is haar enige mogelijkheid." De officier van justitie: "Ja, dat kan wel wezen, dat hij lief is. Dat klopt ook. De slachtoffers verklaren dat ook. Dat hij je heel lief kon aankijken. Maar ineens kon hij heel koude ogen krijgen, en begon hij gewelddadig te worden. Als hij sloeg, dan was hij net een robot. Ik denk dat de verklaringen van de slachtoffers overduidelijk bewezen zijn. Bovendien heeft de arts ook de verwondingen geconstateerd. Dat hebben ze zichzelf toch

niet aangedaan! De verdachte is een verwend kind. Als hij niet krijgt wat hij wil hebben, pakt hij het toch, desnoods met grof geweld. Maar hij moet leren dat een vrouw 'nee' bedoelt als ze 'nee' zegt. Dat moet maar eens goed in zijn hersens worden gegrift: drie jaar gevangenisstraf is hier op zijn plaats." "Ik vind het diep treurig dat ik zo zwart word gemaakt," zegt de verdachte als hij het laatste woord krijgt.

(Donderdag 21 mei, 12.00 uur, Meervoudige Kamer, Den Haag. De eis: 3 jaar onvoorwaardelijke gevangenisstraf. De uitspraak: bij het ter perse gaan van dit verhaal nog niet bekend. De namen van de slachtoffers Anneke, Els en Annemiek zijn gefingeerd.)

Een Lastige Kick

De twee verdachten hebben, afzonderlijk, met een aantal jongens van dertien tot zestien jaar ontuchtige handelingen gepleegd. Eén van hen heeft een dertienjarig jongetje twee keer anaal verkracht.

De 58-jarige verdachte is een vrij gezette man, tamelijk lang. Hij draagt een wit T-shirt met blauwe strepen. Hij zit er ontspannen bij. Hij wordt ervan beschuldigd de minderjarige jongens Mustafa en Samir te hebben betaald voor seks. De drie hebben elkaar afgetrokken en gepijpt. De verdachte zegt dat het allemaal iets anders is gegaan. "Ik ben exhibitionist, weet u wel. Daar beleef ik een kick aan. Een lastige kick. Daar had ik die Mustafa onder andere voor ontmoet. Van zijn neef hoorde ik dat hij zich prostitueerde. Toen heb ik hem gewoon voorgesteld wat ik leuk vond." De president: "Wat u leuk vindt, is uzelf uitkleden om te masturberen, terwijl die jongens dat ook doen." "Ja, meestal wel, ja. Maar ik heb ze niet gestreeld of ze bij hun geslachtsdeel gepakt. Ik heb al sinds 1985 een Aidstrauma, dus daar ben ik een beetje huiverig voor. Mustafa heeft mij wel betast. Hij was een erg plakkerige jongen. Een beetje klef." "En hoe ging dat met de jongen Samir?" "Tja... Dat is een hoofdstuk apart, hoor. Hij heeft ook Idriss meegenomen. Een hele mooie jongen overigens. Prachtige jongen. Maar ik zei: 'Nee, nee, nee.' Ik zou chantabel zijn geweest als ik met hen naar bed was gegaan, dus ik deed het gewoon niet. Ze boden het wel aan, hoor. Dan moest ik honderd gulden betalen. Ik heb gezegd: 'Kom maar terug als je zestien bent.'" De verdachte vindt zijn exhibitionisme maar een lastige voorkeur. "Ik wil daarom gecastreerd worden. Chemisch. Ik wil niet steeds als een vieze oude man op het politiebureau komen. Maar ik heb het nooit zomaar gedaan, dat vind ik griezelig. Ik ben geen type voor een portiekie of een bosje, zoals normale potloodventers." De andere verdachte, een 45-jarige Engelsman, is een kleine, gedrongen man met dikke brilleglazen, zwart montuur, somber. Hem wordt ten laste gelegd dat hij het lichaam en geslachtsdeel van vier jongens heeft gestreeld. Ze hebben elkaar afgetrokken en gepijpt. Bovendien zou hij met één slachtofferje anale seks hebben gehad. De verdachte: "Dat klopt. Dat was Jantje. Die is vijf keer bij me geweest. Ik heb twee keer seks met hem gehad. Daarna heb ik hem weggestuurd. Ik merkte dat hij bang was. Eerst heb ik dat nerveuze gedrag van het jongetje gerationaliseerd: hij kwam immers bij een vreemde thuis om seks te hebben. Later dacht ik: 'Hier klopt iets niet.' Als ik had geweten dat hij bang was dan had ik geen seksueel contact met hem gehad. Ik vind het verschrikkelijk dat dit is gebeurd."

"De laatste twintig jaar heb ik door het leven gedobberd zonder roer. Ik zie nu twee opties: of ik ga weg uit Nederland, of ik probeer me aan te passen." De andere verdachte stoot hem aan: "Waarom doe je niet zoals ik, hormonen! Vijf injecties en je bent ervan af."

(Maandag 18 mei, 14.00 uur, Meervoudige Kamer, Amsterdam. De eisen: 12 maanden onvoorwaardelijke gevangenisstraf tegen de 58-jarige verdachte; 3 jaar onvoorwaardelijke gevangenisstraf tegen de 45-jarige verdachte. De uitspraken: Tegen de 58-jarige verdachte: 12 maanden gevangenisstraf, waarvan 6 maanden voorwaardelijk, verplicht contact met de reclassering; tegen de 45-jarige verdachte: 30 maanden gevangenisstraf, waarvan 10 maanden voorwaardelijk.)

Vastgebonden

De 27-jarige verdachte had negen jaar een relatie met zijn slachtoffer. Zijn seksuele eisen werden steeds vreemder, volgens psychiaters als gevolg van een gebrekkige ontwikkeling in zijn jeugd. Toen zijn vriendin niet meer verder wilde, heeft hij haar verkracht.

Hij is een lange, slungelige man met een snor en een smoezelig, geruit jasje. Hij praat onduidelijk, zijn zinsbouw is niet correct. Hij heeft zijn vriendin Sonja uitgekled en vastgebonden op het bed, waarna hij haar onder bedreiging van een mes heeft verkracht. De president: "Uw relatie met haar kende z'n ups en downs. Op een gegeven moment heeft u een ruzie bijgepraat en bent u met haar onder de douche gaan staan. Daarbij had u een mes in uw handen. Zij is daarbij geraakt." De verdachte: "Ja, alleen met de punt, dat was per ongeluk. Ik wilde haar niet steken." "U was kwaad op haar omdat ze een relatie met een jongen had. U heeft toen haar pyjama uitgetrokken. Zij zei dat ze geen zin had. Toen hebt u gezegd: 'Ik ga je verkrachten.' Dat zegt Sonja." "Dat zou ik echt niet weten." "Sluit u dat uit?" "Ik sluit het niet uit." "Ze heeft geschreeuwd en gehuild. Ze zei dat u ermee op moest houden. Kan het zijn dat u toen ook hebt gezegd: 'Mond dicht, anders bind ik je vast met een doek?'" De verdachte knikt. "Hebt u haar toen vastgebonden?" "Ja." "U heeft haar handen en haar voeten aan het bed vastgebonden. Ze kon niets meer doen. U rookte een shaggy. U heeft vervolgens een theedoek voor haar mond gebonden. Waarom deed u dat?" "Ik was bang dat ze zou gaan schreeuwen." "Toen hebt u haar gelikt en bent u op haar gaan liggen en bent u met uw penis haar vagina binnengedrongen. Daar kon ze zich niet tegen verzetten. Daarna heeft u Sonja losgemaakt en heeft ze u nog een poosje gepijpt. Vrijwillig?" "Ja, dat deed ze uit zichzelf." "Toen bent u anaal verder gegaan. Zij wilde niet. U zei haar dat ze het toch moest doen. Ik heb begrepen dat u hulp van het RIAGG krijgt om beter te leren omgaan met uw wensen op dat punt?" De verdachte knikt. De rechter zegt: "Sonja was murw. Ze gaf toe, u was kwaad, u wilde haar bestraffen via anale gemeenschap. Zo was het?" "Ja." "Dus u dacht: dan haar maar vernederen?" De verdachte knikt. "Wat zegt u nou zelf van uw gedrag? Vindt u het terecht dat u hier terecht staat? Vindt u dit verkrachting?" "Ja, u heeft gelijk."

(Maandag 25 mei, 13.35 uur,

Meervoudige Kamer, Rotterdam. De eis: 12 maanden gevangenisstraf waarvan 7 maanden voorwaardelijk, verplichte klinische behandeling van minimaal een jaar. De uitspraak: bij het ter perse gaan van dit verhaal nog niet bekend.)

De Stiefvader

De 56-jarige verdachte geeft toe dat hij vijf jaar lang, drie à vier maal in de maand, gemeenschap had met zijn stiefdochter. Daarmee komt hij op de helft van de vierhonderd keer die het meisje noemt. Toen het begon was ze twaalf.

"Het waren gelegenheden," zegt hij. "Als we naar de camping gingen en moeder ging niet mee, dan kwam het voor. Thuis ook wel, hoewel mijn vrouw niet veel van huis weg was. 's Nachts konden we ook nauwelijks bij elkaar zijn. Ik sliep naast mijn vrouw, die werd altijd erg snel wakker." De rechtbankpresident: "In de eerste periode is er dwang gebruikt. U heeft haar benen uit elkaar gedrukt." De verdachte: "Nou, dwang. Ik heb min of meer de houding aangegeven. Dat ging niet met grof geweld." "Het meisje zegt dat u haar na de gemeenschap als oud vuil liet liggen." "Dat is niet waar. Ik heb alles keurig voor haar opgeruimd. Anders had mijn vrouw sporen in het bed moeten vinden en dat is niet gebeurd." "Ik denk dat zij het meer emotioneel bedoelde. Zij zegt: 'Ik voelde hoe hij van het bed afging en de kamer uitliep alsof ik oud vuil was. Ik was emotioneel gebroken, ik heb gehuild.'" "Dat is niet waar, ik heb haar altijd in acht genomen." "Volgens uw stiefdochter was het ook 'voor wat hoort wat'." "Ja, ze kreeg geld voor de disco, dure kleren. Ik maakte duidelijk onderscheid tussen haar en de andere kinderen. Maar er moest wel wat tegenover staan. Bijvoorbeeld wanneer ze graag een nieuwe spijkerbroek wilde hebben, of wanneer ze ziek was en mij vroeg of ik haar school wilde bellen." "U wist wat u deed?" "Ja, volkomen. Maar ik was wel blij dat er aangifte werd gedaan. Het hing mij allemaal als een loden steen om mijn nek." De rechters doen onmiddellijk uitspraak; het slachtoffer wil namelijk pas in het huwelijk treden met haar aanstaande echtgenoot als het vonnis bekend is.

(Vrijdag 15 mei, 14.00 uur, Meervoudige Kamer, Den Haag. De eis: 12 maanden gevangenisstraf waarvan 6 maanden voorwaardelijk, voortzetting van psychotherapie. De uitspraak: 240 uur onbetaalde arbeid, verplicht contact met de reclassering, voortzetting van psychotherapie)

De Moeder

De 47-jarige verdachte wordt ervan beschuldigd zijn stiefdochter tussen haar twaalfde en achttiende jaar te hebben verkracht en misbruikt. Ook pleegde hij negen jaar ontucht met zijn minderjarige dochter. De eerste keer was het meisje acht jaar.

Bij de uitspraak zit de moeder weer in de zaal. Een kleine vrouw, verdrietig. Ze wordt gesteund door een vriendin. Dan, ineens, rent

ze naar voren. Ze is uitzinnig: "Klootzak! Vieze vuilak! Je hebt altijd smerige dingen met die kinderen gedaan!" Maar de mannen van de parketpolitie houden haar in bedwang. Daarna wordt de verdachte afgevoerd. Een rijzige man, gespierd en gebruid. Hij lacht.

(Vrijdag 15 mei, 11.00 uur, Meervoudige Kamer, Utrecht.)

De eis: 3 jaar gevangenisstraf, waarvan 1 jaar voorwaardelijk, toezicht van de reclassering en psychiatrische behandeling.

De uitspraak: 3 jaar gevangenisstraf, waarvan 1 jaar voorwaardelijk, toezicht van de reclassering en psychische behandeling)

Het Paranoïde Type

De verdachte heeft bij hem thuis samen met een vriend onder bedreiging van geweld een meisje verkracht. Het meisje was uitgenodigd om gezellig plaatjes te komen luisteren.

Hij is 19. Hij kan nauwelijks praten. "Zou het gaan, denkt u?" vraagt de rechtbankpresident bezorgd. De verdachte staart haar aan en zwijgt. De president: "Nee hè, ik denk het ook niet. We zullen het kort houden." Hij fluistert: "... Mag ik even mijn ouders

groeten?" De president knikt. Langzaam staat de jongen op en schuifelt in de richting van de publieke tribune, waar zijn ouders zitten. Huilend kruipt hij bij zijn moeder op schoot. Met ingehouden adem kijken de aanwezigen in de rechtszaal toe. Dan staan twee parkerwachters op, halen de jongen uit de omarming en voeren hem met zachte hand naar voren. De president: "Klopt het dat u dat meisje hebt verkracht?"

De verdachte: "... Klopt een beetje... klopt niet dat het echt een verkrachting was..." "Waarom niet?"

Stilte. "Zeg het maar, waarom vindt u het geen verkrachting?"

"...Omdat het niet zo is eigenlijk. Het is een beetje...een beetje..." "Het slachtoffer heeft gezegd dat u en uw vriend met haar naar bed wilden. Ze weigerde, trok haar knieën op en probeerde u weg te duwen. Dat lukte niet. Ze voelde dat haar kleren snel en ruw werden uitgetrokken. U stootte hard met uw penis in haar vagina. Dat deed haar pijn. Daarna heeft uw vriend haar verkracht."

De verdachte: "Ik ga dood... ik wil drinken." De griffier staat op en schenkt wat water voor de jongen in. Trillend pakt hij het glas aan en

zet het aan zijn mond.

De president: "Waarom deed u dat: vrijen met Sandra, terwijl zij dat niet wilde?"

"...Waarom..."

"Wilt u er niets over zeggen?"

"Ik moet gewassen worden."

De president: "Ja, we zullen inderdaad proberen het kort te houden."

Volgens het rapport van de psychiater ontwikkelt de jongen een stoornis van het paranoïde type. Hij is in snel tempo schizofreen aan het worden. De president: "Klopt het dat u ziek bent in uw hoofd?"

"Nee."

"Wat moet er met u gebeuren?"

"...Ik moet gewassen worden."

De verdachte krijgt het laatste woord. Na een lange stilte staat hij op, draait zich om en staart in de ogen van Sandra, het slachtoffer, die achter in de zaal zit. Ze kijkt hem huilend aan. Hij zegt: "Het spijt me wat ik heb gedaan."

(Vrijdag 22 mei, 13.15 uur, Meervoudige Kamer, Haarlem.)

De eis: 2 jaar opname in een psychiatrische inrichting, 12 maanden voorwaardelijke gevangenisstraf.

De uitspraak: bij het ter perse gaan van dit verhaal nog niet bekend.)

De seksuele
hel

Jongen bekend aanranding

AMERSFOORT — Een 14-jarige jongen uit Amersfoort heeft bekend een 8-jarig meisje te hebben aangerand. Bovendien heeft hij bekend vorige maand een 8-jarig jongetje met geboeide handen in een sloot te hebben gegooid. Het kind werd gered doordat een voorbijganger het in de sloot zag drijven.

Jongen bekend aanrandingen

Van onze correspondent

UTRECHT — In Utrecht is een 14-jarige jongen aangehouden die heeft bekend in de afgelopen tien weken zeven jonge meisjes te hebben aangerand.

Ad 9

Twaalfjarige pleegt zeven aanrandingen

UN 9/6

(Van een onzer verslaggevers)

UTRECHT — Een 12-jarige jongen uit Utrecht heeft zondag zeven aanrandingen bekend. De jongen was zaterdagavond thuis aangehouden nadat hij zich in de wijk Lunetten aan een 11-jarig meisje had vergrepen.

Rond kwart over zeven werd gemeld dat het meisje door een onbekende jongen was aangerand. Agenten die op onderzoek uit gingen betrap-

ten de verdachte even later met een 7-jarig meisje. Bij het zien van de politie ging hij er vandoor. Met 24 politiemensen werd vervolgens tevergeefs de omgeving uitgekamd. Op basis van al beschikbare informatie ging de politie naar de woning van de verdachte, waar deze werd aangetroffen. De jongen bekende in mei en april nog vijf aanrandingen te hebben gepleegd. Dit aantal kan volgens de politie nog verder stijgen.

Incest wordt Emmeloorder zwaar aangerekend: drie jaar cel geëist

20/6

'Puur machtsmisbruik van overheersende vader'

(Van onze
nieuwsdienst)

ZWOLLE - 'Puur machtsmisbruik van een overheersende vaderfiguur. Enkel en alleen ten gerieve van zichzelf. Soms zelfs op een manier, die als verkrachting aangemerkt moet worden. Hele ernstige feiten en dus past een hoge straf. Deze man moet voor langere tijd uit de maatschappij weg. Ook al omdat hij op vrijwillige basis niet geholpen wil worden. Dat zegt mij genoeg.'

Zo beoordeelde officier van justitie mr. I.H.B. van Zevenbergen het gedrag van de 34-jarige J.M.R. uit Emmeloord, die gisteren voor de Zwolse rechtbank terecht stond op verdenking van incest met zijn (stief)dochter. Hiervoor eiste mevrouw Van Zevenbergen vier jaar gevangenisstraf, waarvan een jaar voorwaardelijk.

Met het misbruiken van zijn dochter zou R. al begonnen zijn in Suriname, waar hij in het begin van de jaren tachtig trouwde met de moeder van het toen 5-jarige meisje.

In 1985 emigreerde het gezin naar Nederland, om via Groningen, Rotterdam en Creil uiteindelijk in Emmeloord te gaan wonen.

Al die jaren zou R. in steeds

heviger mate doorgestaan zijn met het plegen van ontucht met het meisje, waarbij het ook tot seksuele gemeenschap kwam.

Volgens openbaar aanklager mevrouw Van Zevenbergen heeft hij het meisje bovendien bedreigd, om haar te laten zwijgen over het misbruik. 'Anders zou papa de gevangenis ingaan en zij verstoten worden door haar moeder en de familie.'

Betrapt

In Creil werd de verdachte op een bepaald moment echter op heterdaad betrapt bij het misbruiken van zijn dochter door de moeder van het meisje. Over dit 'incident' werd gesproken met een maatschappelijk werker, waarbij niet boven water kwam dat de incest al vele jaren en meerdere malen per week voortduurde.

Met de plechtige belofte van vader R. zijn leven te beteren en het meisje niet meer lastig te vallen, verdween de zaak toen nog in de doofpot.

Dreigementen

Binnen de kortste keren veranderde het leven van de dochter in de woning van het gezin in Creil echter opnieuw in een hel. Niet in staat tot een

normale, volwassen seksuele relatie met zijn echtgenote, ging R. binnen enkele weken weer gewoon verder met misbruiken van zijn dochter en namen de dreigementen om het kind stil te houden toe, ook na verhuizing van het gezin in 1990 van Creil naar Emmeloord. Pas in maart van dit jaar kreeg de moeder het hele verhaal te horen, waarna ze besloot aangifte te doen bij de politie.

Ziekelijk

Verdachte R. zelf bekende gistermiddag in de Zwolse rechtbank jarenlang 'foute dingen'

met zijn stiefdochter te hebben gedaan. 'Maar ik wist niet hoe ik moest omgaan met kinderen, met haar zoeken naar warmte en genegenheid. Ik begrip nog niet hoe het kon beginnen en nog minder hoe het zo uit de hand kon lopen. Maar ik moest er aan toegeven, kon mezelf niet in de hand houden', zo vertelde de Emmeloorder.

Dit laatste werd min of meer bevestigd in het rapport van districtspsychiater dr. Dam. Deze noemde de verdachte in zijn rapportage 'diep neurotisch en ziekelijk in de omgang met zijn dochter.' Volgens Dam zou R. in lichte mate on-

toerekeningsvatbaar zijn voor zijn daden.

Bewust

Officier van justitie Van Zevenbergen wilde hiervan niets weten. 'Met de conclusies van dr. Dam kan ik niet zoveel. R. heeft het allemaal heel doorzichtig en heel bewust gedaan', zo veegde de raadvrouw het psychiatrisch rapport en een advies van de reclassering om de Emmeloorder deel te laten nemen aan een professioneel hulpprogramma (seksueel daderproject) van tafel. De rechtbank in Zwolle doet op 23 juni uitspraak.

Ontucht met jongens: negen maanden cel

Van onze correspondent

BREDA - De Bredase rechtbank heeft gisteren een 31-jarige Tilburger veroordeeld tot negen maanden celstraf waarvan vijf maanden voorwaardelijk. Tussen oktober 1990 en februari 1992 had hij vijftien keer ontucht gepleegd met drie minderjarige jongens.

De officier had behalve gevangenisstraf ook een verbod geëist om kinderen beneden de zestien jaar te ontvangen. De rechtbank vindt een voorwaardelijke straf en verplichte begeleiding door de reclassering echter voldoende waarborg om de man van herhaling te weerhouden.

Ermeloër verdacht van verkrachting 7-jarige

20/6

(Van een onzer
rechtbankverslaggeefsters)

ZWOLLE - De rechtbank in Zwolle zal zich over twee weken een hele dag bezig houden met het horen van getuigen in de strafzaak tegen de 26-jarige H.v.A. uit Ermelo. Van A. stond gisteren terecht omdat hij ervan wordt verdacht in de zomer van 1984 een toen 7,5 jarig meisje uit Elspeet in een hut vlak bij haar ouderlijk huis te hebben verkracht. Het kind zouden de kleren van het lijf zijn getrokken en zij zou met de scherpe kant van een kapotte bierfles in haar lies zijn gestoken. Ook anderen zouden misbruik

van het meisje hebben gemaakt. Zij zijn niet meer te vervolgen vanwege het verstrijken van de verjaringstermijn. Ten tijde van het misdrijf waren zij in tegenstelling tot Van A. minderjarig en dan geldt een andere verjaringstermijn. De rechtbank hoorde gisteren mevrouw A. Koppen van de Vereniging tegen Seksuele Kindermishandeling als getuige-deskundige. Het meisje zelf werd in bijzijn van de verdachte achter gesloten deuren gehoord. Na de verhoren ging de rechtbank in het bijzijn van de advocaat van Van A., mr. J.B. Boone, de situatie ter plekke opnemen. Het meisje, nu 15 jaar, deed

pas dit jaar aangifte van de verkrachting. Dit gebeurde na een zelfmoordpoging, waarna een schoolvriendinnetje haar huisarts inschakelde. Volgens de aangifte speelde het kind toentertijd regelmatig met anderen in twee zelfgemaakte hutten vlakbij haar ouderlijk huis. Twee jongens van 11 en 12 jaar zouden begonnen zijn met de seksuele handelingen. Later zouden Van A. en een ander haar hebben verkracht. Volgens Koppen verklaarde het meisje vorige week dat Van A. haar later nog meerdere malen heeft verkracht. Het meisje zou uit angst thuis niets hebben durven vertellen

over de gebeurtenissen. Mr. J.B. Boone richtte zich in zijn ondervraging van Koppen op mogelijke insinuaties die zij aan het meisje zou hebben gedaan. In een schriftelijke correspondentie tussen beiden zou de maatschappelijk werker geregeld hebben gehamerd op mededelingen over de daders, terwijl het meisje het alleen over huis-, tuin- en keukenproblemen had. 'U vindt niet dat u haar leidt?', vroeg Boone. Maar dat ontken- de Koppen. Volgens haar ontwijkt haar cliënte het probleem. 'Het is te moeilijk voor haar', aldus de maatschappelijk werker. Voortzetting op 17 juni.

Vier jaar cel voor misbruiken dochter

20/6

(Van onze nieuwsdienst)

ZWOLLE - Voor het jarenlang seksueel misbruiken van zijn (stief)dochter heeft de Zwolse rechtbank J.M.R. (34) uit Emmeloord veroordeeld tot vier jaar onvoorwaardelijke gevangenisstraf. Tegen R. was twee weken geledend door de officier van justitie eenzelfde vrijheidsstraf geëist.

In het vonnis zegt de rechtbank bewezen te achten dat R., die door maatschappelijk werkers in de Noordoostpolder al eerder aan de tand werd gevoeld over ontucht met zijn dochter, maar toen nog een 'nieuwe kans' kreeg, in ieder geval tussen 1985 en het voorjaar van 1992 zeer regelmatig het nu 15-jarige meisje heeft misbruikt. Justitie stelde eerder tijdens de rechtszaak dat de verdachte hiermee al was begonnen toen het gezin nog in Suriname woonde en het dochtertje de kleuterleeftijd had.

In de jaren daarna, toen R. met vrouw en kind via Rotterdam, Groningen en Creil in Emmeloord neerstreek, kwam het zelfs vaak tot geslachtsgemeenschap. In maart van dit jaar werd R. in Emmeloord gearresteerd en vastgezet, nadat de moeder haar man en dochter opnieuw betrapte en aangifte deed bij de politie. Het meisje volgt sindsdien een intensief hulpverleningsprogramma bij psychiaters en het maatschappelijk werk in haar woonplaats. Naast de celstraf veroordeelde de rechtbank R. ook tot het betalen van de maximale schadevergoeding -1.500 gulden-aan zijn dochter.

Celstraf geëist voor verkrachting zevenjarige

20/6

ZWOLLE (ANP) - De officier van justitie bij de rechtbank in Zwolle, mr. I.A. Vermeulen, heeft tegen de 26-jarige H. van A. uit Ermelo een gevangenisstraf van drie en een half jaar geëist. Hij wordt ervan verdacht zijn toenmalige buurmeisje in de zomervakantie van 1984 te hebben verkracht. Het meisje was toen zeven en een half jaar oud. De verdachte ontkent het misdrijf. Het nu 15-jarige meisje kwam anderhalf jaar geleden met het verhaal van de verkrachting naar buiten. Volgens het meisje zou zij de eerste keer door de verdachte en een vriend van hem zijn verkracht. Daarna zou Van A. haar nog ettelijke malen hebben verkracht. Bedreigingen met de dood zouden het meisje tot zwijgen hebben gedwongen. Advocaat mr. J.B. Boone stelde woensdag nieuwe gegevens

te hebben waaruit blijkt dat zijn cliënt het meisje die zomer nooit kan hebben verkracht. De verdachte kreeg namelijk twee dagen na het begin van de zomervakantie een ongeluk, waarbij hij onder een trekker terecht kwam. De verdachte was daarna drie tot vier weken arbeidsongeschikt en verbleef daarna drie weken met vakantie in het buitenland. Boone, die het meisje van leugens betichtte, verweet politie en hulpverleners dat zij niet hadden onderzocht of het misdrijf wel gepleegd had kunnen worden. De officier bleef echter bij haar eis en legde ter ondersteuning van haar stelling dat Van A. wel schuldig is een nieuwe aangifte tegen hem over. De verdachte zou in mei 1986 een vroeger buurmeisje hebben betast. Uitspraak 30 juni.

Zes maand cel geëist wegens ontucht met kleinkinderen

20/6

ZWOLLE - De officier van justitie in Zwolle, mr. D. Greive, heeft tegen de 64-jarige A.B. uit Elspeet een gevangenisstraf van twaalf maanden, waarvan zes maanden voorwaardelijk en verplicht reclasseringscontact geëist.

B. wordt ervan verdacht in 1991 ontucht te hebben gepleegd met twee van zijn kleinkinderen - toen 4 en 8 jaar - en een buurmeisje. Het ontucht plegen met de kinderen heeft B. in grote lijnen toegegeven. B. was al eerder betrapt. 'Bij de Philadel-

phitehuizen, waar u werkte als vrijwilliger, pleegde u seksuele handelingen bij geestelijk gehandicapte patiënten.

Hoe is het mogelijk dat je daar dan later zo weinig mee doet? vroeg rechtbankpresident mr. R. Weenink zich af.

Districtspsychiater dr. J. Dam concludeerde dat er sprake kan zijn van een seksuele obsessie die B. zijn hele leven al parten heeft gespeeld. Hij kwam tot de conclusie dat B. verminderd toerekeningsvatbaar moet worden geacht. Vonnis op 16 juni.

Emmenaar (53) veroordeeld Twee jaar cel en tbs na ontucht met jongetjes

Van onze justitiemedewerkster
ASSEN — De 53-jarige H. van A. uit Emmen kreeg gisteren wegens ontucht met jongetjes twee jaar gevangenisstraf plus terbeschikkingstelling met dwangverpleging opgelegd. De rechtbank in Assen acht naast ontucht ook bewezen dat Van A. een van de slachtoffertjes heeft verkracht. Deze straf is overeenkomstig de eis van officier van justitie mr. K.R. van der Velde.

In februari van dit jaar kwam de zaak aan het licht. De officier ging ervan uit dat 17 jongetjes slachtoffer van de handtastelijkheden werden. Volgens zijn eigen verklaring heeft Van A. met negen kinderen uit de wijk Bargeses sexueel contact had gehad. Hij lokte de kinderen naar zijn flat door hen snoep en geld te geven. Hij ontkende ooit geweld of psychische druk te hebben gebruikt.

De officier ging er echter vanuit dat de man een beangstigende en beklemmende sfeer voor de kinderen schiep. Hij dreigde hun ouders iets aan te doen als ze over de seksuele handelingen zouden vertellen.

De rechtbank nam het advies van het Pieter Baan Centrum om tbs op te leggen over. Volgens de psychiater is de man sterk verminderd toerekeningsvatbaar. Hij had de contacten met de kinderen gezocht omdat hij in een steeds groter isolement leeft. Bovendien bestaat er volgens de gedragsdeskundige het gevaar

dat de door Van A. opgekropte agressiviteit tot 'ontploffing' komt als zijn laatste contacten stoppen.

NV/AN 19-6-92

Luitenant-kolonel, pleegt zelfmoord G.V.A 20-6-92

Voor het Brusselse militair gerechtshof moest gisteren een luitenant-kolonel van de landmacht verschijnen omdat hij zijn dochter herhaalde malen had verkracht tussen haar 7 en 20 jaar. Omdat de man niet was komen opdagen en het hof zijn onmiddellijke aanhouding had bevolen, verliet de raadsman voortijdig de zitting om zijn cliënt te gaan zoeken. Groot was dan ook de ontsteltenis toen tijdens het getuigenverhoor van de deskundigen en van familieleden van de militair officieel het bericht viel dat de luitenant-kolonel zich door verhangen van het leven had heroofd. De zaak wordt daardoor definitief afgesloten.

Op 24 januari 1985 had Elisabeth klacht ingediend tegen haar vader, de luitenant-kolonel, omdat zij diverse malen seksueel was misbruikt, zowel in de wa-

gen, thuis als in de kazerne.

Voor Elisabeth was zelfmoord de enige uitweg. Al in 1982 probeerde ze van het dak van een psychiatrische instelling te springen. Ze verklaarde dat haar vader haar als een vod gebruikte.

De luitenant-kolonel heeft dit steeds met klem ontkend. Hij wees er op dat zijn dochter in 1982 een hersenschudding overhield aan een verkeersongeval en sindsdien psychiatrisch werd behandeld. Ze zat onder de kalmeermiddelen en nam drugs. Maar bepaalde gaten in zijn verklaring waren niet te dichten.

Toen in augustus 1991 ook zijn vriendin klacht indiende omdat hij eveneens háár dochter had verkracht, kwamen nog meer feiten aan het licht. De luitenant-kolonel heeft toen ook bepaalde zaken bekend.

J.D.W.

Jaar geëist tegen Dordtse pedofiel

Van een onzer verslaggeefsters

DORDRECHT — „Wat we met Theo aanmoeten weet ik ook niet. Hem naar de gevangenis sturen heeft geen enkele zin, want zijn seksuele geaardheid verandert er niet door. Hij blijft gevangen in het systeem zolang de wet pedofiele strafbaar blijft stellen.“

Advocate mevrouw mr. C.M. Breman-Nagtegaal liet gisteren duidelijk merken geen oplossing te zien voor haar cliënt. Hij verscheen voor de rechtbank omdat hij vorig jaar een seksuele relatie had gehad met een jongen van veertien. Hij had hem

ontmoet toen hij bij de Vakantie Kinder Feesten werkte.

Volgens Theo was het allemaal begonnen met vriendschap en was die uitgegroeid tot wederzijdse genegenheid, waarin seksueel contact 'een rol' speelde. „Het was me daar echt niet om te doen. Als hij niet wilde, dan stopte ik gewoon. Er moet wederzijds respect zijn in een relatie.“

Het was niet de eerste keer dat de 42-jarige Theo G. voor een dergelijke zaak voor het hekje stond en het zou volgens hem ook niet de laatste zijn. „Ik ben nu eenmaal zo en ik kan niet garanderen dat ik geen relaties meer zal aan-

knopen met jongens.“

De rechtbank verbaasde zich erover dat hij in het verleden problemen had opgezocht. „U bent als beheerder van een speeltuin gaan werken en wilde nota bene groepsleider van een schippersinternaat worden. Dan vraag je toch om moeilijkheden“, vond rechter mr. H.A.M. Alferink.

De kans dat Theo nu door zijn werk in de verleiding komt is erg klein; hij werkt als hulpverlener bij oudere dak- en thuislozen.

De zaak met de 14-jarige jongen kwam aan het licht toen zijn moeder zijn dagboek vond waarin hij zijn seksuele

ervaringen had beschreven. Volgens Theo was er sprake geweest van wederzijdse vriendschap en had hij de jongen nimmer tot iets gedwongen. „Ik vind het heel jammer dat zijn ouders me geen kans hebben gegeven om uit te leggen hoe onze relatie in elkaar zat“, aldus de Dordenaar, die geen contact meer heeft met de jongen.

De officier van justitie eiste een jaar gevangenisstraf. „Dat hij daardoor kans loopt zijn baan te verliezen is te betreuren, maar dat risico heeft hij zelf genomen. Pedofiele nu eenmaal nog steeds strafbaar.“

Nijmegenaren aangehouden wegens ontucht

NIJMEGEN — Een 31-jarige Nijmeegse beroepsmilitair, die in zijn vrije tijd turnleraar is bij twee gymnastiekverenigingen in Nijmegen, is gistermorgen door de Koninklijke Marechaussee op de basis in Hoogerheide aangehouden op verdenking van het plegen van ontucht met verschillende jongetjes. Een woordvoerder van de politie heeft dit dinsdagavond meegedeeld.

Ook de 63-jarige vriend van de verdachte, eveneens een Nijmegenaar, is gisteren aangehouden. De mannen zouden sinds 1988 jongetjes seksueel misbruikt hebben. Daarbij is volgens de politie geen lichamelijk geweld gebruikt. Wel was er sprake van „geestelijk overwicht“.

De zaak kwam aan het rollen toen een jongetje van acht jaar thuis vertelde dat hij door de 31-jarige man in een zwembad in Nijmegen betast was. Het jongetje kende de man en wist dat hij als turnleraar bij twee verenigingen werkte. Toen de aangifte van het jongetje bekend werd binnen de gymnastiekverenigingen, kwamen bij de politie nog een aantal aangiften binnen.

De politie denkt dat in de komende weken nog meer aangiften tegen de twee mannen binnen zullen komen. Eén van de twee turnverenigingen waar de 31-jarige werkte, houdt binnenkort een informatie-avond voor bezorgde ouders.

DE GELDERLANDERWOENSDAG 17 JUNI 1992

Verdacht van ontucht

Van onze correspondent

NIJMEGEN — Een 31-jarige turnleraar uit Hoogerheide en zijn 63-jarige vriend uit Nijmegen worden ervan verdacht sinds 1988 ontucht te hebben gepleegd met verschillende minderjarige jongens. Die waren allen lid van turnverenigingen in Nijmegen.

De zaak kwam aan het rollen toen een jongetje van acht jaar thuis vertelde dat hij door de 31-jarige man in een zwembad in Nijmegen was betast. Het jongetje kende de man en wist dat hij als turnleraar bij twee verenigingen werkte. Toen de aangifte van het jongetje bekend werd bij de gymnastiekverenigingen, kwamen bij de politie nog enkele aangiften binnen.

Vermoed wordt dat in de komende weken nog meer aangiften tegen de twee mannen binnen zullen komen. Eén van de twee turnverenigingen waar de 31-jarige werkte, organiseert binnenkort een informatie-avond voor bezorgde ouders.

Oud-Beilenaar bestraft

Man misbruikte dochter: 2,5 jaar gevangenisstraf

Van onze justitiemedewerkster

ASSEN — Wegens jarenlange incest met zijn dochter is de 47-jarige A.N. van der V. uit Leeuwarden gisteren door de rechtbank in Assen tot 2,5 jaar gevangenisstraf veroordeeld. Deze straf is overeenkomstig de eis van de officier van justitie. De man heeft zijn dochter in zijn voormalige woonplaats Beilen van haar vierde tot haar 16de jaar seksueel misbruikt. Toen het meisje zes jaar was had hij voor de eerste keer gemeenschap met haar, later kwam dit steeds frequenter voor.

In 1988 kwam de zaak aan het licht toen het meisje na het zien van een aflevering van Medisch

Centrum West over incest alles aan een leraar vertelde. De vader werkte niet mee aan de gezins therapie die daarna volgde en in juli vorig jaar deed de dochter alsnog aangifte bij de politie, omdat haar vader geen spijt betuigde en zij problemen bleef houden.

De man heeft de feiten grotendeels toegegeven. Volgens een psychiater is hij volledig toerekeningsvatbaar. Wel wordt er een narcistische persoonlijkheidsstoornis geconstateerd. De rechtbank heeft de suggestie van de raadsman van de verdachte om hem een verplichte behandeling op te leggen niet overgenomen.

NV/AN 19-6-92

In inrichting wegens moord op man na sekscontacten

Van onze correspondent

LEEUWARDEN — De 18-jarige J.A. uit Hindeloopen is door de rechtbank in Leeuwarden wegens moord veroordeeld tot plaatsing in een inrichting. Daar zal hij een buitengewone therapeutische behandeling moeten ondergaan tot zijn 21ste jaar. Daarna wordt hij in vrijheid gesteld. De uitspraak is conform de eis.

J.A. werd ervan beschuldigd op 7 december 1991 de 42-jarige belastingambtenaar J. Ypma uit Sneek in diens woonplaats met messteken om het leven te hebben gebracht. De verdachte was toen 17 jaar.

Uit onderzoek door het Pleiter Baancentrum in Utrecht blijkt dat de jongen haat en woede koesterde tegen het slachtoffer. Dat kwam door de onverwerkte gevoelens die zijn ontstaan uit seksuele omgang tussen Ypma en de verdachte. A. werd van zijn twaalfde tot zijn zestiende jaar betaald voor seksuele handelingen. Volgens de politie had Ypma seksueel contact met ongeveer 50 jongens.

Twee kinderen van veertien

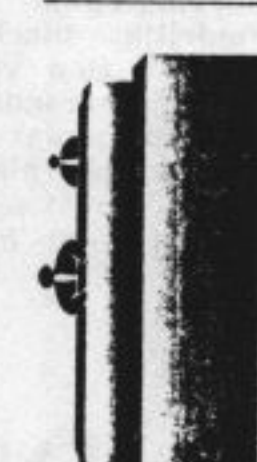
BIJ DE POLITIERECHTER

Wat ik deed. Toen ik bij haar was, dacht ik: waar ben je mee bezig. Job. Toen ben ik weer naar mijn kamer gegaan. "Hoeveel keer is het gebeurd?" "Een keer." "Zij zegt dat het vaker is gebeurd. Eén keer bent u met uw vingers in haar vagina gegaan." "Absoluut niet." "Op 16 maart 1990 is het opnieuw gebeurd. Toen is ze weggegaan. U heeft toegegeven dat u op 16 maart weer die drang kreeg." "Ik heb haar spijkerbroek uitgetrokken, maar toen de dekens weer over haar getrokken en ben weggegaan." "Dat is heel wat anders dan wat hier staat." De rechter leest uit het proces-verbaal voor: "Ze lag op bed, ik vroeg wat, ze gaf geen antwoord, ik trok de dekens van haar af, begon over haar geslachtsdelen te schrijven." "Ik weet het niet meer precies." "Heeft u haar sindsdien nog wel eens gesproken?" "Nee, ik heb haar nooit meer gezien." "Niet meer, vroeger wel."

Plaats. "Dat meisje zal dit altijd met zich meedragen." Hij eist vier maanden gevangenisstraf waarvan twee voorwaardelijk. In die straf is ook de bedreiging van de Turkse bovenbuurman verdisconteerd. De man was komen klagen over de geluidsoverlast van de radio van Pleumakers. Die hief daarop het mes, even later daarbij geassisteerd door zijn broer die ook voor dit feit terecht moet staan. De advocaat, mr. Van den Heuvel, laat weten dat de reclasseringszaken van de zaak wil. Men zou dan meer inzicht kunnen krijgen in de incest-kwestie. "De ernst daarvan is niet zo groot als de officier zegt", meent hij. "Het is tot twee keer beperkt gebleven. Ik wil het niet bagatelliseren, maar ik wil toch vragen om een voorwaardelijke straf." Zou twee keer in het geheel niet erg zijn dan, pakweg, tien keer? Daar moet een boeiende discussie over mogelijk zijn, maar de officier treedt niet in het krijt met de advocaat. De rechter wijst het verzoek om

aanhouding af. Hij geeft de verdachte de gelegenheid tot het laatste woord. Pleumakers aarzelt, mompelt iets. "Zegt u het maar." "Ik heb nog een zoon van veertien thuis", zegt hij, bijna schuldbevangen. "U bent met z'n tweeën?" "Ja. Ik moet voor hem zorgen." "Dat zal voor de rechter geen onbelangrijke factor zijn, ook al laat hij dat niet merken. Als hij Pleumakers tot de cel veroordeelt, lijft hij hem het alibi voor nog een verwoest kindereven. "Het is een nare zaak dat dit nu pas voor de rechter komt", zegt de rechter. "Wat betreft de strafmaat kan ik er eigenlijk niks mee. Een onvoorwaardelijke straf zou passend zijn, maar daarvoor is het feit te oud. Voor het tweede feit, de bedreiging, geef ik 200 gulden boete, voor beide feiten tezamen vijf maanden voorwaardelijk." Pleumakers strompelt weg om plaats te maken voor zijn broer, diens advocaat. **FRITS ABRAHAMS**

Een eenzame kindervriend

BIJ DE POLITIERECHTER

Met bewonderenswaardige kalmte zit Jules Hofstedeer voor de Utrechtse politierechter. Hij weet de ogen van enkele tientallen muistille scholieren in zijn rug. Ze zijn op excursie bij de arrondissementsrechtbank, uitgerkend op deze middag dat hij, Hofstedeer, een van de vermederendste uren van zijn leven moet doormaken. En dat is niet het enige: twee meter achter hem zit ook de moeder van het meisje dat hij over een periode van anderhalf jaar seksueel zou hebben misbruikt toen ze zeven, acht jaar was. Hofstedeer is een ongeveer 40-jarige man, in zijn uitmonstering (ribfluwelen broek, trui, schoudertas) het vleesgeworden clichébeeld van de welzijns wereld waarin hij altijd gewerkt heeft. Eerst in kinderdagtehuizen, nu in de buurtwoningsector. In januari 1990 leerde hij Carola Veenstra kennen, het dochtertje van een alleenstaande moeder. Ze woonden bij hem in de straat. De moeder was blij dat de vrijgezel Hofstedeer de zorg voor haar nogal chaotische gezinnetje wilde delen. Hofstedeer bracht de drie kinderen soms naar school of ziekenhuis, en als dat zo uitkwam, konden ze ook bij hem logeren. Tijdens die logeerpartijtjes zou Hofstedeer in de omgang met Carola over de schreef zijn gegaan. "Strelen over rug, vagina, borst, billen, kussen op of in de directe omgeving van de vagina, vingers in de vagina", leest de officier van justitie, mr. P. Frielink, voor. "Klopt dat?" vraagt de rechter, mevrouw mr. R. Meertens. "Gedeeltelijk wel", zegt Hofstedeer. "Over rug, billen." "Borst?" "Ja. Maar zeker niet het strelen van de vagina of erin gaan." "Wel in de buurt?" "Het houdt op met een kus op de venusheuvel." "Niet naar binnen geweest?" "Nee." In de buurt had de omgang van Carola met Hofstedeer al eerder bevreemding gewekt. Hij liep steeds achter haar aan en overlaaide haar met cadeautjes. Op een dag verzette Carola zich luidkeels toen hij haar zijn huis binnenhaalde. De gearmde politiepraatje vervolgens met moeder, dochter en Hofstedeer. Het was of er een beruip open ging. De moeder onthulde dat Carola vroeger ook al door haar vader misbruikt was. Carola praatte over de omgang met de buurman. Ze vond hem lief, maar de vingers in haar vagina deden haar pijn. Hofstedeer ontkende die bij-

ken met haar gemaakt: dit wel, dit niet. Ik wilde over tien jaar nog met haar omgaan. Dat kan niet als je een intieme relatie aangaat." "Dacht u echt dat u afspraken kon maken met een meisje van die leeftijd?" vraagt de officier. "Het waren mededelingen van mij: alleen slapen, alleen in bad." "U heeft tegen de politie gezegd: ik houd van haar", zegt de rechter. "Ze was ergens het kind dat ik graag had willen hebben." Als Hofstedeer dit zegt, valt zijn stem bijna weg — de enige keer. Dan: "Ze vond het goed wat ik bij haar deed, het strelen van de billen en zo. Ze vroeg weteleijks of ze bij mij mocht slapen. Dat doet ze niet als het haar pijn deed. Zij was initiatiefneemster." "Ze kreeg uitstapjes en ijsco's", zegt de rechter. "Werd daarmee ook dat slapen bij mij verklaard?" vraagt Hofstedeer, bijna opstandig. "Schatten bij z'n kind", meent de rechter. Hofstedeer is een eenzaam man, al jarenlang aarzelend tussen zijn seksuele gevoelens voor kinderen

De namen van de verdachten en getuigen in deze rubriek zijn om redenen van privacy gefingeerd. "Wat bedoelt u dan met gevaar?" vraagt de rechter. "Dat ik niet per se overga tot strelingen van buik en billen." "Denkt u dat het schadelijk is voor kinderen?" Hij knikt. "Carola heeft gezegd dat ze zich schuldig voelt", zegt de rechter. "Ik vind dat triest." De officier eist zes maanden gevangenisstraf waarvan drie maanden voorwaardelijk. "Een verschrikkelijk zware eis", vindt de advocaat, mevrouw mr. M. Hilhorst. Zij bestrijdt dat haar cliënt het meisje inwendig heeft betast. "Heeft ze de handelingen van haar vader niet geprojecteerd op

STAD

BOETE VOOR HEKELDICHT OVER PLEEGVADER

Van een onzer verslaggeefsters **DORDRECHT** — "Een persoonlijke wraakactie als deze is nooit te rechtvaardigen", vond politierechter mr. M.M. Steenbeek gisteren. Hij doelde op het manier waarop W.J. van der B. zijn pleegvader voor kinderverkrachter had uitgemaakt. "Ik moest het doen voor mijn eigen gemoedsrust", zei de 23-jarige Dordtenaar voor de rechtbank. Hij erkende in november vorig jaar een gedicht met naam en adres van zijn pleegvader bij diens omwonenden in de bus te hebben gestopt en ook een spandoek gevonden de Krispijn tunnel te hebben gehangen. "En heeft het geholpen", vroeg Steenbeek. "Mij wel, ik ben stappen verder gekomen.

Ik ben nu een cursus aan het volgen om een zelfhulpgroep op te zetten voor mannen die seksueel misbruikt zijn", aldus Van der B. Hij zou in 1983 enkele maanden misbruikt zijn door zijn pleegvader. De rechtbank besloot de man niet te vervolgen wegens gebrek aan bewijs. "Niemand kan in ons

rechtssysteem veroordeeld worden op basis van de getuigenis van een persoon. Of het waar is wat er met u gebeurd is, weten we niet. Maar op deze manier voor eigen rechter spelen, kan niet. Ook al is het goed voor uw eigen verwerking, dit kan niet getolereerd worden", vond officier van justitie mevrouw mr. N. van Spronsen. De boete van 750 gulden voorwaardelijk eiste ze als waarschuwing voor de toekomst. Politierechter Steenbeek gaf toe dat door het rechtssysteem bepaalde mensen hun straf kunnen ontlopen, ook al kon hij over dit geval geen oordeel vellen. Omdat hij de middelen die Van der B. gebruikt had veel te ver vond gaan, veroordeelde hij hem tot een voorwaardelijke boete van 1500 gulden.

Slachtoffer van incest krijgt vast vijf mille

ALKMAAR (ANP) — De Alkmaarse rechtbank heeft gisteren in kort geding een 32-jarige man uit Purmerend bevolen als voorschot vijfduizend gulden te betalen aan zijn 26-jarige zuster. Hij zou de vrouw acht jaar lang seksueel hebben misbruikt, samen met haar vader en een andere broer. De Amsterdamse advocaat G. van Driem eist in een bodemprocedure bijna een kwart miljoen gulden van de vader en de twee broers.

De advocaat stelde dat de zus door het seksueel misbruik levenslang psychisch gehandicapt is en onder meer een universitaire studie vroegtijdig moest afbreken. De vrouw ondernam herhaalde pogingen tot zelfmoord, verwondde zichzelf en verbleef twaalfmaal in een psychiatrische inrichting.

Zij heeft verklaard tussen haar zevende en vijftiende jaar op perverse en sadistische wijze seksueel te zijn misbruikt en met de dood bedreigd te zijn. De gedaagde broer zou onder meer hebben getracht haar te dwingen tot gemeenschap met een pony.

De vrouw heeft in 1986 voor het eerst aangifte tegen haar oudste broer gedaan. Die aanklacht heeft zij volgens Van Driem op advies van haar behandelend psychiater niet doorgezet.

UN 5/6

Verkracht meisje: ton smartegeld

Door onze redacteur **MARCEL HAENEN** NRC

UTRECHT, 19 JUNI. Wegens verkrachting en zware mishandeling van een vijfjarig meisje heeft de rechtbank in Utrecht een man veroordeeld tot het betalen van 100.000 gulden smartegeld aan het slachtoffer.

Het gaat om verreweg het hoogste bedrag dat ooit in een dergelijke zaak is toegewezen. De vice-president van de Utrechtse rechtbank die op 5 februari het vonnis wees, mr. P.W. van Schendel, spreekt van een om meer redenen opmerkelijk vonnis. Hij laat doorschemeren dat het bedrag nog hoger zou zijn geweest als er meer was geëist. „Ook hebben we ons niets aangetrokken van het verweer van de gedetineerde dader dat hij nu geen inkomen heeft, om uit te drukken hoe afschuwelijk we dit misdrijf vinden”, aldus Van Schendel.

De dader zal later ook een nog nader vast te stellen materiële schadevergoeding moeten betalen voor psychiatrische hulp en mogelijke inkomstenderving van het getraumatiseerde slachtoffer, als gevolg van een verstoorde opleiding.

Letselschade-advocaat mr. R. Overeem in Den Haag noemt het een uniek vonnis omdat doorgaans in zaken van seksueel misbruik hooguit bedragen van tien tot vijftienduizend gulden worden toegevoegd.

Vervolg SMARTEGELD pag. 2

SMARTEGELD

Rechter wijst steeds grotere bedragen toe

VERVOLG VAN PAGINA 1

De Utrechtse zaak is in zoverre niet alleen een zedenzaak omdat de dader „ook het meisje de keel heeft dichtgeknepen en bewusteloos achterliet”, aldus de advocaat van de vader van het meisje, mr. A. van Ravenhorst-Boulogne. Het meisje liep door de verkrachting, die in 1988 plaatsthad, een scheur in de dikke darm op en een beschadigde vagina.

Overeem plaatst vraagtekens bij het vonnis omdat er volgens hem „een risico van vermenging van zaken” optreedt. In een civiele zaak, waar het gaat om het vergoeden van schade, wordt als een extra strafelement ook een strafrechtelijke sanctie opgelegd als een soort boete. De dader is voor de verkrachting en het wurgen door het Amsterdamse gerechtshof al veroordeeld tot acht jaar gevangenisstraf en tbs.

Rechter Van Schendel zegt dat er sprake is van „een aanmerkelijke kentering” bij het toekennen van smartegeld. „Al blijven we met een scheef oog kijken naar de uitspraken in Amerika. Want zo gek als het daar is, moet het hier niet worden.”

Vooraf in zedenzaken is er volgens advocaten veel meer bereidwilligheid bij rechters om grote bedragen aan schadevergoeding toe te kennen. Advocaat mr.

J.L.A. van Eeuwijk zegt dat de Utrechtse rechtbank vorig jaar een man tot het betalen van 10.000 gulden schadevergoeding heeft veroordeeld wegens het betasten van een minderjarige. Het gerechtshof in Leeuwarden veroordeelde vorige week een manueel therapeut tot 20.000 gulden schadevergoeding wegens een jarenlange seksuele relatie met een cliënte.

„Dat zijn forse bedragen als je ze afzet tegen gevallen waarin mensen door het handelen van anderen bijvoorbeeld met een dwarslaesie de rest van hun leven in een rolstoel zitten. Die krijgen slechts 75.000 gulden toegewezen”, zegt Overeem.

G. Ketelaars van het Clara Wichmann-instituut, een wetenschappelijke instelling voor vrouwen en recht, is zeer verheugd met het Utrechtse vonnis. Ze betreurt het echter dat er sprake is van grote willekeur bij het toekennen van schadevergoedingsbedragen. „Er moet meer bekendheid aan dergelijke vonnissen worden gegeven, zodat rechters zien dat ze wat royaler kunnen zijn bij het toekennen van schadevergoeding en advocaten alerter worden bij het indienen van claims”, aldus Ketelaars.

Letselschade-advocaat mr. Th. L. van der Veen in Zutphen noemt het „extreme vonnis” van de Utrechtse rechtbank „op zich schitterend”, maar hij wijst erop dat het bedrag waarschijnlijk nooit kan worden geïnd. „Je kunt je afvragen of rechters, en advocaten die een claim indienen, er wel goed aan doen om mensen bij te maken met een dode mus. Er is in dit soort gevallen bijvoorbeeld geen verzekering die de schade dekt.”

Toekennen ton smartegeld kan trend worden.

geld daadwerkelijk te incasseren, hebben we te maken met een symbolische verdeling, een ve mome de bestrafing, zoals mr. Ketelaar het noemt.

Het burgerlijk recht is er niet primair op gericht om te straffen. Daar is het strafrecht voor: geen zaak tussen twee partijen, dader en slachtoffer, maar tussen de dader en de samenleving. Toch kent ook het strafrecht een rol toe aan het slachtoffer als 'benadeelde partij'. Deze kan zich in het proces voegen, maar tot nu toe alleen maar binnenkort echter verandering in: volgens een nu aangehangen wetsvoorstel wordt het bedrag onbeperkt. In het algemeen is er een tendens naar ruimere voorleningen voor het slachtoffer binnen het strafrecht. In de nabije toekomst krijgt de strafrechter de mogelijkheid om in het vonnis een 'schadevergoedingsmaatregel' te treffen die even hoog kan zijn als de maximale geldboete die voor het strafbare feit kan worden opgelegd. Het voordeel voor het slachtoffer is dat het Openbaar Ministerie zich met de inning moet belasten.

Maar het zal in strafzaken wel altijd moeten gaan om eenvoudig bewijsbare schade. Het civiele geding over schadevergoeding blijft dus een belangrijke plaats innemen.

Zo'n civiel proces kan lang slepen. De verkrachting die tot de toekenning van 100.000 gulden smartegeld heeft geleid, had al plaats in 1988. Het is wel mogelijk in kort geding een voorschot op smartegeld te eisen, ook voordat in de strafzaak vonnis is gewezen. Dit gebeurdte bijvoorbeeld in de bekende

zaak tegen de psychiater F. die nog voor hij wegens seksueel misbruik van pupillen werd bestraft, in kort geding werd veroordeeld tot betaling van 3000 gulden aan elk van de slachtoffers. Wil een slachtoffer echter volledige schadevergoeding, dan is de uitputtingslag van een bodemprocedure onontkoombaar.

Er zitten dus nogal wat problemen vast aan het smartegeld. De slachtoffers moeten er een jarenlange procedure voor over hebben en vervolgens lopen zij de kans dat op de dader geen verhaal valt te halen, zoals je van een kikker geen veren kunt plukken. De vraag is dus: is een veroordeling van de dader tot betaling van een grote som geld een reële poging om het leed van het slachtoffer wat dragelijker te maken, of is zo'n veroordeling alleen maar een uiting van afschuw over een gruwelijk misdrijf, wat niet de bedoeling is van een civiel proces?

De Landelijke Organisatie Slachtofferhulp en het Clara Wichman Instituut houden het op het eerste, omdat het slachtoffer altijd gebaat is bij een veroordeling van de dader. In de eerste plaats als erkenning van het aangetane leed, dat beter te dragen valt als de dader moet betalen dan wanneer er wordt gezegd: je moet maar proberen ermee te leven. In de tweede plaats kan van een vonnis zoals de Utrechtse rechtbank heeft geëist, een signaalwerking uitgaan, zowel naar de rechterlijke macht als naar advocaten die de belangen van slachtoffers van seksueel geweld behartigen. In veel gevallen is de dader namelijk wel degelijk in staat, eventueel op termijn, aanzienlijke bedragen op te hoesten.

Mr G. Ketelaar van het Clara Wichman Instituut wijst in dit verband op een schadevergoedingsvonnis dat onlangs in Nijmegen is gewezen in een incestzaak. De dader werd veroordeeld tot betaling van een smartegeld van 15.000 gulden, maar uitgesmeerd over tien jaarlijkse termijnen met het oog op de draagkracht van de veroordeelde. Als er geen enkele mogelijkheid bestaat om - desnoods in een tamelijk verre toekomst - een smartegeld te betalen, kan op deze manier niet worden verffend.

De rechters in de verschillende arrondissementen zijn veelal geneigd te kijken wat elders in het land gebeurt. In het verkeerrecht wordt op basis van vaste jurisprudentie zelfs een soort tarieven gehanteerd bij de vaststelling van letselschade. Maar zaken van seksueel geweld laten zich moeilijk onderling vergelijken. De voornaamste factoren bij de bepaling van het smartegeld zijn de ernst van het gepleegde misdrijf en de leeftijd van het slachtoffer.

Het geval waarin de Utrechtse rechtbank 100.000 gulden toekeende, is wel uitzonderlijk gruwelijk. Niet alleen door de jeugdige leeftijd van het kind aan wie de dader zich heeft vergrepen, maar ook door het extreme geweld waarmee hij tegen de kleuter tekering is gegaan. Behalve wegens verkrachting

komt steeds vaker voor dat da-

de Landelijke Organisatie Slachtofferhulp en het Clara Wichman Instituut (wetenschappelijk instituut vrouwen en recht) zijn verheugd over het Utrechtse vonnis. Deze instellingen zien de hoogte van het smartegeld als een teken dat de rechtspraak de gevolgen van incest en kinderverkrachting serieus neemt. Weliswaar valt het ontergang leed doorgaans op geen enkele manier in geld uit te drukken, maar door zeer aanzienlijke bedragen aan een slachtoffer toe te wijzen, beoogt de rechtbank toch een vorm van genoegdoening te verschaffen voor het psychische lijden.

Civiel

Ton smartegeld voor slachtoffertje verkrachting

UN 20/6 vosp.

UTRECHT (ANP) — Naar nu pas bekend is geworden heeft de Utrechtse rechtbank in februari bepaald dat de dader van een verkrachting van een vijfjarig meisje zijn slachtoffertje 100.000 gulden smartegeld moet betalen. De persrechter van de rechtbank in Utrecht, mr. H. Schepen, heeft dat gisteren bevestigd.

Het toegewezen smartegeld, waarvan de hoogte gelijk is aan de eis, is extreem hoog voor Nederlandse begrippen. Volgens Schepen heeft bij de bepaling ervan het uiterst gewelddadige karakter van de verkrachting een voorname rol gespeeld.

De dader, die inmiddels door het gerechtshof in Amsterdam is veroordeeld tot acht jaar gevangenisstraf en tbs, zal naast het smartegeld ook nog een vergoeding voor de geleden materiële schade moeten betalen. De hoogte daarvan is nog niet vastgesteld.

komt steeds vaker voor dat da-

NAARDENSE EIST f 200.000 VAN EX-PLEEGVADER

Slachtoffer vecht terug

f 200.000

„...Twaalf jaar lang heb ik in een nachtmerrie geleefd. Een nachtmerrie, ontsproten uit de angst van twee mensen die wellicht hun baan zouden verliezen als zij dertien jaar geleden de waarheid op tafel hadden gelegd. Helaas voor mij, schoven zij de waarheid onder tafel. En zo begon voor mij het einde”...

„...Op de erkenning en het geld ben ik niet trots. Ik heb er gewoon recht op. Wel ben ik trots op m'n opleiding. Een plek waar ik mijzelf niet alleen kan voorbereiden op een 'plekje' in de maatschappij, maar waar ik tevens voorzichtig mijn gevoel kan gaan toelaten en kan gaan genezen. Want zo zie ik mijzelf op het moment, een zwaar zieke patiënt die eindelijk kan gaan genezen omdat zijzelf onder tafel vandaan is gekomen”...

Interview

door Simone Stevens

Aldus twee fragmenten uit de inleiding van het werkstuk dat de Naardense Monique van den Broek (27) voor haar opleiding natuur-geneeskunde

maakte. Twee weken terug hield de Amsterdamse advocaat mr. A. Legeland in de rechtbank van Zwolle haar pleidooi voor een schadeloosstelling van f 200.000 voor Monique. Voor de schade die ze zowel geestelijk als maatschappelijk heeft geleden, doordat ze op jonge leeftijd seksueel misbruikt is.

Op maandag 6 juli krijgt Monique van de rechter te horen of ze dat geld, of een gedeelte daarvan, inderdaad krijgt. Het forse bedrag dat nu van de dader wordt geëist, is volgens Legeland hoger dan de gemiddelde claims in incestzaken, omdat de man niet alleen incest heeft gepleegd, maar bovendien jarenlang zijn mond hield daarover. Als hij eerder had bekend, was de schade voor Monique volgens de raadvrouw beperkter gebleven.

„Mijn advocaat heeft in het pleidooi enkele stukken uit die inleiding voorgelezen. Ik heb zo vreselijk zitten janken”, zegt Monique van den Broek. „Het was echt heftig. Op die momenten besef ik weer wat er is gebeurd en dat het ook echt is gebeurd. Toen ik mijn eigen woorden hardop hoorde, voelde ik de emoties daarbij. Het is sowieso heel moeilijk als iets wat zó emotioneel en zó eigen is, in de rechtzaal wordt bevochten.”

Monique is een leuke vrouw om te zien. Ze is spontaan, gezellig en vrolijk. Bovendien is ze een enthousiaste en ijverige studente aan de Nederlandse Akademie voor Natuurgeneeskunde in Hilversum, waar ze helemaal in haar element is.

Op haar dertiende kon Monique de problemen bij haar thuis niet langer verdragen en liep weg. Ze werd onder toezicht gesteld en in een pleeggezin geplaatst. Ze was veertien toen ze werd aangerand door haar toenmalige pleegvader, destijds een hulpverlener bij de Gooise Stichting voor Jeugd en Gezin in Hilversum.

De gezinsvoogdes, een collega van de ex-pleegvader, geloofde Monique niet toen deze haar vertelde over de aanrandingen. De man ontkende en de voogdes nam zijn verhaal voor waar aan. De observaties in de rapporten over Monique veranderden daarna, zowel van toon als van inhoud. Was Monique tot dan toe altijd een spontaan, gemakkelijk en lief kind ge-

weest, nu was zij een hysterisch en driftig meisje met aanpassingsmoeilijkheden.

De kinderrechter besloot om Monique in de gesloten inrichting voor meisjes in Zetten te laten opnemen. „Als mijn ex-pleegvader niet had ontkend, was ik nooit in een inrichting geplaatst”, zegt Monique. Ze heeft er een afschuwelijke tijd gehad. De politie-auto waarin ze werd afgevoerd, de vier muren, het kogelvrije glas, de deur op slot en de andere meisjes die er zaten: Monique voelde zich er doodongelukkig en eenzaam. En aan het einde van de gang was er de isoleercel. Daarom gedroeg ze zich maar zo normaal moge-

„Je raakt absoluut het vertrouwen in mensen kwijt”

lijk. Ze hield al haar emoties binnen.

„Ik had daar wel tegen een deur kunnen gaan staan stampen, maar dat had mijn zaak natuurlijk niet geholpen. Ik hield me gedeisd, bemoeide me met niemand. Voor de andere meisjes was ik doodsbang. Die zaten daar ook wegens diefstal en geweld met messen en dat soort dingen.”

„In Zetten werd ik gelukkig wel gelooft”, vertelt Monique. „Er waren daar geen rapporten over mij gemaakt. Na een paar weken kwamen medewerkers naar me toe met de vraag waarom ik daar nou eigenlijk zat.”

Een hulpverlener, Susan, hoorde haar relaas aan en geloofde haar. Ze werd Monique's vertrouweling en hielp haar waar ze

kon. Mede dankzij haar inzet kon Monique na een paar maanden de inrichting in Zetten weer verlaten. Niet voor niets heet haar werkstuk: 'Als slachtoffer de gevangenis in'.

Twee jaar geleden, ruim tien jaar nadat ze seksueel was misbruikt, deed Monique bij de politie alsnog officieel aangifte van de aanrandingen. En eenmaal geconfronteerd met justitie, bekende haar ex-pleegvader vrijwel onmiddellijk. Maar de verjaringsstermijn was verstreken en hij kon niet meer strafrechtelijk worden vervolgd.

Volgens Monique is haar zaak gewoon niet op tijd behandeld en onderop de stapel verdwenen. „Die officier van justitie zei tegen me: 'Meid, wees blij dat-ie heeft bekend'. Wóest was ik toen. Wat had ik daar nou aan?”

Vorig jaar won Monique het kort geding tegen de Gooise Stichting voor Jeugd en Gezin. De president van de Amsterdamse rechtbank achtte het voldoende bewezen dat Jeugd en Gezin onrechtmatig heeft gehandeld toen Monique in 1979 tegen de stichting vertelde dat ze door haar (toenmalige) pleegvader was aangerand. De Gooise Stichting voor Jeugd en Gezin werd daarom veroordeeld tot betaling van een voorschot van f 35.900 gulden aan Monique, die met dat geld onder meer haar studie kan bekostigen.

Monique: „Als je in een gesloten inrichting hebt gezeten, word je daar ook naar behandeld. Je hebt een stempel op je voorhoofd. Dat voelde ik in contacten met anderen. Mensen reageren wat schichtig op je als je tegen hen zegt wat jou is overkomen.” Sinds de Naardense op de televisie bij Achter het Nieuws haar verhaal heeft verteld, is dat wel veranderd. Ze ondervindt nu veel steun en respect van de mensen om haar heen. „Ik denk dat dit vooral

komt doordat ik voor mezelf ben opgekomen en van die zaak echt werk maak”, zegt ze stellig.

Monique heeft contact met de programmamakers van Sonja Barend. Wellicht komt ze een keer in haar praatprogramma. De VARA is bovendien van plan haar zaak als onderwerp te gebruiken in een nog te maken serie over rechtzaken. Monique zegt bewust al die publiciteit op te zoeken. „En ik heb nog geen dag spijt gehad dat ik hier ooit aan ben begonnen. Mijn leven heeft hierdoor op een positieve manier een wending gekregen. Ik heb me tien jaar lang zo nutteloos gevoeld... Nu heb ik eindelijk de kans gekregen om

„Ik hield me gedeisd en bemoeide me met niemand”

me te bewijzen, bijvoorbeeld door te studeren. Het is zo belangrijk om dingen te doen die werkelijk iets voor je betekenen.”

Monique zou de vuist die ze maakt best nog groter willen maken. Want juist de kinderen die door de Kinderbescherming worden misbruikt en gemanipuleerd, verdienen volgens haar extra aandacht. De Naardense noemt haar ervaring zeker niet uniek, want volgens haar komt ontucht nog steeds voor. „De slachtoffers van nu zijn ook veertien jaar. Ik heb me pas op mijn 23ste gerealiseerd wat er met me is gebeurd.”

Monique wil dat haar zaak zoveel mogelijk bekendheid krijgt in Nederland. Want volgens haar worden dergelijke zaken in de doofpot gestopt en dat vindt ze

is je als kind wordt misbruikt, kun je terecht bij de Kinderbescherming. Maar waar moet je naar toe als je als kind wordt misbruikt door de Kinderbescherming? Die vormt in deze maatschappij toch een gigantisch machtsblok waar heel moeilijk tegenop te boksen is.”

„Ik had nu een eigen praktijk kunnen hebben”, zegt Monique. „Ik heb tien jaar lang geleefd als iemand die ik niet werkelijk was. Emotioneel is dat heel zwaar geweest. Als je seksueel bent misbruikt en vervolgens wordt weggestopt in een inrichting, dan houd je daar een tik aan over. Je raakt absoluut het vertrouwen in mensen kwijt. Ik kwam juist voor mezelf op toen ik de gezinsvoogdes vertelde dat ik was aangerand. Toch werd ik daarvoor gestraft, want ik werd in Zetten gezet. Vanaf die tijd liepen mensen finaal over me heen.”

„Ik begin langzaam maar zeker, stapje voor stapje, te leven als een volwaardig mens. Dat klinkt heel dramatisch, maar het is echt zo. Dat moet ik leren. Het is het werkingsproces. Daarom ben ik ook naar het pleidooi geweest vorige week. Ik leer het verleden een plaats te geven in mijn leven, al zal het altijd een zwakke plek blijven, hoe oud ik ook word.”

Ze vervolgt: „Helemaal verwerken doe je het nooit. Maar door die rechtszaak en mijn opleiding ben ik ik iets nieuws aan het opbouwen, na die lange periode van ellende. Zeven jaar geleden zag ik de toekomst als een groot zwart gat waarin niks zou veranderen. En nu denk ik: over een paar jaar heb ik een eigen praktijk in natuurgeneeskunde. De hele wereld ligt aan mijn voeten.”

Door onze redacteur MARCEL HAENEN

LEEWARDEN, 13 JUNI. Wegens het jarenlang onderhouden van een seksuele relatie met een vrouwelijke patiënte, is een manueel therapeut uit Drenthe deze week door het gerechtshof in Leeuwarden veroordeeld tot het betalen van een schadevergoeding van 20.000 gulden aan het slachtoffer.

De financiële genoegdoening betreft een voorschot op materiële schade zoals kosten van de psychiater en de advocaat en voor 10.000 gulden immateriële schade. Volgens de advocaat van de vrouw, mr. M.J. de Witte uit Rhenen, is het voor het eerst dat een gerechtshof in dit soort zaken een dergelijk hoog bedrag aan schadevergoeding toekent in een kort gedingprocedure.

De manueel therapeut is sinds december vorig jaar voor een jaar in de uitoefening van zijn praktijk geschorst na een uitspraak in 1991 van het hof in Leeuwarden. Het hof kwam tot die uitspraak nadat eerder het medisch tuchtcollege de klacht tegen de arts had afgewezen en vervolgens het centraal medisch tuchtcollege niet tot een beslissing wist te komen en de zaak overdroeg aan het hof.

De therapeut heeft de seksuele handelingen steeds ontkend. Hij beweert dat er sprake is van een complot tegen hem. Nadat de vrouw in een regionale krant echter melding had gemaakt van de seksuele relatie met de arts, hebben zich bij haar advocaat nog verscheidene patiëntes gemeld die ook verklaarden door de therapeut te zijn misbruikt.

Opvallend in de uitspraak van het hof waarin de therapeut werd geschorst, is dat de Staat bovendien verplicht werd de vrouw 3.600 gulden te betalen gelet „op het algemeen belang van deze zaak” en de „inspanningen” die de advocaat had moeten leveren om het bewijs rond te krijgen.

De therapeut heeft zijn patiëntes niet fysiek gedwongen tot seksuele handelingen maar door het aangaan van seksuele relaties heeft de man volgens het hof het vertrouwen in de stand der geneeskundigen ondermijnd. Door het aangaan van relaties „neemt de arts immers bewust het risico van misbruik van zijn overwicht en van misbruik van de afhankelijkheid van de patiënt”.

Een woordvoerder van het Clara Wichmann-instituut, een instelling voor juridische hulp aan vrouwen, spreekt van een „opmerkelijk hoge” schadevergoeding. „De slachtoffers van psychiater Finkensieper kregen in een dergelijke procedure slechts 3.000 gulden per persoon”. Het komt volgens haar wel voor dat dit soort procedures worden geschikt waarbij er eveneens hoge bedragen worden betaald maar er aan de afhandeling geen ruchtbaarheid mag worden gegeven.

Therapeut moet patiënt 20.000 gulden betalen

N²/h.W 3-6-92

4

ac

LEZERS

In deze rubriek kunnen lezers hun mening geven. Anonieme brieven verdwijnen ongelezen in de prullenmand. De brieven moeten volledige naam en adres bevatten. Het maximum aantal woorden is in principe 150.

'MISBRUIK'

Het is te gek voor woorden dat nota bene Jeugdhulpverlenings Organisaties, welke ontstaan zijn om minderjarigen te beschermen tegen overtredingen zoals o.m. incest en ander geweld door voornamelijk ouders, aangeklaagd worden voor dit soort vergrijpen. De druppel die de emmer doet overlopen is het feit dat de moeder van twee misbruikte kinderen dit tijdig kenbaar heeft gemaakt aan de Stichting Jeugd en Gezin, maar de medewerkers van de Stichting wensten hier niet op in te gaan.

De advocaat van de vrouw wijst erop dat vorig jaar zo'n zelfde situatie zich heeft voorgedaan en dat de rechtbank deze claim ontvankelijk heeft verklaard. Seksueel misbruik door hulpverleners bij kinderen schijnt dus vaker voor te komen. De vraag rijst dan hoe vaak de jeugdhulpverlening een oogje dichtknijpt en dit niet in het openbaar komt.

Maar dit zijn niet de enige wantoestanden die zich op dit terrein afspelen. Situaties dat kinderen tijdens conflicten tussen ouders in krankzinnigengestichten (kinderpsychiatrie) worden ondergebracht zijn in Nederland helaas orde van de dag. Protestgroepen als Stichting De Adelaar in Rijssen, Citizens Commission on Human Rights en Stichting Onderzoek naar de Nederlandse Rechtspleging in Familie Zaken kunnen hierover meepraten.

"Maar hoe kunnen deze misstanden in hemelsnaam ontstaan," zal men zich afvragen, deze hulpverleningsorganisaties ontvangen grote hoeveelheden subsidiegelden per kind per jaar, en kunnen op die manier hun inkomen verdienen. Hoe meer kinderen hoe beter! Een bekend gezegde luidt: "De een z'n dood is de ander z'n brood".

Amsterdam, J. BOERBANK

ALKMAAR — Er verschijnt een harde blik in haar ogen als Carla Bongers praat over de drie mannen die haar twee oudste dochters volgens haar hebben misbruikt. Die mannen zijn: hun bloedigen vader, de pleegvader uit het eerste gezin waar de twee meisjes noodgedwongen terecht kwamen en de zoon van het daaropvolgende pleeggezin.

Voor de rest verraadt de 29-jarige moeder in Alkmaar nauwelijks enige emotie tijdens het gesprek. "Door al die ellende ben ik sterker geworden", zegt ze, "maar ook harder. In die zes jaar heb ik geleerd harde klappen te incasieren."

Het verhaal van Carla Bongers begint in 1986 wanneer

Moeder eist smartegeld van voogdij-instelling

UN 6/6

(Van onze correspondent)
ALKMAAR — Een Alkmaarse moeder heeft gisteren in kort geding bij de Alkmaarse rechtbank vijfduizend gulden voorschot geëist op smartegeld dat ze vraagt van een voogdij-instelling. Ze verwijt de instelling onzorgvuldig te zijn omgesprongen met haar seksueel misbruikte dochtertjes.

De meisjes waren door de Stichting Jeugd en Gezin in Alkmaar (waaronder het Adviesbureau voor Jongeren en Ouders valt) ondergebracht in pleeggezinnen waar ze wederom slachtoffer werden van seksueel misbruik.

De twee meisjes, destijds vijf en zes jaar, werden eerst door hun echte vader misbruikt. Na de scheiding klopte de moeder aan bij de voogdij-instelling die de kinderen onderbracht in een pleeggezin. Daar zijn de meisjes door de pleegvader misbruikt. Hij moet nog voor de rechter verschijnen. Na herplaatsing in een ander gezin zijn ze door de zoon van het pleeggezin misbruikt. Deze is veroordeeld tot 120 uur dienstverlening en drie maanden voorwaardelijke tuchthuisstraf.

De moeder van de meisjes vraagt in een bodemprocedure tachtigduizend gulden smartegeld. Dat geld is bestemd voor bijzondere opvang van moeder en kinderen om de gebeurtenissen te verwerken en voor speciaal onderwijs.

Advocaat P. Dahm meende namens de stichting dat de moeder niet ontvankelijk verklaard moest worden. Zij was immers niet in haar persoon aangetast, maar haar kinderen. Bovendien zou ze alle gelegenheden hebben gehad de kinderen zelf tijdig uit die pleeggezinnen weg te halen. Daarnaast zou de moeder geen geld nodig hebben, omdat speciaal onderwijs en professionele hulp in Nederland gratis zijn.

haar huwelijk strandt. De dan 23-jarige vrouw komt alleen te staan met haar vier kinderen: Bianca (5), Astrid (4), Johan (2) en de zes maanden jonge Karin. De vader blijft contact houden met zijn kinderen.

Carla: „Hij nam de twee oudsten regelmatig mee uit winkelen en kocht allerlei cadeau's voor hen. Weer thuis begonnen die meiden te vragen waarom ik hen nooit mee uit eten nam en waarom ik geen cadeau's voor hen kocht.

„Je kunt wel raden wat er op een dag gebeurde. Die twee meiden gaven te kennen dat ze niet meer bij mij maar bij hun vader wilden wonen.”

De moeder geeft toe dat zij op dat moment ook inzag dat de verantwoordelijkheid en opvoeding van de vier kinderen te veel voor haar waren en stemt er na overleg met de kinderrechtster mee in dat Bianca en Astrid bij hun vader intrekken.

Als de vader enkele maanden later in de gemeente waar hij naar is verhuisd, in plaats van de toegezegde eengezinswoning een flatwoning krijgt toegewezen, kan hij door ruimtegebrek zijn twee dochters niet langer bij zich houden.

Vrees bewaarheid

Carla: „Midden in de nacht rijdt er een taxi voor met mijn meiden erin. Ik voelde intuïtief dat er iets gebeurd moest zijn. En toen Bianca begon te klagen over pijn bij het plassen en pijn in haar buik, vermoedde ik het ergste. Uren heb ik met ze zitten te praten. Ik wilde horen wat ik vreesde. Ze weigerden ook maar iets toe te geven.

‘VOOGDIJ HEEFT SCHULD AAN ONTUCHT

AD O

Gisteren diende voor de Alkmaarse rechtbank een kort geding tegen het Adviesbureau voor Jongeren en Ouders en de stichting Jeugd en Gezin uit Alkmaar. De 29-jarige Carla Bongers stelde beide voogdij-instellingen verantwoordelijk voor het seksueel misbruik van haar dochters Bianca en Astrid tijdens hun noodgedwongen verblijf in twee pleeggezinnen.

Zij eiste 80.000 gulden smartegeld om professionele hulp in te schakelen voor zichzelf en haar kinderen.

Het hele hulpverleningscircuit van de kinderbescherming in Noord-Holland weigerde jarenlang de door de moeder in 1987 en 1988 gemelde gevallen van ontucht serieus te onderzoeken. Pas bij de plaatsing van haar kinderen in een derde pleeggezin werd in de rapportage zijdelings melding van gemaakt van 'mogelijke incest-ervaring'.

door
**JOS
GERARDS**

„Misschien kwam het wel doordat ik op jonge leeftijd ook een nare seksuele ervaring heb meegemaakt. Na twee weken kwamen Bianca en Astrid met de waarheid voor de dag. Pappa had vlezige dingen met hen gedaan.”

De huisarts en aanvankelijk ook het Rlagg, willen het verhaal van Bianca en Astrid niet geloven. Het is voor het eerst dat Carla Bongers te horen krijgt dat haar kinderen er maar wat op los fantaseren en dat zijzelf wellicht een beetje overspannen is.

Carla: „De toestand in huis werd onhoudbaar. Bianca en Astrid werden agressief en baldadig. Het bankstel werd met messen bewerkt, deuren werden in brand gestoken. Er is zelfs een moment geweest dat ik ze met de koppen tegen de muur wilde slaan. Ik kon het niet meer aan.”

De kinderbescherming wordt ingeschakeld en het besluit valt om de kinderen tijdelijk elders onder te brengen. In mei 1987 worden Bianca en Astrid — dan respectievelijk 7 en 6 jaar — in een pleeggezin geplaatst en Johan en Karin gaan naar een kindertehuis.

Carla: „Nog geen drie maanden later vertelden Bianca en Astrid mij dat hun pleegvader hetzelfde met hen deed als pappa. Ik heb het de pleegvader op de man af gevraagd, maar hij ontkende in alle toonaarden. Mijn kinderen waren gewoon veel te fantasieerlijk.

„Toch ben ik meteen gaan praten met de voogdij-instelling en kreeg de toezegging dat de zaak onderzocht zou worden. Na dat onderzoek hoorde ik dat alles in orde was, dat het zelfs bijzonder

goed met de kinderen in het pleeggezin ging.

„Er werd niet naar mij geluisterd. In zo'n situatie sta je machteloos. De pleegvader ontkent en dus fantaseren je kinderen er maar op los. En ik was opnieuw een beetje overspannen.”

Als de kinderen na hun tijdelijke uithuisplaatsing terugkomen, probeert Carla Bongers de draad weer op te pakken. Maar de twee oudste kinderen blijven agressief en opstandig en weten de twee jongsten voor zich te winnen.

Timide

Die situatie groeit de moeder boven het hoofd en in september 1988 ziet de kinderbescherming zich opnieuw genoodzaakt de kinderen tijdelijk in pleeggezinnen onder te brengen. In het gezin waar Bianca en Astrid terechtkomen, pleegt dan de zoon ontucht met de meisjes.

Carla: „De agressiviteit van mijn meiden had inmiddels plaats gemaakt voor terughoudendheid. Ze zaten als ze bij mij op bezoek waren, maar timide op de bank voor zich uit te staren. En weer had ik dat bange voor gevoel en weer kreeg ik geluk.”

De moeder wil, nadat de kinderen hun ervaringen hadden verteld aan een kinderpsycholoog die zij heeft ingeschakeld, aangifte doen bij de politie. De gezinsvoogdij raadt haar af dat te doen. De pleegvader in kwestie is namelijk op dat moment met een therapie bezig en onderbreking daarvan zou wellicht schadelijke gevolgen kunnen hebben voor de betrokkene.

Carla: „En telkens weer

kreeg ik te horen dat ik overspannen was, of gewoon geen goede moeder. En als ik een grote mond bleef houden, zou ik uit de ouderlijke macht worden ontzet en mijn kinderen nooit meer te zien krijgen. Justitie, politie, kinderbescherming en voogdij-instellingen maken namelijk geen fouten. Nee, alleen de moeder maakt fouten."

Dan gaat de moeder ook op zoek naar hulp voor zichzelf. Er volgen twee psychiatrische onderzoeken, die echter negatief voor haar uitpakken. Carla Bongers is op een veel te jonge leeftijd moeder geworden — ze was achttien jaar toen het eerste kind werd geboren — en heeft daardoor de verantwoordelijkheid van het ouderschap niet kunnen dragen. Ook wordt zij een labele persoonlijkheid met zeer wisselende stemmingen genoemd. In het psychiatrische rapport staat over Carla te lezen: "Ze geeft iedereen de schuld behalve zichzelf."

Carla daarover: "Daar ben ik mij niet van bewust. Ondanks mijn fouten ben ik nu al jaren bezig om voor mijn kinderen te knokken. Ik realiseer me dat ik het niet alleen aankan en daarbij hulp nodig heb. Maar ik mag dan toch wel verwachten dat het goede hulp is en de kinderen daarbij gelukkig zijn. Dat is iets anders dan alleen anderen de schuld te geven."

In 1991 doet Carla Bongers toch aangifte bij de Alkmaarse politie van seksuele mishandeling van haar dochters Bianca en Astrid door hun vader, de pleegvader en de zoon uit het tweede pleeggezin. De drie worden aangehouden. De vader ontkent op enigerlei wijze seksuele handelingen

met zijn kinderen te hebben gepleegd. De pleegvader, die ook wordt verdacht van ontucht met drie andere voogdij-kinderen, legt een gedeeltelijke bekentenis af. De zoon uit het tweede pleeggezin bekent zijn daden. Na drie dagen voorarrest wordt het drietal op vrije voeten gesteld.

Van een medewerkster van de voogdij-instelling die haar jaren begeleidde, ontvangt Carla een brief. "Helaas heb je gelijk gekregen en bleken je vermoedens maar al te waar te zijn. Ik hoop dat je begrijpt dat ook ik dit een verschrikkelijke situatie vind. Het spijt mij oprecht", schrijft maatschappelijk werkster E. Bakker.

Bij het justitieel vooronderzoek dat er volgt, worden ook de betrokken voogdij-instellingen in Alkmaar betrokken. De toenmalige officier van justitie mr. E. Stokvis verklaart "dat de instellingen in dit geval evident tekort zijn geschoten", maar dat er desondanks niet voldoende grond is voor een strafrechtelijke vervolging.

Carla: "Dus ligt de schuld bij de moeder. En dan ga je twijfelen en jezelf afvragen of je het allemaal wel goed hebt gedaan."

Machteloos

Carla Bongers aarzelt even en steekt opnieuw een sigaret op. Voor het eerst tijdens het gesprek raakt zij geïmmotioneerd: "Maar ik heb mijn kinderen toch niet in die gezinnen ondergebracht? Integendeel, ik had zelfs geen enkel woord in te brengen bij de beslissingen van de voogdij-verenigingen over de ulthuisplaatsingen van Bianca en Astrid. En als het daar dan verschrikkelijk fout gaat, zeggen die voogdij-verenigingen geen schuld te hebben, terwijl zij toch de verantwoordelijkheid voor mijn kinderen op zich genomen hebben!"

"Daarom heb ik de hele affaire voor de rechter gebracht. Wellicht dat die tot de conclusie komt dat door onzorgvuldigheid en nalatig handelen van de voogdij-instellingen mijn kinderen herhaaldelijk seksueel zijn misbruikt. En dat de moeder dát

niet verweten kan worden."

De zoon uit het tweede pleeggezin die zich aan de kinderen vergreep, is veroordeeld tot een voorwaardelijke straf van drie maanden tuchtschool met een proeftijd van een jaar, 120 uur alternatieve hulpverlening en 1500 gulden boete. De pleegvader zal zich in juli tegenover de rechter moeten verantwoorden voor zijn daden.

De vader blijft bij zijn verklaring dat hij geen incest met zijn kinderen heeft gepleegd. Carla Bongers heeft de toezegging van de Alkmaarse officier van justitie "dat er bekeken zal worden of strafvervolgning nog mogelijk is".

Bianca en Astrid zijn inmiddels ondergebracht in een derde pleeggezin. Zoon Johan verblijft nog altijd in een opvanggezin van een kindinstelling. Verleden maand kwam Karin terug bij haar moeder.

Carla: "De twee melden maken het nu redelijk goed. Ze zijn ten minste weer als vroeger: vrolijk, opgewekt, ondeugend en vervelend. Hoe lang ze daar blijven weet ik niet. Dat vind ik ook niet zo belangrijk meer, want ik weet dat ik op dit moment niet overweg kan met hun opvoeding. Bij hun pleegmoeder hebben ze het uitstekend naar hun zin. Ze voelen zich er veilig en geborgen. Dat gevoel kan ik hen nog niet geven."

Nieuwe hoop

"Ik ben dolgelukkig dat Karin weer thuis is. Als alles goed blijft gaan, komt Johan over drie maanden thuis. Er gloort toch weer ergens na al die ellendige jaren een beetje hoop."

Eind augustus gaat Carla Bongers opnieuw trouwen. Uit de relatie met haar tweede man is anderhalf jaar geleden haar vijfde kind geboren.

Aan de ene muur van de woonkamer hangt een portret van haar zoon Johan. Aan de andere muur zijn in de lijst van een schilderij kleine foto's van haar dochters gestoken. Ook van de jongste, Jacqueline. Ze hebben allemaal een stralende lach op hun gezicht.

Volgens het Adviesbureau voor Jongeren en Ouders en de stichting Jeugd en Gezin (SJZ) in Alkmaar is er zorgvuldig gehandeld met betrekking tot het onderbrengen van Bianca en Astrid in pleeggezinnen.

"Er is altijd meteen gereageerd op de klachten van

Carla Bongers", zegt de advocaat van de SJZ, mevrouw mr. P. Dahm. "Er is met de meisjes gesproken en ook met de pleegvader van het eerste pleeggezin. Toen duidelijk werd dat Bianca en Astrid in het tweede pleeggezin niet op de juiste plaats waren, zijn ze daar zo snel mogelijk weggehaald."

Het eerste pleeggezin waarin de beide meisjes in 1987 terecht kwamen, stond bekend als een goed gezin waarin kinderen tot rust kwamen. "Na de eerste melding van mogelijk seksueel misbruik, zijn de kinderen door de maatschappelijk werkster extra alert geobserveerd. Haar viel niets bijzonders op behalve dan dat de kinderen zich kennelijk op hun gemak voelden."

Signalen

Vanaf de eerste dag van de plaatsing in 1988 van de kinderen in het tweede pleeggezin, waar zij werden misbruikt door een zoon uit dat gezin, heeft de maatschappelijk werkster voortdurend getoed op mogelijke signalen die op seksueel misbruik wezen. Mr. Dahm: "Er zijn toen ook gesprekken met de meisjes gevoerd, maar er werd steeds een verwarrend antwoord gekregen over een mogelijke dader."

De voogdij-instellingen geven toe dat zij Carla Bongers hebben geadviseerd geen aangifte bij justitie te doen van seksueel misbruik door de pleegvader. "Er is toen gekozen voor een hulptherapie naar de misbruikte kinderen en naar de dader toe. Aangifte zou die hulpverlening kunnen doorkruisen. Na enige tijd bleek echter dat de therapie niet werkte en heeft de pleegvader zich op ons verzoek in november 1990 bij de politie aangegeven."

Hulp

De eis tot schadevergoeding van 80.000 gulden die Carla Bongers voor professionele hulp voor haar en haar kinderen gisteren bij de rechtbank indiende, wijst de advocaat van de SJZ volledig van de hand. "Mocht er nog professionele hulp nodig zijn, dan is die in Nederland gratis te verkrijgen," aldus mevrouw Dahm.

Rechtbankpresident mr. P. Gisolf eiste van de SJZ inzage in het volledige dossier over de kinderen Bongers om een zo duidelijk mogelijk beeld te krijgen in deze affaire. Hij doet donderdag 25 juni uitspraak.

• Carla Bongers: "Ondanks mijn fouten ben ik nu al jaren bezig om voor mijn kinderen te knokken." FOTO MARTIN MOOY

*Moeder zag vermoedens
over pleeggezinnen
van haar dochtertjes
eindelijk bevestigd*

Verkrachtingen op grote schaal ^{g+e}_{4/6} Eisen tot 14 jaar incestzaak Rheden

ARNHEM (ANP) - Vanwege jarenlange stelselmatige intimidatie en vernederingen tegen vier jonge meisjes zijn tegen negen verdachten in de zogenoemde Rhedense incestzaak in hoger beroep voor het gerechtshof in Arnhem gevangenisstraffen geëist van één tot en met veertien jaar.

Volgens procureur-generaal mevrouw mr. H.W. Samson hebben de vier slachtoffers geleden onder de ergste vorm van incest. De rechtbank in Arnhem had de negen vorig jaar veroordeeld tot gevangenisstraffen variërend van één tot en met zeven jaar.

De gewelddadige verkrachtingen door vier ooms en andere familieleden zou bij een van de slachtoffers al op haar twaalfde jaar tot een zwangerschap hebben geleid, maar door gewelddadig ingrijpen van een van de ooms zou een miskraam zijn gevolgd. Dat zou zijn gebleken tijdens verhoren van de slachtoffers op dins-

dag op verzoek van de negen raadslieden. Dat verhoor vond achter gesloten deuren plaats, maar leverde de nodige emotionele taferelen op.

Een van de zusjes deed aangifte van verkrachting door een kennis maar zou daarvoor op afschuwelijke wijze zijn gestraft door haar vier ooms. Zij zouden haar hebben geschopt en geslagen en aan de trap hebben opgehangen. Tegen twee van de vier ooms (32 en 34 jaar) was ook de hoogste eis: veertien jaar celstraf.

Al op zeer jeugdige leeftijd zouden de vier meisjes regelmatig zijn verkracht door vier ooms en andere familieleden. De moeder zou afspraken met haar broers hebben gearrangeerd en daarbij zelfs menstruatiedata van haar dochters hebben doorgegeven. Soms zouden de tegenstribbelende dochters zelfs zijn vastgebonden door hun eigen moeder.

Morgen wordt de zaak voortgezet. De negen raadslieden houden dan hun pleidooi.

ON ^{11/6} Incestzaak Rheden weer vertraagd door horen deskundige

(Van onze correspondent)
ARNHEM/RHEDEN — De Rhedense incestzaak, die het gerechtshof in Arnhem al dagenlang in z'n greep houdt, blijft zich voortslepen. Op verzoek van de verdediging zal het onderzoek naar de feiten deels worden beropend, terwijl het de bedoeling was de zaak gisteren af te sluiten met het pleidooi van de advocaten. Volgende week woensdag zal eerst de hoogleraar gynaecologie prof. dr. A. Heintz uit Utrecht als getuige-deskundige worden gehoord.

De professor, verbonden aan de Rijksuniversiteit Utrecht, moet antwoord geven op de vraag of het mogelijk is dat het jongste slachtoffer ook voor haar 14-de levensjaar vele malen op grove wijze seksueel is misbruikt. Ze bleek namelijk tijdens een in april 1988 uitgevoerd medisch onderzoek nog maagd te zijn. Ook haar twee jaar oudere oudere zus is toen door dezelfde Veenendaalse arts, mevrouw A. Hoek-van Kooten, onderzocht. Bij haar werden wel mogelijke sporen van verkrachtingen aangetroffen, zij het dat de raadslieden van de negen verdachten die in hoger beroep terecht staan ook daar vraagtekens bij zetten.

De Veenendaalse arts vertelde afgelopen vrijdag al dat aan haar onderzoek geen al te vergaande conclusies mogen worden verbonden. Het is volgens haar uiterst moeilijk vast te stellen of iemand al of niet seksueel is misbruikt, zelfs als het maagdevlies nog in tact is. Raadsman mr. L. Heukels vertelde gisteren mede namens zijn collega's dat hij ernstig twijfelt aan de juistheid van die verklaring.

„Het is volgens mijn informatie onmogelijk. Er kan naar de mening van door mij geraadpleegde deskundigen geen sprake zijn geweest van brute verkrachting voordat het onderzoek van het maagdevlies plaats had”, aldus de raadsman, die de 50-jarige moeder van de vier slachtoffers in de incestzaak verdedigt.

Op andere verzoeken van de advocaten ging het gerechtshof niet in. Zo wilde mr. Heukels onderzoek laten doen naar de psychische gesteldheid van de twee jongste zusjes, toen ze in september 1990 aangifte bij de politie deden. Ze vertelden destijds stukje bij beetje dat ze jarenlang systematisch en op grove wijze seksueel zijn misbruikt.

Volgens mr. Heukels is het best mogelijk dat de aangeefsters een verkeerde voorstelling van zaken hebben gegeven, omdat ze in zijn visie zouden kunnen leiden aan een ernstige persoonlijkheidsstoornis. Daardoor zouden fantasie en werkelijkheid door elkaar zijn gehaald. Die problemen kunnen naar de mening van de Haarlemse strafpleiter zijn veroorzaakt door een traumatische ervaring, zoals een verkrachting. Hofpresident mr. J. Gerbrandy liet na beraad echter weten geen behoefte te hebben aan een dergelijk onderzoek.

Ook de poging om geheugen-deskundige prof. W. Wagenaar te laten horen als getuige-deskundige leed schipbreuk. Mr. Heukels wilde hem zijn visie laten geven over het feit dat de slachtoffers nauwelijks een tijdsbepaling kunnen aangeven over de vele verkrachtingen, terwijl ze wel tot in detail hebben verklaard welke rol de afzonderlijke verdachten hebben gespeeld.

Medische verklaring zaait twijfel in ^{ON}_{6/6} incest-zaak Rheden

(Van onze correspondent)
ARNHEM — De raadslieden van de negen verdachten in de Rhedense incestzaak hebben gisteren de aangifte van een van de slachtoffers ernstig in twijfel getrokken. Ook haalden ze in hoger beroep voor het gerechtshof in Arnhem fel uit naar de Rhedense politie, die ontlastende gegevens voor hun cliënten uit het proces-verbaal zouden hebben gehouden.

De onverwachte wending in de al dagenlang voortdurende behandeling van de zaak kwam nadat een van de advocaten, mr. A. Romviel, met een medische verklaring uit april 1988 op de propen kwam. Daarin staat dat het jongste slachtoffer toen nog maagd was. Ze was op dat moment bijna 14 jaar oud. Later heeft ze verklaard dat ze al jaren daarvoor stelselmatig en op brute wijze door familieleden en kennissen is verkracht.

De medische verklaring kwam uit een dossier over een andere zaak, waarbij een inmiddels overleden vriend van de moeder van de vier slachtoffers een rol speelde. Hij is destijds wegens aanranding veroordeeld. Twee van de zusjes werden tijdens het politie-onderzoek in die zaak door de Veenendaalse assistent-gynaecologe mevrouw A. Hoek-van Kooten nauwkeurig bekeken.

Bij het jongste meisje ontdekte ze geen afwijkingen of onregelmatigheden in het maagdevlies. De gisteren inderhaast opgetrommelde arts wist zich het onderzoek nog uitstekend te herinneren.

Volgens de advocaten kan het jongste van de vier slachtoffers nooit zo brutaal en meedogenloos zijn misbruikt als ze zelf heeft verklaard. De geloofwaardigheid van de aangeefster staat daarmee op het spel, betoogden

ze. Bovendien noemden ze het uiterst kwalijk dat de medische verklaring nooit aan de orde is gesteld toen de Rhedense zaak aan het rollen kwam. En dat terwijl een van de behandelde onderzoekers ook bij het onderzoek in de eerdere zaak betrokken is geweest.

Overigens tekende de Veenendaalse arts als getuige-deskundige onmiddellijk aan dat jarenlang seksueel misbruik van het meisje, ondanks het feit dat het maagdevlies intact was, niet kan worden uitgesloten. „Het is mogelijk, al leek het me toen niet waarschijnlijk. Je kunt het namelijk niet altijd zien. Aan dit onderzoek kun je geen definitieve conclusies verbinden. Daar wordt in de opleiding ook nadrukkelijk voor gewaarschuwd.” Mevrouw Hoek-van Kooten wist nog dat de jongste van de vier Rhedense zusjes destijds kenbaar maakte dat ze bang was voor seksueel misbruik. „Ze vertelde me dat ze altijd veel kleren droeg, zodat ze niet zo gemakkelijk te pakken was. Dat viel me echt op. Haar zusje was veel schuwer, bij haar had ik ook meer het vermoeden dat ze was misbruikt. Dat bleek ook uit het onderzoek,” aldus de getuige-deskundige.

Pogingen van de advocaten om hun cliënten naar aanleiding van de nieuwste ontwikkelingen onmiddellijk op vrije voeten te krijgen mislukten. Het gerechtshof besloot dat de negen verdachten in voorlopige hechtenis blijven. Zoals bekend elste procureur-generaal mevrouw mr. H.W. Samson-Geerlings deze week celstraffen tot 14 jaar tegen de verdachten. De 50-jarige moeder van de meisjes hoorde elf jaar cel tegen zich eisen. Woensdag wordt de behandeling voortgezet en komen de advocaten aan het woord voor hun pleidooien.

Hoogleraar: ^{ON}_{20/6} Rhedense was in '88 maagd

(Van onze correspondent)

ARNHEM — Het jongste slachtoffer in de Rhedense incestzaak kan voor haar veertienjarige leeftijd niet vele malen gewelddadig zijn verkracht. Het onderzoek in 1988, waarbij de Veenendaalse arts A. Hoek-van Kooten constateerde dat het meisje naar alle waarschijnlijkheid nog maagd was, is correct uitgevoerd en beschreven in het medisch rapport. De bevindingen van de arts maken het zeer onwaarschijnlijk dat het meisje voor die tijd is verkracht.

Deze stelling poneerde de 59-jarige Nijmeegse hoogleraar gynaecologie prof. dr. T. Eskes gisteren tijdens de behandeling van de Rhedense incestzaak voor het gerechtshof in Arnhem.

Hij nam daarmee afstand van uitspraken die zijn Utrechtse collega prof. dr. A. Heintz deze week als deskundige in dezelfde zaak deed. Laatstgenoemde hoogleraar verkondigde dat aan het onderzoek zoals de Veenendaalse arts dat in 1988 heeft uitgevoerd, geen definitieve conclusies kunnen worden verbonden.

Het feit over de maagdelijkheid is belangrijk, omdat in de dagvaarding voor de negen verdachten staat dat het jongste slachtoffer, net als haar twee jaar oudere zusje, vanaf zeer jonge leeftijd veelvuldig en gewelddadig is verkracht door familieleden en kennissen. Als de Nijmeegse hoogleraar gelijk heeft, kan dat niet voor haar veertienjarige verjaardag zijn gebeurd. Overigens zijn bij het zusje van het meisje destijds wel tekenen aangetroffen die duiden op seksueel misbruik.

De verdedigers van de negen verdachten probeerden gisteren andermaal aan te tonen dat de verklaringen van de vier Rhedense slachtoffers op belangrijke onderdelen niet kloppen.

Volgens hen kunnen de verdachten, tegen wie gevangenisstraffen tot veertien jaar zijn geëist, dan ook niet worden veroordeeld. Het hof doet 3 juli uitspraak.

Nieuwsblad van het Noorden • maandag 1 juni 1992

Van onze justitiemedewerkster

GRONINGEN — Bij de rechtbank in Alkmaar zal morgen de strafzaak worden behandeld tegen de van drie kindermoorden verdachte Assenaar M.L.M.S. (49), ruim tien maanden nadat de 11-jarige Jessica Laven uit het Noordhollandse Blokker op 27 juli vorig jaar verdween bij het zwembad De Wijzend in Zwaag. Het meisje werd vier dagen na haar verdwijning gewurgd aangehouden in de berm van een weg bij Klein Utsda.

Op 28 januari van dit jaar is de rechtbank al geopend. De rechtbank gaf S. toen de gelegenheid zich voor psychiatrisch onderzoek op te laten nemen in het Pieter Baan Centrum in Utrecht. Uit de dagvaarding die op de eerste zitting werd voorgelezen door officier van justitie mr. C. Kok blijkt dat S. de drie kinderen, waarvan

werd een agenda van de internatonaal chauffeur inbeslag genomen. Pas op 20 oktober waren er voldoende aanwijzingen om de chauffeur te arresteren en in voorlopige hechtenis te nemen.

De bewijzen tegen S. stapelden zich op en uiteindelijk bekende hij, een maand later, de moorden op Jessica Laven uit Blokker, Salim Thattil (10) uit Neustadt en Marco Weisser (13) uit Wiesbaden. In de loop van het onderzoek was de verdenking voor deze laatste twee moorden ontstaan.

treedt op als advocaat van de verdachte. Het Hoornse onderzoekstandteam kwam op het spoor van S. nadat er tips binnenkwamen van mensen die hem herkennen van de compositietekening die op aanwijzing van bezoekers van het zwembad was gemaakt. De tekening was onder meer in het televisieprogramma 'Opsporing Verzocht' getoond. Op 6 september verrichtte de politie huiszoeking in de woning van S. en bij het veevoerbijbedrijf in Yde waar de hij in dienst was. Hierbij

heeft toegegeven dat hij ze heeft vermoord, een touw om hun hals legde en dit met kracht aantrok. Ook heeft hij Jessica eerst vanuit het zwembad in Zwaag meegenomen naar zijn woning in Assen.

De rapportage van het Pieter Baan Centrum is nu afgerond. Morgen tijdens de behandeling van de strafzaak waarvoor de rechtbank een dag heeft uitgebroken wordt wellicht duidelijk wat het motief voor de moorden is geweest. Mr. A.H. Wijnberg

Psychiatrische rapportage afgerond

Verdachte van moord op Jessica morgen voor rechtbank Alkmaar

Het stoffelijk overschot van Salim werd op 16 augustus vorig jaar, een dag na zijn verdwijning, in Lelystad gevonden. Marco verdween in juli 1989 bij een zwembad in Mainz. Uit de agenda van S. bleek dat hij op de dagen dat de Duitse jongetjes verdwenen afspraken had in Neustadt en Mainz.

De man is in 1982 veroordeeld wegens ontucht acht kinderen. Hij is vanaf 1982 tot 1987 als terbeschikkinggestelde in de Van Mesdagkliniek in Groningen behandeld. In 1987 verlengde de Zwolse rechtbank de tbs niet, tegen het advies van de kliniek in, en kwam S. op vrije voeten.

Hoewel er wel onderzoek is gedaan door het Hoornse recherche team naar andere onopgeloste verdwijningen van kinderen in Europa blijkt niet dat S. hierbij betrokken is geweest. Het recherchebistandteam is begin februari van dit jaar ontbonden.

Levenslang geëist wegens moord op drie kinderen

Door onze redacteur MARCEL HAENEN

ALKMAAR, 2 JUNI. Wegens moord op drie kinderen is vandaag voor de rechtbank in Alkmaar een levenslange gevangenisstraf geëist tegen de vijfjarige vrachtwagenchauffeur Michel S. uit Assen. Volgens officier van justitie mr. C. Kok staat alleen beveliging van de maatschappij voorop tegen de moordenaar van de elfjarige Jessica Laven uit Blokker en twee Duitse jongetjes, de negenjarige Salim Thattil en de dertienjarige Marco Weisser.

Uit de psychiatrische rapportage die over S. is opgemaakt, blijkt dat de verdachte ten tijde van het opleggen van de delicten sterk verminderd toerekeningsvatbaar was. Maar volgens Justitie heeft het opleggen van een TBS-maatregel geen enkele zin omdat S. zich in het verleden aan een dergelijke maatregel met succes heeft onttrokken.

In de — uit angst voor mogelijke emotionele acties van nabestaanden uiterst streng bevestigde — rechtszaal werd de strafzaak

tegen S. in record-tempo afgehandeld. Voor het met de verdachte doornemen van de drie moorden die S. heeft toegegeven, trok de B. Posch, tien minuten, mr. De internationaal chauffeur, die eerder in de Van Mesdagkliniek in Groningen een vijfjarige gevangenisstraf uitzat na een veroordeling voor zedenmisdrijven, is de afgelopen maanden ook verhoord over het verdwijnen van een aantal andere minderjarigen, maar nieuwe strafbare feiten heeft dit niet opgeleverd. „Er is nog steeds belangstelling voor andere feiten maar er zijn geen concrete aanknopingspunten die verder onderzoek mogelijk maken”, zegt officier van justitie mr. F.M.T. Gelissen in Alkmaar.

S. is onder andere verhoord over betrokkenheid bij de verdwijning op 5 augustus 1986 van de zeventienjarige Cheryl Morrien uit Umuiden. President Posch drong er vanochtend bij S. op aan ook in deze zaak een bekentenis af te leggen.

President: „Ik zal het u ronduit

vragen. U zou nog een goede daad kunnen verrichten door het te vertellen als u het gedaan heeft.

Verdachte: „Ik blijf bij mijn verklaring.”

President: „U zegt dat er niets is gebeurd?”

Justitie: opleggen van TBS-maatregel heeft geen enkele zin

De verdacht zwijgt, zoals hij tijdens de zitting ook geen antwoorden geeft op vragen naar het waarom van zijn handelen.

S. werd in oktober vorig jaar aangehouden op verdenking van moord op Jessica Laven die in juli van dat jaar verdween uit het zwembad De Wijzend in Zwaag.

Na wekelang hardnekkig te hebben ontkend, gaf hij zijn misdrijven toe toen hij werd geconfronteerd met microscopisch kleine sporen die de politie in zijn auto had aangetroffen. Het ging om vezels van het t-shirt van Jessica.

Door eigen toedoen had S. aanvankelijk zeer doeltreffend de politie maandenlang op een dwaalspoor gezet. Kort na de verdwijning van Laven gaf S. telefonisch en anoniem het dagblad De Telegraaf de tip dat het slachtoffer door een man bij het zwembad zou zijn meegenomen in een groene Mercedes met een kenteken uit Hamburg. De krant publiceerde dit de volgende dag.

De publicatie van deze onthulling genereerde in totaal zo'n zes-honderd nieuwe tips die de politie een tijd lang heeft bezigegehouden. „De tip paste namelijk in aanwijzingen die we al hadden verzameld. Dat de dader uit Duitsland zou komen, was in het geheel niet onaanvaardig omdat ook het touw waarmee Jessica Laven is gewurgd zeer waarschijnlijk uit Duitsland kwam”, zegt

Weeda van de recherche in Hoorn. De politie in Hoorn schat dat de primeur van De Telegraaf de recherche zo'n 100.000 guld aan manuren heeft gekost. Er werd door de politie op een gegeven moment zelfs een lijst samengesteld met 17.000 groene Mercedesen uit Hamburg.

S. zette de politie ook op een dwaalspoor door het lichaam van Jessica Laven met een Duitse kraant te bedekken. De zaak S. heeft opnieuw de discussie geïnitieerd over de behandeling van terbeschikkinggestelde pleegers van seksuele misdrijven. S. kreeg in 1982 tbs opgelegd voor een reeks zedenmisdrijven maar zag zijn behandeling in 1987 op last van de rechter in Zwolle beëindigd. Tegen het advies van de Van Mesdagkliniek in, werd hij vrijgelaten nadat S. een contra-expertise had laten verrichten die in zijn voordeel uitviel.

Uit het 75 pagina's tellende psychiatrisch rapport dat dit jaar over S. werd opgemaakt, blijkt dat de verdachte volgens zenuwarts J.H. Scheffer van het Pieter

Baancentrum uit Utrecht sterk verminderd toerekeningsvatbaar is. Volgens Scheffer zijn er „mogelijkheden voor behandeling”. Al moet dit zeer intensief en langdurig gebeuren.

De raadsman van de verdachte, mr. A. Wijnberg, vroeg om een besloten behandeling in de rechtszaal van het psychiatrisch rapport omdat er veel „extrem privacy gevoelige gegevens” in staan. De rechtbank gaf er de voorkeur aan de strafzaak met publiek te behandelen. De president besprak het rapport evenwel zo beknopt dat er over de verdachte nauwelijks meer bekend werd dan dat hij naar eigen zeggen „geen identiteit” heeft en een „innerlijke leegte” voelt. Volgens Scheffer heeft S. in zijn leven liefdevol contact moeten ontberen.

S. heeft in zijn verhoor steeds gezegd dat hij zijn misdrijven in een opwelling heeft gepleegd. De officier van justitie maakte vanochtend duidelijk dat er veel aanwijzingen zijn dat S. zijn misdrijven weloverwogen en goed uitgekiend heeft uitgevoerd.

Ny/17 N 23-6.92

Hirsch Ballin neemt het op voor justitie

UN 4-6

DEN HAAG (ANP) — Het parket in Breda heeft „adequaat” en met gepaste spoed gereageerd op een Belgisch verzoek om rechtshulp bij het onderzoek naar de moord op twee meisjes, waarvan een Nederlander wordt verdacht. Of er van Belgische zijde fouten zijn gemaakt valt op grond van de beschikbare gegevens niet te beoordelen.

Minister Hirsch Ballin (justitie) heeft dat gisteren geantwoord aan de Tweede-Ka-

merleden Stoffelen en Swildens (beiden PvdA). Zij hadden zich in schriftelijke vragen bezorgd getoond over het trage optreden van het openbaar ministerie in Breda en de gebrekkige samenwerking met de Belgen in het onderzoek.

Het ging om de arrestatie van een man uit Woensdrecht, die eind april heeft bekend twee Belgische meisjes te hebben ontvoerd en vermoord. De politie in Antwerpen verdacht de man al langer en had een week

vóór zijn aanhouding gevraagd hem te mogen horen in verband met het lastig vallen van minderjarigen. Tussen de ontvangst van het Belgische verzoek en zijn arrestatie pleegde de man nog een moord.

Volgens Hirsch Ballin kwam het bewuste verzoek „per gewone post” en „zonder nadere aandachtsvestiging per telefoon of fax” in Breda binnen, een week nadat het blijkens de datering was verzonden. Het is daarom „routinematig” verwerkt, aldus de minister.

Eerder beschuldigd van moord op twee meisjes

Van Geloven misbruikte ook nog andere minderjarigen

Christian Van Geloven, de Nederlander die reeds de moord op twee meisjes in Elne in de Franse Pyreneeën bekende, is in het Franse Bar-Le-Duc andermaal in beschuldiging gesteld wegens twee andere misdrijven met minderjarigen.

Van Geloven heeft nu ook toegegeven dat hij een aanslag gepleegd heeft op de eerbaarheid van een meisje dat jonger was dan 15 jaar. Verder heeft hij toegegeven een negenjarig meisje seksueel te hebben misbruikt. De feiten deden zich op 31 augustus voor in Rupt-aux-Nonains in Frankrijk. Hij heeft ook bekend minderjarigen te hebben aangezet tot ontucht. Van Geloven is onder meer met kinderen gaan zwemmen en heeft hen gevraagd zich voor hem uit te kleden.

van Geloven werd eind januari tevens ondervraagd in verband met het onderzoek naar de verdwijning van de tienjarige Nathalie Geijsbregts uit Leefdaal. Hij bevond zich op het ogenblik van de verdwijning van het meisje in België.

De Nederlander is na ondervraging overgebracht naar de gevangenis van het Franse Mende. Van Geloven is in november 1991 in Frankrijk beschuldigd van ontvoering, verkrachting en de moord op twee meisjes in Elne in de Pyreneeën. Die moorden werden in oktober 1991 gepleegd.

Ex-echtgenote Ludo B.: Ik was met een moordenaar getrouwd

Van onze correspondent
Joop Hoek

WOENSDRECHT — "Ludo is regelmatig naar het graf van Inge Breugelmans in het bos in Putte gegaan en heeft het meisje op zijn knieën om vergeving gevraagd. Maar toch heeft hij daar later Ines met een schop vermoord. Ik kan dat niet bevatten. Wat moeten die meisjes een angst gehad hebben, wat moeten die ouders nu lijden. Het is het gedrag van een gek, een zwaar zieke man."

Lilian de B. slaapt gemiddeld drie uur per nacht. De uren dat ze wakker is, spoken de gebeurtenissen van de afgelopen weken door haar hoofd. Ze zegt eraan onderdoor te gaan; heeft overwogen een eind te maken aan haar leven. Het is nu twee maanden geleden dat de politie haar ex-man in hun woning in de Dorpsstraat in Woensdrecht arresteerde. Enkele uren later bekende hij de moorden op de twee jonge Belgische meisjes.

"Ik moet u iets zeggen: uw man heeft twee kinderen vermoord, zei een agent in het politiebureau in Hoogerheide. Neem maar nachtkleding mee, want u kunt niet in uw huis blijven. Maar ik begreep dat niet, het was ook zo verschrikkelijk. Je moet het geloven, zei die politieman. Pas drie weken geleden heb ik het Ludo in het huis van bewaring in Breda zelf gevraagd. Ja, zei hij, ik heb het gedaan. Toen besefte ik de gruwelijke waarheid."

"In april 1984 zijn wij in Woensdrecht, in dit huis, komen wonen. We zouden gelukkig worden, beloofden we elkaar. Samen staken we al ons geld in dit huis. In oktober van dat jaar zijn we getrouwd. Op mijn eigen manier was ik gelukkig met Ludo. En accepteerde zijn onbeheerste woedeaanvallen. Hij was soms zo'n lief mens. Materieel gezien hadden we het ook goed. In Woensdrecht leek onze toekomst te liggen."

Lilian zegt niet te kunnen begrijpen dat Ludo zich aan kinderen vergrepen heeft. Hij vermoorde er niet alleen twee, maar deed ook pogingen anderen te ontvoeren en te verkrachten. "Na zijn arrestatie kwam er een Belgische man aan de deur. De vader van een slachtoffer. Hij vertelde dat zijn kind een nieuwe fiets had gekregen en voor het eerst van haar leven zonder begeleiding naar school mocht. Later vond de politie die fiets. Het meisje had naakt en bloedend bij mensen in de omgeving om hulp aangeklopt, nadat Ludo haar met zijn auto had aangereden en gepakt. Die man heeft als een kind in mijn keuken zitten snikken."

"Hij wilde in de Mercedes kijken, waarmee het gebeurd was. Zijn dochter leeft nog, maar hoe. Het liefst zou ik met de ouders van Inge en Ines willen praten. Maar ik durf dat niet. Ben ook bang voor de verwijten. Wat moet ik zeggen? Ook voor mij is het

hard en moeilijk. Ik was met een moordenaar getrouwd."

Ontruimd

Lilian benadrukt dat zij nooit iets van de praktijken van Ludo heeft geweten. "Het begon ongeveer een jaar geleden, hij ging steeds vaker en langer in de omgeving toeren. Op een gegeven moment dacht ik dat hij een andere vrouw had. Maar je denkt toch niet aan moord. Dat deed toch niemand, zijn collega's en baas ook niet. Zelfs op de dag dat hij Ines heeft omgebracht, was er niets aan hem te merken."

Voorafgaand aan de verkoop van haar woning heeft Lilian die al grotendeels ontruimd. Het bed dat zij deelde met Ludo deed ze al eerder de deur uit. In de slaapkamer heeft ze geen voet meer gezet. Voor de honden van haar ex-man zocht ze een ander adres. Ze zocht en vond een baantje in de buurt om in haar levensonderhoud te voorzien. Steun van familie moest ze ontberen. Alleen buren vingen haar op en staan haar bij. En verder vertrouwt ze op de heilige maagd Maria. "Die laat me niet in de steek".

Voor het bureau slachtofferhulp heeft ze geen goed woord over. "Dat heeft bijna niets voor mij gedaan. Pas nadat ik gedreigd had op de stoep van het gemeentehuis te gaan zitten, hebben ze bemiddeld bij het zoeken naar een andere woning."

Ludo was bekend in het bos waar hij zijn slachtoffertjes begraf. "Iets verderop stond een villa die wij graag hadden willen kopen. Waar we onze zinnen op hadden gezet. En juist daar heeft hij ze begraven. Ik heb hem nog zoveel te vragen. Anderen hebben me het een en ander verteld, maar ik wil het uit zijn mond horen. Waarom hij het gedaan heeft. Hij zegt er spijt van te hebben, ziek te zijn en niet anders gekund te hebben. En vindt het het ergst voor de ouders. Maar wat schiet je daar mee op."

Lilian zegt Ludo niet te kunnen haten. "Ludo heeft gevraagd of ik nog contact met hem wil. Ik beschouw hem als een zwaar ziek mens en wil hem dat niet weigeren. De scheiding vindt hij verschrikkelijk, ik was het enige positieve in zijn leven. Hij leeft vrij geïsoleerd. In de Koepel zat hij apart, los van de andere gevangenen. Die moesten terecht niets hebben van een kindermoordenaar."

Lilian zegt op te zien tegen het proces tegen Ludo, voor de rechtbank in Breda, in september of oktober. "Ik vrees dat ik dan nog meer gruwelijke details zal horen. Mijn leven bestaat uit piekeren, over het waarom, over de zin van het leven, over de toekomst van de gezinnen die zo geteisterd zijn. Waarom moest dit in godsnaam gebeuren?"

Breda

N/AN 29-6-92

13. Juni 1992

Seite 15

Shari: Mißbraucht, erwürgt, ins Gebüsch geworfen

Wurde die Sechsjährige nach dem Tod der 2 Jungen das 3. Opfer des Sextäters?

Koblenz - Sie sind jung, voll nett zu Shari. Sie vertraut ihm. Er aber vergeht sich an ihr. Dann erwürgt er sie. In einem kleinen Gebüsch nahe dem Kernkraftwerk Mühlheim-Kärflich.

Und vielleicht ist der Sextäter sogar noch so abgebrüht und ruft die Polizei an. Dreimal jedenfalls klingelt an diesem Donnerstag nach in der Notrufzentrale Koblenz das Telefon. Der Anrufer beschreibt den hilflosen Beamten, wo sie Shari finden können. Tausend Meter von ihrem Elternhaus finden die Polizisten die Mädchen-Leiche.

Dasselbe Tatmuster wie in den Fällen Michael Reinecke, 6, und Rudolf Bröckel, 9, - den beiden Sexmord-Opfern von Celler, ein und demselben Sexualverbrecher mißbraucht und mit Messerstichen bestialisch ge-

Wie schütze ich mein Kind vor Sex-Verbrechen?

Berlin - Die Kinder vorbeugen zu Ungehorsam und Widerspruch erziehen. Sie sollten ihnen ein gutes Manko, daß Eltern von ihren Kindern verlangen, Erwachsenen dem zu gehorchen und per Ber den Eltern und per zu gehorchen. Eltern müssen Kinder immer wieder warnen, sich von Fremden ansprechen zu lassen. Sie zu Hause einzusperren, keine Lösung sein."

Ermordet: Shari Weber, 6. Die Polizei setzte 5000 Mark Belohnung für die Ergreifung des Täters aus

tötet. Gestern hatte die niedersächsische Polizei noch keine Spur vom Mörder.

Das Bundeskriminalamt gab gestern eine erschütternde Zahl bekannt: 1990 wurden in den alten Bundesländern 31 Kinder im Alter bis zu 14 Jahren ermordet.

In Mainz wurden 90 Videocassetten mit Pornos sichergestellt. Darauf waren schon fünfjährige Kinder bei perversen Sexspielen zu sehen.

Und die Gewalt gegen unsere Kinder, unsere Zukunft, geht weiter. Im Potsdamer Ortsteil Drewitz zerrte ein Sexualverbrecher einen Fünfjährigen in einen Keller, mißbrauchte ihn. Der Junge überlebte. Doch was wird das für ein Leben sein?

Seit März vier Kinder Opfer von Sexmördern

Der Tod der kleinen Shari Weber ist der vierte Sexualmord an einem Kind in Deutschland seit Ende März.

Dienstag fand ein Autofahrer die Leiche des elf Tage vermißten Michael Reinecke (6) aus Sanna (Sachsen-Anhalt) in Celle. Sexuell mißbraucht, mit sechs Messerstichen getötet. Trotz 70köpfiger Sonderkommission und Zeugen, die den Jungen am 30. Mai in einem Opel Kadett D wegfahren sahen, gibt es bisher keine Spur vom Täter.

Demselben Sexualverbrecher fiel vermutlich auch Rudolf Bröckel (9) zum Opfer. Am 18. März kam der Celler Schüler nicht heim vom Fußball. Am 22. März fand man seine Leiche, mit Messerstichen, Spuren sexuellen Mißbrauchs.

Am 3. Mai stießen Spaziergänger im Stadtwald Verden auf den skelettierten Körper des 13-jährigen Stefan Jahr, der in der Nacht zum 31. März aus seinem Internat in Rotenburg/Wümme verschwunden war. Die Obduktion ergab: Erdrosselt, homosexuell mißbraucht, Gestern wurde der arbeitslose Kellner Auréli B. (23) unter Mordverdacht verhaftet.

Opfer: Michael Reinecke (6)

Opfer: Rudolf Bröckel (9)

Opfer: Stefan Jahr (13)

In Haft: Auréli B. (23)

Falsche Scham

Gequält, mißbraucht, erwürgt, erschlagen. Vier Kinder sind in den vergangenen vier Monaten in Deutschland Opfer von Sexgängern geworden. Eine entsetzliche Serie.

Gewiß, der Polizeiapparat läuft auf Hochtouren, mit einiger Sicherheit wird man der Täter habhaft werden. Immerhin ist bei Gewaltverbrechen wie Mord die Aufklärungsquote - im Gegensatz zu anderen Deliktbereichen - noch verhältnismäßig hoch, liegt bei über 90 Prozent.

Reicht das, um zur Tagesordnung überzugehen? Müssen etwa härtere Gesetze her? Von denen wir wissen, daß sie - nicht einmal bei der Todesstrafe ist das der Fall - Verbrecher, zumal Triebtäter, nicht von ihren Taten abhalten.

Vielmehr müssen wir uns alle fragen, ob wir vorbeugend genug gegen Verbrechen wie zum Beispiel die schrecklichen Kindermorde tun. Wir - das sind Eltern, Lehrer, Erzieher, Kindergärtner. Haben wir den Kindern wirklich genügend eingeschärft, zum Beispiel nicht mit dem "guten Onkel" zu gehen? Ist es, womöglich, falsche Scham, die uns daran hindert, den Kindern nachhaltig klärzumachen, was jener "gute Onkel" wirklich will?

Mörder zu fassen ist Aufgabe der Polizei. Verbrechen vorzubeugen geht uns alle an.

Steglinda Neumann

KOMMENTAR
EXP 13.06.92

Koblenz
Wieder
Kind(6)
ermordet
Seiten 2 + 4
Mißbraucht, erwürgt Die 6jährige Shari Weber

Die Tricks der Täter

püppchen, sind klassische Opfer." Rohe Gewalt, belohnen alle Fachleute, wird selbener benutzt als vorge-tauschte Lebens- und Ver-trauenswürdigkeit.

Holtkamps Forderung: In Schulen und Kindergärten sollten die Kinder auf solche Gefahren besser vorbereitet werden.

schnell hin."), Andere tun, als hätten sie sich verirrt und bitten die Kinder, ins Auto einzusteigen, damit diese ihnen den Weg zeigen. Oder sie versprechen etwas Tolles („Soll ich dir mal meine Igelbabys zeigen?“) Und, so der Kriminal-experte: „Mädchen, die angezogen sind wie Mode-

„Die perversen Täter locken sie mit immer denselben Märgen fort und keiner sieht aus wie ein Monster.“

Häufig, so Holtkamp, lügen Sex-Gangster Kindern vor, den Eltern sei etwas zugestoßen („Deine Mutter liegt im Krankenhaus. Komm, ich fahr dich

Von S. NEUMANN
exp Düsseldorf - Eltern können ihren Kindern gar nicht oft genug einschärfen, daß sie sich nicht von Fremden anquatschen und mitnehmen lassen sollen.“

Frederick Holtkamp vom Landeskriminalamt Düsseldorf.

LKA-Sprecher Frederick Holtkamp

D Von Jürgen Petschull und Stefan Enders (Fotos)

Die Männer der Celler Mordkommission kommen in den ersten Morgenstunden von der Arbeit nach Hause. Sie versuchen zu verdrängen, was sie gesehen und erlebt haben. Jeder für sich. Jeder auf seine Weise. Doch an die Nacht nach dem Tag, an dem der kleine Michael Reinecke gefunden wurde, werden sich später alle genau erinnern.

Thomas Machleb, 34, der Jüngste von ihnen, findet einen Zettel seiner schlafenden Frau: »Ich hab' dich lieb - versuche abzuschalten!« Seine Frau ist Kriminalhauptmeisterin, seit der Geburt ihres Kindes vom Dienst beurlaubt. Der junge Vater geht ins Kinderzimmer und streicht seinem zweieinhalbjährigen Sohn über das Gesicht, setzt sich dann ins dunkle Wohnzimmer und denkt an den Jungen draußen im Wald. Und daran, wie sich dessen Vater jetzt fühlen mag. Machleb steckt sich eine Zigarette an anderen an, bis seine »Marlboro«-Schachtel leer ist.

Manfred Häder, 55, der Dienstälteste, versucht in seinem Reihenhaus vergebens, das würgende Gefühl im Hals loszuwerden. »Erwachsene Tote, das ist zwangsläufig Routine geworden für uns - aber da liegt dann so ein kleiner Wurm vor dir, und du denkst: Mein Gott, das hätte dein eigenes Kind sein können.« Häder versucht vor seiner Frau zu verbergen, wie schlecht es ihm geht. Doch sie spürt es. Wie immer. Sie läßt ihn nach einer kurzen Umarmung allein.

Joachim Strahl, 42, ein stets gut aufgelegter, südländischer Typ, ist seit 14 Jahren beim Erkennungsdienst. Vorher hat er

12 stern 25-6

Hochzeitspaare fotografiert, Babys und Kinder. Auf dem Flur im Polizeigebäude hängt eines seiner schönsten Bilder: ein kleiner blonder Junge, der sich in einen ausgehöhlten Baumstamm kuschelt. Auf dem Foto hat der Sohn seiner Lebensgefährtin große Ähnlichkeit mit dem ermordeten Kind. Strahl stellt sich in dieser Nacht eine halbe Stunde oder länger unter die Dusche, um den Verwesungsgeruch loszuwerden - und das Feuchte in seinen Augen.

Berndt Hemme, 46, der Härteste im Team, der als

Mann von der Spurensicherung »immer am dichtesten an der Leiche arbeiten muß«, macht noch eine Flasche Bier auf, um die Nerven zu beruhigen. Er schaltet das Nachtprogramm des Fernsehens ein; doch er sieht nicht hin, und er hört nicht zu. Irgend-

wann schläft Hemme endlich im Sessel ein.

Erich Philipp, 52, Kriminaldirektor, geht in dieser langen Nacht in seinem dunklen Garten auf und ab. Wie so oft, wenn ihn ein Fall besonders mitnimmt und wenn er nachdenken muß. »Was mag das für ein Mensch sein, der auf so unglaublich brutale Weise auf einen kleinen Kinderkörper einsticht? Diese Art des Tötens ist schon irgendwie beängstigend, auch für einen Profi«, sagt der hünenhafte Mann, beinahe 1,90 Meter groß, breitschultrig, mit blitzend blauen Augen und grauem Vollbart. Dabei versucht er, »diese verdammt Verkrampfung im Unterkiefer« loszuwerden, die sich immer einstellt, wenn er an den Fall denkt.

Philipp, Sohn eines Binnenschiffers, hat seinen Beruf von klein auf in der Provinz gelernt und später als Dozent an der Polizeiführungsakademie in Hiltrup gelehrt. Schon mit 39 Jahren wurde er Kriminaldirektor.

In Celle sind ihm 120 Beamte unterstellt. Etwa hundert davon kommen zur Lagebesprechung, die Philipp (am 10. Juni) für 7.30 Uhr im sechsten Stock des Polizeigebäudes angesetzt hat. Der Chef faßt im großen Konferenzraum noch einmal die dürren Fakten der beiden Kindermorde zusammen - die meisten kennen sie ohnehin bereits auswendig.

Am 18. März um 18.35 Uhr war der neun Jahre alte Rudolf Bröckel aus dem Vorort Altencelle mit dem Fußballtraining der C-Jugend in seinem Verein TuS-Altencelle fertig. Er verabschiedete sich von zwei Freunden und wollte

zum 150 Meter entfernten Haus seiner Eltern gehen.

Vier Tage später wurde seine Leiche von einem jungen Pärchen in einer Schonung in der Nähe des Flübchens Lachte gefunden. Nur vier Kilometer von seinem Elternhaus entfernt. Der Junge war offenbar sexuell mißbraucht worden. Der Täter hatte ihm ein Messer sechsmal in die Brust gestochen. Unter dem Kinderkörper lag eine abgebrochene Klinge.

Am 30. Mai verschwand in dem 130 Kilometer von Celle entfernten Dorf Sanne in Sachsen-Anhalt der sechs Jahre alte Michael

Reinecke, ebenfalls in der Nähe seines Elternhauses. Ein Zeuge beobachtete, wie der Junge in einen blauen Opel Kadett älteren Typs gezerzt wurde. Fünf weitere Zeugen wollen denselben Wagen kurz darauf in der kleinen Stadt Salzwedel gesehen haben: einen blaugrauen Opel Kadett der Modellreihe »D« mit Celler »CE«-Nummernschild. Am Steuer habe ein braungebrannter blonder Mann mit längerem Nackenhaar, hellem Muskel-T-Shirt und einem Siegelring gesessen. Neben ihm auf dem Beifahrersitz hockte ein kleiner blonder Junge mit gesenktem oder heruntergedrücktem Kopf.

Eine Frau hielt gegen 19 Uhr neben diesem Fahrzeug an einer Ampel-Kreuzung und betrachtete es besonders genau - es war der Wagentyp, den sie selber fuhr. Als der Opel Kadett davonraste, habe sie noch gedacht: »Auch ein Celler ist nicht schneller...«

Am Abend des 9. Juni um 21.25 Uhr hielt ein Autofahrer an der Landesstraße 298, fünf Kilometer von Celle entfernt, seinen Wagen an, weil er dringend austreten mußte. Dabei stieg ihm ein unangenehmer, süßlicher Geruch in die Nase. Ein paar Meter

entfernt entdeckte er eine wegen der großen Hitze der ersten Junitage bereits halbverweste kleine Leiche.

Die Fundorte der toten Kinder waren nur 18 Kilometer voneinander entfernt, der erste lag östlich, der zweite westlich von Celle. Beide Mordopfer ähnelten sich: zwei blonde, kleine Jungen. Die Leichen wiesen die gleichen tödlichen Stichverletzungen auf.

»Es gibt kaum einen Zweifel, das wir es mit demselben Täter zu tun haben«, schließt Kriminaldirektor Philipp seine erste Lage-Zusammenfassung.

Mit den beiden Kindermorden bricht das Unheil in die scheinbar heile Welt der idyllischen Stadt am Rande der Heide ein. Celle? Mit diesem Namen verbindet der Rest der Republik bestenfalls ein paar Klischees: Fachwerk-Altstadt, Schloß, Hengstparade. Vielleicht noch »Celler Loch« - das vor Jahren vom Verfassungsschutz in die Mauer des Gefängnisses gesprengt wurde, um die Befreiung eines Terroristen vorzutauschen. Nun also zwei Kindermorde in nicht einmal drei Monaten!

Jetzt geht die Angst um in der Stadt, in der Honoratioren und Bürger gerade »700 Jahre Stadtrechte Celle« feiern wollten. »Das Leben hat sich verändert«, sagt ein junger Familienva-

ter. Es sei »irgendwie leiser« geworden in der Stadt. Es werde kaum noch gelacht. Er selber habe nun eine noch intensivere Beziehung zu seinem zweieinhalb Jahre alten Sohn. Er sei, wann immer er eine Minute Zeit habe, mit seinem Kind zusammen.

Aber der junge Vater hat nicht viel Zeit: Kriminalhauptmeister Thomas Machleb von der Celler Mordkommission hat bei der Jagd nach dem Kinder-

mörder bereits mehr als 200 Überstunden gemacht. In der Stadt ist ihm aufgefallen, daß die Celler Eltern seit dem zweiten Mord ihre jüngeren Kinder zur Schule bringen und auch wieder abholen. »Man sieht bei uns jetzt kaum noch kleine Kinder auf Straßen und in den Parks spielen, und wenn, dann sind stets die Mütter oder Väter in der Nähe.« Schutzpolizisten gehen verstärkt Streife. Polizeifahrzeuge rollen häufiger durch die Straßen, um den verängstigten Menschen trotz allem ein Gefühl der Sicherheit zu geben.

In Celle ist es leise geworden, wird kaum noch gelacht

165 000 Menschen leben in Stadt und Landkreis Celle; Kripochef Erich Philipp ist für die Verbrechensbekämpfung in diesem Bereich verantwortlich. »Unser Chef stellt was dar«, sagen die Kriminalbeamten über den Mann, der eine Mischung aus Autorität und Kollegialität um sich verbreitet. Der frühere Brustschwimmer, der heute noch den Salto rückwärts vom Drei-Meter-Brett bringt, erinnert manchmal an Mario Adorf, wenn er lacht. Aber in den letzten Monaten ist ihm nicht mehr danach. Auch zum Kochen ist Philipp, der ein Buch mit chinesischen Rezepten geschrieben hat, schon lange nicht mehr gekommen. Und sein nächster Kursus an der Volkshochschule, bei dem der Chef der Mordkommission niedersächsischen Hausfrauen die Kunst der Kanton-Küche beibringen wollte, wird wohl ausfallen müssen.

Nach den Kindermorden hat Philipp die Celler Mordkommission, zu der normalerweise ein Dutzend Männer und Frauen gehören, auf 70 Leute verstärkt, darunter ein Dutzend Beamte vom Landeskriminalamt Hannover. Er teilt vier sogenannte Einsatz-Abschnitte ein: »EA Ermittlung«, »EA Opel Kadett«, »EA Kriminaltechnik und Spuren-Dokumentation« und »EA Hinweisaufnahme«.

Während der Lagebesprechungen in der vergangenen Woche sind Tatort-Skizzen auf eine weiße Wandtafel gemalt worden. Daneben hängt das erste Fahndungsplakat mit der Überschrift »Sexualmord« und dem Bild des strohblonden Rudolf Bröckel. Sohn deutsch-russischer Eltern, die erst vor zwei Jahren aus Tadschikistan nach Celle kamen. Nach dem Mord an Michael Reinecke ist ein neues Plakat entworfen worden, auf dem für Hinweise auf den Kindermörder 20 000 Mark ausgelobt sind.

67 000 Stück sollen davon gedruckt und den Lokalzeitungen beigelegt werden. Außerdem werden spezielle Schreiben an sämtliche Friseurgeschäfte, Fitneßcenter und Bräunungsstudios der Umgebung verschickt, denn der Verdächtige machte den Eindruck, als lege er Wert auf Frisur und Figur.

Oberkommissar Gerd Friedrich, der mit einer Kollegin die drei grünen Hinweistelefone (Telefonnummern 0 51 41/27 74 80 oder 2 77 73 50) bedient, berichtet, inzwischen seien bald tausend Anrufe eingegangen. Jemand hielt den HSV-Fußballer Dietmar Beiersdorfer für dringend verdächtig: Der habe doch unüberschbare Ähnlichkeit mit der Polizeizeichnung des Opel-Fahrers. Ein Spanienurlauber meldete, er habe den Täter soeben auf

der »Expo« in Sevilla gesehen.

Die größte Arbeitsgruppe ist die »EA Opel«. Vierzig Leute, zwanzig Zweier-Teams, sollen die Besitzer aller Opel Kadetts, Typ »D«, der Baujahre 1979 bis 1984 mit »CE«-Kennzeichen ausfindig machen. Davon hat das Kraftfahrtbundesamt in Flensburg rund 1400 Fahrzeuge registriert. 310 waren bei der ersten Zulassung blaugrau lackiert.

270 seien bis zur Stunde überprüft, sagt Heinz-Peter Klages, Leiter des »EA Opel«. Ohne Erfolg. Nun sollen alle 1400 Fahrzeuge dieses Typs - unabhängig von ihrer Farbe - kontrolliert werden. Der Erste Hauptkommissar ist sonst Jugendbeauftragter der Celler Kripo und spricht gelegentlich an den Schulen über vorbeugende Verbrechensbekämpfung. Klages, 42, schlank, drahtig, mittelblond, sieht zehn Jahre jünger aus, als er ist. In seiner Freizeit trainiert der Vater von drei Söhnen die C-Jugendfußballer des VfL Wathlingen.

Doch momentan kümmerst er sich nur noch um blaue Opel Kadetts.

Eines der zwanzig Fahrzeuge, die sie überprüft habe, sei spurlos verschwunden.

den, berichtet die Kriminalhauptmeisterin Dagmar Ruschewitz, die normalerweise im Kommissariat für Wirtschaftsdelikte auf Scheck- und Computerbetrügereien spezialisiert ist. Der Wagen sei noch auf eine alte Dame zugelassen, die längst verstorben ist. Das Fahrzeug ist laut Vertrag an einen Polen verkauft worden. Ob der noch immer das alte Celler Kennzeichen benutze, wisse man nicht. Die polnische Polizei soll um Amtshilfe gebeten werden.

Kripochef Philipp predigt seinen Leuten immer wieder: »Wir haben ungewöhnlich gute Zeugenaussagen mit genauen Hinweisen auf einen bestimmten Fahrzeugtyp in bestimmter Farbe mit dem Kennzeichen unserer Stadt. Es müßte doch mit dem Teufel zugehen, wenn wir den Halter oder Fahrer nicht finden!«

Als sich der Konferenzraum leert, bleiben ein paar Leute zurück. Philipp und Klages tauschen ihre Meinungen über das mögliche »psychologische Täterprofil« aus. Sie sind sich einig, daß es sich um einen krankhaften, sadistischen Triebtäter handeln muß, der irgendwelche Probleme in seiner Kindheit mit seiner Mutter, mit Geschwistern oder anderen Kindern gehabt haben könnte. Einen Mann, der möglicherweise völlig normal wirkt, bis er seinen »Schub« bekommt. Man kenne das ja aus der einschlägigen Fachliteratur. Philipp: »Möglich, daß er zufällig einen kleinen Jungen sieht und dann eine Art Anfall bekommt und spontan handelt...«

Klages: »Ich glaube eher, daß der Mann einen Triebstau bekommt und dann gezielt losfährt, um sich ein Opfer zu suchen.«
Philipp: »Wir müssen um jeden Preis verhindern, daß es noch mehr Opfer gibt.«

Im Zimmer 415 drückt Walter Feldmann, 39, seine Zigarette in einem Aschenbecher mit der Aufschrift »Weißer Ring - Kriminalitätsoffer finden Hilfe« aus. Er bearbeitet noch einmal die Spurenakte 516, einen Hinweis aus der Bevölkerung, der bei erster Nachprüfung zu nichts geführt hat. Der dunkelhaarige, schmale Oberkommissar hat zwei Kinder im Alter von neun und 13 Jahren. Am 22.

März war er als einer der ersten am Fundort des toten Rudolf Bröckel. Später mußte er im gefliesten Sektionsraum am Städtischen Friedhof bei der Obduktion dabei sein und die Erkenntnisse des Gerichtsmediziners in sein Tonband diktieren. Sieben Messerstiche und drei Schnitte wurden gezählt. Und am

»Geh nicht mit Fremden!«

Experten raten Eltern, ihre Kinder vor Unbekannten zu warnen, aber nicht zu ängstigen

Soll ich dir mal meine jungen Kätzchen zeigen?« Diese Frage ist ein ebenso beliebter Trick von Kinderschändern wie das Locken mit Bonbons oder die Frage nach dem Weg. Noch perfider ist die Behauptung: »Deine Mama ist verunglückt und liegt im Krankenhaus. Ich soll dich hinbringen!«

»Einen Satz sollte jedes Kind kennen und anwenden können«, sagt Professor Reinhart Lempp, Kinderpsychiater aus Tübingen. Der lautet: »Dich kenn' ich nicht, du hast mir nichts zu sagen!« Ziel dieses Merksatzes: Einem Kind zu zeigen, wie es sich von Fremden abgrenzen kann. Dafür ist es nötig, eine gesunde Portion Mißtrauen zu erzeugen und das selbständige Denken zu fördern: »Es darf keinen bedingungslosen Respekt vor Erwachsenen geben«, sagt Lempp.

Der Meinung ist auch Arnold Langenmayr, Psychologieprofessor und Familientherapeut aus Essen. Er stellt fest, daß oft diejenigen Kinder Opfer werden, die nicht gelernt haben, nein zu sagen, die Autoritäten blind gehorchen.

Doch Wohlerzogenheit, Bravheit, Angepaßtheit gelten - allen Veränderungen der letzten 20 Jahre zum Trotz - immer noch als erwünschte Verhaltensweisen. Ein Kind, das sich wehrt, das aufmuckt, ist da rasch als Rabauke verschrien. »In solch einer Atmosphäre«, so Langenmayr, »kriegt ein Kind schnell das Gefühl, es darf nicht widersprechen, nicht nein sagen, wenn es geliebt werden will - auch einem Fremden gegenüber.«

Die Wurzeln dafür, ob ein Mensch selbstbewußt handelt, beginnen sich Anfang des zweiten Lebensjahres zu entwickeln. Dann erschrecken Kinder ihre Eltern oft mit bisher unbekanntem Tönen: Schon die Entscheidung, daß sie Milch oder Tee trinken, rote oder grüne Socken anziehen sollen, kann sie zu Zornanfällen treiben. Sie wälzen sich auf dem Boden, kreischen »Nein!« und sind durch nichts mehr zu beruhigen - das Trotzalter ist da.

»The terrible two« nennen die Briten diese Entwicklungsphase, und tatsächlich fordert kaum eine Zeit in der Erziehung Müttern und Vätern mehr Nervenkraft ab. Doch gerade die sollten sie investieren.

Gesäß des Jungen wurden Blutergüsse festgestellt.

»So etwas vergißt man nie«, sagt Feldmann. Auch nicht, wenn er spät abends am alten Flußarm der Aller steht und zur Ablenkung angelt. Auf die 15 Mark »Erschwerniszulage«, die jedem Kriminalbeamten als Obduktionsteilnehmer zusteht, hat er verzichtet. Das sei ihm irgendwie makaber vorgekommen.

Hauptmeister Manfred Häder, Zimmer 417, hat »gerade das 25jährige Berufsjubiläum im Bereich Tötungsdelikte« hinter sich. Einer seiner bekanntesten Fälle war Arwed Imiela, der vierfache Frauenmörder, der Anfang der sechziger Jahre seine Opfer in der Kühltruhe tiefgefroren hatte. Häder, Typ Seelsorger, gilt als einer der besten Vernehmer der Celler Kripo. Wahrscheinlich, weil er so vertrauenswük-

Und nicht versuchen, das Trotzgeschrei des Nachwuchses durch Schimpfen oder gar Schläge zu unterbinden. »Kinder lernen sich in diesem Alter als eigenständig handelndes Wesen kennen«, sagt Langenmayr. »Und sie lernen, eine eigene Meinung zu haben und auch mal Widerstand zu leisten.«

In Familien mit liebloser Atmosphäre, ohne echte Zuneigung, Zärtlichkeit und Gespräche, wachsen dagegen Kinder heran, die für jede Zuwendung, und sei sie noch so zweifelhafter Natur, dankbar sind. »Die Gefahr der Verführbarkeit wächst, je größer das emotionale Defizit ist«, sagt Professor Lempp. Deshalb können gerade äußerlich verwöhnte Kinder gefährdet sein, wenn sie von ihren Eltern Geschenke statt Liebe, Zuckerbrot statt Zuneigung kriegen.

Die behutsame Aufklärung über Gefahren sollte früh beginnen - mit zwei bis drei Jahren, wenn ein Kind in der Lage ist, den Sichtkreis der Eltern zu verlassen. Die Botschaft sollte liebevoll, aber eindringlich lauten: »Geh nie mit einem Fremden mit!« Dazu tritt eine altersgemäße Sexuaufklärung (»Dein Körper gehört dir!«) und etwa ab Kindergartenalter die erwähnte Distanz zu Fremden (»Dich kenn ich nicht!«). Ab Schulalter sollten Kinder dann genau Bescheid wissen, welche Gefahr ihnen von fremden Leuten drohen kann.

Bei allen Warnungen: Die Gefahr muß realistisch eingeschätzt werden. Panikmache ist fehl am Platz. Wenn Eltern dauernd drohen und Angst erzeugen, kann es passieren, daß ein Kind gerade deshalb auf jemand anderen zugeht, weil der ihm - anscheinend - vertrauensvoll begegnet, gibt der Medizinpsychologe Professor Andreas Ploeger aus Aachen zu bedenken. Für ihn bietet den besten Schutz immer noch ein Familienleben, das durch offenes Gespräch, Vertrauen und aufrichtige Gefühle bestimmt ist. Ein Risiko jedoch läßt sich, so Lempp, nur schwer ausschließen: »Der allergrößte Teil des sexuellen Mißbrauchs geschieht immer noch durch Verwandte oder Bekannte.«

CHRISTOPH FASEL

kend wirkt, daß man sich bei ihm gerne ausspricht. Er hat die beiden ermordeten Kinder in den Celler Wäldern gesehen. Im zweiten Fall mußte er die sogenannte »Fundort-Aufnahme« machen, das heißt, stundenlang alle Details beschreiben und in sein kleines Grundig-Tonbandgerät sprechen.

Trotz aller Berufserfahrung sei ihm der Anblick des halbverwesten kleinen Michael Reinecke auf den Magen geschlagen. Und wieder einmal habe er sich getragt: »Warum mache ich das? Gibt es nicht Schöneres auf der Welt?« In fünf Jahren werde er pensioniert, dann wolle er mit seiner Frau viel reisen und die Schönheiten der Welt genießen, sagt Häder und blickt auf die endlose Reihe von Leitz-Ordern mit der Aufschrift »Moko Rei-

»Günstiges Sozialverhalten«

Der mutmaßliche Mädchenmörder von Koblenz galt bei seinem Bewährungshelfer als ungefährlich

Für die Stammtischbrüder in Koblenz-Rübenach ist die Sache klar: »Die Psychologen wußten doch, daß der Frank krank war. Die hätten ihn nicht frei herumlaufen lassen dürfen.«

Frank Knöll, 1,60 groß, Brillenträger, schwergewichtig, hatte in der Kneipe oft sein Bier getrunken. Meist war er allein gekommen, hatte schweigend an der Theke gestanden. Freunde hatte er keine. Jeder in dem Ortsteil wußte: »Der Frank saß schon mal zwei Jahre im Gefängnis, weil er

seinem Auto liegengelassen hatte, einfach zu der Leiche geworfen hatte. An der Puppe, so befürchtete er, könnten Fingerabdrücke von ihm sein.

»Die Puppe haben wir dann bei ihm zu Hause im Mülleimer gefunden«, sagt Norbert Weise, der Leitende Oberstaatsanwalt. Warum Frank Knöll die Polizei anonym angerufen hat, sei unklar. Weise: »Bei dieser Frage weicht er aus.«

Der Anruf war die entscheidende Spur. Frank Knöll zählte zwar schon wegen seiner Vorstrafe zu

Die sechsjährige Shari Weber aus Weißenthurm war am 10. Juni entführt und ermordet worden. Zehn Tage später nahm die Kripo den Schreiner Frank Knöll fest, der die Tat gestand

sich an einem Mädchen vergangen hat. Am vergangenen Samstag wurde der Schreiner geselle wieder festgenommen. Er steht im Verdacht, zehn Tage zuvor die sechsjährige Shari Weber im benachbarten Weißenthurm mißbraucht und erdrosselt zu haben.

Das Kind war mittags auf dem kurzen Weg vom Kindergarten zur Wohnung seiner Mutter verschwunden. Am nächsten Tag meldete sich ein anonymes Anrufer bei der Polizei: »Sie suchen doch das Kind. Das liegt am Atomkraftwerk. Wo der rote Turm ist.«

Frank Knöll gestand in der Vernehmung, daß er sich zwei Tage lang nach einem Opfer umgesehen habe. Er parkte mit seinem roten Fiesta vor der Grundschule, wenn die Kinder rauskamen, beobachtete auch den Kindergarten. Schließlich habe er Shari Weber überredet, zu ihm ins Auto zu steigen. Das dunkelhäutige Mädchen mit den krausen schwarzen Haaren habe ihm »besonders gut gefallen«.

Am Tag nach dem Verbrechen war er noch einmal zu dem Tatort gefahren. Ihm war eingefallen, daß er Sharis Barbie-Puppe, die sie in

den 17 Hauptverdächtigen: Er hatte 1984 als 15jähriger ein neunjähriges Mädchen in einer Scheune mißbraucht und stranguliert; 1989 versuchte er, sich an zwei neunjährigen Mädchen auf einem Spielplatz in Mülheim-Kärlich zu vergehen. Doch für den Tag, an dem Shari Weber verschwand, schien er ein Alibi zu haben. Er habe nur eine Stunde Mittagspause gehabt, sagte er bei einer ersten Überprüfung. Erst ein Stimmvergleich mit dem anonymen Anrufer bestätigte den Verdacht.

Ende dieses Jahres sollte die Bewährungszeit ablaufen, die Frank Knöll wegen seiner bisherigen Sexualdelikte auferlegt worden war. Sein Bewährungshelfer war hoffnungsvoll. Der 23jährige zeige ein »günstiges Sozialverhalten«, schrieb er in seinem letzten Bericht. Er habe gesellschaftlichen Anschluß gefunden, weil er in die Freiwillige Feuerwehr in Rübenach aufgenommen wurde. Seit zwei Jahren habe er eine feste Arbeit und die Gesellenprüfung als Schreiner geschafft. »Eine Straftat ist von ihm nicht mehr zu erwarten.«

GERD ELENDT

necke« - so wurde die Mordkommission nach dem zweiten Fall genannt.

Ein Stockwerk tiefer kontrolliert Hauptmeister Berndt Hemme seinen Alukoffer, der mit dem Aufkleber »Tropicana« und anderen bunten Etiketten wie ein Stück Urlaubsgepäck aussieht. »Alles dabei«, sagt Hemme. »Einweghandschuhe, Leichensäcke, sterile Verpackungen...« Er muß zu einem neuen Tatort: ein Selbstmörder hat Abgase in seinen Wagen geleitet und ist verbrannt, als das Fahrzeug in Flammen aufging.

Kollege Joachim Strahl sucht die Fotos eines Siegelringes, wie ihn nach Zeugenaussagen vermutlich der unheimliche Opel-Fahrer getragen hat. Von der Decke vor dem Fenster hängen ein paar Marionetten. Farbfotos an der Wand

zeigen die beiden Kriminaltechniker mit Ingrid van Bergen und anderen Schauspielern der heiteren Serie »Unser Lehrer Doktor Specht«, die in der Celler Gegend gedreht wurde.

Einer der Kriminalbeamten, die den Kindermörder von Celle jagen, betrachtet kurz darauf die Farbfotos der beiden toten kleinen Jungen, die ein paar Kilometer vom Polizeigebäude entfernt im Wald lagen. Bevor er sie in eine »Spurensicherungsmappe« steckt, wischt er sich über die Augen und dreht das Gesicht zur Seite. Harte Männer weinen nicht. Schon gar nicht die von der Mordkommission.

Todesstrafe für Kindermörder?

Dr. Frey: Wohl des Bürgers wichtiger als Schutz des Schwerverbrechers!

DWZ 25.06.92

us Anlaß der jüngsten Kindermorde fragte Ulrich Meyer in seiner bekanntesten SAT 1-Diskussionssendung „Einspruch!“ am vergangenen Donnerstag in Berlin: „Todesstrafe für Kindermörder?“ Der Diskussion stellte sich – mutig und gefaßt – Helene Bröckel, die Mutter des vor wenigen Monaten ermordeten achtjährigen Rudi Bröckel aus der Nähe von Celle. Sie forderte nachdrücklich die Todesstrafe für den Mörder ihres brutal ermordeten Jungen: „Er hat nicht mehr das Recht zu leben, nachdem er es meinem Sohn genommen hat!“

Auf der anderen Seite standen der Kriminologe Prof. Pfeiffer und die Lehrerin Anna Elmiger von der Humanistischen Union, die der Mutter des ermordeten Kindes Blindheit und blinden Haß vorwarf. Die Hinrichtung des Mörders sei wieder ein Mord. Pfeiffer erzählte von der nach seiner Erfahrung hilfreichen Begegnung mit dem Mörder, machte dann den unpassenden

streifen, die ebenfalls abschreckend wirken, eine dauerhafte Sicherungsverwahrung, keine vorzeitige Haftentlassung und kein Urlaub auf Ehrenwort in Fällen, in denen zu erwarten ist, daß der Mann rückfällig wird. Denn der Schutz der Kinder ist wichtiger als alle Überlegungen zugunsten des Schwerverbrechers.“

Buchautor Martis war unlauter

Buchautor Martis (Titel: „Die Funktionen der Todesstrafe“) stellte gegen die Studien von Ehrlich und anderen Wis-

Dr. Gerhard Frey
Deutsche Volkswirtschaft

auf Mord spezialisierten Banden“. Gegen die Todesstrafe sollten sich der Buchautor und Richter Martis und der Gefangenenseelsorger Pater Vincens aussprechen.

Dr. Frey rückte erst einmal zurecht: „Ich verstehe zwar die tiefe Rührung, die viele Leute beim Schicksal des Mörders ergreift, aber mehr noch beunruhigt mich das Schicksal des Ermordeten und der Eltern.“ Im Rechtsstaat könne es nicht um Rache gehen, sondern um die Abschreckung von solchen Taten und darum, eine Wiederholung durch denselben Täter zu verhindern. Der US-Wissenschaftler Isaac Ehrlich beispielsweise sei in detaillierten Studien zu dem Ergebnis gekommen, die Hinrichtung eines Mörders verhindere sieben bis acht Morde. Auf die Irrtumsgefahr angesprochen erklärte Dr. Frey: „Irrtümliche Verurteilungen sind immer schrecklich, auch bei lebenslanger Haft. Ich hoffe, daß der Irrtum bald durch die Einführung einer zweiten Tatsacheninstanz bei Beibehaltung der Revisionsinstanz so weit wie möglich ausgeschlossen wird.“

Und er fügte hinzu: „Die Todesstrafe ist unter den gegenwärtigen Bedingungen wegen der erforderlichen Zweidrittel-Mehrheit in der Bundesrepublik ohnehin nicht einföhrbar. Es gibt aber auch ohne sie ein breites Instrumentarium von Möglichkeiten um zu verhindern, daß die Verbrechen in diesem Ausmaß zunehmen: Dazu gehört mehr Polizei, die zu nehmen mehr Polizei-

Prof. Ulrich Meyer
Geisteswissenschaftler

Gegner der Todesstrafe für Kindermörder als moralisch weit überlegen. Zur Mutter des Ermordeten sagte er, das Leid sei „die einzige Begegnung mit ihnen, wo wir miteinander vielleicht sogar sprechen können.“ Das ist merkwürdig, da die Kirchen immer die Todesstrafe für Mörder forderten. Von dem katholischen Theologen Prof. Gustav Ermecke stammt das Buch „Zur ethischen Begründung der Todesstra-

Eine Besuchergruppe. In der Mitte der DVU-Landtagsabgeordnete Weidenbach, links von ihm der Hamburger DVU-Landesvorsitzende Krohn.

fe.“ Und der bekannte evangelische Theologe und Moralphilosoph Prof. Rudolf Bultmann schrieb: „Ich bin für die Todesstrafe, weil sie die einzige mit der Gerechtigkeit in Einklang stehende Sühne für das Verbrechen des Mordes ist.“

Dr. Frey machte mit Recht auf die Selbstherrlichkeit der in „Einspruch“ vertretenen Todesstrafen-Gegner gerade gegenüber der betroffenen Mutter aufmerksam, deren Meinung übrigens auch Konrad Adenauer, der frühere Justizminister Dr. Fritz Schäffer und vier von fünf FDP-Abgeordneten 1949 im Parlamentarischen Rat vertraten.

Frau Bröckel jedenfalls ließ sich nicht einschuchtern und beharrte auf der Todesstrafe für den Mörder ihres Sohnes.

Mord an sechsjähriger Shari Weber war keine Triebtät

Nur um die Aufdeckung des zuvor an dem Kind verübten sexuellen Mißbrauchs zu verhindern, ermordete ein 23-jähriger am 10. Juni das sechs Jahre alte Mädchen Shari Weber aus Weißenthurm in Rheinland-Pfalz. Der Mann, der am vergangenen Samstag von der Polizei festgenommen wurde, hatte das Kind verschleppt, sich an ihm vergangen und es schließlich erdrosselt.

Der Täter war bereits 1986 wegen eines Sexualdelikts zu einer Haftstrafe von rund drei Jahren verurteilt worden. 1989 wurde erneut wegen eines sexuellen Delikts gegen ihn ermittelt.

Der Mord macht deutlich: Auch der sogenannte Triebtäter ermordet das Opfer im Regelfall nicht zur Befriedigung seines Triebes, sondern mit der Überlegung, seine Straftat zu verdecken.

den. Danach sei in der DDR kein besonderer „Anstieg der Gewaltdelikte“ zu verzeichnen gewesen. Dr. Frey: „Ich wundere mich, daß jemand in der DDR ist, so etwas zu erklären, denn die Todesstrafe wurde in der DDR ja praktisch wöchentlich an der Mauer vollstreckt. Es ist absurd, ein solches Verbrechen heranzuziehen, wenn die Bundesrepublik als freiheitlicher und demokratischer Rechtsstaat entsprechend den Meinungen vieler Rechtsgelehrter von Susterhenn über Welzel bis hin zu Baumbach sich für die Todesstrafe für Schwerverbrechen entschieden.“

Selbsterhelligkeit vieler Todesstrafen-Gegner

Ulrich Meyer – der die Sendung bei aller politischen Gegnerschaft fair und gekonnt leitete – meinte an dieser Stelle, die UNO habe festgestellt, eine abschreckende Wirkung sei eigentlich nicht erkennbar. In Wahrheit kam das UN-Sekretariat zu dem Ergebnis, es gebe für die Abschreckungswirkung der Todesstrafe keinen schlüssigen Beweis. Das ist auch ganz logisch, da immer soziale und ökonomische und andere Faktoren hineinspielen, die den Vergleich mit anderen Ländern und anderen Zeiten in Frage stellen. Dr. Frey nahm das zum Anlaß, auf Bismarck zu verweisen. Der hat erklärt, wenn etwas dafür spreche, daß nur um eine Haares Breite mehr Schutz in der drohenden Todesstrafe liege, stehe das Wohl des Bürgers höher als der Schutz des Schwerverbrechers.

Während Professor Pfeiffer versuchte, eine Abnahme der Schwermriminalität darzustellen, stellte Dr. Frey entsprechend den Erkenntnissen des Bundeskriminalamtes fest, mit der Öffnung der Grenzen am 1. Januar 1993 werde die Kriminalität stark ansteigen. Dann müsse die Diskussion über die Wiedereinführung der Todesstrafe noch lauter werden, weil die Bundesrepublik zum Zentrum internationaler Banden werde.

Gefangenenseelsorger Pater Vincens sah sich wie auch die anderen

Zwei Männer auf Kinderjagd

Ingrid Clouth, Leiterin 2. Kommissariat/Sitte

Eltern in Angst - Täter wollen Schüler ins Auto locken

Von JOACHIM BRÜCHER
exp Köln - In Bickendorf geht die Angst um. Unbekannte Sex-Gangster mechen Jagd auf Schüler. Unter dem Vorwand „Deine Mutter liegt im Krankenhaus. Wir sollen dich zu ihr bringen“, versuchten die Täter bereits, drei Schüler ins Auto zu locken. Am vergangenen Dienstagmittag am Ertenweg. Der Achtjährige ließ sich nicht täuschen, trat gegen die Wa-

gentür und flüchtete. Bereits eine Woche zuvor hatten am Akazienweg offenbar die gleichen Täter mit der Masche zwei zehn-jährige Schüler auf dem Heimweg angesprochen. Auch hier fielen die Kinder nicht auf den Trick herein. Ungewöhnlich ist, daß es sich um zwei Männer handelt. Sex-Gangster treten in der Regel allein auf. Ingrid Clouth, Leiterin des 2. Kommissariats/Sitte:

„Was sich dahinter verbirgt, wissen wir natürlich nicht. Es könnte sich aber um den Versuch sexueller Mißbrauchs unter Herstellung von Kinderpornos handeln. Das Kind wird mißbraucht und gleichzeitig gefilmt.“ Überhaupt hat sich die Zahl der Anzeigen über sexuelle Belästigungen von Schülern im Vergleich zum Vorjahr drastisch gesteigert. Auch auf dem Sektor Kinderpornos liegen deutlich mehr

Hinweise als in der Vorjahre vor.
1. Hauptkommissar Peter Schnieders: „Das liegt einerseits an der Medienaufklärung und der öffentlichen Kinderpornografie-Diskussion. Die Bevölkerung ist einfach sensibilisierter.“ Andererseits wäre es aber noch nie so leicht gewesen, Pornos selbst herzustellen. „Eine Kamera kann jeder erwerben, pervers Veranlagte locken die Kinder mit Bar-

geld in die Wohnung. Geld lockt immer“, erklärt Schnieders.
Die Fahndung nach den Bickendorfer Gangstern läuft auf Hochtouren. Die Beschreibung des ledebekleideten Fahrers: ca. 20 Jahre, 170 cm groß, schulterlanges, blondgelocktes Haar, gebräuntes Gesicht, Rötung an der rechten Wange. Der Fahrer war etwas älter, hatte schwarzes Kurzhaar, Schnäuzer und war unrasiert.

EXP 27

Väter verfolgen Töchter sogar bis in ihren letzten Zufluchtsort in Wuppertal

EXP 3b

Kinder werden im Heim mißbraucht

Alarmanlage soll nächtliche Überfälle endlich verhindern

Von SABINE WERZ
exp Wuppertal - Fast wirken die Bilder idyllisch: Im evangelischen Kinderheim Wuppertal laden Kuschelecken zum Spiel ein, auf hübschen Weichholz-Möbeln drängen sich Stofftiere. Doch die Spiele, die die 70 Heimkinder damit spielen, enthüllen oft eine brutale Wirklichkeit: Die Drei- bis 16jährigen stellen mit Puppen und Teddys Vergewaltigungen nach, die sie selbst erlebt haben - einige sogar im Heim selbst.
50 von den 70 Wuppertaler Heimkindern wurden von ihren

soll die Täter abschrecken. Keinen Schutz bot die Anlage gegen den Ehemann einer Mitarbeiterin des Wuppertaler Heimes. Über Jahre, so vermutet Wagener heute, zwang der 35jährige seine zwei Töchter und mehrere Heimkinder in seiner Wohnung auf dem Heimge-lände zu Sexspielen.

Wagners Strafanzeige gegen den 35jährigen verliet im Sande. „ein Verdacht, auch reicht vor Gericht meist nicht aus. Ich habe den Mann Ende letzten Jahres eigenhändig aus der Wohnung geworfen.“ Nur in seltenen Fällen bekommt das Heim das Sorgerecht für die gequälten Kinder zugesprochen. An Wochenenden haben Eltern - darunter

Mit solchen Puppen stellen Kinder der Mißbrauchs-Szenen nach. auch Täter - Besuchserlaubnis. „Bei einer Siebenjährigen wußten wir genau“, so Wagener, „daß der Vater sie an Wochenenden für Porno-Filme verrietete.“

Die Täter müssen sich vor Bestrafung kaum fürchten. Wagners: „Kinder schweigen vor Gericht, weil ihr Peiniger anwesend ist oder sprechen nur symbolisch vom Teufel, der sie nachts quält.“ Wie viele Psychologen, Rechtsanwältinnen und Pädagogen, hofft auch er, daß vor Gericht in Zukunft Aussagen von Kindern zugelassen werden, die in sicherer Umgebung auf Video aufgezeichnet werden.

Bis zu einer Million Kinder, so schätzt das nordrheinwestfälische Arbeits- und Sozialministerium, werden in NRW jährlich mißbraucht.
Reinhold Eichholz, Kinderbeauftragter der Landesregierung, erläutert: „Es werden nicht mehr Kinder mißbraucht,

aber es gibt mehr Menschen, die den Mißbrauch erkennen und eingreifen.“

Die jüngsten Kinder im Wuppertaler Heim sind gerade drei Jahre. Darunter Mädchen, die mit schweren Vagina-Verletzungen in das Heim gebracht wurden.

Betrüben, Alpträume und eine übertrieben zotige Sprache sind Signale für den Mißbrauch. „Wächser“ beteielt ein Bild, das sie von ihrem Vater malte.

Mit Kissen schlagen andere Kinder in Therapie-Spielen auf Männer-Puppen ein. „Wenn Kinder die Chance haben, ihre Qualen aufzuarbeiten, können sie sie eines Tages vergessen“, sagt Wagener.

Schutz vor sexuellem Mißbrauch von Mädchen

Bielefeld/Berlin (taz) — In Bielefeld wurde gestern die erste nordrhein-westfälische Zufluchtsstätte für Mädchen unter höchstfizieller Beteiligung von ministerieller Seite eröffnet. Die Einrichtung soll sexuell mißbrauchten Mädchen im Alter von zwölf bis achtzehn Jahren für einige Monate Zuflucht bieten, um sie vor weiterer sexueller Gewalt in ihrer Familie zu schützen. Durch eine intensive pädagogisch-therapeutische Betreuung soll den Mädchen Hilfe bei der Bewältigung des erlittenen Mißbrauchs und Unterstützung bei der Planung ihrer weiteren Lebenssituation gegeben werden. Insgesamt bietet das Haus Platz für zehn Mädchen, die von acht Sozialarbeiterinnen (7,5 Stellen) und zwei Berufspraktikantinnen rund um die Uhr betreut werden sollen. Bei den Eröffnungsfeierlichkeiten im Bielefelder Ratssaal forderte NRW-Gleichstellungsministerin Ilse Ridder-Melchers, die Verjährungsfrist bei sexuellem Mißbrauch bis zur Volljährigkeit der Opfer ruhen zu lassen. Da sexueller Mißbrauch überwiegend in der Familie stattfindet, funktioniere hier der Schutz und die Verantwortung der Erziehungsberechtigten nicht. Die Mädchen könnten erst als Volljährige selbst Anzeige erstatten. Sexueller Mißbrauch sei aber, so die Ministerin, zur Zeit nach fünf Jahren, in schweren Fällen nach zehn Jahren bereits verjährt.

Nur ein Bruchteil der jährlich geschätzten 150.000 bis 300.000 Fälle sexuellen Mißbrauchs werden in der BRD aufgedeckt und angezeigt. „Bei kaum einem anderen Delikt ist das Verschweigen, Verdrängen und Vergessen so groß wie bei sexueller Gewalt“, meinte Ridder-Melchers.

Die Zufluchtsstätte für Mädchen, die vom Landschaftsverband Westfalen-Lippe, von der NRW-Landesregierung, vom Bund und von der Stadt Bielefeld finanziell gefördert wird, ist die erste Einrichtung dieser Art in Nordrhein-Westfalen. Getragen wird sie vom feministischen Verein „Mädchenhaus Bielefeld“, dessen Mitarbeiterinnen schon seit 1988 Beratung für sexuell mißbrauchte Mädchen anbieten. Für Gabriele Stillger, Mitarbeiterin dieser Beratungsstelle, ist die Eröffnung der Zufluchtsstätte erst ein Anfang. Sie forderte von den VertreterInnen von Bund, Land, Landschaftsverband und Stadt, eine konsequente Weiterführung der jetzigen Konzeption ein. Ein weiterer Schritt müsse die Verwirklichung langfristiger Wohnmöglichkeiten für sexuell mißbrauchte Mädchen sein. Denn es sei keinem Mädchen zuzumuten, nach einigen Monaten wieder in das Elternhaus zurückzukehren, von dem die Gewalt ihren Ausgang nahm. Ab dem 22. Juni können die ersten Mädchen in der Zufluchtsstätte aufgenommen werden. no

TAZ 11.06.92

Doodzwijgen van kinderporno in Duitsland nu onmogelijk

Van onze redactie buitenland

HAMBURG — Duitse ouders verhuren hun kinderen aan criminele sexfilmers. Mannen zoeken in pornoblaadjes naar aanbiedingen van videofilms, bestellen deze spullen bij anonieme postbusadressen en verlustigen zich thuis bij de televisie aan films, die wrede mishandelingen tonen van kinderen die doorgaans tussen twee en tien jaar oud zijn. Handelaren in pornofilms verdienen het grote geld, en duizenden sexueel misbruikte kinderen betalen ervoor met levenslange angst en psychische storingen.

Jarenlang gedijde deze gewetenloze business in Duitsland haast ongemerkt, en nog langer was misbruik van kinderen een taboe-onderwerp. Intussen is dat veranderd. Met name de kinderpornografie heeft een zodanige omvang aangenomen, dat bagatelliseren en doodzwijgen nauwelijks meer mogelijk is.

De fractie van de meeregerende Vrije Democraten (FDP) in het Duitse parlement noemde een aantal van misschien wel 130.000 weerloze kinderen, die de laatste tijd in Duitsland voor naaktfoto's of sexvideo's zijn uitgebuit. De

christelijk-liberale Duitse regering wil zo mogelijk nog in 1992 strengere wetten tegen vervaardigers en — voor het eerst — consumenten van video's uitvaardigen.

In de illegale handel in kinderporno gaat in Duitsland per jaar naar schatting 400 tot 500 miljoen mark om. Men neemt aan dat er circa 30.000 'video-verzamelaars' zijn. Precieze cijfers over slachtoffers, pedofiele kopers en de wijdvertakte cirkels van handelaars ontbreken, zegt Peter Köhler, hoofdofficier van Justitie in Frankfurt am Main. "De politie komt deze branche maar moeilijk op het spoor." Plaats van handeling kan elke woning zijn, handelscontacten ontstaan via code-achtige advertenties als 'Lolita-films, strikt privé vertoond'.

Processen

Het bureau van de federale Duitse recherche in Wiesbaden (Hessen) beschikt over aanwijzingen dat de films steeds vaker in eigen land geproduceerd worden, met gebruikmaking van Duitse kinderen. Vroeger gebruikten de pornobazen vooral slachtoffers uit Azië en Noord-Afrika.

"Ook uit Nederland komen veel video's — ten dele als schijnma-

noeuve — om de Duitse plaats van oorsprong te versluieren," meldt onderzoeker Köhler. Aan toegestane porno's met volwassenen hebben veel klanten zich "zat gekeken", meent hij. Hetzelfde geldt vermoedelijk ook voor films met kinderen uit verre buitenland.

Onlangs boekte de politie enkele bescheiden successen: in maart spoorden rechercheurs vijf video-producenten op in Westerveld en in de Oostduitse stad Halle. De mannen hangt een gevangenisstraf boven het hoofd van maximaal tien jaar.

Bij een opzienbarend proces tegen een 51-jarige sexfilmer en de ouders van twee kleine meisjes in Göttingen werden gevangenisstraffen van zes jaar opgelegd. Het ouderpaar stelde de kinderen voor ongeveer 300 mark per film ter beschikking. De vader leverde 'ideeën' voor de video's, waarin de 51-jarige zich aan de hulpeloze kinderen vergreep.

Ruilecirkels

Internationale organisaties stellen ook in de Derde Wereld een schrikbarende stijging in kinderseks vast: zo schatten de Verenigde Naties dat in totaal onge-

veer tien miljoen kinderen als sexobject worden misbruikt. In Azië en Latijns-Amerika, maar ook in Afrika, Europa en Noord-Amerika groeit het aantal kinderen dat zich prostitueert. Volgens deskundigen verlangen mannen naar steeds jongere sexpartners uit angst voor aids.

In Duitsland treedt kinderseks steeds duidelijker aan de oppervlakte: bij het station van Hamburg of Berlijn bieden meisjes en jongens opener dan ooit hun lichaam voor geld aan. Op de radio zei een tippelende homofiel in Hamburg dat er sprake is van ruilecirkels onder homoseksuelen, advocaten, zakenlui en leraren. Zij nemen jongens, die uit tehuizen en van hun ouders weggevoerd zijn, mee naar huis. "Als iemand hun gaat vervelen, ruilen ze de jongens onder elkaar."

"Kindermisbruik en pedofilie is er altijd al geweest," stelt officier van Justitie Köhler vast, zonder dat hij het leed van de slachtoffers wil bagatelliseren. Maar de systematische mishandeling voor de videocamera is volgens hem een verschijnsel van de laatste jaren, dat pas mogelijk werd met de verbreding van deze filmtechniek.

N¹/₁₆ N 2-6-92

Op 27 juni viert de homobeweging haar „Roze Zaterdag“, maar Marcel Bullinga en Bam-bi Delver menen dat er niets te vieren valt. Een nieuwe visie op seksualiteit ontbreekt en over de multiculturele samenleving heerst een angstig stilzwijgen.

Homobeweging is vastgeroest in eigen zuil

VK 4-6
B INNEN de Nederlandse homobeweging is het COC (Nederlandse Vereniging tot Integratie van Homoseksualiteit) een dominerende factor en bovendien de organisatie waar de meeste subsidiegelden naartoe gaan. Het COC is tevens de organisatie die potentieel het meest zou kunnen bereiken. Maar maakt het COC dit ook waar?

De laatste zichtbare daden van het COC waren het uitbrengen van een gerestyled verenigingsblad en de start van een ledenwervingscampagne. Jos Brink roept ons per advertentie op om de geleerden te sluiten. Waarom we dat zouden moeten doen (ofwel: wat dat lidmaatschap ons zou kunnen opleveren) zegt hij er niet bij.

Die redenen zouden voor het oprapen moeten liggen: het recht op adoptie of ouderschap door homoseksuele mannen en lesbische vrouwen; sociale zekerheid die gelijke rechten biedt aan homoseksuele en lesbische stellen en aan alleenstaanden — waaronder veel homoseksuelen —; arbeidsrecht dat verplicht tot een homovriendelijk arbeidsklimaat; een Wet Gelijke Behandeling zonder uitzonderingsbepalingen; recht op asiel voor hen die op grond van homoseksualiteit vervolgd worden; een brede beweging tegen het steeds intoleranter klimaat in Europa; neutraal, niet-religieus, niet-verzuild onderwijs; en niet in de laatste plaats een positieve visie op een geëmancipeerde, multiculturele samenleving.

Wie deze lijst overziet kan maar een ding concluderen: de contributie voor het COC is weggegooid geld. Want niets van dit alles is bereikt. Niet dat één beweging dat voor elkaar kan krijgen, maar ontegenzeggelijk hoort de homobeweging op deze terreinen het voortouw te nemen.

De inspanningen van het COC richten zich echter louter op het instandhouden van de eigen organisatie. Dat begon al met de koninklijke goedkeuring waardoor het COC hofleverancier werd van homoseksualiteit, en eindigde voorlopig met het rücksichtslos ageren tegen de bezuinigingswoede van minister D'Ancona.

Die gelegenheid werd niet aangegrepen om een proces van inhoudelijke vernieuwing met de overige homo- en lesbische organisaties op gang te brengen. Nee, het COC liep jammerend (eens slachtoffer altijd slachtoffer) naar de Raad van State en plaatste gezusterlijk met de hulpverleningsorganisatie Schorerstichting een voorpagina-advertentie: „De Nederlandse overheid laat één komma zoveel miljoen lesbische en homoseksuele mannen in de kou staan“. Alsof je als homoseksuele, lesbische of biseksuele inwoner per definitie achter het COC staat.

De homobeweging is volstrekt op zichzelf en de eigen parochie gericht. Ze staat bol van het interne geruzie, en vervreemt haar eigen aanhang en de bondgenoten (voor zover aanwezig) van zich.

Vergelijk het met de vrouwenbeweging: die heeft in vijftien jaar tijd een hele economie weten op te bouwen van loonvormende bedrijven en organisaties van en voor

vrouwen, vrouwen op invloedrijke posten neergezet en bereikt dat vrouwenemancipatie in het sociaal-economisch beleid is opgenomen. De homobeweging heeft niets bereikt wat daarmee te vergelijken valt.

Het COC wil vooral behagen, wil zich vleien in de belangstelling van het politieke establishment. Daarvoor heeft het altijd de weg van de rede bewandeld, wat neerkomt op die typisch Hollandse oplossingsstrategie van vooruitschuiven en vermijden, van adviescommissies en clubs van wijze mannen.

Het COC houdt politici niet aan hun woord. De Wet Gelijke Behandeling die minister D'Ancona nota bene op een homodemonstratie onder luid applaus aankondigde, is er nooit gekomen. Het homodemonstratiebeleid dat onder CDA-minister Brinkman in gang is gezet, wordt nu tot de grond toe afgebroken door D'Ancona. Maar de homobeweging is bovenal netjes en wil niemand (zeker niet als men er financieel van afhankelijk is) voor het hoofd stoten. De overheid als kostwinner is een even slechte constructie als een kostwinner in een relatie: afhankelijkheid troef.

De homobeweging heeft nagelaten om een werkelijk vernieuwende visie op seksualiteit en identiteit te ontwerpen. De homobeweging heeft zich opgeworpen als de vertegenwoordiger van „homoseksualiteit“ en „homoseksuelen“ en heeft daarmee homoseksualiteit tot een nieuwe zuil gemaakt, met het COC als vaandeldrager.

Waar dat toe leidt, laat de voorlichting op scholen over homoseks-

sualiteit zien. Deze voorlichting wordt voornamelijk gegeven door goedwillende COC-vrijwilligers. Voor leerlingen (hetero en homo) betekent dat een uurtje homo-kijken. De afweermechanismen die bij seksualiteit in het geding zijn worden hierdoor niet doorbroken, maar juist versterkt. Het geeft leerlingen de kans om te weigeren de geboden informatie in zich op te nemen (omdat het van homoseksuelen afkomstig is).

Deze COC-voorlichting versterkt het waanidee dat homo en hetero verschillende en strijdige seksuele uitingsvormen zijn en dat daartussen niets zit. Het werkt het idee in de hand dat mensen niet de mogelijkheid hebben te switchen en te experimenteren. Deze manier van voorlichten werkt vooroordeel-bevestigend: dat homoseksuele mensen anderen zijn, en iets hebben uit te leggen of te verdedigen.

Bovendien bereikt de COC-voorlichting niet de jongeren die het hardste nodig hebben: zij die worstelen met hun seksuele oriëntatie, en geen ruimte hebben om zich te onttrekken aan het wurvende klimaat van sociale controle

Voorlichting is meer dan homoootje kijken

VK 13

In het artikel 'homobeweging is vastgeroest in eigen zuil' in Forum van 4 juni stellen M. Bullinga en B. Delver dat de homobeweging heeft nagelaten een vernieuwende visie op seksualiteit en identiteit te ontwerpen. Als voorbeeld gebruiken zij de manier waarop door het COC op scholen voorlichting wordt gegeven.

Zij stellen dat het COC het waanidee versterkt 'dat homo en hetero verschillende en strijdige seksuele uitingsvormen zijn en dat daartussen niets zit'. Dit is inderdaad een waanidee, maar wel van Bullinga en Delver: voorlichting is juist contact zoeken met leerlingen die vaak niemand kennen die voor hun homoseksuele gevoelens uitkomt. Er wordt tijdens voorlichtingen juist benadrukt dat er meer is dan alleen heteroseksualiteit, dat daarnaast een heel scala van mogelijkheden bestaat, waarvan homoseksualiteit er een is.

Op scholen heerst vaak een groepscultuur waarbinnen alles dat van het 'normale' afwijkt als vreemd wordt ervaren, zodat een leerling wel uitkijkt om daarover te praten. Dat dit 'normale' wordt gelijkgesteld met heteroseksualiteit is iets waar je niet omheen kunt: Openlijk homoseksuele leerlingen zijn een zeer zeldzaam ver-

schijnsel. Door voorlichting te geven laat je heel direct en in leven- de lijve de alternatieven zien. We vertellen onze eigen ervaringen en gaan in op alles wat leerlingen vragen: discriminatie, verliefsdaden en sex. Omdat de meeste pubers niets liever doen dan over liefde en sex praten, hebben zij de les van hun leven gehad als zij het lokaal verlaten, terwijl het bord volstaat met woorden als beffen, pijpen, zoenen, likken en kontneuken. Als zij deze dingen willen weten en er naar vragen, wordt daar serieus op ingegaan. Dat was nog eens iets anders dan homoootje kijken!

Voorlichting is iets anders dan leerlingen aansporen 'de overstap te maken'. Vaak worden zij geconfronteerd met hun eigen vooroordelen. Als leerlingen tijdens discussies zeggen: 'Als mijn dochter lesbisch wordt, stuur ik haar naar de psychiater'. 'Jullie mogen blij zijn dat wij jullie niet in mekaar meppen' en 'Eigenlijk hadden ze jullie allemaal naar de gaskamers moeten sturen', dan is het toch niet overdreven om hier tegenin te gaan. Maar dat is veel meer dan onszelf verdedigen. Het is leerlin-

gen confronteren met hun eigen — soms onbewuste — agressie tegen, en angst voor homoseksualiteit.

gen confronteren met hun eigen — soms onbewuste — agressie tegen, en angst voor homoseksualiteit.

Waar het om gaat is dat leerlingen de mogelijkheid krijgen vraagtekens te stellen bij hun eigen vanzelfsprekendheden. Dat is een eerste voorwaarde om vrijelijk te kunnen experimenteren.

UTRECHT Anne van Voorthuizen
Voorlichtingsgroep COC-Utrecht

Lesbisch

Uit mijn hart en hoofd gegrepen: 'Homobeweging is vastgeroest in eigen zuil' in Forum van 4 juni. Ik kan daaraan nog toevoegen: Onlangs werd ik lid van de verkeerde organisatie.

Voor vrouwen is op papier haar positie nergens zo goed geregeld als in het COC. Bij nader onderzoek blijkt dat dit slechts repressieve tolerantie is. Stuitend hoe mannen en vrouwen binnen de afdeling waarvan ik lid ben, met elkaar omgaan. 'Er mag nog wel een vrouw bij het werkgroepje.' Op de gemiddelde werkvloer en in de zangvereniging zou men zich tot diep achter de oren schamen.

DEVENTER Auk Buizer

COC

Met grote instemming las ik de kritiek van Marcel Bullinga en Bam-bi Delver op het falend beleid van het COC.

Angst in linkse kringen — ook het COC — om voor racistisch te worden uitgemaakt als het gaat om terechte kritiek op allochtone minderheden, leidt tot cultuurrelativisme dat ultrarechts in de kaart speelt. Wordt het niet de hoogste tijd voor feministische en linkse organisaties als het COC om een kritische dialoog op gang te brengen met islamitische groeperingen om tot wederzijds begrip en respect voor elkaars culturele eigenheid te komen?

AMSTERDAM Carla Brunott

schril contrast met de verlammen- de stilte die volgt op exact hetzelfde soort mensonterende uitingen uit islamitische kring. Wat voor homovakbond is het in vredesnaam die daar niet op ingaat?

DE komende homomanifestatie moet echt de laatste zijn. Er valt helemaal niets te vieren. Alle tijd, geld en energie kan beter aangewend worden voor het inrichten van een geëmancipeerde samenleving. De homobeweging dient zich sterk te maken voor algemene en neutrale voorzieningen op alle gebieden zoals onderwijs, arbeid en hulpverlening. Dat is de enige garantie tegen al dan niet religieus geïnspireerde discriminatie. Het onderwijs heeft tot taak kinderen kennis te laten maken met de pluriformiteit van ons gemeenschappelijk cultuurgebied en niet die van één dominante geestelijke stroming. De instroom van allerlei nieuwe religies stelt ons voor een fundamentele keuze: nog meer zuilen, met elk hun eigen, bijzondere vorm van discriminatie en uitsluiting, of algemene overheidsvoorzieningen.

Een beweging die zich organiseert onder de noemer van seksuele voorkeur(en), hoort zich bezig te houden met de herdefiniëring van het begrip seksualiteit. Die definitie, een creatieve invulling van een eeuwenoud begrip waarnaar onze maatschappij wordt gevormd, zou een nieuw houvast kunnen bieden.

Ten slotte hoort de homobeweging de positie van homoseksualiteit een plaats te geven in de discussie rond de multiculturele samenleving. Dat wil zeggen met een nuchtere kritiek op misstanden onder etnische minderheden, of dezelfde manier als misstanden in de autochtone Nederlandse samenleving zijn bestreden.

Als een emancipatiebeweging zich daarmee plaatst buiten het gangbare intellectuele vertoog, het zij zo. Liever dat dan het eigen bestaansrecht verloochenen.

Marcel Bullinga schreef onder meer „Het leger maakt een man van je“ en „Een wereld van verschil“. Bam-bi Delver schreef onder andere „Liefde zonder grenzen“.

Contributie voor het COC is weggegooid geld

hun verlangens uit te leven, het vermindert ook de grote angst bij jongeren met seksuele verlangens naar het andere geslacht om voor mietje te worden uitgemaakt.

Dat laatste brengt ons bij de kern van het probleem. Die ligt ons inziens niet eens zozeer in het feit dat heteroseksualiteit de norm is, maar meer in de angst voor homoseksualiteit. Die angst heeft ook verstrekkende gevolgen voor de 'beleving van intimiteit en vriendschap tussen heteroseksuele seksegenoten. Die wordt beknoot en beperkt, want te veel intimiteit riek al gauw naar homo-zijn. Het bewuste en onbewuste afzetten daartegen betekent voor veel hetero's dat ze een gemanteerde verhouding hebben in hun vriendschappen met seksegenoten. De seksuoloog Paul Vennix omschrijft dit als „psychologische amputatie“.

VEEL heteroseksuelen — vooral heteroseksuele jongeren — vertonen een irrationele vrees op het moment dat ze met andere keuzen worden geconfronteerd. Bij seksuele voorlichting zou dan ook sterke de na-

druk moeten liggen op versterking van de heteroseksuele identiteit. Wie bewust kiest, heeft minder reden om zich af te zetten tegen andere identiteiten.

Ook op het punt van de multiculturele samenleving faalt de georganiseerde homobeweging jammerlijk: zij houdt zich volstrekt afzijdig van de discussie. De reden voor dit stilzwijgen is de Hollandse fobie om voor racist de worden uitgemaakt. Wie kritiek heeft op exotisch-religieuze minderheden kan rekenen op een Pavlov-reactie. De fobie is vooral in zwang in linkse kringen en een griezelige vorm van cultuurrelativisme, waarbij allochtone culturen kritiekloos geaccepteerd worden. Overduidelijke misstanden, zoals vrouwenbesnijdenis, worden vergoelikt met „de culturele eigenheid“.

Wij vinden het echter niet „gewoon“, „acceptabel“ of „vanzelfsprekend“ dat vrouwen en homo's in een bepaalde cultuur worden achtergesteld of het leven onmogelijk wordt gemaakt, of het nu in Staphorst is of in de wijk Lombok in Utrecht. Niemand heeft het recht op discriminatie.

We hebben noch van de homobeweging, noch van migrantenorganisaties, noch van intellectueel Nederland ooit te horen gekregen of en hoe in zo'n multiculturele samenleving de Nederlandse verworvenheden op het gebied van vrouwen-, alleenstaanden- en homo-emanipatie zullen worden gerespecteerd en gegarandeerd. Integendeel zelfs, dit maakt absoluut geen deel uit van de discussie.

Enerzijds wettigeren allerlei van oorsprong Nederlandse emancipatiebewegingen (ook de homobeweging) met elkaar in bijkomsten, comités en beleidsplannen op het tegengaan van racisme en vreemdelingenhaat. Maar andersom hebben we nog nooit een migrantenorganisatie horen opkomen voor de rechten van lesbische vrouwen en homoseksuele mannen.

De voorbeelden stapelen zich op: het islamitische kwartaalblad *Jiblah* dat homo's vergelijkt met „onzichtbare criminelen“, de homoseksuele medewerker van de Islamitische Omroep Stichting die ontslagen wordt, de Surinaamse moslims in Zwolle die niet in hetzelfde buurtgebouw gehuisvest werden te worden als het plaatselijke COC, het Landelijk Bureau Racismebestrijding dat meldde dat men deze vorm van discriminatie allochtonen toch moeilijk kwalijk kon nemen.

De commotie die een uitspraak van een bisschop Simonis of een Jenny Goeree oproept, staat in

BRIEVEN 13/6

Dubieuze Zaken

Strafrecht is mensenwerk, dus zijn fouten niet uit te sluiten. Daarover gaat het in het recent verschenen boek 'Dubieuze Zaken, de Psychologie van strafrechtelijk bewijs', van een drietal rechtspsychologen waaronder Crombag, van wie bovendien in deze krant op 16 mei jl. een interview verscheen. Daarin dook, gekoppeld aan mijn naam, ook mijn beroepsgroep op, meer specifiek de forensisch (gerechtelijk) psychiater als rapporterende deskundige ten behoeve van terechtzittingen. Crombag: "Dat is een van die geneeskundige plaatsvervangers van de Here Jezus op aarde. Die mensen kunnen de meest fantastische dingen beweren zonder uit te leggen hoe ze eraan komen. We noemen dat de psychiater als leverancier van onzin."

Dat is een ernstige beschuldiging. Is zij zorgvuldig met argumenten onderbouwd, is er nog ruimte voor discussie of is het alleen maar een ordinaire scheldpartij? Met die vragen in gedachten begon ik het hoofdstuk 'Gedragsdeskundigen over de verdachten', te lezen. Hun verhaal is gebaseerd op 35 strafzaken waarin mogelijk iets mis is gegaan in het bewijs, in methodisch opzicht een beperkt aantal gezien de vervaagde conclusies die zij trekken. Om aan te tonen dat in enkele van die zaken het psychiatrische rapport een dubieuze rol speelde, brengen zij enkele citaten daaruit, maar geen moment laten zij zien hoe representatief die zijn. Op die wijze is het wel erg makkelijk om van wat dan ook een wantoestand te construeren. Een artikel van mijn hand, in 1984 gepubliceerd in een vakblad, moet het ook ontgelden. Daarin beschrijf ik de in de praktijk overigens zelden voorkomende situatie van een verdachte die een ten laste gelegd feit ontkent en in het onderzoek contact waarneembaar verward is ten gevolge van een ernstige geestesziekte (psychose). Als in het onderzoek waarneembaar is dat ook die ontkenning verweven is met die verwardheid, is het verantwoord om de rechtbank de informatie te geven dat indien de rechtbank dat feit bewezen acht, die ontkenning waarschijnlijk verhand houdt met die verwardheid. Wat maken de auteurs hiervan? "Zij [de forensische psychiaters] beschouwen ontkenningen bij voorbaat als pathologisch."

En zo rijgt zich de ene generalisatie aan de andere. Bovendien deel ik totaal niet de ervaring van de auteurs dat rechters de conclusies van gedragsdeskundigen vrijwel zonder uitzondering en zonder een kritische bespreking overnemen in het vonnis omdat het werk van deze deskundigen zich aan iedere zichtbare logica zou onttrekken. Bij twijfel kan bovendien een rechtbank opdracht geven voor een tweede psychiatrisch onderzoek of de rapporterende psychiater oproepen en ter terechtzitting kritisch ondervragen.

Zo hoort het ook. Een misvatting van de auteurs is hun stelling dat het advies over de toerekeningsvatbaarheid 'bewezen' moet worden. Dat advies is echter een kwestie van inschatten, taxeren, zoals dat geldt voor iedere psychiatrische diagnostiek. Dat heeft alles te maken met de aard van het vak, de stand van kennis, maar ook met de complexiteit van het fenomeen mens welke zich niet volledig laat vastleggen in maat en getal.

Daarom mist psychiatrische diagnostiek iedere relevantie voor het feitenrechtelijke bewijs. Het typeert het niveau van discussiëren in 'Dubieuze Zaken' dat de auteurs prompt daaraan de opmerking verbinden: "Wat hij dan wel denkt te leveren blijft onduidelijk." Daarover is in de afgelopen jaren veel gepubliceerd.

Het is natuurlijk niet zo dat al hun kritiek op het werk van de gedragsdeskundigen in het strafrecht iedere realiteitswaarde mist. Het probleem is dat zij bijna bij voortdurende beschuldigen om te beschuldigen, onzorgvuldig met feiten en begrippen omspringen en altijd maar dat beschuldigend-ridiculiserende toontje aanslaan, dat iedere discussie onmogelijk, een welles-nietes-situatie onvermijdelijk maakt. Jammer.

Ter vergelijking: we luisteren allemaal regelmatig naar de weersverwachting, we weten ook allemaal dat die soms niet uitkomt. In de rede-neertrant van Crombag c.s. zijn alle meteorologen dus lieden die zich afgezant van Jezus op aarde wanen met een aureool van uiteraard niet bestaande deskundigheid.

Toch blijven wij allemaal naar de weersverwachtingen luisteren, merken bovendien dat deze momenteel beter kloppen dan enkele jaren geleden. Ook de meteorologie is niet volmaakt maar maakt vooruitgang. Dat geldt ook voor de forensische psychiatrie. Via intensieve onderlinge contacten worden steeds meer kwaliteits-eisen gesteld aan de uit te brengen gedragsdeskundige rapportages. Een algemene doelstelling is dat deze rapporten zo geformuleerd worden dat de jurist die dat rapport leest a.h.w. over de schouder van de rapporteur kan meekijken naar het onderzoek. Geen duistere magie maar open, begrijpelijk en daardoor controleerbaar. Dat moeten de kenmerken zijn van een heden-ten-dage uit te brengen psychiatrisch rapport. Parallel daarmee zijn onlangs richtlijnen opgesteld ten behoeve van een keuzestage forensische psychiatrie voor aanstaande psychiaters. Aan diverse universiteiten wordt onderricht gegeven aan juridische studenten over de systematiek die aan een psychiatrische rapportage ten grondslag moet liggen, de principes waarop deze gebaseerd is, de regels die daarvoor gelden, dilemma's die kunnen optreden. De forensische psychiatrie is volop in beweging. Volmaaktheid zullen we nooit bereiken, want de mens blijft ingewikkeld. Gelukkig maar.

A.M.H. van Leeuwen, hoogleraar forensische psychiatrie, RU Leiden.

Potloodventers zijn in zekere zin een deerniswaardig soort mensen.

door
Sjem eikelenboom

rechtbankverslaggever

Over hen wordt vaak wat lacherig gepraat maar eigenlijk moeten ze zo snel mogelijk bij een psychiater op de sofa. In werkelijkheid belanden ze eerder op een kale brits in een politiecel waarna een moeizame weg volgt door het strafrechtelijke circuit.

Het probleem met exhibitionisten is dat ze weliswaar overlast veroorzaken, maar dit toch ook weer niet in die mate dat justitie meteen hard kan optreden door bijvoorbeeld een dwangbehandeling op te leggen. Pas na vele processen-verbaal zal een officier een exhibitionist dagvaarden en in zo'n geval zal een rechter eerst een voorwaardelijke straf opleggen met het advies om eens met een zielenknijper te gaan praten. Tegen die tijd heeft zo iemand al vele vrouwen schrik aangehangd.

Advocaat-generaal Hoge Raad denkt aan nieuw Hof voor Straftoemeting
ON 15/6
'Meer gelijkheid in bestraffen daders mogelijk'

de zaak voor te leggen aan het Hof voor Straftoemeting.

Het probleem van Leijten

voorstel is, aldus prof. mr. Th. de Roos, hoogleraar strafrecht in Maastricht, dat in sommige zaken de veroordeelde zal moeten kiezen, terwijl eigenlijk hoger beroepmogelijkheden hem of haar voordeel kunnen opleveren. Een veroordeelde kan via 'gewoon' hoger beroep misschien wel kans maken op een vrijspraak als een vormfout wordt geconstateerd. Kiest hij voor die mogelijkheid en wordt de vormfout toch niet met een vrijspraak gehonoreerd, dan is zijn kans verkleind op een eventuele lagere straf via het strafrechtelijke circuit. De keus is, volgens De Roos, moeilijk.

verder niets. Cassatie van een arrest van dat strafhof is slechts in uiterst zeldzame gevallen mogelijk, aldus Leijten.

Volgens hem zou door die aparte rechtsgang de gewone hoger beroep-procedure veel minder gevolgd worden. Het Hof voor Straftoemeting zou bovendien, door haar beperkte taak, sneller kunnen werken dan een gewoon hof waar alle formaliteiten en feitelijkheden onder de loep genomen moeten worden. De beslissingen worden voort uit dit zinnigere werken van het Hof voor Straftoemeting en de daarmee gepaard gaande daling van de 'gewone' appellaties.

In 90 procent van de appellaties gaat het de dader, volgens Leijten, om het krijgen van een lagere straf. Daarom zou een veroordeelde de keuze moeten krijgen tussen een gewoon hoger beroep of een hoger beroep bij het speciaal daarvoor in te richten Hof voor Straftoemeting. Dit nieuwe hof zou dan louter en alleen de opgelegde straf bekijken,

AMSTERDAM (ANP) — Advocaat-generaal bij de Hoge Raad mr. J.C.M. Leijten denkt dat met een nieuw te creëren Hof voor Straftoemeting niet alleen de ongelijkheid van straffen verminderd kan worden. Het zou ook de rechtsgang versnellen en dus minder geld kosten.

Leijten zei dat tijdens een studiebijeenkomst in Utrecht van de Stichting Studietoercentrum Rechtspleging voor een keur van Nederlandse juristen, vooral leden van de zittende (rechters) en staande (officiëren) magistratuur. Ongelijkheid van straffen is, gezien recente onderzoeken hier naar, publiek en verontwaardiging bij het publiek, een heet hangijzer voor vooral rechters. Omdat het Nederlandse strafrecht niet alleen kijkt naar het gepleegde strafbare feit maar ook naar de persoon van de da-

ADVERTENTIE

De zaak van een 25-jarige potloodventer uit Maarssen, die op 8 mei voor de Utrechtse politierechter stond, mag daarom exemplarisch heten. Al jaren pleegt de man in het openbaar te masturberen, bij voorkeur in de nabijheid van scholen en speeltuinen. Ditmaal was hem tenlastegelegd dat hij van 15 augustus 1990 tot en met 8 november 1991 veertien keer ontucht met zichzelf had gepleegd, zoals dat zo graag luidt in juridisch jargon. Het was overigens al de derde keer dat de man voor een zitting was uitgenodigd. De eerste keer had hij verstek laten gaan.

De tweede keer, op 10 januari, was hij op bevel van de politierechter door de parketpolitie van huis opgehaald. Op die zitting liet officier van justitie mr. B. Steensma doorschemeren dat hij de lichten zo talrijk en ernstig vond dat hij een onvoorwaardelijke celstraf wilde opleggen. Daarop besloot de politierechter de zaak voor een tweede keer aan te houden om de verdachte een raadsman te laten zoeken en om met de beclassering de mogelijkheden te bekijken van een alternatieve straf.

Op de derde zitting vroeg politierechter mr. P. Huijbers de verdachte of hij zich de laatste tijd opnieuw te buiten was gegaan. De man zei dat er op 1 januari nog iets was voorgevallen. In zijn requisitoir zei officier van justitie mr. B. Steensma dat hij kort voor de zitting had gebeld met de kinderrechtszedenpolitie in Utrecht en dat zij in februari en april vier keer proces-verbaal tegen de Maarssenaar had opgeemaakt. "En dan heb ik niet eens gebeld met de politie in Nieuwegein en Maarssen, gemeenten waar meneer ook vaak bezig is", aldus de officier. Dit zijn wat gelaten houding terzitting concludeerde de officier dat bij de verdachte de echte wil om van zijn exhibitionisme af te komen, ontbreekt: "In het dossier is steeds sprake van een therapie die hij zal ondergaan. Maar steeds komt van al die mooie plannen niets terecht. Ik heb het gevoel dat het onverminderd doorgaat". De officier vond nu de tijd gekomen om te kiezen voor de vaak jonge meisjes die met de potloodventer worden geconfronteerd. Hij eiste een gevangenisstraf van zes maanden. Ook vroeg hij de tenuitvoerlegging van een oude voorwaardelijke celstraf van zestien weken. De officier zei dat de Maarssenaar dan tijdens zijn detentie kan worden behandeld. Artikel 47 Gevangenisstrafwet kent namelijk de mogelijkheid om gedetineerden tijdelijk over te plaatsen naar een behandelkliniek.

Raadsman mr. E. Terheggen voelde niets voor zo'n oplossing: "Ik kan me voorstellen dat de officier het allemaal zo soft en te langdurig vindt, maar op de vorige zitting heeft hij duidelijk bij mijn cliënt de verwachting gewekt dat hem een alternatieve straf zou worden opgelegd". Hij vond dat in zaken als deze het strafrecht eigenlijk gezien moet worden als 'ultimum remedium' ofwel uiterste middel. De advocaat zag exhibitionisme als een "griezige manier van aanranding". Toch achtte hij strafrechtelijke terughoudendheid geboden. Volgens hem was hier sprake van een soort verslaving en zou een gedwongen behandeling niet baten. Een psycholoog sprak in zijn rapport over het uiten van spanningen. Terheggen vond dat het sociaal vermogen van de Maarssenaar moet worden ontwikkeld; een alternatieve straf gekoppeld aan een vrijwillige therapie biedt daartoe de beste mogelijkheden. "In zijn directe omgeving weet niemand van deze feiten af. Als hij wordt vastgezet, komt iedereen het te weten. Ook in de bajes zal snel bekend worden voor welke feiten hij gevangen zit en dan heeft hij geen leven meer", aldus de advocaat.

Voor een behandeling in het kader van de gevangenisstraf voelde Terheggen niets: "Dat wordt ter overweging opgenomen in het vonnis en uiteindelijk beslist het ministerie. Daar heeft de officier weinig vat op. Ander nadeel is dat de gevangenisstraf pas ingaat als de helft van een gevangenisstraf er op zit".

Hier stonden officier en advocaat lijnrecht tegenover elkaar. De eerste koos voor bescherming van de samenleving, de tweede voor de belangen van zijn cliënt. Hoewel de politierechter de stelling van de officier over de ernst van de feiten onderschreef, was zij met de advocaat eens dat er bepaalde verwachtingen waren geschapen. Zij veroordeelde de Maarssenaar tot vier maanden waarvan twee maanden voorwaardelijk. De oude straf zette zij om in drie maanden cel.

Luttele uren na de zitting maakte de politie bekend dat de Maarssenaar was opgepakt omdat hij stond te masturberen bij een kleuterschool in Nieuwegein.

Commissie tevreden over naamsbekendheid, maar ongelukkig met tempo afhandeling

Klachtenprocedure gelijke behandeling nog te traag

Van onze verslaggever **VK 13**
RON VAN GELDEREN
DEN HAAG — Bedrijven mogen vrouwelijke sollicitanten voortrekken, maar mogen de sollicitatiebrieven van mannen niet achteloos terzijde schuiven. De Commissie gelijke behandeling van mannen en vrouwen bij de arbeid heeft in de eerste drie jaar van haar bestaan meer van zulke grenspaaljes uitgezet. Nog anderhalf jaar, dan gaat de commissie op in de brede Commissie gelijke behandeling. Dan behoort ook discriminatie van de allochtone discoganger en de homoseksuele leraar tot het werktein.

van de commissie wel eens kunnen frustreren.

'Een deel van de zaken die we nu behandelen, is ingebracht door werkgevers die willen weten of ze rechtmatig handelen. Als de nieuwe commissie naar de rechter kan stappen, zullen de werkgevers zich nog wel twee keer bedenken voordat ze op eigen initiatief alle informatie op tafel leggen.'

Een probleem is de werkdruk waar onder de commissie en de ondersteunende dienst gebukt gaan. Commissievoorzitter Evenhuis is twee dagen per week beschikbaar; de tien andere commissieleden hebben twee dagen per maand. Van de toekomstige brede commissie zijn de voorzitter en vice-voorzitter fulltime beschikbaar en de overige leden voor twee tot drie dagen per week. Een hele verbetering, vindt Evenhuis.

Door de bestaande werkdruk blijven nieuwe zaken te lang liggen. Tussen verzoek en oordeel ligt gemiddeld een jaar, een half jaar langer dan volgens Evenhuis wenselijk is. Ook blijft volgens haar wegens tijdgebrek te veel ander werk liggen.

'Als commissie zouden we op een meer structurele manier moeten bijdragen aan naleving van de wet. Vaak ontbreekt de tijd om contacten met maatschappelijke organisaties te onderhouden. Dat is zonde. Juist in samenwerking met dergelijke organisaties is er structureel iets te doen.'

'Een voorbeeld is het overleg van de

per 1 januari 1994 in werking. Het mag een paar maanden langer duren, maar we moeten er met z'n allen voor waken dat het veel later wordt. De huidige commissie zou in 1983 beginnen; dat is dus 1989 geworden. Onze voorgangers in de oude commissies voor gelijke behandeling in bedrijven en bij de overheid hebben zes jaar met één been in het graf gestaan. Zoiets mag niet weer gebeuren.'

Ondanks dat in de maatschappij veel ten goede is verbeterd zal volgens Evenhuis de stroom klachten bij de Commissie gelijke behandeling niet snel omdraaien. 'Oplossingen voor verbetering van de positie van vrouwen roepen vaak weer nieuwe problemen op. Een mooi voorbeeld is een opstapcursus voor intruderende vrouwen bij het ministerie van Justitie. In principe een mooie oplossing voor te laag opgeleide vrouwen. Maar het werd een probleem toen ook vrouwen die aan alle opleidingseisen voldeden, eerst een jaar lang de opstapcursus moesten volgen. Dat is door de commissie veroorzaakt.'

Als Evenhuis het voor het zeggen had, zou de nieuwe brede commissie worden verdeeld in subcommissies mannen en vrouwen bij de arbeid behandelt. 'Het beste is een verdeling naar discriminatiegrond. Een vrouwelijke werknemer die ongelijk wordt behandeld, heeft immers een geheel andere klacht dan een Marokkaanse man die een woning wordt geweigerd.'

Schoonmaaksector

Werkgevers en werknemers stappen steeds vaker gezamenlijk voor advies naar de commissie, stelt Evenhuis verheugd vast. 'Een mooi voorbeeld is de schoonmaaksector. De commissie heeft vorig jaar werkgevers en vakbonden gevraagd de cao ter toetsing voor te leggen. Dat hebben ze gedaan. Hierdoor werden te moreel verplicht aan de hand van ons oordeel de ongelijke behandelings in loon en andere arbeidsvoorwaarden aan te pakken. Zulk werk is reuze belangrijk. Het is in één klap geregeld voor 150 duizend mensen.'

Het is allereerst toenval dat minister Hirsch Ballin van Justitie maandag het jaarverslag krijgt overhandigd. De brede commissie die gaat waken over de naleving van de nieuwe Wet Gelijke Behandeling, valt onder Justitie. Evenhuis zal Hirsch Ballin maandag in ieder geval manen tot de nodige spoed.

'Volgens de planning treedt de nieuwe wet, en dus de nieuwe commissie,

UN
6/6

Advies lekt uit: privacy verdachte staat op de tocht

DEN HAAG (ANP) — De werkgroep-Couzijn die in 1988 werd ingesteld om de regering te adviseren over koppeling van databanken van bijzondere opsporingsdiensten in Nederland, heeft in haar eindverslag van 1990 gezegd dat verdachten geen recht zouden moeten hebben op privacy-bescherming.

Dit schrijft het Mensenrechten Magazine (MRM) in zijn nieuwste uitgave die vandaag verschijnt. Een medewerker van MRM wist de hand te leggen op het vertrouwelijke rapport van de werkgroep, die in het leven geroepen werd door de Begeleidingscommissie C.I.D. en de Werkgroep Misdaadanalyse van de Recherche Advies Commissie (RAC). Voorzitter van de werkgroep was mevrouw J.C.M. Couzijn, advocaat-generaal bij het gerechtshof in Den Haag. Het ministerie van justitie kon gistermiddag niet bevestigen of het

eindverslag inderdaad al is opgemaakt.

De politie kan nu niet zonder speciale toestemming inzage krijgen in dossiers van particuliere databanken en toezicht houdende overheidsinstellingen. Iemand die wordt verdacht van een crimineel feit, hoeft niet mee te werken aan zijn eigen veroordeling. Een burger is nu echter wel gedwongen mee te werken aan een onderzoek van toezicht houdende instanties zoals bij voorbeeld de belastinginspectie. Daardoor zou een verdachte, wanneer politie en belastinginspectie gaan samenwerken, in de praktijk zonder het te weten aan zijn eigen veroordeling kunnen meewerken.

Gegevens in bestanden van particuliere bedrijven en overheidsinstellingen vallen onder de Wet Persoonsregistratie. In het rapport wil de werkgroep, zo schrijft MRM, 'niet onvermeld laten dat naar haar oordeel nogal eens een beroep op de bescherming van de persoonlijke levenssfeer wordt gedaan in gevallen waarin beoogd wordt een bepaald crimineel, fiscaal ongeoorloofd of anderszins onmaatschappelijke gedraging aan het oog te onttrekken.' De werkgroep vindt 'in die gevallen dit beroep op de persoonlijke levenssfeer oneigenlijk' en 'meent dat daaraan geen gevolg behoort te worden gegeven.'

De werkgroep heeft ook nagedacht over wat er moet gebeuren met het recht van iedere burger te vragen aan wie gegevens worden verstrekt. Een verdachte zou, erachter kunnen komen dat de politie een onderzoek tegen hem of haar heeft lopen.

Op grond van de Wet Persoonsregistratie kan die informatieverstreking in bepaalde gevallen worden geweigerd. Volgens MRM heeft de werkgroep geadviseerd dat databanken voortaan in alle gevallen informatie aan burgers weigeren.

Warning to Tories on gay sex law

A POLITICAL row is brewing about plans to lower the age of consent from 21 to 16 for homosexual men.

Campaigners from both major parties will try to amend the law with the introduction of the next Criminal Justice Bill next year.

But rank and file Tories have warned senior party managers to keep away from the subject if they want to avoid an angry explosion at this year's annual conference. The Prime Minister is said to be in no hurry to change the law to bring homosexuals in line with heterosexuals and lesbians.

Last night, one Tory chief said a similar law for male homosexuals would make the job of the police even harder in cases involving vulnerable youngsters.

But Sir John Wheeler, a former deputy prison governor and chairman of the Commons home affairs select committee, said: 'It has to come sooner or later. We are out of step with the rest of Europe.'

In Germany and Luxemburg the age of consent for both homosexuals and heterosexuals is 18. In France, Greece and Denmark 15, and in Italy 14. In Holland and Spain it is 12 — providing there is no complaint from the child or its parents.

DAILEY MAIL
1/6/92

KINDERMISSBRAUCH

Verjährungsrecht

Bonn (dpa) — Für eine Änderung des Verjährungsrechts bei sexuellem Missbrauch von Kindern setzt sich Bundesjustizministerin Sabine Leutheusser-Schnarrenberger (FDP) ein. Die Opfer könnten meist erst im Erwachsenenalter erkennen, was ihnen in ihrer Kindheit angetan wurde. Dann sei aber nach geltendem Recht die Tat oft länger als zehn Jahre her und damit verjährt. Die Ministerin schlägt vor, daß die Verjährungsfrist für sexuellen Missbrauch von Kindern bis zu deren 14. Lebensjahr ruhen sollte. Die Opfer könnten so bis zu ihrem 24. Lebensjahr noch Anzeige erstatten.

TAZ 09.06.92

Alternatieve straf slaat slecht aan in Utrecht

Van onze verslaggever **VK 13**
UTRECHT — Het aantal jongeren dat na een misdrijf een alternatieve straf krijgt opgelegd en daarbij voortijdig afhaakt, is in het arrondissement Utrecht vrij hoog. Van de 108 alternatieve gestraften in 1991 mislukten er dertig, in meer dan de helft van de gevallen omdat de jongeren nog in de straf tijd opnieuw een misdrijf pleegden.

Dat komt overeen met 28 procent, terwijl het landelijke misluktingspercentage op ongeveer 15 ligt. Het Bureau Alternatieve Sancties voor jeugdigen (BAS) in Utrecht zoekt in zijn jaarverslag over 1991 de oorzaken daarvan on-

der meer in de zwaarte van de delicten waarvoor de alternatieve straffen in het arrondissement worden opgelegd. Het betreft grotendeels diefstal en inbraak, al dan niet met geweld. Onder de daders bevinden zich veel allochtonen en dan met name Marokkanen. Van de 108 jongeren die in 1991 een alternatieve straf kregen opgelegd, waren er 52 Nederlander en 45 Marokkaan. Die kampen met een groot aantal problemen. Volgens het BAS is hun binding met de Nederlandse samenleving minimaal en wijst alles erop dat ze niet van plan zijn hun gedrag te veranderen. Een andere oorzaak van het hoge percentage mislukkingen is dat veel jonge-

ren een verkeerd beeld blijken te hebben van de alternatieve straf. Ze denken er vaak te gemakkelijk over, terwijl de regels zeer streng zijn. Een keer een afspraak niet nakomen kan, de tweede keer wordt de alternatieve straf gestopt en kan de 'gewone' straf, een geldboete of een (on)voorwaardelijke gevangenisstraf, alsnog ten uitvoer worden gelegd. Het BAS signaleert echter dat dit te weinig gebeurt en noemt dat uit pedagogisch oogpunt een zeer slechte zaak. Uit onderzoek van het ministerie van Justitie is gebleken dat alternatief gestrafte jongeren het daarna in het algemeen iets beter doen dan jongeren die een traditionele straf hebben gekregen.

Het leven volgens Lolita

Het was Keith Moon, de inmiddels overleden drummer van The Who, die in een interview opmerkte dat hij bij voorkeur naar bed ging met meisjes van vijftien. Ze waren opvallend ongeremd, vond hij, en seksueel aantrekkelijker omdat ze met een enorme gretigheid de liefde bedreven en bereid waren tot de meest buitensporige experimenten.

Ongetwijfeld is Keith Moon niet de enige man die deze ervaring opdeed. Het is bekend dat uiteenlopende mannen zich aangetrokken voelen tot jonge meisjes zonder dat er sprake is van strikt pedofiele neigingen.

De volwassen man en het jonge meisje. Het is, van Nabokovs 'Lolita' tot Wolkers' 'Turks fruit', een klassieker in de liefdesliteratuur. Daarin worden echter de drijfveren van de man sterk overbelicht, terwijl we in het ongewisse blijven over de diepere motieven van Lolita. Een beschouwing over seksuele gretigheid in de schaduw van een behaarde borst.

door Sarah Verroen

door de kennis van zaken waarmee Grandes de trilmom beschrijft van de hoog opgevoerde geilheid. Lulu is vijftien en danig geïmponeerd door haar eigen 'vieze kleine meisjes'-behoefte. Evenals haar minnaar raakt ze niet uitgepraat over de ongebreidelde van haar seksualiteit.

Het is Lulu die de toon aangeeft in bed, al heeft zij een verantwoordelijke vaderfiguur nodig om haar te behoeden voor de emotionele afgrond die ze voor zich ziet opdoemen. Lulu's kinderlijke seksuele drift kent geen grenzen en zelfs als ze de dertig is gepasseerd, stort ze zich in steeds gevaarlijker sadomasochistische escapades. Zo betaalt ze van de alimentatie die ze voor het levensonderhoud van haar dochter krijgt, schandknaapjes die bereid zijn in haar bijzijn sodomie te bedrijven, tot ze uiteindelijk beland in de minder scrupuleuze handen van een paar randfiguren die voornemens zijn haar dood te martelen. Lulu brengt zichzelf voortdurend in levensgevaar en ze lijkt haar minnaar te willen bewijzen dat een ware Lolita niet in staat geacht kan worden haar eigen lijfsbehoud in de gaten te houden. Ze heeft Pablo broodnodig, omdat hij de enige man in haar leven is die bereid is te geloven in haar hardnekkige onvolwassenheid. Het is in zijn ogen dat ze altijd kind kan blijven.

In psychologisch opzicht weet Grandes wel degelijk waar ze het over heeft, zo blijkt onomstotelijk uit *Episoden uit het leven van Lulu*, want Lulu lijdt aan een Lolita-complex, waar ze langzamerhand aan verslaafd raakt. Als meisje was ze gefascineerd door de seksualiteit als machtsmiddel, want het was de enige manier waarop ze adequaat kon doordringen tot een potentiële vaderfiguur. Door zich in de bodemloze put van elke denkbare perverse te storten kan ze eeuwig kind blijven, omdat het voor iedereen in haar omgeving evident is dat ze bescherming behoeft en Pablo blijkt de ideale figuur voor deze rol.

Vreemd genoeg zijn het tot nu toe meestal mannelijke auteurs geweest die zich in hun werk serieus bezighielden met dergelijke verhoudingen, want als vrouwen er al iets over meedeelden – zie de film *Het debuut* van Nouchka van Brakel – dan werd de onschuld van de meisjes benadrukt alsof ze alleen maar geneigd waren zich in dingen te begeven waar ze eigenlijk nog-niet-aan-toe-waren, en ze kenmerkten zich door de fijnzinnigheid van hun romantische emoties.

Niets is minder waar. Het was Nabokov die in zijn beroemde roman *Lolita* voor het eerst de nadruk legde op de verwoestende geilheid van nauwelijks geslachtsrijpe meisjes, al blijft Humbert Humbert ertoe geneigd zijn vriendinnetje een grillige machtswellust toe te schrijven die nogal mallotig aandoet. Het felt dat Lolita zich reeds op jonge leeftijd bewust is van haar eigen begeerte, zegt niets over haar karakter. Het is Humbert Humbert die gelooft

dat een vroege seksualiteit automatisch gekoppeld is aan het vrouwelijke vermogen tot manipuleren. Hij vindt Lolita wispelturig omdat zij telkens iets anders wil dan hij, maar vergeet dat haar ambivalente gedrag uitsluitend voortkomt uit haar gebrek aan ervaring. Zoals veel mannen gelooft Humbert Humbert dat de vrouwen waar hij toevallig op valt, van nature geneigd zijn spelletjes te spelen. Volgens hem zijn Lolita's afwijkende kinderen die je er moeiteloos tussenuit pikt. Ze zijn lichamelijk herkenbaar gebouwd, een tikje behaagziek en ze weten onveranderlijk de mannelijke zintuigen te prikkelen. Een dergelijke visie is nonsens natuurlijk. Humbert Humbert houdt gewoon van mooie meisjes, net als iedereen, en hij vindt het hooguit een aantrekkelijk idee om zijn specifieke verlangens op hen te projecteren.

De volwassen man die jonge meisjes preferereert, en de puber met een Lolita-complex: ze passen wonderwel in elkaar. In elkaars spiegelbeelden kunnen zij onnavolgbaar schitteren en helemaal vergeten dat er nog zo iets bestaat als een alledaags bestaan met prozaische verplichtingen en professionele bezigheden. Gefascineerd door hun respectievelijke rollen weten zij zich uitverkoren, want iedere dag vinden zij opnieuw het erotische wiel uit. Geen narcistischer geliefden dan de juist ingewijde Lolita en haar alleswetende minnaar. Maar wat beweegt Lolita om zich te beperken tot partners die ruim twee keer zo oud zijn als zij? Waarom niet liever een veilige relatie met een vaderfiguur op een platonisch vlak? En als Lolita per se wil uitdagen, wat is er mis met een minder ervaren en dus jongere partner?

Sommige meisjes voelen zich aangetrokken tot de romantiek van de perverse – bedoeld als een vastomlijnd scenario dat bepaalde angsten en neurosen in veiliger banen leidt – en kunnen zich onmogelijk nestelen in een 'normale' verhouding tussen twee gelijken. Het is de puberteit die de extremitet van hun gedragingen dirigeert. Alle pubers houden zich op de een of andere manier wel bezig met machtsstrijd, maar Lolita's kiezen ervoor zich te verzetten tegen een partner die door een imposant leeftijdsverschil gedwongen wordt de verantwoordelijkheid voor hun grilligheid op zich te nemen. Wat is een uitdagender spel dan een vaderfiguur te verleiden tot schuldige handelingen? Het is het balanceren op de rand van het onmogelijke, want de mannelijke partner zal Lolita het idee moeten geven dat hij de touwtjes in handen heeft, wil hij een overtuigende vaderfiguur blijven, maar tegelijkertijd ondermijnt hij consequent zijn machtspositie door zich letterlijk te verliezen in de armen van zijn recalcitrante dochter.

Ziehier, de hemelgerende paradox in de verhouding tussen Lolita en haar verwarde vader, die meende een onervaren meisje in te wijden in de wonderde wereld van de seksualiteit. Het is razendsnel dat Lolita haar onschuld weet in te ruilen voor de ervaring van een door de wol geverfde hoer. Want waarom niet? Pappie staat op de uitkijk. Het is een verslavende gewoonte, waarmee het lastig breken valt.

Toen ik zelf vijftien jaar was, bleef ik net als Lulu en Lolita volkomen onverschillig voor jongens van mijn eigen leeftijd. Ze wisten geen raad met hun seksuele impulsen en konden mij niets leren wat ik niet allang wist. In de praktijk hield ik al gauw een stringent beleid waar het mijn minnaars betrof. Ze moesten minstens tien jaar ouder zijn, liefst een beetje kalend – een teken van onmiskenbare volwassenheid – en vader van een of meer kinderen. Het was niet zo dat ik droomde van conventionele mannen, want zij vertoonden net als mijn ouders de akelige neiging mij onder hun hoede te willen nemen, maar wel was ik op zoek naar iemand die er blijk van gaf verantwoordelijkheid voor anderen te kunnen dragen. Veel meisjes hadden net als ik in het begin van de jaren zeventig moeite met het idioom waar het seksuele relaties betrof. Jaloezie was een ouderwetse emotie, de liefde een lachwekkend begrip en men sprak eigenlijk nog het liefst over genegenheid in een verhouding. Dat was allemaal niets voor mij.

Ik kon haast niet wachten op mijn eerste liefde, het verlies van mijn maagdelijkheid, al associeerde ik de seksualiteit wel per definitie met een overstelpende hartstocht. Alsof het niets was; het leek me iets doodgewoons.

Mijn eerste minnaar was getrouwd geweest en inmiddels gescheiden, wat ik een aantrekkelijke bijkomstigheid vond, want het huwelijk beschouwde ik in

die tijd nog als een bewijs voor lichamelijke ervaring. Als hij niet wist hoe het moest, wie dan wel? Wij kregen een verhouding, al vond hij me wel wat jong voor zo iets, maar we waren verliefd en praktische bezwaren laten zich dan altijd heel handig oplossen. Reële angsten zoals de dreiging van een ongewenste zwangerschap of de woede van mijn ouders bij ontdekking kende ik niet, want het was nu eenmaal een ongeschreven wet dat hij de zorgen van het dagelijks leven op zijn schouders nam, terwijl ik me intussen onbezorgd kon bezighouden met de ontplooiing van mijn wellust. Altijd bleef hij de rol van superieure leraar spelen en het was kennelijk een rolverdeling die voldeed, want ik was niet geneigd hem die kennis te betwisten. Wel gedroeg ik me dikwijls onbetrouwbaar, hetgeen merkwaardig was, want dat lag niet direct in mijn aard. Het leeftijdsverschil riep plotseling de onvoorziene mogelijkheid op met onbekende en minder florissante eigenschappen te experimenteren. Ik was weliswaar ouder dan Lolita in het begin van haar verhouding met Humbert Humbert, maar soms bereikten mij uit de mond van mijn minnaar vergelijkbare verwijten van onvoorspelbaar gedrag en gemene spelletjes. Zelf keek ik daar erg van op, onze verbintenis was bevredigend en romantisch, maar misschien in seksueel opzicht niet heftig genoeg voor mijn extatische verlangens. Zo vond ik het doodgewoon om in zijn bijzijn met andere mannen te vrijen, alsof hij door zijn aanwezigheid alleen al mij vrijwaarde van enige verdenking die op wangedrag duidde.

Op den duur verliet hij me om met een vrouw van zijn eigen leeftijd te trouwen. Een behoedzame man was het, die eigenlijk het liefste een overzichtelijk gezin had, en hij vond mij daar niet voor in aanmerking komen, denk ik. In zijn ogen veranderde ik van een lief meisje onontkoombaar in een gevaarlijke verleidster.

Lolita speelt graag de rol van slechte vrouw en zij moet ook wel, want zij kan er moeilijk omheen. Macht corrupteert en minnaars zijn al niet veel beter dan de rest van de mensheid. Door het verschil in leeftijd bestaat er immers een natuurlijk machtsverschil tussen de beide geliefden, dat uitsluitend te bestrijden valt door opstandigheid van het meisje. Meestal zal ze de man proberen te treffen op zijn gevoeligste plek, namelijk zijn volwassenheid, en de meest voor de hand liggende actie is enigszins pervers of promiscue gedrag. Want ook de man heeft in deze opmerkelijke overeenkomst zijn machteloze momenten. Hij is het die geneigd is zijn geliefde obsessief te bestuderen, want ze is nog omgevormd, hetgeen hem in de gelegenheid stelt haar 'vrouwelijkheid' definitief te kunnen duiden. Hoopt hij. Want geen ongrijpbaarder wezen dan een oversekste tiener. Lolita bevindt zich in een levensfase die nauwelijks gekenmerkt wordt door rationeel gedrag. Ze doet maar wat, al is ze nog zo verliefd, en verbintenschappen zijn op die leeftijd een relatief begrip. Ouders liggen op de loer, volwassenheid staat op het punt van doorbreken en obsessieve liefde doet zich niet voor, tenzij in puur egocentrische zin.

Het is het wederzijdse onbegrip waardoor zulke relaties falen – zo probeert Humbert Humbert zijn Lolita al maar te vertellen dat ze er zoveel beter aan zou doen zich uitsluitend tot zijn tirannieke wensen te bepalen – en het is de verlaten die continu op de loer ligt. Ontdekt Lolita niet op tijd een interessantere geliefde, dan is het wel de volwassen minnaar die op zeker moment de pijnlijke twijfels voor gezien houdt. Maar wat gebeurt er met Lolita als ze zonder kletscheuren de adolescentie te boven is gekomen? Gewend aan het comfort van een liefhebbende beschermer kan zij niet anders dan verbijsterd reageren op een partner die iets terug verwacht op het gebied van veiligheid en zorg. Het beeld van de vader en echtgenoot zijn onherstelbaar vervlochten en Lolita heeft ondanks haar infantiele gedrag een gevoelig stuk van haar eigen jeugd gemist. Weliswaar speelt zij het kind in de relatie met haar minnaar, maar tegelijkertijd verwacht hij van haar dat ze het leven leidt van een gemiddelde volwassene. Humbert Humbert bijvoorbeeld verbiedt Lolita deel te nemen aan normale schoolactiviteiten en hij doet alle mogelijke moeite haar contact met leeftijdgenoten te verwijderen, omdat hij doodsbang blijft om haar te verliezen. Hij is jaloers, achterdochtig, en Lolita wordt in toenemende mate het slachtoffer van zijn overloze projecties. Zijzelf is allang uit het zicht verdwenen en Humbert Humbert lijkt alleen nog maar dolverliefd op een imaginaire pop.

De wereld ziet graag overzichtelijke relaties tussen

Illustratie: Gert Bosman

twee min of meer gelijkwaardige partners van verschillende seksen. En wanneer je als puber in een verhouding verzeild raakt met een man van letwat gevorderde leeftijd, zijn de identificatiemogelijkheden betrekkelijk gering. Zo ook in het begin van de jaren zeventig. Er had zojuist een seksuele revolutie plaatsgevonden en alles moest kunnen, maar dan wel zolang je boven de zestien was. Althans, volgens de rechter. Seksualiteit was iedereen toegestaan, maar een man die een seksuele verbintenis aanging met een meisje van vijftien, kon gemakkelijk twee jaar de gevangenis indraaien voor verleiding van een minderjarige. Seks was dus zowel strafbaar – en daardoor extra spannend – als in hoge mate schuldig belast. Ik kon mij nooit met de verliefde vrouwelijke personages in films of romans identificeren, omdat er een ongreepbare kloof bestond tussen hun gedragingen en de mijne. Tot ik Jan Wolkers las. *Turks fruit* bekeerde mij definitief tot de literatuur, want ik trok het op mijn vijftiende uit de boekenkast en las het in één pijnlijke adem uit.

In *Turks fruit* lijkt Jan Wolkers even onbewust als vernietigend het falende liefdesleven van een Lolita te beschrijven. Olga is een vrouw van onbestemde leeftijd, maar uit haar gedragingen en reacties komt een meisje te voorschijn met opvallend puberale trekken. Weliswaar beschikt zij over een rijbewijs en een volgroeid lichaam – als je tenminste op de uitlatingen van de mannelijke hoofdpersoon moet afgaan – waardoor je als lezer al gauw denkt dat er een volwassen vrouw wordt beschreven, maar in psychologisch opzicht wijst alles erop dat zij nog een kind is.

Op het moment dat de beide geliefden elkaar ontmoeten, woont Olga nog thuis en het zijn haar ouders die de meest dominante rol in haar leven spelen. Om te kunnen trouwen met de ik-persoon, een rebelse beeldhouwer met romantische trekken, zijn ingewikkelde manoeuvres nodig – haar ouders moeten tegen hun zin toestemming geven – en na het huwelijk zijn het vooral kinderlijke angsten en neurosen die Olga's leven bepalen. Ze is een vertederende persoonlijkheid, dol op dieren, jazzmuziek en armoede, en haar huwelijk wordt uitsluitend bepaald door een idyllische seksualiteit. Zo'n zeven keer per dag bedrijft het echtpaar de liefde, waarna Olga onbekommerd door het atelier rondtrippelt, tot haar complexen weer toeslaan en zij huilend in het borsthaar van haar echtgenoot geruststelling zoekt. De

geamputeerde borst van haar moeder, de dood van een bergeendje, rode bietjes in haar ontlasting of een akelige jeugdherinnering: er is betrekkelijk weinig voor nodig om Olga's gemoedsrust te ontwrichten en het is onveranderlijk haar echtgenoot die klaar staat om Olga te kalmeren en gerust te stellen.

Olga is doodsbang voor het moederschap, ze neemt overdreven voorzorgsmaatregelen om zwangerschap te voorkomen, maar desondanks ervaart zij de macht van haar eigen moeder uiteindelijk als onoverwinnelijk. Zij is het die Olga ervan overtuigt dat zij haar echtgenoot beter kan verlaten, waarna de ik-persoon achterblijft in wanhopig probeert de gebeurtenissen te reconstrueren. Waarom heeft Olga hem in hemelsnaam verlaten? Ook de critici kwamen er niet uit en braken hun hoofd over een sluitende verklaring. Was het de sluipende tumor in haar hoofd die Olga een dergelijke onbegrijpelijke stap deed nemen? Was ze gewoon gek? Niemand begreep waarom een jonge vrouw zich vrijwillig onttrok aan een huwelijk dat zo euforisch gelukkig was.

Het wordt misschien begrijpelijker als je Olga onvolwassenheid. Piepjong getrouwd met een seksueel ervaren beeldhouwer, die haar bijkans schaakt uit de grijpgrage armen van haar moeder, speelt zij huwelijke in het gezellige atelier. Zij kookt exquisite dingetjes, zet overal schalen met vers fruit neer en stalt zelfs de bloemkool uit, omdat zij het zonde vindt zo'n mooie groente meteen aan stukken te hakken. Ijverig poseert ze voor de kunstwerken van haar man, huppelt naakt door het huis en springt rond in de stortregen, omdat ze de stralen op haar gezicht zo'n lekker gevoel vindt. Ze neukt met de gretigheid van de beginner en reageert enthousiast op elke nieuwigheid. Haar echtgenoot gooit dubbeltjes voor haar in de verrassingsautomaat, ze straalt letterlijk als ze van hem weer eens 'taartjes' – dikke witte boterhammen met roomboter, jam en hagelslag – mag maken en juicht bij het idee om naar *De kersentuin* te gaan. Ze gelooft immers dat het hier om een tuin gaat waar je onbepakt kersen kunt eten in plaats van een avondvullend toneelstuk.

Het is na enkele jaren dat Olga zich begint te vervelen. Ze staart regelmatig voor zich uit met een boek op schoot, belt stiekem met haar moeder en maakt een ontevreden indruk. Ze klaagt over de armoede en verwijt de ik-figuur zijn niet aflatende hitsigheid. Ze kreeg nooit een seconde rust, zegt ze achteraf tegen hem. Oprecht

doet hij zijn best om haar te begrijpen en op te fleuren, maar Olga lijkt uitgekeken op haar huwelijk, wat in de praktijk steeds reëlere vormen begint aan te nemen. Het is de Lolita in Olga's persoonlijkheid die ongewild met haar vleugels tegen de spijlen begint te klapperen. Olga's moeder maakt de indruk dat zij niets liever wil dan dat haar dochter een kind blijft. Zelfs wanneer ze getrouwd is, blijft Olga's vroegere kamer intact alsof ze er elk moment terug kan keren, hetgeen op den duur ook gebeurt. En dat mag nauwelijks een wonder heten, want Olga heeft nog nooit serieus geprobeerd zich los te maken van haar moeder. Het is haar echtgenoot die zich geen barst van zijn bemoederige schoonmoeder aantrekt, hetgeen vermoedelijk de indringendste reden is waarom Olga ooit verliefd op hem werd, maar met werkelijke onafhankelijkheid van haar kant heeft dat allemaal niets te maken.

De ik-figuur is weliswaar geobsedeerd door Olga's kinderlijke trekjes, maar weigert in te zien dat juist dat element hun relatie zo wankel maakt. Olga wil altijd jong blijven en nooit op elgen benen hoeven staan, hetgeen ledere standvastigheid onmogelijk maakt. Het loopt dan ook slecht met haar af, want niet iedereen is bereid om op dezelfde manier over haar te moederen als de gepassioneerde beeldhouwer. Tijdenlang zwerft ze over de aardbol als een losgeslagen tiener, doodongelukkig op zoek naar bevrijding. En als ze uiteindelijk sterft aan een hersentumor, is ze in emotioneel opzicht misschien nooit veel ouder geworden dan een jaar of zestien.

In *Turks fruit* ontstaat langzamerhand een gaaf beeld van een man die slachtoffer lijkt te worden van een erotische liefde. Net als Humbert Humbert investeert hij alles in de passie voor een meisje, al wordt de ik-persoon uit *Turks fruit* wel stukken aantrekkelijker beschreven dan zijn literaire lotgenoot. Humbert Humbert houdt van Lolita zolang zij blijft voldoen aan zijn specifieke en in wezen perverse voorkeur, terwijl het personage van Jan Wolkers genegen blijft Olga onder elke denkbare omstandigheid terug te wensen. Zelfs als ze kaal en opgeblazen op haar doodsbed ligt, blijft de beeldhouwer verliefd op haar, wat Jan Wolkers tot een sterk romantische schrijver maakt. Waar de hartstocht van Humbert Humbert als een betrekkelijk kille en inwisselbare aandoening wordt beschreven, blijft de ik-persoon uit *Turks fruit* geloven in de totale liefde voor een vrouw die in zijn ogen de perfectie belichaamt.

In de literatuur zijn het altijd de extreme hartstochten geweest die school maken, want in werkelijkheid worden niet alle minnaars slachtoffers en ook ex-Lolita's zijn niet per definitie gedoemd tot een falend of neurotisch bestaan. Veel van zulke verhoudingen ontstaan zulver toevallig en er is ongetwijfeld iets voor te zeggen om je eerste minnaar zorgvuldig uit te kiezen.

Meisjes lijken in hun puberteit dikwijls ouder dan ze in werkelijkheid zijn. Jongens van hun eigen leeftijd zijn in seksueel opzicht onhandig en angstig, terwijl oudere mannen al gauw intrigerend lijken. Meisjes van vijftien kunnen geobsedeerd zijn door seks, maar hun verwachtingen rijzen de pan uit. Vroegrijp, vol lef en agressief eigenen ze zich de liefde toe alsof het iets is waar ze recht op hebben. Van nature. Ze zijn nog niet teleurgesteld of cynisch. In tegenstelling tot volwassenen die zich bij voorkeur omzichtig gedragen in beginnende relaties, slaan tieners toe zonder compassie voor hun eigen zelfbehoud. Of dat van een ander. Er bestaat dan ook geen zelfzuchtiger bedgenote dan Lolita, die met hongerige ogen wacht op de uiteindelijke extase.

Haar individuele eigenschappen of lichamelijke onschuld hebben daar niets mee te maken. Het is de seksualiteit die in een onbestemd stadium toeslaat en meisjes plotseling opscheept met een gevoel van fundamentele onvrede. Zij voelen zich ongetwijfeld rijp voor het echte leven – groots en meeslepend – en zij zoeken een man die geneigd is hun vrouwelijke aantrekkingskracht *au sérieux* te nemen, maar hen tegelijkertijd beschermt tegen de veronttrustende consequenties daarvan. Het is de meest onversneden vorm van seksualiteit die Lolita in beweging brengt, en het is de uitverkoren vaderfiguur die haar tot op zekere hoogte in bedwang moet houden. Alsof ze zichzelf na rijp beraad nog te jong vindt om daar aan te beginnen.

"70.000 kinderprostituees in Taiwan"

G.V.A 15-6-92

In Taiwan zijn meer dan 70.000 kinderen betrokken in de prostitutie. Velen onder hen doen dat met toestemming of zelfs steun van de politie. Dat hebben zaterdag gezondheids- werkers gezegd tijdens een parlementaire hoorzitting van wetgevers, maatschappelijke werkers, leraars en religieuze leiders.

Minister van Binnenlandse Zaken Wu Po-Xiung zei afgelopen week nog dat kinderprostitutie een teken is van "achterlijkheid en onmenselijkheid".

Volgens de 'Li Xing Welfare Foundation', een welzijnsorganisatie uit de privé-sector, blijkt uit een officieel rapport dat minstens 72.279 meisjes onder de achttien jaar als hoertjes aan het werk zijn. Het werkelijke aantal kinderprostituees ligt vermoedelijk hoger omdat voor de enquête bij voorbeeld geen danstenten werden aangedaan.

Volgens Wang Ching-Feng, voorzitter van een vrouwenorganisatie in Taipei, zijn politie-

agenten niet enkel de klanten van de prostituees maar ontvangen zij ook gratis diensten. Sprekers op de zitting drongen er bij de regering op aan over het hele eiland razzia's te houden in bordelen, corruptie binnen het politie-apparaat uit te roeien en opvoeding en sociale zekerheid te verbeteren om prostitutie tegen te gaan.

Wetgevers- en burgergroeperingen lanceerden eerder al voorstellen, zoals het uitwijzen van vreemdelingen die met kinder-

hoertjes gevonden worden, en het bekendmaken in de media van namen van klanten, om het sociaal probleem in te dijken. De sprekers waren het erover eens dat kinderprostitutie een van de grote verspreiders van Aids is op het voormalige Formosa.

De kindprostitutie in Taiwan nam vooral toe na de opheffing van de noodtoestand in 1987. Door de snelle modernisering van het eiland, dat 20 miljoen bewoners telt, is de traditionele familieband sterk afgebouwd.

VK 20

Griffioen in Waterland mag niet te mannelijk ogen

Bij een nieuwe gemeente hoort een nieuw gemeentewapen. Drukke tijden voor heraldisch tekenaar Henk 't Jong uit Dordrecht. De afgelopen twaalf jaar ontwierp hij wapens voor trotse colleges die een veel grotere gemeente kregen. Waterland is ook zo'n nieuw gevormde gemeente, ontstaan uit Broek in Waterland, Katwoude, Monnickendam, Marken en IJpendam.

Met de aanwijzingen van de Hoge Raad van Adel zet 't Jong zich aan zijn zoveelste opdracht. Over het resultaat is hij tevreden, evenals het gemeentebestuur, dat het wapen op zijn briefpapier moet laten drukken. Alleen een paar kleine onderdelen van het ontwerp moeten worden aangepast, vindt het gemeentebestuur. De griffioenen die het schild vasthouden, hadden wat kleiner gemogen. En de zwaan, het symbool voor het waterrijke gebied, heeft een te kort halsje. Maar het meest storen de geslachtsdelen van de mythologische figuren. Moeten die per se zo fier opgeheven in beeld worden gebracht?

'Over de definitieve versie valt altijd wel te praten', reageert de tekenaar. 'Bestuurders hebben nog wel eens moeite met de prominente afbeelding van geslachtsdelen. Maar meestal blijft juist dat onderdeel van het ontwerp overeind.' Het probleem is volgens 't Jong vooral dat in de heraldiek de preutsheid uit de afgelopen twee eeuwen is geslopen. Een tekenaar dient zich uiteraard wel te houden aan de adviezen van de Hoge Raad van Adel, maar heeft daarnaast nog een artistieke vrijheid.

't Jong is geïnspireerd door de heraldiek van de middeleeuwen en afbeeldingen uit die periode verhullen weinig. Hij wil best zijn gum gebruiken, maar het mannelijk geslachtsorgaan is een symbool voor kracht en onverzettelijkheid. Als een gemeentebestuur die kwaliteiten wil uitstralen, moet het ook die mannelijkheid durven tonen, meent de tekenaar. (Mari van Lieshout)

Homo-paar mag van GPV officieel hokken

Van onze verslaggever

DEN HAAG — Twee mannen of twee vrouwen die een homo-huwelijk willen sluiten of een vrouw en een man die met gepaste feestelijkheid hun samenlevingsrelatie bij de gemeente laten vastleggen. Wat moet de GPV-politicus daarvan vinden als zo'n kwestie in zijn gemeenteraad ter sprake komt? De bijbel geeft immers geen pasklare oplossing voor maatschappelijke noviteiten als deze.

De lokale (en nationale) politiek van het Gereformeerd Politiek Verbond kunnen opgelucht ademhalen. Het moet kunnen, vindt het wetenschappelijk bureau van hun partij. Het GPV, de partij van kamerlid Schutte, heeft de stap gezet: of het nu om homo's of om hetero's gaat, samenwonenden mogen van de kleine christelijke groepering een officieel samenlevingscontract sluiten.

Maar dat gaat niet zomaar, schrijft een commissie van de Groen van Prinsterer Stichting. De sluiting van de samenlevingsovereenkomst moet plaatsvinden bij de notaris, niet op het stadhuis. Wel mag het nieuwe paar hun relatie laten inschrijven in de bevolkingsadministratie, maar pas na het bezoek aan de notaris.

De aard van contract moet op het emotionele vlak zo weinig mogelijk lijken op 'het huwelijk tussen man en vrouw'. Dus als het om geld gaat — alimentatie, uitkeringen, belastingen, erfrecht en pensioenen — zijn de geregistreerd samenwonenden gelijk aan de gehuwden. Maar de voortplanting blijft gereserveerd voor het huwelijk, 'de unieke van God gegeven instelling'.

Samenwonenden krijgen van het GPV niet het fiat voor het adopteren van een kind, of het verwekken van nageslacht door middel van in vitro fertilisatie of kunstmatige inseminatie. In uitzonderlijke gevallen kan een (onwettig) geboren kind van een samenwonend hetero-paar worden erkend, in het belang van het kind.

Hoezeer de commissie met de materie heeft geworsteld, voor deze tussenoplossing eruit kwam, blijkt uit de woordspelige titel van het maandag openbaar geworden rapport: *Zo zijn we niet getrouwd.*

Rechterlijke uitspraak over kunstsubsidies in VS

'Onfatsoenlijke' kunst mag

Door LUCAS LIGTENBERG

NEW YORK, 16 JUNI. Een federale rechter in Los Angeles heeft geoordeeld dat de National Endowment for the Arts bij het toekennen van subsidies aan kunstenaars in de VS zich niet door fatsoensnormen mag laten leiden. De uitspraak in de rechtszaak, aangespannen door vier performance-kunstenaars uit Californië, betekent verwerping van een wet uit 1990 die eist dat door de staat gesubsidieerde kunst moet voldoen aan algemene fatsoensnormen.

Rechter A. Wallace Tashima vond de formulering van de wet te vaag. Verder zei hij dat „het recht van kunstenaars om te morelen aan het gezond verstand en conventionele waarden een hoeksteen is van artistieke en academische vrijheid". De vier kunstenaars, Tim Miller, Karen Finley, John Fleck en Holly Hughes, staat het nu vrij om via de rechter alsnog subsidie te eisen van het Endowment, de instelling die de kunstsubsidies in de VS verdeelt.

De uitspraak betekent een klap voor het Endowment, dat sinds dit voorjaar wordt geleid door Anne-Imelda Radice. Zij weigerde elk commentaar. Radice is iemand van de harde lijn en geniet het vertrouwen van het Congres.

Het afwijzen van subsidieaanvragen op grond van fatsoensnormen heeft in de afgelopen twee jaar al tot talloze protesten van kunstenaars geleid. Vorige week accepteerde de toneelschrijver Jon Robin Baitz een beurs van 15.000

dollar maar maakte tegelijkertijd bekend dat hij uit eigen middelen schenkingen van elk 7.500 dollar zou doen aan twee galeries wiens aanvragen niet waren gehonoreerd, omdat de exposities volgens Radice expliciet seksueel werk bevatten.

Bij volgende beoordelingen van subsidieaanvragen mogen alleen artistieke argumenten worden gebruikt. De discussie over fatsoenlijke kunst kan hiermee op politiek niveau opnieuw beginnen. In 1989 ontstond tumult op hoog niveau toen door het Endowment subsidies werden toegekend aan foto-exposities van Robert Mapplethorpe en Andreas Serrano. Toen het jaar daarop de zittingsstermijn van de Endowment-leden verstreek gingen in zowel Senaat als Huis van Afgevaardigden stemmen op om het hele Endowment maar af te schaffen.

Als compromis werd besloten dat het instituut het nog eens drie jaar mocht proberen met inachtneming van „algemene fatsoensnormen en respect voor de over-

tuigingen en waarden van 'de Amerikaanse publiek'. De adviseerende National Council besloot dit vaag geformuleerde decreet terzijde te schuiven en stelde voor zichzelf vast dat de adviseerende leden uit hoofde van hun achtergrond en diversiteit die algemene fatsoensnormen al vertegenwoordigen.

De vier kunstenaars die eerst rechtszaak begonnen treden regelmatig naakt op en maken daarbij opmerkingen over seks. Karen Finley smeert zich op het toneel in met namaakpoep en van John Fleck is bekend dat hij tijdens optredens doet alsof hij masturbeert. Tim Miller zegt in zijn optredens zijn identiteit als homo seksueel te onderzoeken.

De vier hebben een aanvraag lopen voor een subsidie van 15.000 dollar voor een podiumproject getiteld 'The Warrior's Council'. Hierover heeft de National Council for the Arts al een positief advies uitgebracht. Een besluit van Radice wordt in de komende weken verwacht.

Censuur bij Basic Instinct

Het heeft even geduurd maar nu is er in ieder geval ergens in Frankrijk opschudding rond *Basic Instinct*, de financieel zo succesvolle hijgfilm van de Nederlander Paul Verhoeven. In tegenstelling tot de hoopvol geformuleerde verwachting bleef een mooi schandaal uit bij de première tijdens het laatste Festival van Cannes. De Hollywoodiaans uitgebeelde 'wip van de eeuw' (Michael Douglas) moet het doen met een dorpsrel in de verre provincie.

Mevrouw de Burgemeester van Les Herbiers, een gemeente van veertien-duizend inwoners in de ooit zo katholieke, royalistische en dus anti-revolutionaire Vendée, had volgens haar schriftelijke verklaring 'uit een recensie in een christelijk tijdschrift' begrepen dat er in de film sprake was van 'ontoelaatbare pornografische scènes die in tegenstrijd zijn met de moraal'. Ze vaardigde een verbod uit.

Het besluit van Jeanne Briand, zoals de 69-jarige burgermoeder heet, was een godsgeschenk aan linkse sympathisanten die ineens weer wisten wat links is. De republikeinse principes waren immers in het geding. Het woord 'censuur' bleek niets te hebben verloren van z'n wervende kracht. Vrijdag trokken achthonderd geblinddoekte demonstranten naar het gemeentehuis, de directeur van de distributiemaatschappij voorop.

Dat was even schrikken. De landelijke pers had ineens belangstelling voor Les Herbiers. Het aldaar gekozen kamerlid Philippe de Villiers, die mevrouw Briand in zijn strijd voor de 'morele waarden' als 'redder van het openbare welzijn' had omschreven, haastte zich te verklaren dat 'de bevordering van de openbare zeden geen censuur veelt'. Woensdag komt de gemeenteraad in een speciale vergadering bijeen. De demonstranten hebben aangekondigd dat ze van ieder lid een persoonlijke stemverklaring zullen eisen. (Philip Freriks)

VK 15

Primeur 4-11 JUNI 1992

Je kunt verliefdheid niet onderdrukken

Ik ben 29 jaar, en ik ben abonnee van uw blad. Wat ik heel erg interessant vond, was het verslag over de film *Voor een verloren soldaat*. Ik heb, buiten dat ik het boek heb, ook de film gezien. Dit vanwege het feit, dat ikzelf een vriendje heb die 14 jaar is, we zijn verliefd op elkaar, en wat is daar zo gek aan?

In Nederland is het verboden om sex te hebben met iemand die onder de zestien jaar is. Je kunt verliefdheid niet onderdrukken, dat komt gewoon opzetten. En daar kan geen wet tegenop. Ik ben blij dat er een begin wordt gemaakt om zo'n film in de bioscoop te laten draaien. Als laatste wil ik de verslaggever bedanken, voor het positieve bericht in de Primeur.

MICHAEL (schoolnaam) uit Delft

VÖLLIG REALITÄTSFERN

Jugendsexualität wird

kriminallisiert

Statt Jugendliche zukünftig vor sexuellem Mißbrauch zu schützen, geht ein Entwurf aus dem Bundesministerium der Justiz an der Realität der Heranwachsenden vorbei. Die (auszugsweise) Stellungnahme der Deutschen Gesellschaft für Sexualforschung deckt die erheblichen Lücken im Detail auf.

Der Referentenentwurf eines Strafrechtsänderungsgesetzes, den der Bundesminister der Justiz am 21. Oktober 1991 vorgelegt hat und der jetzt vom Gesetzgeber beraten wird, enthält als Kern folgende Neufassung eines § 182 (»Sexueller Mißbrauch von Jugendlichen«), der die §§ 175 und 182 StGB-BRD sowie den § 149 StGB-DDR ersetzen soll:

»(1) Ein Erwachsener, der eine Person unter sechzehn Jahren dadurch mißbraucht, daß er unter Ausnutzung ihrer Unreife oder Unfähigkeit sexuelle Handlungen an ihr vornimmt oder von ihr an sich vornehmen läßt, wird mit Freiheitsstrafe bis zu drei Jahren oder mit Geldstrafe bestraft.

(2) Die Tat wird nur auf Antrag verfolgt, es sei denn, daß die Strafverfolgungsbehörde wegen des besonderen öffentlichen Interesses an der Strafverfolgung ein Einschreiten von Amts wegen für geboten hält.

(3) Das Gericht kann von Strafe nach dieser Vorschrift absehen, wenn

1. der Täter zur Zeit der Tat noch nicht einundzwanzig Jahre alt war oder

2. bei Berücksichtigung des Verhaltens desjenigen, gegen den sich die Tat richtet, das Unrecht der Tat gering ist.«

Bei freundlicher Betrachtung scheint der Entwurf drei Intentionen zu verfolgen: das Entpönalisieren homosexueller Handlungen; das Gleichstellen von weiblicher und männlicher Sexualität und von Homo- und Heterosexualität; den Schutz der sexuellen Selbstbestimmung Jugendlicher. Diese Intentionen teilen wir. Bei kritischer Betrachtung ist es dem Entwurf jedoch nicht gelungen, diese Intentionen adäquat und an den Erkenntnissen der Sexualwissenschaft orientiert umzusetzen. Im einzelnen geben wir zu bedenken:

1. Hätte die Bundesregierung die Entpönalisierung der Homosexualität wirklich interdiert, hätte sie die ersatzlose Streichung des abscheulichen Homosexuellenparagrafen vorschlagen müssen...

2. Im Hinblick auf die intendierte Gleichstellung von Homosexuellen und Heterosexuellen geben wir zu bedenken, daß in unserer heterosexuellen Kultur die allermeisten Eltern homosexuelle Lust und Liebe nicht als Glücksmöglichkeit für ihre Kinder betrachten, sondern als eine beängstigende Abweichung, als Unreife oder Störung. Da der Entwurf den neuen § 182 im Kern als Antragsdelikt faßt, sollen aber im wesentlichen Eltern entscheiden, welche sexuelle Entwicklung oder Beziehung ihrer Kinder »ungestört« oder »normal« ist...

3. Mit einem vergleichsweise großen Anteil von Anträgen auf Strafverfolgung ist aber auch bei jenen heterosexuellen Kontakten zu rechnen, die den gewöhnlichen Erwartungen und Vorurteilen von Eltern nicht entsprechen, also beispielsweise bei einer Beziehung zwischen einer 15jährigen Deutschen und einem 19jährigen Türken. Hier eröffnet die unpräzise rechtliche Mißbrauchsklausel ein breites Feld sozialen Mißbrauchs...

4. So sehr es prinzipiell zu begrüßen ist, wenn Sexualität nicht mehr nach der Geschlechtszugehörigkeit und der sexuellen Orientierung der erwachsenen Akteure strafrechtlich differenzial behandelt werden soll, so problematisch ist es, wenn infolge der fehlenden Präzisierung sexueller Übergriffe alle sexuellen Handlungen von einiger Relevanz zwischen Erwachsenen und Jugendlichen pönalisiert werden...

5. Statt den geltenden § 182, der die »Ehetauglichkeit« junger Frauen und nicht ihr Selbstbestimmungsrecht sichern möchte, ersatzlos zu streichen, schlägt die Bundesregierung vor, Jugendsexualität zu kriminalisieren. Für uns ist das eine erschreckende Ent-

liberalisierung. Der Entwurf will die neue Jugendschutzvorschrift durch eine Mißbrauchsklausel auf die strafwürdigen Fälle begrenzen. Tatsächlich aber generalisiert er... »Unreife« und »Unfähigkeit« (sind) so generell gefaßt, daß sie immer angenommen werden können, weil nun einmal jüngere Menschen im allgemeinen über weniger sexuelle Erfahrungen verfügen als ältere und weil sie nun einmal als unreifer angesehen werden...

6. Maßstab des Entwurfs sind nicht die Jugendlichen, die sexuelle Erfahrungen machen möchten und ihre sexuelle Identität gerade dadurch erst entwickeln und festlegen... Maßstab des Entwurfs ist vielmehr ein fiktiver Erwachsener, der reif und besonnen in seiner ungeschlechtlichen Identität ruht. Nach den Vorstellungen der Bundesregierung haben Menschen als Rechtsobjekte bis zum 14. Geburtstag keine interpersonale Sexualität (zu haben), danach sollen sie möglichst mit Unfähigkeiten erfahren und bis zum 16. Geburtstag besonders geschützt werden. Dann wird das alles bis zum 18. Geburtstag ausgeblendet – und danach sind die Menschen reif, erfahren und mit sich selbst identisch. Tatsächlich aber hat ein wesentlicher Teil der weiblichen und männlichen Jugendlichen... interpersonale sexuelle Erfahrungen heute bereits in jenem Lebensalter, das der Entwurf herausgreifen hat. Und ein beträchtlicher Teil dieser Jugendlichen widerum macht diese Erfahrungen mit Partnerinnen und Partnern, die älter als 18 Jahre sind, insbesondere in den unteren Ausbildungsschichten...

7. Wie Jugendliche in Zukunft unter einer Strafindrohung ungestört sexuelle Erfahrungen sammeln und über ihr Sexualleben selbst bestimmen sollen, bleibt das Geheimnis des Bundesministers der Justiz. Sexuelle Handlungen zwischen Jugendlichen und Erwachsenen mit einem generellen Trauma verdacht zu belegen, wie es der Entwurf tut, ist sexualwissenschaftlich unhaltbar...

8. Der Gesetzgeber sollte nicht nur überdenken, ob die Kriterien »Ausnutzung«, »Unreife«, »Unfähigkeit«, »sexuelle Handlung«, »besonderes öffentliches Interesse« und »Verhalten desjenigen, gegen den sich die Tat richtet«, nicht allzu unscharf, relativ, beliebig und damit im ganzen problematisch sind. Er sollte auch zur Kenntnis nehmen, daß »echte Liebesbeziehungen« (S. 23), die der Entwurf erklärmaßen nicht pönalisieren möchte, mit dem einhergeht, was der Entwurf kriminalisiert: »lediglich Objekt des sexuellen Wunsches eines anderen« zu sein (S. 24). Das Liebes- und Sexualleben Jugendlicher wie Erwachsener schließt ganz generell Erfahrungen ein, die gerade darin bestehen, daß die Beteiligten einander als Subjekte und Objekte sexueller Begierde begegnen...

9. Der Entwurf verlangt von einem »reifen« Jugendlichen, daß er »nach seiner allgemeinen sittlich-geistigen Entwicklung« in der Lage ist, »Sinn und (nachteilige) Folgen sexueller Handlungen vernünftig abzuschätzen« (S. 23). Gerade das aber ist dem Entwurf selber nicht gelungen...

10. Die Einlassung der Bundesregierung, der Staat sei »berechtigter«, von Kindern und Jugendlichen »Einflüsse fernzuhalten, die sich auf ihre Einstellung zum Geschlechtlichen (...) nachteilig auswirken können« (S. 14), bei gleichzeitiger Reduktion des »Tatbestandes« auf sexuelle Handlungen, ist in einer Mediensellschaft nicht nur blauäugig, sondern im hier diskutierten Zusammenhang ein Scheinargument. Schließlich leben wir in einer Gesellschaft, die Frauen systematisch benachteiligt und einem latenten bis gewalttätigen Sexismus aussetzt... Ginge es dem Gesetzgeber um eine wesentliche Stärkung der sexuellen Selbstbestimmung insbesondere von Mädchen und Frauen, müßte er dafür sorgen, daß sie selbst entscheiden können, ob sie ein Kind zur Welt bringen oder nicht...

Angesichts der Tatsache, daß sexuelle Abhängigkeitsverhältnis-

se und sexuelle Gewalt durch andere Paragraphen, die gegebenenfalls präzisiert werden müßten, unter Strafindrohung gestellt sind, wäre die Bundesregierung nach unserem Dafürhalten gut beraten, wenn sie den hier zu Rede stehenden Entwurf zurückzöge und die ersatzlose Streichung der §§ 175 und 182 StGB-BRD sowie des § 149 StGB-DDR vorschläge. Gleichzeitig sollte sie sich darauf konzentrieren, Kindern und Jugendlichen bessere Lebensbedingungen zu eröffnen, ihnen eigene Rechte einzuräumen und jene zu unterstützen, die durch sexuelle Übergriffe in Not geratenen Kindern und Jugendlichen zur Seite stehen. Das wären Angebote statt Androhungen, von der psychosozialen Beratung über Mädchenhäuser bis hin zur autonomen Selbsthilfe... Solche Angebote für Opfer wie Täter würden allerdings, ganz im Gegensatz zur Neufassung des § 182, Geld kosten.

Gemessen an den genannten Erfordernissen ist die von der Bundesregierung vorgeschlagene Strafrechtsänderung nicht mehr als eine gesellschaftsferne Anspannung sittlicher Überzeugungen mit dem Resultat, daß alte Straftatbestände partiell fortgeschleppt und neue aufgetischt werden.

Frankfurt a.M. und Hamburg, im März 1992

Der Vorstand der Deutschen Gesellschaft für Sexualforschung: Dipl.-Psych. Margret Hauch, Dr. phil. Ulrike Schmauch, Dipl.-Psych. Sonja Düring, Prof. Dr. med. Volkmar Sigusch

in Verbindung mit: Priv.-Doz. Dr. phil. Martin Dannecker, Abteilung für Sexualwissenschaft des Klinikums der Universität Frankfurt a.M. und Prof. Dr. phil. Gunter Schmidt, Abteilung für Sexualforschung der Psychiatrischen und Nervenkrankheiten der Universität Hamburg

Geschäftsstelle: Dipl.-Psych. Margret Hauch, Sexualberatungsstelle der Abteilung für Sexualforschung der Universität Hamburg, Poppenbusenstr. 12, W-2000 Hamburg 60